

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2010-2011) – Nr. 5-E
ingediend op 2 december 2010 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2011

Beleidsbrief
Economie 2010-2011

Beleidsbrief
Sociale Economie 2010-2011

Beleidsbrief
Werk 2010-2011

Beleidsbrief
Innovatie 2010-2011

Beleidsbrief
Economisch Overheidsinstrumentarium 2010-2011

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heren Robrecht Bothuyne, Johan Deckmyn,
Matthias Diependaele, Jan Laurys en Bart Van Malderen
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Helga Stevens;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
mevrouw Fientje Moerman, de heer Herman Schueremans;
de dames Kathleen Deckx, Mia De Vits;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Stukken in het dossier:

15 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen

12-A (2009-2010) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2010-2011) – Nr. 1 en 2: Toelichtingen bij de begroting

14 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2010-2011) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

728 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

750 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

754 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

774 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

775 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I. Bevoegdheid Economie van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	5
1. Toelichting door de minister-president	5
1.1. Toelichting bij de begroting	6
1.1.1. Hermes: fonds voor flankerend economisch beleid.....	6
1.1.2. Andere kredieten.....	8
1.2. Toelichting bij de beleidsbrief	9
1.2.1. Bedrijven door de crisis helpen.....	9
1.2.2. Meer en sterker ondernemerschap.....	9
1.2.3. Een meer groene economie.....	10
1.2.4. Meer groeiende ondernemingen	11
1.2.5. Een meer innovatieve en kennisintensieve economie.....	12
1.2.6. Een efficiënte en effectieve overheid.	12
2. Bespreking	12
II. Bevoegdheden Innovatie en Overheidsinvesteringen van mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding.....	25
1. Toelichting door de minister.....	25
1.1. Toelichting bij de begroting	25
1.1.1. Wetenschap en Innovatie.....	25
1.1.2. Economisch overheidsinstrumentarium	28
1.2. Toelichting bij de beleidsbrief Innovatie	28
1.3. Toelichting bij de beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium	37
1.3.1. Instrumenten die bedrijfsinvesteringen mogelijk maken	38
1.3.2. De kenniseconomie als objectief	39
1.3.3. Speerpuntclusters	40
1.3.4. Duurzaamheid in onze economie	41
1.3.5. Structuurondersteunende investeringen.....	42
1.3.6. Internationalisering.....	42
2. Bespreking	42
2.1. Toelichting door het Rekenhof	42
2.2. Bespreking van de begroting en beleidsbrief Innovatie	44
2.3. Bespreking van de begroting en beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium	73

III. Bevoegdheid Werk van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport.....	79
1. Toelichting door de minister.....	79
1.1. Toelichting bij de begroting	79
1.2. Toelichting bij de beleidsbrief Werk.....	81
1.2.1. Actief bestrijden van de structurele werkloosheid	82
1.2.2. Meer 50-plussers aan de slag	83
1.2.3. Werk maken van een strategisch loopbaan- en competentiebeleid	83
2. Bespreking	84
2.1. Toelichting door het Rekenhof	84
2.2. Bespreking.....	89
IV. Bevoegdheid Sociale Economie van de Mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie	109
1. Toelichting door de minister.....	110
1.1. Toelichting bij de begroting	110
1.1.1. Inleiding.....	110
1.1.2. Begrotingsopmaak 2011	110
1.2. Toelichting bij de beleidsbrief Sociale Economie	111
1.2.1. Inleiding.....	111
1.2.2. Strategische doelstellingen.....	112
2. Bespreking	117
V. Indicatieve stemming.....	130
Gebruikte afkortingen	131
Bijlage: Sociaal Impulsfonds, geaggregeerde cijfers	135

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie heeft op haar vergaderingen van 10, 17, 23, 25 en 30 november het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 besproken. Samen met dit ontwerp werden ook de toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2011 (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 778) besproken.

Deze bespreking was ook gekoppeld aan de bespreking van de beleidsbrieven van de vier bevoegde ministers. Een groot deel van de besprekingen was dan ook gewijd aan de beleidsopties in die vier bevoegdheidsdomeinen. Voor het verslag van de bespreking van het programmadecreet verwijzen we naar het afzonderlijke verslag dat hiervan werd opgemaakt.

De commissie besprak de aan haar toegewezen bepalingen volgens de bevoegdheden van de verschillende ministers. Dit verslag is opgemaakt op basis van die bevoegdheidsverdeling. Voor elke bevoegdheid werden andere verslaggevers benoemd:

Deel I: bevoegdheid Economie van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid (verslaggevers: de heren Robrecht Bothuyne en Johan Deckmyn);

Deel II: bevoegdheden Innovatie en Overheidsinvesteringen van mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding (verslaggever: de heer Mathias Diependaele);

Deel III: bevoegdheid Werk van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport (verslaggever: de heer Jan Laurys);

Deel IV: bevoegdheid Sociale Economie van mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie (verslaggever: de heer Bart Van Malderen).

I. BEVOEGDHEID ECONOMIE VAN DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

Voor wat de bespreking in de commissie Economie betreft omvat de bevoegdheid Economie de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikels 12 (entiteit EB0 programma EC107 en entiteit EC0 programma EC207 tot EG200) 25, 26, 54 en 139

Begrotingstabel - Afdeling I: entiteit CB0 (programma CD000 en CD002), entiteit EB0 (programma EC107, EC115 en EG107) en entiteit EC0 (programma EA, EC, ED, EG)

Begrotingstabel - afdeling V: Fonds Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds) en Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) (IVA)

1. Toelichting door de minister-president

In het economisch beleid wordt in 2011 verder gewerkt rond de volgende grote doelstellingen die werden vastgelegd in de beleidsnota. Ondertussen zijn deze ook verankerd in de nieuwe beheersovereenkomst met het Agentschap Ondernemen. Het betreft:

- bedrijven door de (nasleep van de) crisis helpen;
- meer en sterker ondernemerschap;
- een meer groene economie;
- meer groeiende ondernemingen;
- een meer innovatieve en kennisintensieve economie;
- een efficiënt en effectief overheidsoptreden tegenover bedrijven.

Centraal staat daarbij het realiseren de transformatie van het economische weefsel en het tot stand brengen van open ondernemerschap, waarbij ondernemers open staan voor de kansen van groei, innovatie en internationalisering. Dit moet een substantiële bijdrage leveren aan het bereiken van de doelstellingen in het kader van Vlaanderen in Actie, zoals afgesproken in het Pact 2020.

1.1. Toelichting bij de begroting

1.1.1. Hermes: fonds voor flankerend economisch beleid

De begrotingsvoorstellen weerspiegelen de nieuwe klemtonen in de beleidsbrief economie. Bovendien werd de structuur van het Hermesfonds aangepast in functie van de nieuwe beheersovereenkomst die werd afgesloten met het Agentschap Ondernemen. De ‘drie O’s’ – Ondernemingen, Ondernemerschap en Omgevingsfactoren werden vervangen door de hoofdstukken die de nieuwe krachtlijnen van het beleid van de minister vertolken.

Onder het eerste hoofdstuk worden de kredieten bijeengebracht die tot doel hebben de bedrijven door de crisis te helpen. Een aanzienlijk stuk van het instrumentarium zit hiervan bij PMV. Door het Agentschap Ondernemen worden hieronder de rentetoeelagen gevat ter ondersteuning van bedrijven die getroffen worden door openbare werken. Ook al wordt het krediet actueel niet volledig benut, toch wordt het krediet naar 2011 constant gehouden op 500.000 euro. De minister verwacht immers dat de versoepeling van de decretale regelgeving waaraan het parlement onlangs zijn goedkeuring hechtte een positieve invloed zal hebben op de instroom van dossiers.

Hoofdstuk twee bundelt de middelen voor meer en sterkere ondernemers.

De budgetten voor het ondernemerschapbeleid gaan er op vooruit. Het budget voor ondernemerschap stijgt van 4,09 miljoen euro naar 6,63 miljoen euro.

Hierin is een bedrag van 2,5 miljoen euro vervat om de oproep te financieren voor prestarterssteun, gericht op doelgroepen. Reeds eind 2010 werd een bedrag van 2 miljoen euro vrijgemaakt om de generieke prestartersmaatregel te financieren. Dit betekent dat een bedrag van 4,5 miljoen euro op twee jaar werd gereserveerd om het ondernemerschap bij kandidaat-starters en jonge starters te ondersteunen en hen te begeleiden, als belangrijke nieuwe impuls vanuit het Actieplan Ondernemerschap.

Reeds dit jaar werd een bedrag van 1,5 miljoen gereserveerd voor de organisatie van ondernemingsplanwedstrijden. Het betekent ook dat de subsidie aan Flanders DC via het convenant met 350.000 euro kan worden verminderd gezien deze organisatie niet meer belast zal zijn met de organisatie van de ondernemingsplanwedstrijden. De toewijzing van het contract mag verwacht worden eind 2010 - begin 2011. Voor de brugprojecten economie onderwijs en de mediaoproep is in 2011 geen budget uitgetrokken omdat in 2010

oproepen op deze thema's werden gelanceerd. Voor beide oproepen mogen de laureaten een uitspraak voor het einde van dit jaar verwachten.

Er werd een budget uitgetrokken van 1,232 miljoen euro voor de nieuwe beheersovereenkomst met de vzw BAN Vlaanderen: met dit bedrag zal het Business Angels Netwerk Vlaanderen voor een periode van 4 jaar gesteund worden. De nieuwe beheersovereenkomst die eerstdaags op de Vlaamse Regering ter goedkeuring zal worden voorgelegd heeft tot doel naast het realiseren van deals, dus de echte kredietverschaffing, ook de kwalitatieve uitbouw van het netwerk te bevorderen.

Het krediet voor de kmo-portefeuille werd constant gehouden op 33,08 miljoen euro. De eenmalige verhoging uit de budgettaire ruimte ten belope van 1,5 miljoen euro kon naar 2011 niet worden doorgetrokken. De gebruiksgraad van het instrument ligt hoog: in 2010 werd een budgettaire ingreep in de adviespijler doorgevoerd om het instrument binnen de budgettaire marges te houden. In 2011 is het de bedoeling de erkenningsregeling van de dienstverleners inhoudelijk aan te scherpen zodat meer focus in de adviespijler kan worden gestoken. Het is immers niet zozeer de bedoeling elk advies te ondersteunen dan wel deze adviezen die de meeste toegevoegde waarde voor de ondernemer met zich meebrengen en die aansluiten bij de beleidsprioriteiten.

Het budget voor de peterschapsprojecten werd onverminderd aangehouden: ook in 2011 is een krediet van 3 miljoen euro voorzien. In 2011 wordt wel het subsidiëringsmechanisme voor de peterschapsprojecten herzien.

De kredieten voor de ondernemingsvriendelijke gemeente en voor de gebiedsgerichte partnerschappen, waaronder de grijswatercircuits, blijven met 2 miljoen euro en 3 miljoen euro, op hetzelfde peil als in 2010.

Het budget voor de uitrusting van bedrijventerreinen wordt herleid van 27,46 miljoen euro naar 20 miljoen euro. In vergelijking met de verwachte gebruiksgraad in 2010 van circa 13 miljoen euro in 2010, is dit nog steeds een forse stijging. De reden voor de actuele lage gebruiksgraad van dit krediet moet vooral in de nasleep van de economische crisis worden gezocht: zij zorgde ervoor dat de vraag naar gebruiksklare terreinen verminderde.

Hoofdstuk drie focust op de ecologische pijler van onze economie.

De ecologiepremie is hét direct ondersteuningsinstrument voor vergroening. De subsidie heeft tot doel de investeringskost voor de ondernemer te reduceren. Een groot deel van de besparing die de begroting economie in 2011 moet dragen wordt ten laste genomen van deze maatregel. Niet alleen is dit logisch omdat 'brede schouders de grootste lasten moeten dragen', het is ook mede ingegeven door de toegelichte bijsturing van de ecologiepremie. Het vastleggingskrediet is bepaald op 102 miljoen euro (tegenover 120 miljoen in 2010).

Hoofdstuk vier draagt de titel 'Meer groeiende ondernemingen'.

Onder dit hoofdstuk wordt vooral het instrument van de strategische opleidings- en investeringssteun ingezet. Het bedrag voor deze steunmaatregel werd licht gereduceerd van 41,095 naar 40,398 miljoen euro. Tevens werd een bedrag van 4 miljoen euro opzijgezet voor de ontwikkeling van een maatregel die internationalisering van ondernemingen moet ondersteunen, wat immers een bijzondere grote uitdaging is, ook in het licht van de doelstellingen van het Pact 2020.

Onder het hoofdstuk van de innovatieve en kennisintensieve economie zitten vooral de transfers naar het IWT, in het bijzonder het project van de Smart Grids of het Generatiesproject. Gezien de vastlegging reeds in 2009 werd genomen, worden hier enkel nog de nodige betalingskredieten ingeschreven.

Het Agentschap Ondernemen is ook bevoegd voor het beheer van de EFRO-middelen. Het krediet voor 2011 werd hier met circa 5 miljoen verminderd van 20,285 naar 15,525 miljoen euro. Immers, actueel werden de budgetten voor de programmaperiode 2007-2013 reeds voor meer dan twee derde aangesproken zodat er nog slechts een derde overblijft om vast te leggen. Het vervolg van de programmaperiode zal dus vooral in het teken staan van de uitvoering en de afbetaling van de goedgekeurde projecten.

Het Agentschap Ondernemen wordt tevens belast met de uitvoering van een aantal bijzondere opdrachten. In 2011 wordt het kleine budget voor de subsidiëring van designers ten belope van 141.000 euro aangehouden. Het project kmo-IT werd reeds in 2009 vastgelegd zodat in 2010 enkel betalingskredieten moeten worden ingeschreven.

Hoofdstuk acht bevat als resthoofdstuk een geheel van budgetten ter uitvoering van projecten of initiatieven die kaderen binnen het sociaal, economisch en regionaal beleid van de Vlaamse Regering. Het budget wordt verminderd van 1,577 naar 1,18 miljoen euro omdat de éénmalige storting voor het vakantiegeld van de ambtenaren van ex-Vlao na de fusie niet langer moet worden gefinancierd vanuit Hermes.

Samengevat: de ruimte om nieuwe verbintenissen aan te gaan is verminderd van 261.686.000 euro naar 233.696.000 euro, een besparing van ongeveer 10% van het budget. De besparing werd in het bijzonder op de ecologiepremie genomen, maar ook het budget voor bedrijventerreinen werd teruggebracht. Wat betreft de betalingskredieten is een budget voorzien van 234.954.000 euro. Dit is een verminderen van bijna 10 miljoen euro in vergelijking met de 244.538.000 euro in 2010. De quasi gelijkschakeling van de vastleggingsmacht met de ordonnanceringskredieten impliceert dat er niet aan schuldopbouw wordt gedaan. Een toename van de encours is immers uitgesloten.

1.1.2. Andere kredieten

Wat betreft de kredieten onder programma EC en ED buiten het Hermesfonds werden op alle kredietposten de opgelegde besparingsmaatregelen doorgevoerd. Het budget voor de algemene werkingskosten van het Agentschap Ondernemen onder basisallocatie EC200-1211 werd gereduceerd van 199.000 naar 174.000 euro, het budget voor de interregionale samenwerking onder basisallocatie EC201-1211 bleef constant op 998.000 euro. De budgetten voor communicatie onder basisallocatie EC203-1211 en IT onder basisallocatie EC204-1211 werden teruggeschroefd met respectievelijk 197.000 euro en 165.000 euro. De besparingen nopen het Agentschap tot een meer efficiënte en effectieve inzet van de beschikbare middelen.

De transfers aan de structurele samenwerkingspartners werden eveneens getroffen door de besparingen. De vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) moet onder basisallocatie EC208-3300 55.000 euro inleveren terwijl de vzw Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg 19.000 euro moet besparen. Ook de ondersteuning van de erkende regionale samenwerkingsverbanden vermindert met 37.000 euro. Niettemin werd een nieuw initiatief genomen in de vorm van de structurele ondersteuning van de Stichting Onderwijs en Ondernemen ten belope van 270.000 euro. De stichting Onderwijs en Ondernemen beschikt over een zeer brede knowhow, een uitgebreid gamma van werkmethodes en pedagogische instrumenten. Met haar programma's zullen 900 scholen per jaar worden bereikt.

Tot slot vestigt de minister-president de aandacht op het feit dat de administratieve en financiële opvolging van de nv Waarborgbeheer en de nv Arkimedes vanaf 2011 niet langer door het Departement Financiën en Begroting zal worden waargenomen maar door het Agentschap Ondernemen. De overeenstemmende kredieten werden ingeschreven onder programma EC218 (fiscale minderopbrengst Arkimedesfonds I) en EC219 (verliesfinanciering Waarborg) waar respectievelijk bedragen van 2,368 miljoen euro en 12,952 miljoen euro werden uitgetrokken. Daarnaast is er ook de beheersvergoeding voor Waarborgbeheer ingeschreven onder EC 217 a rato van 1,842 miljoen euro.

Vooraf de verliesfinanciering van de waarborgen vergt een nauwkeurige monitoring. De budgetten voor het geven van garanties werden opgetrokken maar door de crisis stegen ook de risico's. Het is trouwens om deze reden dat de decretale machtiging op de thesaurie werd opgetrokken van 3.751.000 euro naar 7.500.000 euro.

1.2. Toelichting bij de beleidsbrief

1.2.1. *Bedrijven door de crisis helpen*

In het eerste jaar van de legislatuur was het bestrijden van de gevolgen van de crisis een topprioriteit. Daartoe werden verschillende maatregelen in de praktijk gebracht zoals de tijdelijke waarborgregeling voor overbruggingskredieten, de monitoring van de kredietmarkt, de nieuwe gedragscode voor banken en de opvang en begeleiding van gefailleerden.

In het anti-crisisbeleid is nu de periode van evaluatie aangebroken om na te gaan welke maatregelen nog moeten gecontinueerd worden en welke maatregelen mits enige bijstelling kunnen bijdragen aan de verduurzaming van het economische herstel.

Over de continuïteit van de grote waarborgen in het kader van Gigarant heeft de Vlaamse regering al een standpunt ingenomen.

De evaluatie van de urgentiebesluiten voor de waarborgregeling is volop aan de gang. De minister-president verwacht hierover de komende dagen een advies van de nv Waarborgbeheer. Op iets langere termijn wordt ook gewerkt aan het mogelijk optrekken van het bedrag voor waarborgen door aanmelding bij de EU. De courante waarborgregeling is beperkt tot leningen tot 1,5 miljoen euro. Mits een grondig beargumenteerd dossier kan binnen de grenzen van de de-minimis-staatsteunregeling een hogere grens bekomen worden. Dergelijke waarborgen kunnen een versnelling van economische groei en de transformatie van het economisch weefsel bewerkstelligen omdat zo middelen voor investeringen en werkkapitaal worden ter beschikking gesteld van bedrijven in Vlaanderen.

Sinds oktober is de aangroei van faillissementen in Vlaanderen gestopt. Maar ook buiten de crisis zijn falingen een groot probleem. De optimalisering van het preventief bedrijfsbeleid is dus een blijvende prioriteit. Daarvoor wordt onder impuls van het comité voor PBB ingezet op informatieverstrekking en meer samenwerking met andere betrokken actoren. Tevens zullen op basis van het advies van de SERV de nodige stappen gezet worden om bij wijze van proef het instrumentarium ook open te stellen voor ondernemingen met 'code rood'. De implementatie hiervan zal echter enige tijd vergen omdat deze uitbreiding een goedkeuring noodzaakt van de Europese Commissie.

1.2.2. Meer en sterker ondernemerschap

Met meer en sterker ondernemerschap wil de Vlaamse Regering verder werken zowel aan de ondernemerscultuur en meer nieuwe ondernemers, maar ook aan de versterking van gevestigde ondernemers. Er zijn al belangrijke initiatieven met betrekking tot de financiering van kmo's opgezet die verdere opvolging en uitvoering vereisen zoals de uitbreiding van de winwinlening en de operationalisering van het tweede ARKimesfonds.

Voor de komende periode worden in het ondernemerschapsbeleid volgende duidelijke klemtonen gelegd.

Het Actieplan Ondernemerschap 2010 met focus op het sensibiliseren en informeren rond ondernemerschap en het begeleiden van prestarters en starters zal nog dit jaar worden gepubliceerd. Het actieplan concretiseert de uitdagingen en bijgaande doelstellingen die in 2010 en de komende jaren op het vlak van startend en jong ondernemerschap worden nagestreefd. Het actieplan omvat 52 lopende initiatieven en geeft ook nieuwe impulsen. De nieuwe impulsen in het actieplan betreffen in hoofdzaak: creatieve mediaprojecten ter versterking van het imago van ondernemers, de nieuwe brugprojecten economie-onderwijs en andere projecten voor meer ondernemerschap in het onderwijs en de vernieuwde ondernemingsplanwedstrijd.

Daarnaast lanceert de minister-president, in uitvoering van het WIP, een nieuwe maatregel voor het scouten en coachen van prestarters. Daarbij zal er ook in het bijzonder gericht worden op vrouwen, allochtonen, ouderen en gehandicapten. Maar er wordt ook een heel belangrijke klemtoon gelegd op high potentials. Deze groep prestarters kan een belangrijke meerwaarde tot stand brengen voor de ontwikkeling van de Vlaamse economie.

Het actieplan ondernemerschap zal in een volgende stap een beleidsdomeinoverschrijdende verdieping moeten krijgen in samenwerking met ondermeer de ministers van Onderwijs, Innovatie, Werk, Cultuur en Toerisme.

De vergrijzing van de ondernemerspopulatie vormt een bijzondere uitdaging. Daarom lanceert de minister-president in 2011 een geïntegreerd beleid voor opvolging en overname. Om meer geslaagde generatiewisselingen tot stand te brengen in de Vlaamse ondernemingen spelen bewustmaking, informatie en begeleiding een cruciale rol.

Er zullen concrete acties in uitvoering gebracht worden voor een directe sensibilisering en informatieverstrekking naar ondernemers in de doelgroep. Via het EFRO-project Strategisch Ondernemen worden er ook subsidies aangeboden voor begeleiding tijdens het overdrachts- en opvolgingsproces. Voor dit geïntegreerde beleid zal het Agentschap Ondernemen als regisseur ook de lopende EFRO- en ondernemerschapsprojecten rond deze thematiek coördineren.

Het debat over het Vlaamse Winkelbeleid werd deze zomer opgestart aan de hand van een startnota. Begin 2011 wordt hierover een ViA-rondetafel georganiseerd. De discussie moet uitmonden in concrete uitvoeringsinstrumenten voor een stop aan de verdere verlinting van Vlaanderen en van het ad hoc beleid voor grootschalige detailhandel.

Ook de resultaten van het overleg met de sector over de instrumenten om de kernen te versterken zullen in 2011 operationeel worden, zoals de EFRO-oproep aan de gemeenten voor projecten gevelrenovatie, de subsidie-oproep aan de gemeenten voor een kernversterkend beleid in het kader van ondernemingsvriendelijke gemeente en de uitrol van het project 'commerciële innovatie' over heel Vlaanderen.

In 2010 nog zal de strategische visie over de ruimtelijke economie worden afgesproken die in 2011 zal geoperationaliseerd worden via een kaderdecreet. De minister-president wil daar drie zaken mee bereiken:

- er moeten voldoende terreinen voorzien worden;
- de ontwikkeling van deze terreinen dient versneld;
- de terreinen die ontwikkeld zijn moeten optimaal benut kunnen blijven.

De Vlaamse Regering blijft dan ook investeren in projecten voor bedrijventerreinmanagement en in bedrijvententra. Voor de brownfieldprojecten is er een nieuwe oproep geweest en wordt er nu een evaluatie gemaakt van de methodiek om de ontwikkeling van die terreinen te optimaliseren.

1.2.3. Een meer groene economie

Het economisch beleid is sedert jaren grotendeels gericht op de vergroening van de economie: er zijn eco-efficiëntiescans, de certificaten voor hernieuwbare energie en diverse projecten die groene economie ondersteunen, zoals de Cleantechprojecten. Momenteel ligt een SWOT-analyse over de vergroeningseconomie ter studie bij het departement EWI. De resultaten hiervan moeten leren op welke wijze ondernemingen nog beter kunnen worden ondersteund om in te zetten op de nieuwe opportuniteiten.

Bijzonder belangrijk is echter de aanpassing van de ecologiepremie. Vanaf 2011 wordt het callsysteem van de ecologiepremie verlaten, zodat de aanvragende onderneming voortaan rechtszekerheid krijgt. Daarmee wordt het instrument ondernemingsvriendelijker zodat bedrijven nog meer geneigd zullen zijn om hun productieproces energiezuiniger te organiseren. Actueel ligt het besluit van de Vlaamse Regering voor advies bij de Raad van State.

Deze omschakeling betekent ook dat echte keuzes moeten worden gemaakt om het systeem betaalbaar te houden. Zoals bekend heeft de minister-president met de nu lopende call reeds de zonnepanelen van de lijst van in aanmerking komende technologieën gehaald. In 2011 zullen ook de wkk-installaties en bepaalde technologieën waarvoor groene stroomcertificaten worden verkregen eveneens van de lijst worden geschrapt. Deze beslissingen zijn conform het advies van de MINA-raad in nauw overleg met de ministers bevoegd voor leefmilieu en energie, genomen zodat een maximaal draagvlak voor deze heroriëntering werd bekomen.

1.2.4. Meer groeiende ondernemingen

Ter ondersteuning van groei zijn de nieuwe beleidsinitiatieven volop in uitvoering. De proeftuin en het beleidsplatform voor het gazellenbeleid komen op kruissnelheid. Op het vlak van het aantrekken en begeleiden van buitenlandse investeerders is een samenwerkingsprotocol gesloten tussen AO en FIT.

De actualisering van de strategische opleidings- en investeringssteun is beslist. Het besluit dat in essentie tot doel heeft de steun meer effectief te maken ligt bij de Raad van State. Het voorstel bestaat erin de opleidingsinspanningen die de ondernemingen ook zonder steun zouden doen niet langer subsidiabel te maken. Er werd immers vastgesteld dat bedrijven het instrument gebruikten om hun reguliere investeringsprogramma's te financieren terwijl de maatregel precies tot doel heeft enkel strategische – dus niet-reguliere! – opleidingsprogramma's te steunen. De strategische investeringssteun blijft zijn waarde als aantrekkingsinstrument voor buitenlandse investeerders behouden, maar het speelt ook een rol in de verankering en de transformatie van reeds in Vlaanderen gevestigde ondernemingen.

1.2.5. Een meer innovatieve en kennisintensieve economie

In het kader van het vernieuwde sectorbeleid ligt de prioriteit bij het consultatieproces over het groenboek voor een nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen. Dit groenboek moet begin 2011 resulteren in een witboek dat de minister-president samen met de collega's voor Innovatie en Werk zal opstellen, met concrete beleidvoorstellen voor:

- een productiviteitsoffensief en een versterking van het concurrentievermogen van de industrie. Dit ondermeer door de realisatie van het concept 'fabriek van de toekomst' en de nodige flankerende maatregelen;
- een industrieel innovatiebeleid door middel van het TINA-fonds om lead-plants te verankeren in Vlaanderen;
- een ondersteunende infrastructuur (met bijvoorbeeld projecten voor ondersteunende infrastructuren in energie, communicatie en O&O).

In de uitrol van het nieuw industrieel beleid zullen ondermeer vernieuwde rondetafels georganiseerd worden.

De komende maanden zal ook het economische luik van Flanders' Care op kruissnelheid komen met de operationele uitbouw van het economisch impulsloket.

In het kader van de platformwerking voor kennisdiffusie zal in 2011 bijzondere aandacht gaan naar de uitbouw van een designplatform. Door meer samenwerking en synergie moet design sterker kunnen bijdragen aan creatief ondernemerschap en de vernieuwing van het economische weefsel. Met alle actoren zal hierover een Vlaamse 'design summit' gehouden worden.

1.2.6. Een efficiënte en effectieve overheid.

De erkende ondernemingsloketten zijn voortaan het aanspreekpunt voor erkenningen en vergunningen. Dat zal in 2011 verder uitgebouwd worden.

Er zal ook verder worden gewerkt aan het sleutelproject 'Naar een meer geïntegreerd overheidsoptreden'. Dit project zorgt er in de eerste plaats voor dat bedrijven via internettoepassing een helder en duidelijk beeld krijgen van waar ze voor welke vergunningsaanvraag en/of dienstverlening terecht kunnen. Hierdoor zullen ze geen tijd meer verliezen met het zoeken naar het juiste aanspreekpunt in het labrynt van overheidsinstellingen en bestuurslagen.

2. Bespreking

De heer *Johan Deckmyn* merkt op dat het Rekenhof stelt dat er te weinig budgettaire ruimte is om alle engagementen van de beleidsbrieven waar te maken. De beleidsbrief verwijst dikwijls naar initiatieven in het kader van ViA. De spreker is van oordeel dat de Vlaamse Regering echter geen coherente visie heeft en niet over de middelen beschikt om alle beloftes van ViA na te komen. ViA is te versnipperd en werkt niet mobiliserend genoeg. Dat wordt ook gesteld door een vooraanstaand lid van de fractie van de minister-president.

De heer Deckmyn bendarukt de noodzaak van een verdere ingrijpende staatshervorming. Vlaanderen heeft volgens hem op dit ogenblik veel te weinig hefboomen om zelf een efficiënt economisch beleid te kunnen voeren. De federale anti-crisismaatregelen begeven zich bovendien op het terrein van de gewestelijke bevoegdheden.

Het Rekenhof heeft kritiek op de ba kapitaaloverdrachten voor de verliesfinanciering waarborgregelingen (programma EC218). Hier is een krediet uitgetrokken van bijna 13 miljoen euro. In de toelichting wordt dit niet voldoende verduidelijkt. Het gaat om een overdracht van het beleidsdomein financiën en begroting naar het beleidsdomein EWI. Waarvoor wordt dit geld gebruikt en wat is de verklaring voor de belangrijke stijging van dit budget?

De heer Deckmyn leest in de beleidsbrief dat de SOC's zich meer en meer profileren als octrooiaanvragers. Gaat dat geen problemen geven voor de bedrijven die de technieken die door de SOC's worden ontwikkeld, gebruiken, omdat zij niet de intellectuele eigendom ervan bezitten?

Het is volgens de spreker terecht dat het door de crisis heen helpen van de bedrijven als één van de belangrijkste beleidsintenties wordt naar voor geschoven. Er zijn echter heel wat bedrijfsleiders die twijfelen aan de effectiviteit van de Vlaamse stimuleringsmaatregelen. Er wordt getwijfeld aan de toereikendheid van de geldmiddelen om innovatieve investeringen te stimuleren. De waarborgregeling wordt versoepeld en verruimd. De heer Deckmyn zegt dat deze anticrisismaatregel alleen maar toegejuicht kan worden. Maar het is volgens hem niet voldoende om de Vlaamse economie er terug bovenop te helpen. Er zijn dus meer maatregelen nodig, maar Vlaanderen heeft daarvoor niet de nodige bevoegdheden.

De rentetoeelagen bij hinder door openbare werken is ook een dergelijke maatregel die eigenlijk onvoldoende is om de aangerichte schade te herstellen.

Het actieplan ondernemerschap dient om de ondernemerscultuur in Vlaanderen te versterken. Dat is zeker nodig. De realiteit is echter dat het ondernemerschap eerder achteruit gaat in Vlaanderen. Ook de synergie tussen ondernemerschap en onderwijs blijft voor de spreker een pijnpunt. De brugprojecten economie-onderwijs werden geëvalueerd. Op basis van de evaluaties werden nieuwe thema's vastgelegd. Het is niet duidelijk of die evaluatie nu positief of negatief was. De spreker vraagt naar de resultaten van de evaluatie.

Over de hervorming van de ecologiepremie, zegt de spreker dat hij er altijd al op heeft aangedrongen dat er voor meer rechtszekerheid zou worden gezorgd, dan dat bij het call-systeem het geval was. De aangekondigde hervorming wordt dus als positief beschouwd door de spreker.

De Staten-Generaal van de industrie werden georganiseerd om de versnelde transformatie van de Vlaamse industrie te bewerkstelligen. Met welke concrete acties wil de Vlaamse Regering dit waarmaken? De vooruitzichten voor de industrie in Vlaanderen zijn volgens sommige vooraanstaande analisten echter verre van rooskleurig. Een hervorming van het loonbeleid naar Duits model is aangewezen.

De beleidsbrief pleit ook voor een betere afstemming tussen de verschillende bestuurniveaus. Hierbij wordt ook het provinciale niveau vernoemt. In hoeverre is dit afgetoetst met minister Bourgeois, die het groenboek Interne Staatshervorming heeft gelanceerd?

Ten slotte hekelt de spreker nog de achteruitgang van de budgetten voor O&O. Om de vooropgestelde doelstellingen tegen 2014 te halen zal een belangrijke bijkomende inspanning moeten worden geleverd.

De spreker besluit met te stellen dat zijn fractie voorstander is van een verdere doorgedreven regionaliseren van de economische bevoegdheden, zodat Vlaanderen zelf zijn relance zal kunnen organiseren, met een beleid dat op maat van de Vlaamse bedrijven en hun werknemers is geschreven.

De heer *Matthias Diependaele* zegt dat het nodig is dat de kortetermijnmaatregelen die zijn getroffen om de economische crisis op te vangen, worden omgezet naar een vernieuwd industrieel beleid en een vernieuwde economie. Voka spreekt van een volledig nieuwe cultuur en een mentaliteitswijziging in de richting van meer ondernemerschap. Dat gaat onder andere ook om het leren omgaan met faillissementen. Graydon heeft becijferd dat er meer faillissementen zijn, maar dat dat komt doordat er meer bedrijven zijn. Tot 2007 bleef het netto-aantal bedrijven overigens stijgen. De problematiek van de falen komt in de beleidsbrief aan bod. Er wordt onder andere gekeken naar armoede bij zelfstandigen. In elk geval moet er in dit kader ook meer aandacht zijn voor preventief bedrijfsbeleid. Maar dit instrument komt vaak te laat, en dikwijls als het bedrijf al failliet is. Er moet over worden nagedacht hoe het preventief bedrijfsbeleid effectiever kan worden gemaakt. Tussenstap lijkt de spreker een goed initiatief te zijn, omdat er ondertussen al bijna duizend vragen om hulp werden geregistreerd.

De synergie tussen onderwijs en economie is volgens de heer Diependaele niet alleen van belang voor de arbeidsmarkt. Er moet ook een zekere mentaliteitswijziging in het onderwijssysteem zelf komen. Er mogen aan het onderwijs hervormingen worden gevraagd, zodat het beter aansluit bij de noden van de arbeidsmarkt en van de economie. De spreker pleit voor meer vraaggericht onderwijs.

De vergrijzing van de ondernemerspopulatie baart de heer Diependaele zorgen. De minister spreekt over de evaluatie van het Vlaamse Successiedecreet. Kan de minister hiervan al een tipje van de sluier oplichten? Een begeleiding van de opvolging is zeker nuttig, gezien de vaststelling dat een bedrijf bij de derde generatie het grootste gevaar loopt in moeilijkheden te komen.

De spreker merkt slechts een beperkt resultaat van de Staten-Generaal van de industrie. Er zijn nog niet veel concrete acties in het vooruitzicht gesteld.

De minister-president stelt zelf dat de ondersteuningsinstrumenten van de Vlaamse overheid te weinig gekend zijn bij de ondernemers. Daarom pleit de heer Diependaele ten slotte voor het verderzetten van de administratieve vereenvoudiging.

De heer *Robrecht Bothuyne* merkt op dat de rode draad in de beleidsbrief is dat er een omslag wordt gemaakt van een anti-crisisbeleid naar een beleid gericht op groei. Ook de vergroening van de economie wordt van een slogan omgezet naar effectief beleid. De maatregelen van het anti-crisisbeleid, zoals de waarborgregelingen, hebben volgens de spreker duidelijk resultaat opgeleverd. Door die waarborgregelingen werd voor 1,8 miljard euro aan investeringen mogelijk gemaakt. De spreker wenst te weten of de gewaarborgde bedragen binnen de marges van de Europese regelgeving kunnen worden verhoogd. Gigarant kan volgens de heer Bothuyne niet alleen een rol spelen in het anti-crisisbeleid, maar ook in een beleid gericht op groei.

De spreker is van oordeel dat de samenwerking met de banken kan verbeteren. Daarom juicht hij de monitoring van de kredietverlening, als onderdeel van het economisch beleid toe. Wanneer is het volgende rapport van die monitoring klaar?

Het preventief bedrijfsbeleid kent een beperkt succes. De fractie van de spreker is blij met de aangekondigde bijsturingen. Kan de minister wat meer verduidelijking geven over de link van het pbb met de kmo-portefeuille? Wat wordt met 'Code Rood' bedoeld? Het beleid ten opzichte van gefailleerden en het structureel maken van de samenwerking met Tussenstap is volgens de heer Bothuyne ook positief.

De minister plant een mediacampagne rond de ondernemerscultuur in Vlaanderen. De spreker staat sceptisch tegenover dergelijke mediacampagnes, maar wenst toch te weten hoever het hier mee staat. De samenwerking met het onderwijs is belangrijk voor het bevorderen van het ondernemerschap. Hier moet volgens de heer Bothuyne gefocust worden op doelgroepen. De ondernemingsplanwedstrijden kunnen daarbij een rol spelen. Na de eerder negatieve ervaringen met de DNA-cheques, was de fractie van de spreker tamelijk kritisch tegenover het advies aan prestarters. Er wordt een pilootproject aangekondigd. Kan de minister daar wat meer informatie over geven? Ook de peterschapsprojecten worden voortgezet. De samenwerking met de erkende promotoren wordt structureel ingebed. Hoe zullen de peterschapsprojecten in de toekomst inhoudelijk evolueren? De spreker is van oordeel dat thematisch werken hier voor nog meer winst zal zorgen.

De hervorming van de kmo-portefeuille is toe te juichen want het vroegere chequesysteem heeft nooit echt goed gewerkt. Het gebruik van het instrument is het laatste jaar eindelijk terug op een aanvaardbaar niveau gekomen. De spreker waarschuwt er wel voor dat dit instrument niet mag overladen worden. Het moet budgettair beheersbaar blijven.

Het belang van het overnamebeleid is al aangetoond. De minister kondigt in dat verband ook een aantal fiscale maatregelen aan. Kan daar wat meer verduidelijking over worden gegeven? Welke feedback wordt er ook verwacht van de aangekondigde pilootprojecten?

Wat het beleid inzake ruimte om te ondernemen betreft, worden een aantal nieuwe accenten gelegd. De activering van onbenutte bedrijventerreinen gebeurt onder andere in samenwerking met de POM's. Welke resultaten zijn er op dit ogenblik al? Is er nog een groot potentieel aan onbenutte terreinen en welke problemen stellen zich om ze ook in gebruik te nemen? De minister-president verwijst in zijn beleidsbrief ook naar het grote succes van de projectoproep Bedrijventerreinenmanagement. Wat verwacht de minister-president van de resultaten van die projectoproep? Voor de brownfields wordt een decretaal initiatief aangekondigd. Kan de minister-president toelichten welke inhoudelijke accenten hij wenst te leggen?

De spreker zegt het inhoudelijk eens te zijn met de startnota 'Winkelen in Vlaanderen'. Er moet in het winkelplan wel meer aandacht zijn voor de mobiliteitsproblematiek, zoals bleek uit de hoorzitting die door de commissie Economie werd georganiseerd.

De heer Bothuyne stelt dat het positief is dat de ecologiepremie gaat gericht worden op die innovaties die van belang zijn voor de vergroening van de Vlaamse economie. Het is ook de bedoeling om kmo's beter te betrekken in het vergroeningsbeleid. De milieuchecklist is daarbij een goed instrument. Ook het gebruik van de kmo-portefeuille is in deze van belang. Wordt er voor dat vergroeningsbeleid binnen de kmo-portefeuille een nieuwe pijler gecreëerd?

Wat de strategische opleidings- en investeringssteun betreft, stelt de spreker dat het mattheus-effect moet worden weggewerkt. Daarvoor moet de toegang voor kmo's worden vergemakkelijkt en verbreed. De berekeningsmodule voor subsidiabele opleidingskosten wordt uitgewerkt. Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

De gazellesprong voor groei-ondernemingen is een belangrijk nieuw instrument. Het moet echter goed worden voorbereid. Er worden een aantal groeiplatformen gelanceerd. Hoeveel bedrijven denkt de minister-president hiermee te kunnen bereiken?

Er wordt duidelijk gekozen voor een pro-actieve strategie voor het aantrekken van buitenlandse investeringen. De samenwerking met FIT is daarvoor essentieel. Het is ook absoluut noodzakelijk de bedrijven die hebben geïnvesteerd verder op te volgen. Chinese bedrijven die al in Vlaanderen hebben geïnvesteerd kunnen een brug vormen naar andere Chinese bedrijven die in Vlaanderen zouden kunnen investeren.

De minister-president kondigt nieuwe ronde tafels aan voor een vernieuwd sectorbeleid. Gaat het om de huidige sectoren of worden er ook nieuwe sectoren in het vizier genomen?

Over e-procurement (de volledige digitalisering van het aankoopproces van de overheid) vraagt de heer Bothuyne, of deze digitale procedure naast de bestaande klassieke aanbestedingsprocedure komt te staan?

Ten slotte zegt de heer Bothuyne nog verheugd te zijn over de versterking van het lokaal economisch beleid. Er zijn een aantal gedeconcentreerde diensten (zoals het Agentschap Ondernemen) actief in de provincies. Het is belangrijk dat de Vlaamse en provinciale diensten blijven samenwerken. Eén gezamenlijk fysiek provinciaal loket is daarom wenselijk.

Mevrouw Güler Turan zegt dat de beleidsbrief voor 95 percent over de ondernemingen gaat. Zij is echter van oordeel dat economisch beleid meer is dan het beleid ten opzicht van de ondernemingen. Er moet voor haar ook een visie worden ontwikkeld op het nieuw industrieel beleid dat Vlaanderen wil gaan voeren. Het aangekondigde debat rond het groenboek Nieuw Industrieel Beleid wordt dan ook erg belangrijk.

Bij de bespreking van de beleidsnota heeft de minister-president aangekondigd dat er een evaluatie zou komen van de anti-crisismaatregelen in het relanceplan. Is de evaluatie er gekomen en wat zijn de conclusies voor het al dan niet verderzetten van bijvoorbeeld Gigarant en de waarborgregeling?

Mevrouw Turan stelt vast dat ondernemers uit de kansengroepen tamelijk moeilijk toegang krijgen tot de diverse steunmaatregelen. Moet daar iets aan gedaan worden?

De spreekster stelt vast dat ondernemers dikwijls te laat beroep doen op het pbb. Pbb is nog teveel faillissementsbegeleiding, wanneer het al te laat is, dan echt preventief beleid. Hoe denkt de minister-president de preventie nog meer te kunnen versterken?

Mevrouw Turan vindt het positief dat er vanuit het beleidsdomein Economie aandacht is voor armoedebestrijding bij zelfstandigen. Op het eerste zicht richt zich dit blijkbaar enkel op armoedebestrijding bij gefailleerden. Er is echter ook een probleem bij nog werkende ondernemers, die een inkomen hebben dat onder de armoedegrens ligt.

De spreekster is ook van oordeel dat ondernemen ook moet worden gezien als een mogelijke uitweg uit armoede. Daarvoor is ondersteuning van de opstart van bedrijven nodig. Hoe gaat de minister-president de doelstellingen van de Vlaamse Regering inzake armoedebestrijding in zijn beleid integreren?

Bij de rondetafel over de kredietverlening zijn een aantal pijnpunten vastgesteld. De minister-president heeft hierbij toen aangekondigd dat er een monitoring van de kredietverlening zou gebeuren. Hiervan zijn ondertussen twee rapporten afgeleverd. Hieruit komt

echter geen duidelijk beeld van de problemen naar boven. Men zou meer zicht moeten kunnen hebben op criteria die de banken gebruiken of op de motivering van de weigering van een krediet. Dit is belangrijk om weten bij de begeleiding van ondernemers bij het opstellen van een dossier voor een kredietaanvraag.

Om tot een betere ondernemerscultuur te komen is het volgens mevrouw Turan ook belangrijk oog te hebben voor het aspect werkbaarheid. De combinatie werk en gezin is daarbij erg belangrijk.

De spreekster onderkent het belang van het onderwijs om het ondernemerschap te stimuleren. Zij is van oordeel dat dit niet enkel een opdracht van het secundair onderwijs is, maar dat er ook aandacht voor moet zijn in hogescholen en universiteiten. Een oefening als de mini-ondernemingen in het secundair onderwijs, is misschien ook op zijn plaats in het hoger onderwijs.

Mevrouw Turan wijst er op dat ook UNIZO aangeeft dat er te weinig starters gebruik maken van de mogelijkheden van begeleiding die er zijn. Hoe denkt de minister-president starters en pre-starters beter te kunnen bereiken?

De minister-president heeft zelf aangegeven dat het niet de bedoeling is om met de knoportefeuille de consultancy-sector te subsidiëren. Adviezen moeten een toegevoegde waarde hebben. Hoe ziet de minister-president dat concreet? Gaat het om het innovatieve aspect of om de tewerkstelling? Er is in dit verband ook een hervorming van de strategische opleidings- en investeringssteun. Het gaat er niet langer om om normale investeringen en opleidingen in bedrijven te subsidiëren. Maar hoe wordt bepaald of het om strategische projecten gaat? De SERV had hierover een grondige evaluatie gevraagd. Is die evaluatie inmiddels gebeurd?

Mevrouw Turan pleit voor een grondige evaluatie van alle bestaande investeringsinstrumenten, zodat beter kan worden bepaald waar de Vlaamse overheid naartoe wil met al die ondersteuning. Wat mag van de bedrijven worden terugverwacht in ruil voor de steun die ze hebben ontvangen?

In verband met ruimte om te ondernemen, denkt de spreekster dat het nodig is een totaalvisie te ontwikkelen: welke ruimte is beschikbaar, waar willen we bepaalde activiteiten ontplooiën, wat moet gestimuleerd worden?

Er wordt 4 miljoen euro uitgetrokken voor ondersteuning van ondernemingen die internationaal willen groeien. Welke instrumenten zijn er om ondernemers te steunen om dergelijke internationale groei te verwezenlijken?

Tenslotte vraagt mevrouw Turan nog naar een overzicht van het luik investeringen in het WIP.

De heer *Filip Watteuw* zegt dat een van de grote uitdagingen voor de lange termijn de vergroening van de economie is. De spreker is echter ontgoocheld over de beleidsvoorstellen die de minister-president ter zake doet. Om die vergroening te forceren is een krachtadig beleid nodig, en dat ontbreekt in de beleidsbrief. Groene economie is meer dan het verminderen van het waterverbruik en energie-efficiëntie. Het is ook meer dan het lichtjes aanpassen van productieprocessen. Het is bijvoorbeeld tekenend dat in het regeerakkoord de term 'cradle to cradle' wordt gebruikt en dat dat niet terug te vinden is in de beleidsbrief. Vergroening van de economie is voor de spreker fundamenteel herdenken welke producten en diensten moeten worden aangeboden.

Er moet over worden nagedacht hoe de bedrijven kunnen worden gestimuleerd om zich in een innovatieve vergroende economie in te schakelen. In dat licht moet eens te meer worden aangeklaagd dat deze regering het budget voor innovatie terugschroeft, stelt de heer Watteuw. De spreker zegt dat het nodig is dat het instrument van de ecologiesteun in dit kader wordt geëvalueerd en geheroriënteerd, maar dat wil niet zeggen dat het budget voor die ecologiesteun met 18 miljoen euro kan dalen, zoals het in deze begroting wordt voorgesteld.

Een gelijkaardig probleem is de manier waarop naar de infrastructuur wordt gekeken. Ook daar blijft de Vlaamse Regering vasthouden aan het concept 'Vlaanderen transitland', met een klassieke visie op logistiek.

Ook over de smart grids, die toch belangrijk zijn voor de vergroening van de economie, wordt in de beleidsbrief niet meer gesproken, zo stelt de heer Watteuw vast.

De spreker pleit ook nog voor een duurzaam beleid inzake bedrijventerreinen. Verduurzaming van bedrijventerreinen gaat verder dan CO₂-neutraliteit. Het gaat ook om bedrijven die samenwerken om kringlopen in het productieproces te sluiten, waardoor het afval van het ene bedrijf, grondstof voor het andere bedrijf wordt. Ook het zuinig gebruik van de beschikbare ruimte is daar een onderdeel van. In Vlaanderen wordt volgens de spreker maar 30 à 40 procent van de ruimte effectief gebruikt voor bedrijfsoppervlakte.

De spreker verwijst ten slotte nog naar de Vlaamse strategie inzake duurzame ontwikkeling. De MINA-raad stond daar zeer kritisch tegenover omdat die veel te vaag omschreven is. Daarom pleit de heer Watteuw ervoor dat die strategie volledig wordt herdacht, zodat die concreter wordt.

De heer *Bart Van Malderen* zegt dat de minister-president in de beleidsbrief melding maakt van een aantal aanbevelingen van de SERV om het pbb te verbeteren. Het is niet duidelijk of die aanbevelingen al dan niet worden overgenomen in het beleid.

Over het prestartersadvies vraagt de spreker hoe dat instrument zal worden uitbesteed? Hoe zal dat instrument na de gunning gaan functioneren?

De heer Van Malderen zegt verder dat er 42 brownfieldprojecten waren waarvan er 27 uitgevoerd of in uitvoering zijn. Een en ander zal nu decretaal worden verankerd in een nieuw brownfielddecreet. Hiervoor is het nuttig een paar lessen te trekken uit de ervaringen met de eerste golf van projecten. Er moet worden nagegaan waarom er zoveel projecten uiteindelijk afvallen. Ook blijkt dat er aan heel wat van die terreinen een woonbestemming wordt gegeven.

De spreker vraagt of de doorlooptijd van Gigarant kan worden beperkt. Een deel van de Gigarantprojecten hadden te maken met de 'credit crunch', die waarschijnlijk voorbij is. Als dat langlopende engagementen waren, dan zal dit instrument voor toekomstige projecten van bedrijven die een kwalitatieve sprong willen maken, niet genoeg middelen hebben.

In verband met het Agentschap Ondernemen is er een discussie over de regierol en de actorrol van het agentschap zegt het lid dat er alsnog geen verplichting is voor de ondernemingen om aan te sluiten bij een van de werkgeversorganisaties. Dat betekent dat het Agentschap ook een dienstenverlenende rol te spelen heeft.

In verband met de kmo-portefeuille stelt de heer Van Malderen vast dat de meeste vragen gaan over de opleidingssteun. Er zijn heel wat minder vragen over strategisch advies, internationalisering en technologie. Het systeem van de opleidingscheques voor werknemers werd door de minister van Werk hervormd, in functie van de efficiëntie van de opleidingen ten opzichte van de arbeidsmarkt. Men kan zich dan ook de vraag stellen hoe breed de opleidingssteun voor bedrijven moet zijn. Moet dat ook niet worden bekeken in functie van de doelstellingen die de Vlaamse Regering zelf naar voor schuift?

Bij het Hermesfonds stelt de spreker vast dat er tamelijk grote verschillen zijn tussen de vastleggingskredieten en de ordonanceringskredieten. Ook het Rekenhof maakt die opmerking. Een illustratief voorbeeld is de inrichting van bedrijventerreinen. Hier is er een vastleggingskrediet van 20 miljoen euro en een ordonanceringskrediet van 16 miljoen euro. Men denkt dat de vraag wegens de crisis eerder laag zal zijn. Er wordt echter verwacht dat we uit de crisis zullen klimmen. Moet er dan niet een beetje anti-cyclisch worden gepland., en dus bedrijventerreinen worden ontwikkeld om de groei te versterken?

De heer Van Malderen zegt dat de beheersovereenkomst met het BAN afloopt. Men voorziet een gelijklopend beleid in de toekomst. Is er echter een evaluatie gepland en zal die geen aanleiding zijn tot een aanpassing van het beleid ter zake?

Mevrouw *Patricia Ceysens* zegt dat voor de ondersteuning van zelfstandigen in armoede het pionierswerk is geleverd door de West-Vlaamse vzw Efrem. Dit is een initiatief dat vanuit de basis is gegroeid. Dergelijke innovatieve initiatieven verdienen alle steun om verder te kunnen groeien. Nochtans gebeurt het maar al te dikwijls dat grotere spelers op de markt dergelijke initiatieven wegpakken. De spreker heeft het er dan ook moeilijk mee dat voor dat project Tussenstap de vzw Zenitor de middelen toegeschoven krijgt.

Mevrouw Ceysens pleit er ook voor dat het Vlaams Parlement de uitwerking van de winkelnota verder zou kunnen opvolgen. Ze vraagt dan ook dat de omzendbrieven die er in dat kader zullen worden opgesteld, ook aan het parlement zouden worden voorgelegd.

Ook mevrouw Ceysens is van oordeel dat de vergroening van de economie in de omzendbrief te beperkt wordt omschreven. Het is niet de invoering van de elektrische auto die voor de vergroening van de Vlaamse economie gaat zorgen. Zo is bijvoorbeeld de bouwsector van cruciaal belang voor die vergroening, maar wordt deze sector al te vaak over het hoofd gezien.

Over de hervorming van de ecologiepremie zegt het lid dat rechtszekerheid inderdaad belangrijk is. Een call is een manier van selecteren, maar ook als de call wordt afgeschaft zal er hoe dan ook een selectiemethode moeten zijn. En bij een selectie zijn er natuurlijk altijd afvallers.

Mevrouw Ceysens vindt de beleidsvoorstellen omtrent Flanders' Care erg mager. Het zal uiteindelijk niet meer zijn dan een impulsloket. Een lancering van een zogenaamde 'witte economie' kan men dat nauwelijks noemen.

Innovatie is het sleutelement in het economisch beleid volgens de spreker. Daarom hadden de bevoegdheden economie en innovatie niet mogen verdeeld worden over twee ministers. Beide bevoegdheden horen organisch samen.

Tenslotte merkt mevrouw Ceysens nog op dat onder andere in het geval van het zogenaamde e-procurement, er volop wordt ingezet op elektronische procedures. Toch blijft

het vreemd dat bij de registratie voor de kmo-portefeuille, die online gebeurt, de registratie URL per gewone post wordt opgestuurd.

Minister-president *Kris Peeters* antwoordt op de vragen en opmerkingen.

Hij zegt dat het de topprioriteit van de Vlaamse Regering is om in 2011 een begroting in evenwicht te kunnen voorstellen. Hiermee wordt de toekomst veiliggesteld en kan er vanaf 2012 bijkomende beleidsruimte worden gecreëerd. Op die manier zal er vanaf dan meer kunnen worden ingezet op zaken zoals innovatie, investeringen en werk. In de sanering van de begroting werden duidelijke keuzes gemaakt. Zo werd de zogenaamde kaasschaaf-methode zeer zorgvuldig toegepast. Ook met die methode werden er duidelijke accenten gelegd, waarbij onderwijs en welzijn werden gespaard. Ook de investeringen werden maximaal ontzien. Daardoor werd de economische relance ondersteund en zeker niet gehypothekeerd.

De minister-president benadrukt dat ViA belangrijk is. Het is een participatief project, waarbij het middenveld nauw betrokken wordt. Voor de economische transformatie is een mentaliteitswijziging of een cultuuromslag nodig. Dat vraagt tijd en het is alleen maar mogelijk als daarover continu overleg met alle betrokkenen is. Het gaat dus niet om het organiseren van enkele grote massamanifestaties, maar om een voortdurende en volgehouden proces, dat nu maximaal wordt uitgerold.

In dat verband stelt de minister-president dat bijvoorbeeld Flanders' Care misschien maar een korte passage in de beleidsbrief is, maar dat er voor dit project al zeer veel werk is gebeurd. Zo is er recent het zorgvernieuwingsplatform opgericht, waar alle actoren zijn samengebracht: de bedrijven uit de medische sector, de zorgsector, de universiteiten en onderzoekssector. Het is de bedoeling dat dat platform verdere concrete invulling geeft aan Flanders' Care. De minister-president is ervan overtuigd dat dit project zal slagen, omdat de sector zelf er erg enthousiast over is en er de schouders onder zet. Dat is dus een goed voorbeeld van de participatieve manier van werken bij het uitrollen van ViA.

De minister-president juicht het toe dat ook de commissie Economie het groenboek Nieuw Industrieel Beleid zal bespreken. Een groenboek is een visienota, die de aanzet geeft tot een debat. De positieve elementen uit dat debat zullen later worden meegenomen voor de verdere uitwerking van het beleid.

De minister-president zegt dat hij kritieken vanuit de ondernemerswereld ter harte neemt, maar dat hij verzuurde opmerkingen, als zou het in Vlaanderen volledig de slechte weg opgaan, niet verstandig vindt. Er zijn schitterende ondernemingen aan het werk in Vlaanderen en het is een uitdaging om daar een gezamenlijke dynamiek uit te laten groeien. Het is aan de politieke om dat mogelijk te maken door vorm te geven aan een goed beleid.

De 'sense of urgency' moet zeker behouden blijven. Dat gevoel was er zeker toen de bankencrisis volop woede. Nu zou men het gevoel kunnen hebben dat het ergste van de crisis achter de rug is en dat men zich niet langer bewust moet zijn van de ernst van de economische toestand. Dat is een verkeerde analyse. Er moet onverminderd worden verdergewerkt aan de mentaliteitswijziging en cultuuromslag in de economie.

De minister-president wenst verder in te gaan op de discussie wat een groene economie is. Hij is van oordeel dat er een kamerbrede meerderheid bestaat om de groene economie te realiseren. Er is natuurlijk wel discussie over de manier waarop dat moet gebeuren. Volgens sommige analisten is een groene economie vooral een economie die minder grondstoffen en energie verbruikt en de sectoren die daartoe bijdragen, zijn dan ook de sectoren van

de vergroeningseconomie. In dat kader is er veel voor te zeggen dat de bouwsector een belangrijke bijdrage levert door de ‘vergroening’ van de gebouwen en dat bepaalde zaken fiscaal worden ondersteund. Hier zit overigens nog een groot vergroeningspotentieel en verdere maatregelen zijn noodzakelijk. Het is een heel interessante discussie over hoever de overheid moet gaan in het stimuleren van die vergroening. In een aantal zaken is de overheid aanvankelijk vrij ver gegaan, bijvoorbeeld inzake de subsidiëring van zonnepanelen. Vanaf het ogenblik dat een sector zich onwikkelt, is het tijd dat de overheid die steun dan afbouwt.

De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat innovatie de motor is om tot die groene economie te komen. Een debat over innovatie is niet alleen een debat over de input, maar ook een debat over de output van de investeringen. Het is ook een debat over de doelstellingen die men wil bereiken met de innovatie. De vraag is hoe een en ander moet verlopen in een context waarin de economische groei vertraagd. Dat is ook een probleem in onze buurlanden met uitzondering van Duitsland. Het is daarom interessant te kijken hoe innovatie in Duitsland wordt aangepakt. De minister-president is ervan overtuigd dat de Duitse prestaties het gevolg zijn van een langetermijnvisie, die reeds door de vorige regering Schröder werd ontwikkeld. Op het vlak van innovatie moet Duitsland dus de benchmark voor Vlaanderen zijn. De minister-president stelt ook dat er moet worden opgepast met cijfermateriaal. Als er in een land een grote defensie-industrie is, waarin ook aan O&O wordt gedaan, dan ontstaat er zeker een dynamiek, maar dan wel een soort dynamiek die we in Vlaanderen niet wensen. De bijkomende beleidsruimte vanaf 2012 zal in elk geval ook op innovatie worden ingezet.

Wat het armoedebeleid voor zelfstandigen betreft, zegt de minister-president dat hij het werk van de vzw Efreem ten zeerste waardeert. Efreem is echter alleen in West-Vlaanderen actief en het was de bedoeling een dergelijk armoedebeleid voor heel Vlaanderen uit te werken.

Een belangrijk element van een armoedebeleid naar zelfstandigen is het faillissementsbeleid. Heel wat armoede is het gevolg van het te lang overeind houden van onrendabele activiteiten. Een faillissementsbeleid zou moeten kunnen voorkomen dat men bij een faillissement automatisch in de armoede terechtkomt. Een specifiek facet van de problematiek is ook dat bij heel wat zelfstandigen de activiteit nog wel rendabel is, maar dat de marge zo beperkt is dat men tegen de armoedegrens aanleunt.

De verdere uitwerking van de winkelnota gaat via omzendbrieven van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. Besluiten van de regering en omzendbrieven zijn echter bevoegdheden van de uitvoerende macht. De bevoegde ministers kunnen hierover worden geïnterpeleerd door het parlement, maar het is niet de bedoeling dat het parlement vooraf zijn fiat moet geven aan dergelijke regeringsinitiatieven. De minister-president zal met minister van Ruimtelijke Ordening Muylers afspreken dat ook de commissie in kennis zal worden gesteld van de omzendbrieven.

De minister verduidelijkt dat de competentiepolen, waaronder ook Flanders in Shape, die de competentiepool voor productontwikking en design is, een jaar worden verdergezet. Meer specifiek wat design betreft, moet worden vastgesteld dat de beleidsaandacht voor design in belangrijke mate toeneemt, en dit in bijzonder op Europees vlak. Design kan immers een belangrijk bron zijn voor innovatie en groei. Met Design Vlaanderen zal het Agentschap Ondernemen dan ook bedrijven verder aanzetten om design in hun bedrijfs-cultuur en productieproces te integreren. Design kan ook een belangrijke rol spelen in het creëren van meer gelijke kansen. Het Agentschap Ondernemen zal daarom actief bijdra-

gen aan de verdere verspreiding van het concept van ‘universal design’, door dit te promoten bij partnerorganisaties.

Wat de opmerking van mevrouw Ceysens over de bevestiging per post van een online-inschrijving voor de kmo-portefeuille betreft, antwoordt de minister-president dat dat ingegeven is door de fraudegevoeligheid van het systeem. Het is dus een manier om fraude te voorkomen.

Wat het preventief bedrijfsbeleid betreft, zegt de minister-president dat al tijdens de vorige legislatuur de SERV hierover een advies heeft afgeleverd. Het is de bedoeling te komen tot een werkbaar en efficiënt systeem, dat ook werkelijk preventief werkt. Op dit ogenblik worden de elementen van dat SERV-advies stapsgewijs omgezet in regelgeving. In eerste instantie is dat de erkenning van het Agentschap Ondernemen met betrekking tot de federale wet inzake samenwerking met handelsrechtbanken en toegang tot confidentiële informatie van de kamers van handelsonderzoek, zoals mogelijk voorzien in een uitvoeringsbesluit ter zake. Ten tweede ook de erkenning door het Agentschap Onderneming van gerechtelijke mandatarissen als dienstverlener PBB, wat binnen de randvoorwaarden de mogelijkheid biedt om gebruik te maken van de kmo-portefeuille. Er worden ook belangrijke inspanningen tot bekendmaking van het initiatief gedaan. In het voorjaar van 2010 werd bv. in elke Vlaamse provincie een infosessie georganiseerd. In totaal schreven meer dan 700 geïnteresseerden in op dit evenement. Intussen werden een vijftigtal dossiers aangemeld.

De toepassing van het vierstappenplan PBB van de Vlaamse overheid gebeurde op basis van de filter eigen vermogen groter dan 50 percent van het bedrijfskapitaal (conform de EU-wetgeving). Deze categorie kreeg code ‘oranje’ toegekend. Het zou de bedoeling zijn deze categorie uit te breiden met de bedrijven die vallen onder code ‘rood’ (een eigen vermogen van minder dan 50 percent van het bedrijfskapitaal, doch nog steeds positief). Deze steun kan evenwel niet onvoorwaardelijk gebeuren; er dienen immers een aantal randvoorwaarden ter omkadering van de steunverlening te worden ingevuld. Totnogtoe werden deze bedrijven steeds doorverwezen naar de opties voorzien in de wet op de continuïteit van de ondernemingen en werden ze door Europa gecatalogeerd als “bedrijven in moeilijkheden”. Steunverlening aan deze bedrijven is voor Europa enkel toelaatbaar op basis van de Europese richtsnoeren inzake herstel- en herstructureringssteun.

Over het project prestartersadvies verduidelijkt de minister-president dat het een proefproject is om de kwaliteit van de prestarters te verbeteren, dat zal worden uitbesteed conform de wetgeving op de overheidsopdrachten. Er zal dus een bestek worden opgesteld om een opdracht toe te wijzen van advisering van prestarters. Dat zal gebeuren volgens een door het Agentschap Ondernemen gevalideerde methodiek waarbij het ondernemingsplan wordt beoordeeld en er feedback wordt gegeven. De aannemer krijgt een forfaitaire vergoeding en de prestarter moet een beperkt remgeld betalen. Het contract geldt voor twee jaar, met een mogelijke verlenging van één jaar. Er zullen 2500 prestarters kunnen begeleid worden.

Over de gazellesprong legt de minister-president uit dat er op 13 september 2010 daarover een rondetafel is georganiseerd. Er worden negen pilootprojecten gesteund met een budget van ongeveer 1.500.000 euro. De voor steun geselecteerde projecten zouden voor het einde van 2010 op kruissnelheid moeten komen. Het is de bedoeling in het totaal 170 bedrijven bij hun gazellesprong te begeleiden.

Voor de brownfields komt er een aanpassing van het decreet op basis van een visienota. Er zullen lessen uit het verleden worden getrokken en er zal worden naar gestreefd de terreinen voor bedrijfsdoeleinden te behouden.

Wat logistiek aangaat, zegt de minister-president dat Vlaanderen ervoor gaat om de 'slimme draaischijf van Europa' te worden. Er wordt ingezet op nieuwe dynamieken van logistiek. Daarbij moeten alle vervoersmodi (weg, spoor, water, pijpleidingen enzovoort) worden bekeken. Vlaanderen heeft daarvoor een zeer dynamische logistieke sector nodig. Ook hier moet er een duidelijke visie worden ontwikkeld. Dat debat is dus duidelijk nog niet ten einde.

Bedrijventerreinen ontwikkelen is niet zo eenvoudig. Er worden inderdaad heel wat verplichtingen opgelegd waardoor ruimte niet optimaal kan worden gebruikt. Daar is voor Seveso-bedrijven overigens veel voor te zeggen, want dat heeft te maken met veiligheid. Er is op dat vlak ook heel wat Europese regelgeving. De minister-president is ervan overtuigd dat de bedrijven die regelgeving respecteren. Het is dus niet de schuld van de bedrijven zelf als de ruimte niet volledig wordt benut. In 2011 zal ook een kennisnetwerk tussen de bedrijvenverenigingen en relevante intermediaire opgestart worden. Er zullen ook initiatieven worden genomen voor het optimaal gebruiken van de terreinen. Wat de onbenutte terreinen aangaat is er vanuit de POM's een onderhandelingsteam opgericht, dat nu al resultaten oplevert. Voor het bedrijventerreinenmanagement wordt er een oproep gelanceerd. Voor de terreinen van Opel Antwerpen wordt gezocht naar een investeerder die er een aan de automobielenindustrie gerelateerde activiteit ontwikkelt. Onderhandelingen met een kandidaat investeerder zijn aan de gang en verlopen in alle discretie.

De minister-president zegt dat de kern van het economisch beleid de ondernemer is. Daarom wordt daar zo op gefocust in de beleidsbrief. Dat economisch beleid moet met enige zorg worden opgebouwd omdat men de economische dynamiek niet wil of kan sturen. Dat is namelijk niet efficiënt. In het verleden is er bijvoorbeeld veel gediscussieerd over clusters, onder invloed van de Amerikaanse economist Michael Porter. Op een gegeven moment is er in Vlaanderen geprobeerd dergelijke clusters van bovenaf op te leggen of te stimuleren. Er is echter snel gebleken dat dat bijzonder moeilijk is en dat dergelijke clusters moeten groeien van onderuit. Het beleid moet er dan op gericht zijn dat daarvoor de omgevingsfactoren gunstig zijn en dat er waar nodig stimulansen worden gegeven. Dat neemt niet weg dat er nog nooit duidelijker is geformuleerd waar Vlaanderen met zijn economisch beleid naartoe wil. Dat is gebeurd in het kader van ViA en bijvoorbeeld ook de winkelnota. Ook voor de dienstensector worden doelstellingen voor het beleid ontwikkeld. Ook het al genoemde groenboek Nieuw Industrieel Beleid past daarin. Men kan de Vlaamse Regering dus niet verwijten dat ze geen visie zou ontwikkelen.

Het relancebeleid werd geëvalueerd. Grosso modo kan worden gesteld dat met de waarborgen, de overbruggingsleningen, Gigarant en nog een aantal andere maatregelen, de juiste instrumenten werden ingezet. Er moet nu goed worden opgevolgd wat er met de waarborgen gebeurt. Ook de SERV heeft het relancebeleid geëvalueerd.

Het Departement EWI neemt de monitoring van de kredietverlening op zich. Er is over de kredietverlening een gedragscode afgesloten, waarin een aantal afspraken over de monitoring zijn gemaakt. Die gedragscode wordt ook opgevolgd. Het is belangrijk om na te gaan of er een structureel probleem is bij de kredietverlening aan kmo's en zelfstandigen.

De minister-president beaamt de opmerking dat het ondernemerschap ook in het hoger onderwijs moet worden gepromoot. Er zijn overigens een ondernemersplanwedstrijden georganiseerd die gericht waren op twee doelgroepen: studenten en het grote publiek.

Voor de studentendoelgroep wil die wedstrijd ertoe bijdragen dat er een realistisch beeld wordt gevormd van wat ondernemerschap is.

Ook bij de brugprojecten economie/onderwijs is het duidelijk de bedoeling de kloof tussen bedrijfsleven en de educatieve omgeving te verkleinen. In 2010 werden de projecten uit de twee afgelopen oproepen van 2006 en 2008 geëvalueerd. Zonder deze evaluatie hier in extenso te willen herhalen kon vastgesteld worden dat van de 24 gunstig gerangschikte brugprojecten 9 van de 24 projecten (37,5 percent) betrekking hebben op UNIZO (2), VLAJO (3) en Voka (4). Acht projecten werden als goede praktijken bestempeld. Aan de hand van de evaluatie werden de thema's bepaald van de nieuwe, vierde oproep brugprojecten economie-onderwijs, die op 31 mei 2010 werd gelanceerd en waarvan de indieningstermijn liep tot 6 september 2010. Het budget bedraagt 1,6 miljoen euro. De specifieke beleidsdoelstellingen waren:

- open en vernieuwend ondernemen met specifieke aandacht voor hogescholen en universiteiten, via de kennisvalorisatie (van afstudeerwerken), via de ondersteuning van kennisintensieve en technologische studentenondernemingen, via de oprichting van leereilanden (secundair onderwijs) en via de ontwikkeling en inzet van educatieve (simulatie)spelen of van een nieuwe aanpak, methode of technologie (basisonderwijs); en
- het bijstellen van de negatieve beeldvorming over ondernemers.

Over de strategische investerings- en opleidingssteun zegt de minister-president dat met het oog op het bepalen van de subsidiabele opleidingskosten in de strategische opleidingsdossiers een sjabloon werd ontwikkeld dat de bedrijven moet ondersteunen bij de redactie van hun dossier. Daarbij wordt gewerkt in twee stappen:

- de klant moet nagaan wat de positieve externe effecten van de opleiding zijn: specifiek of algemeen, mate van overdraagbaarheid van de verworven vaardigheden, gericht op bepaalde kansengroepen? Enkel de opleidingen met uitgesproken positieve externe effecten zijn aanvaardbaar;
- vervolgens moet de klant nagaan wat het stimulerende effect en de noodzaak van de steun is: dit betekent meer en/of betere opleiding aanbieden dan het geval zou zijn zonder steunverlening. Heeft de opleidingssteun een positieve impact op de opleidingsbestedingen, kwantitatief of kwalitatief, van de onderneming? Als de opleiding noodzakelijk is voor de goede werking van de onderneming, is er strikt gezien geen ondersteuning nodig omdat die opleiding toch moet worden georganiseerd.

De uiteindelijke bedoeling bestaat er dus in aan te tonen dat de opleidingssteun noodzakelijk is voor de onderneming om de opleidingen uit te voeren. De onderneming moet daarom aantonen dat de steun, in vergelijking met een scenario zonder steun, leidt tot een stijging of verbreding van de omvang, kwaliteit, reikwijdte of doelgroep van het opleidingsproject. Enkel de meeruitgaven van de opleidingskosten die aanvaardbaar zijn volgens de Europese mededeling en die niet al worden gesubsidieerd door een andere overheidsinstantie, komen nog in aanmerking voor opleidingssteun. Deze aanpassing brengt de opleidingssteun ook meer in lijn met de beleidsdoelstellingen inzake transformatie van het economische weefsel en groei.

De modaliteiten van het zogenaamde e-procurement zijn terug te vinden in de omzendbrief van 20 mei 2010 betreffende het gebruik van elektronische middelen voor de indiening en ontvangst van de kandidaatstellingen bij offertes voor overheidsopdrachten. In die omzendbrief doet de Vlaamse Regering de aanbeveling aan de diensten van de Vlaamse overheid om het gebruik van elektronische middelen bij de aanbesteding van overheidsopdrachten toe te staan vanaf 1 september 2010 en op te leggen vanaf 1 juli 2011.

De kwestie van de opvolging in bedrijven is voor de minister-president erg belangrijk, en tegelijkertijd ook heel delicaat. Het Vlaams Agentschap Ondernemen zal een geïntegreerd beleid ontwikkelen waarin bewustmaking, informatie en begeleiding een cruciale rol spelen. Met behulp van een beleidsvoorbereidend traject waarbij deskundigen, ondernemersorganisaties en projectpromotoren geconsulteerd werden is een draaiboek ontwikkeld met een planning van de te nemen maatregelen om het geïntegreerd beleid te kunnen uitvoeren vanaf 2011. Hierbij aansluitend zijn ook fiscale maatregelen van belang. De evaluatie van het Vlaamse Successiedecreet is gepland voor 2011. Het is in elk geval erg belangrijk om ondernemers die de pensioengerechtigde leeftijd bereiken en ook de kandidaat overnemers, tijdig in te lichten.

II. BEVOEGDHEDEN INNOVATIE EN OVERHEIDSINVESTERINGEN VAN MEVROUW INGRID LIETEN, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INNOVATIE, OVERHEIDSINVESTERINGEN, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING

Voor wat de bespreking in de commissie Economie betreft omvatten de bevoegdheden Innovatie en Oveheidsinvesteringen:

Decreetsbepalingen: artikels 12 (entiteit EB0 programma EC108 tot EG108) en 17.

Begrotingstabel - Afdeling I: Entiteit CB0 (programma CD003 en CD004), entiteit EB0 (programma EA, EC (uitgezonderd EC107 en EC115), EE, EF, EG (uitgezonderd EG107))

1. Toelichting door de minister

1.1. Toelichting bij de begroting

1.1.1. *Wetenschap en Innovatie*

De gewijzigde financieel economische situatie heeft ervoor gezorgd dat de besparingsprincipes die bij de vorming van de nieuwe Vlaamse Regering waren afgesproken ook bij de begrotingsopmaak 2011 onverkort werden toegepast. In functie van de vooropgestelde budgettaire beperkingen werd hierbij rekening gehouden met volgende lineaire besparingsregelen:

de nulindexatie voor niet-loongebonden kredieten in 2011 werd verder doorgetrokken en aangevuld met een aantal bijkomende generieke besparingen waaronder:

- een veralgemeende lineaire besparing op de apparaatskredieten van 1,5 percent op de lonen en 2,5 percent op de werkingsmiddelen;
- een bijkomende besparing van 5 percent op de facultatieve subsidies en 2 percent op gereglementeerde subsidies; en ten slotte
- een bijkomende 10 percent besparing op de geselecteerde begrotingsposten voor communicatie en consultancy.

Aangezien deze generieke besparingen nog onvoldoende waren om de bij de regeringvorming afgesproken budgettaire doelstelling te realiseren, met name vanaf 2011 een begroting in evenwicht in te dienen, werden nog bijkomende besparingen doorgevoerd binnen de begrotingsprogramma's.

Voor het Programma EC Algemeen werden de volgende extra besparingen genomen op basisallocaties:

- EC102 “bevordering van de Vlaamse informatiemaatschappij in het kader van de Lisbon-strategie”: 1.017.000 euro. Deze basisallocatie wordt gebruikt om het Vlaams elektronisch netwerk te realiseren;
- EC109 “Steunpunten beleidsrelevant onderzoek”: 244.000 euro;
- EC110 “ECOOM (expertisecentrum onderzoek en ontwikkelingsmonitoring)”: 100.000 euro
- EC114 4170 “IWETO (inventarisatie van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek)”: 234.000 euro. Deze basisallocatie is op 0 gezet. De kosten zullen gedragen worden op het Fonds Programmatie Wetenschapsbeleid.

Binnen programma EE “Beleidsondersteuning en academisch beleid” werden de volgende extra besparingen doorgevoerd:

- EE105 “instellingen postinitieel onderwijs”: 54.000 euro. Het betreft hier de subsidiëring aan de Vlerickschool, het Orpheusinstituut en UAMS;
- EE116 “Herculesstichting – werkingssubsidie”: 74.000 euro;
- EE130 “industriële onderzoeksfondsen”: 600.000 euro;
- EE132 “FWO voor het Odysseusprogramma”: 4.605.000 euro;
- EE133 “Vlaamse Academie van België Wetenschap en Kunst”: 76.000 euro;
- EE140 “Herculesstichting – investeringen” voor de financiering van de (middel) zware onderzoeksapparatuur”: 4.250.000 euro bijkomend.

De werkingstoelage van het FWO werd van de besparing gevrijwaard en blijft op hetzelfde niveau als 2010. De besparing werd gecompenseerd op de toelage aan het FWO voor het Odysseusprogramma.

De Strategische Onderzoekscentra IMEC, VIB, IBBT en VITO worden voor 2011 gevrijwaard van de besparingsoperatie op hun werkingstoelage. Hun werkingstoelage wordt op hetzelfde niveau als 2010 gehouden.

Het gaat om de volgende basisallocaties:

- EF100 vzw IMEC: 42.616.000 euro;
- EF101 vzw VIB: 37.598.000 euro;
- EF102 vzw IBBT: 22.767.000 euro;
- EF110 VITO: 33.409.000 euro.

De vrijwaring van de besparing op de werking van de SOC’s kadert in Operationele Doelstelling 2 “Optimaliseren van de impact en verdere integratie van de Strategische Onderzoekscentra in het innovatielandschap” binnen de Strategische Doelstelling 1 van de beleidsbrief (de strategische onderzoekscentra, waar relevant in samenwerking met de universiteiten, worden verder gestimuleerd om structurele, strategische, multidisciplinaire samenwerking uit te werken en hun impact op (de valorisatie van) innovatie in Vlaanderen te versterken).

De SOC’s spelen een belangrijke rol in de transformatie van de Vlaamse Economie door hun interactie met het Vlaamse bedrijfsleven en door het vermarkten van hun kennis via de mede-oprichting van nieuwe bedrijven. Zij investeren tot op heden uit hun werkingsmiddelen in het kapitaal van spin-offs die gecreëerd worden uit het onderzoek dat binnen hun instelling is uitgevoerd. Om deze werkingsmiddelen optimaal te kunnen inzetten waarvoor ze in essentie moeten dienen, namelijk het financieren van hun werking, is het voorstel een fonds op te richten met een startkapitaal van 10 miljoen euro dat investeert

in de spin-offs van deze instellingen. Gelet op de gespecialiseerde kennis in hun respectievelijke onderzoeksdomeinen zouden de SOC's deze investeringen kunnen aansturen. Ze zouden nauw betrokken worden in de werking van het fonds en mee genieten van de valorisaties volgens nader te bepalen modaliteiten. Het beheer van het fonds zal in samenhang met de werking van Vinnof nader uitgewerkt worden in een optiek van optimalisatie van het geheel van de ingezette middelen. Deze aanpak moet eveneens toelaten om de specifieke kennis inzake structurering en beheer van spin-offs op gewestniveau te organiseren met evidente schaalvoordelen als gevolg.

Er wordt hiervoor een nieuwe basisallocatie gecreëerd met middelen om te investeren in Spin-offs van de SOC's, namelijk basisallocatie EB0 EF115 8142 'Deelnemingen in de spin-offs van de strategische onderzoekscentra'. Er wordt hiervoor een budget van 10 miljoen euro uitgetrokken.

In de loop van 2010 werden voor een bedrag van 20 miljoen euro FFEU middelen toegekend voor innovatie. In de loop van 2011 zullen de projecten verder worden uitgewerkt. Het gaat om de volgende projecten:

- digitalisering: in het Vlaamse Regeerakkoord is er aandacht voor de digitalisering van het wetenschappelijke en culturele patrimonium. Digitalisering is daarbij geen doel op zich maar een middel om een meerwaarde te creëren voor diverse domeinen. Vanuit de FFEU middelen wordt 2 miljoen euro uitgetrokken voor de financiering van een gemeenschappelijke, crossectorale basisinfrastructuur voor digitalisering;
- bodemsanering: er wordt een project ingediend voor innovatie bij bodemsanering van gechloreerde stoffen. De sanering van dergelijke verontreinigingen is nu te duur en te onzeker qua eindresultaat. Hiervoor wordt 1 miljoen euro uitgetrokken;
- proeftuin elektrische voertuigen: de doelstelling van de proeftuin is om innovatie en aanvaarding van elektrische (en plug-in hybride) voertuigen te faciliteren. Budget: 12 miljoen euro;
- Vlaams Supercomputer Centrum: 5 miljoen euro. Met de verdere uitbouw van het VSC komt Vlaanderen op de kaart van de Europese regio's die over grote rekenfaciliteiten voor onderzoek en innovatie beschikken

Wat de begroting van het IWT betreft, resulteert die voor de beleidskredieten, na besparing en de nodige bijstellingen ten opzichte van de aangepaste begroting 2010 in een daling met 444.000 euro.

Bij de betaalkredieten werd rekening gehouden met een aantal specifieke noden. Dat resulteert in een budgetverhoging van 7,8 miljoen euro hoofdzakelijk gespreid over volgende vier begrotingslijnen:

- ten behoeve van de O&O-bedrijfsprojecten en innovatie samenwerkingsverbanden: +2.220.000 euro;
- voor de innovatieve acties vanwege de Vlaamse Regering: +1.303.000 euro;
- voor het toegepast biomedisch onderzoek met maatschappelijke finaliteit (TBM): +1.624.000 euro;
- voor de strategische beurzen en doctoraatsbeurzen in het kader van het Baekelandprogramma: + 1.952.000 euro.

Sinds de opmaak van de behoefteaming aan betaalkredieten voor 2011 zijn er nieuwe gegevens bekend geworden, die waarschijnlijk een bijstelling van het ingeschreven budget zullen vragen. Op basis van een verbeterde monitoring en rapportering van het financieel proces zal er een meer accurate en meer gefundeerde behoefteaming mogelijk moeten zijn tegen de begrotingscontrole 2011. De Vlaamse Regering zal op dat ogenblik haar verantwoordelijkheid nemen om de kredieten bij te stellen, indien nodig.

Wat de verschillende Competentiepolen betreft blijft het IWT ook in 2011 verder belast met het beheer van de Competentiepolen: Flanders' Food, Vlaams Instituut voor de Mobiliteit (VIM), Vlaams Instituut van de Logistiek (VIL), Flanders Mechatronica (FMTC+), Flanders' In shape, Flanders' Drive II, Plastic Vision, Flanders' Synergy en de kenniscentra Strategisch Initiatief Materialen (SIM) en Centrum voor Medische Innovatie (CMI) en eventuele andere nieuwe initiatieven onder meer inzake Competentiepolen en Proeftuinen.

De IWT-werkingsdotatie werd in de begroting 2011 vastgesteld op 10,544 miljoen euro. Dit is ten opzichte van 2010 een vermindering met 538.000 euro. In het budget van 2010 was wel een éénmalig budget van 110.000 euro uitgetrokken voor kosten verbonden aan de verhuis van IWT. De recurrent doorgevoerde vermindering bedraagt aldus 428.000 euro. Naast deze dotatie worden voor de werking van het IWT ook middelen ingezet afkomstig uit beheersvergoedingen en eigen ontvangsten, geraamd op 2.188.000 euro in 2011. Samen met de dotatie beschikt IWT voor haar werking dus over een totaal van 12.732.000 miljoen euro.

1.1.2. Economisch Overheidsinstrumentarium

Wat de begroting van het Economisch Overheidsinstrumentarium betreft, werden geen nieuwe kredieten ingeschreven, aangezien er in 2010 reeds een aanzienlijk budget werd voorzien. Het niet aangewend deel van die kapitaalmiddelen wordt overgedragen naar 2011. Het gaat ondermeer om de middelen voor het Vlaams Energiebedrijf en het Transformatie Innovatie Acceleratie Fonds, of kortweg TINA-Fonds dat investeringen beoogt in vroege valorisatietrajecten die een potentieel hebben om economische vernieuwing te bewerkstelligen. Zijn activiteit zal bestaan uit het financieren met risicokapitaal van structurele innovatievalorisatie-trajecten. Het beleidsdoel is het versterken en versneld naar de markt brengen van innovatie met strategisch potentieel en daardoor het veranderingsproces van het economisch weefsel versnellen. Het Fonds wordt ondergebracht bij PMV en wordt initieel gefinancierd met 200 miljoen euro investeringsmiddelen van de Vlaamse Overheid.

1.2. Toelichting bij de beleidsbrief Innovatie

Als verduidelijking vermeldt de minister eerst dat zij, door de ervaring opgedaan tijdens het voorbije jaar, beslist heeft in deze beleidsbrief een andere verhaallijn dan in de beleidsnota te volgen. De beleidsbrief bouwt uiteraard expliciet voort op de doelstellingen van de beleidsnota en het regeerakkoord. Om de lezer eenvoudig de opvolging met de beleidsnota te laten maken, is als bijlage 3 de correspondentietabel tussen de beleidsbrief en de beleidsnota toegevoegd. In de volgende beleidsbrieven zal die indeling verder gevolgd worden.

Het beleid rond wetenschappelijk onderzoek en innovatie in Vlaanderen moet worden ingebed in een breder geheel, gedragen door de hele Vlaamse Regering, stakeholders en het socio-economische middenveld. Dat kan door middel van pacts, initiatieven en actieplannen. Er wordt hierbij even dieper ingegaan op de vier voornaamste plannen.

'Vlaanderen in Actie' telt in totaal zeven doorbraken, met voor de minister 'Innovatiecentrum Vlaanderen' als belangrijkste doorbraak. Die doorbraak en het bijhorend actieplan wordt gebaseerd op vier doelstellingen: meer middelen voor Onderzoek & Ontwikkeling,

een focus op speerpunt domeinen, outputmonitoring voor onderzoek, en meer kansen voor onderzoekstalent.

Als tweede initiatief is er het ‘Pact 2020’, dat twintig doelstellingen telt tegen 2020, inclusief enkele doelstellingen rond innovatie. Het ‘Vlaams regeerakkoord’ met onder andere de Barcelonadoelstelling en speerpunten vormt het derde initiatief. Als laatste is er de ‘Beleidsnota 2009-2014’.

Al deze initiatieven zijn coherent met de Vlaamse respons op het EU-beleid en de doelstellingen rond onderzoek en innovatie zoals de 3 procent doelstelling, het European Institute of Technology, de realisatie van Europese Onderzoeksruimte, de Innovatie-Unie, enzovoort.

De beleidsbrief Innovatie 2011 loopt grotendeels parallel met de uitvoering van de eerder genoemde ViA-doorbraak ‘Innovatiecentrum Vlaanderen’. De rode draad is ‘Transformatie door Innovatie’. We moeten dit in een ruimer kader zien als een ambitieuze innovatiestrategie, die reikt van idee tot economische valorisatie en maatschappelijke impact.

Dat kan verwezenlijkt worden door een versneld veranderingsproces en vernieuwing van de structuur van de Vlaamse economie om Vlaanderen sterker te maken. Er moet daarbij worden gestreefd naar duurzame welvaartscreatie en een dito economisch weefsel, dat staat voor een dynamische, open economie, sterk gericht op innovatie. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren het economisch overheidsinstrumentarium en wetenschaps- en innovatiebeleid af te stemmen op de doelstelling van zorg voor duurzame economie. Daaronder verstaan we een gecombineerd streven naar economische innovatie, de vergroening van de economie, en duurzame werkgelegenheidscreatie.

Het beleid is opgebouwd rond vijf strategische doelstellingen. Een eerste strategische doelstelling is ‘gerichte innovatiestrategieën’. We moeten uitblinken in enkele geselecteerde domeinen waarin Vlaanderen een topregio wil en kan zijn. We moeten de krachten bundelen gericht op maatschappelijke uitdagingen en speerpunten zodat we door innovatie economische activiteit met duurzame en gediversifieerde tewerkstelling verankeren in het Vlaamse Gewest.

De VRWI moet daarbij mee vorm geven aan het beleid door het instellen van Innovatie-iegroepen. Daarin worden een beperkt aantal innovatieleiders en -experts samengebracht met een dubbel doel: enerzijds het ontwerp van en advies bij gerichte innovatiestrategieën, en anderzijds het vormen van een platform voor samenwerking en aansturing van de uitvoering ervan. Ondertussen zijn er drie groepen actief, namelijk rond duurzame chemie, voertuigindustrie en sociale innovatie.

Bij deze eerste strategische doelstelling horen drie operationele doelstellingen. De eerste operationele doelstelling is het ‘versterken en vernieuwen van de speerpunt domeinen’. Om dit te bereiken was er onder meer de oprichting van het SIM. Het doel is dit initiatief na de opstartfase te profileren in de strategische onderzoeksdomeinen materiaaltechnologie voor energietoepassingen, duurzame structurele materialen en ondersteunende nanotechnologie. Het initiatief wordt uitgebouwd als een virtueel onderzoekscentrum waarbij beroep gedaan wordt op bestaande kenniscentra en universiteiten.

Begin 2010 ging ook het CMI effectief van start. Dit centrum moet een snellere en meer efficiënte vertaling ondersteunen van onderzoeksresultaten naar de ontwikkeling van innovatieve strategieën voor preventie, diagnose en behandeling.

Wat het Milieu- en Energietechnologie Innovatieplatform (MIP) betreft, werd in juni 2010 besloten om vijf coöperatieve projecten met onderzoeksinstellingen en bedrijven op te starten.

Onder de koepel ‘Generaties’ worden drie initiatieven gebundeld rond hernieuwbare energiebronnen en slimme energienetten, namelijk de projecten ‘Intelligente Netwerken - Smart Grids’, ‘Infrastructuur voor fotovoltaïsch onderzoek’ en ‘Offshore windonderzoeksinfrastructuur’.

Ook duurzame chemie mag uiteraard niet uit het oog verloren worden met initiatieven als FISCH, het Flanders Strategic Initiative on Sustainable Chemistry.

Een tweede operationele doelstelling is het ‘optimaliseren van de impact en verdere integratie van de Strategische Onderzoekscentra in het innovatielandschap’. De strategische onderzoekscentra worden verder gestimuleerd om structurele, strategische, multidisciplinaire samenwerkingen uit te werken, en hun impact op de valorisatie van innovatie in Vlaanderen te versterken. Ze worden daarbij gestimuleerd om samen te werken met de universiteiten. Zoals eerder vermeld, wordt er een fonds opgericht dat investeert in spin-offs van deze SOC’s.

De beheersovereenkomsten met de strategische onderzoekscentra IBBT, IMEC en VIB lopen af in 2011, met VITO in 2012. Op basis van de resultaten van de evaluaties van de SOC’s zal nagegaan worden wat de adequate ondersteuning is teneinde de SOC’s verder te stimuleren tot grotere impact op innovatie in Vlaanderen.

De derde operationele doelstelling is het ‘beantwoorden van maatschappelijke uitdagingen via ‘grote projecten’. Verschillende maatschappelijke uitdagingen zoals vergrijzing, duurzaamheid en energievoorziening vergen een geïntegreerde aanpak van maatschappelijke vernieuwing. ‘Grote projecten’ zijn een gepast instrument voor een dergelijke, geïntegreerde aanpak, die tegelijkertijd een sterk mobiliserend vermogen heeft. Deze benadering zal verder uitgewerkt en geconcretiseerd worden. Belangrijke concrete aanzetten hiertoe zijn de Proeftuin Elektrische Voertuigen, Flanders’ Care, en iCleantech.

De tweede strategische doelstelling is ‘Hogere innovatiekracht voor de Vlaamse economie’. Vlaanderen moet tot een dynamische en innovatieve topregio omgevormd worden met een blijvend karakter. Hierbij horen vier operationele doelstellingen.

De eerste is ‘Werken aan verhoogde valorisatie: versterken en versnellen van het valorisatietraject’. We zetten daarbij in op onder meer het versterken van het strategisch basisonderzoek, en het stimuleren van samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijfswereld. Dat laatste kan ondermeer via de VIS-Trajecten, die zich richten op concrete en vraaggedreven uitdagingen van een collectief van bedrijven die door middel van innovatie kunnen beantwoord worden. VIS-trajecten zijn ook een antwoord op één van de aanbevelingen uit het rapport-Soete. Kenmerkend is dat men het volledige traject van kennisverwerving tot kennisgebruik integreert in één project.

Een tweede operationele doelstelling is ‘werk maken van netwerkbemiddeling, clustervorming en andere vormen van faciliteren’. De dynamiek van innovatie vraagt de nodige netwerking en samenwerking tussen betrokken actoren waaronder kennisinstellingen, ondernemingen en de overheid. Daarbij speelt samenwerking ter bevordering van kennisoverdracht als kerntaak van het Vlaams Innovatienetwerk (VIN) een belangrijke rol. Ook de optimalisatie van de werking van de Innovatiecentra is een aandachtspunt. De projecten

subregionale innovatiestimulering lopen nog tot eind 2010 en de indieningen voor de verlenging zijn ondertussen geëvalueerd.

De derde operationele doelstelling is ‘werk maken van innoverend ondernemerschap’. In de innovatiecyclus moet er voldoende aandacht zijn voor de vermarkting en dus de marktgerichtheid van innovatie en het gehanteerde businessmodel. Daarom is het belangrijk dat het steunbare innovatietraject verbreed en verlengd is om deze cruciale succesfactoren mee in het steuntraject op te nemen. Dit kan via aandacht voor het bredere innovatieproces en de vermarkting van innovatie en niet-technologische innovatie. Naast verlenging van het steunbare innovatietraject wordt ook verbreding naar niet-technologische aspecten belangrijker. Onder verbreding van het steunbare innovatietraject wordt verstaan dat activiteiten die de innovatie ondersteunen, maar die vroeger niet mee in de steunbare activiteiten werden opgenomen, nu toch worden meegeteld. Voorbeelden daarvan zijn marktstudies of usability studies. De laatste jaren is in de bedrijfssteun van het IWT reeds een verruiming in die richting doorgevoerd. Dit zal verder geconsolideerd worden.

Ook het versterken van de innovatiekracht van de ondernemingen naar een verbeterde absorptiecapaciteit van het management van onze bedrijven kan bijdragen tot deze derde operationele doelstelling. De innovatiekracht en veranderingscapaciteit van een bedrijf is afhankelijk van drie componenten: de mate waarin ze marktsignalen of externe informatie kan verwerken, de mate waarin ze deze verworven informatie kan assimileren binnen de onderneming, en de mate waarin ze op basis van de opgenomen informatie haar dagelijkse activiteiten kan aanpassen, de eerder vermelde ‘transformatie’.

Sensibiliseren voor en stimuleren van creatief en innoverend ondernemen speelt daarbij een belangrijke rol. Flanders DC en Flanders Synergy zijn de geschikte organisaties om dit te ondersteunen.

Toch is er nood aan een meer geïntegreerde en gestructureerde aanpak om initieel creatief en innoverend ondernemen aan te moedigen en te ondersteunen. In overleg met de minister van economie moet er gezocht worden naar synergieën om de eventuele noodzaak aan bijkomende initiatieven voor de ondersteuning van innovatieve starters te laten aansluiten bij bestaande gerichte activiteiten vanuit het Agentschap Ondernemen en op generieke maatregelen om prestarters en starters te ondersteunen en begeleiden. Ook moeten we kijken of we buitenlandse innoverende bedrijven en investeringen kunnen aantrekken.

Het optimaliseren van het innovatie-instrumentarium ten behoeve van kmo's is ook een aandachtspunt.

Een vierde en laatste operationele doelstelling is het ‘wegnemen van hinderpalen bij de financiering van innoverend ondernemerschap’. De bestaande instrumenten hiervoor bevinden zich bij PMV en het Agentschap Ondernemen, maar de Vlaamse Regering wil een stap verder gaan met de inrichting van een bijzonder, gericht investeringsinstrument. Hiermee moet de transformerende werking van het innovatie- en valorisatieproces versneld worden. Het TINA-fonds, vat daarmee concreet de verandering van het economisch weefsel aan.

Zoals eerder vermeld, beoogt het TINA-fonds investeringen in vroege valorisatietrajecten – op cluster of consortiumniveau – met potentieel om economische vernieuwing te bewerkstelligen. De activiteit zal bestaan uit het financieren met risicokapitaal van structurele innovatie-valorisatie-trajecten. Het beleidsdoel is hier het versterken en versneld vermarkten van innovatie met strategisch potentieel, en het veranderingsproces van het economisch weefsel versnellen. Het TINA-fonds werd ondergebracht bij PMV en initieel

gefinancierd met 200 miljoen euro investeringsmiddelen van de Vlaamse overheid. In een later stadium wordt gestreefd naar aanvullende financiering via ondermeer de Europese InvesteringsBank en Europees InvesteringsFonds.

De derde strategische doelstelling is ‘Vlaanderen als innovatie-ontvankelijke topregio’. Er moet dus gewerkt worden aan een hogere innovatie-adaptatiecapaciteit van Vlaanderen. Vlaanderen moet steeds meer een ‘lead market’ worden voor innovatie, en snel aansluiting vinden bij belangrijke innovatietrends. Er moet dus een sterk maatschappelijk draagvlak zijn en blijven voor wetenschap en innovatie, en Vlaanderen moet blijvend over het menselijk kapitaal beschikken om innovatie te realiseren.

Een eerste van vijf operationele doelstellingen is ‘innovatie als hefboom voor marktontwikkeling – Vlaanderen als ‘lead market’’. Via innovatief aanbesteden wil de overheid bedrijven stimuleren om innovatieve oplossingen te ontwikkelen die een antwoord bieden op belangrijke maatschappelijke noden, de dienstverlening van de overheid verbeteren en de ontwikkeling van nieuwe markten bevorderen.

Een tweede operationele doelstelling is ‘tijdige aansluiting bij belangrijke innovatietrends’. Het onderzoeks domein, en het innovatiedomein in brede zin, speelt in de uitbouw van de “Innovatie Unie” binnen de EU2020 strategie een cruciale rol. Vlaanderen werkt op het vlak van wetenschappelijk onderzoek en innovatie actief samen met andere regio’s, buurlanden en andere landen. Recente voorbeelden hiervan zijn het lidmaatschap in 2010 van het netwerk van regio’s voor waterstof- en brandstofcellen, de goedkeuring eind 2009 van de Vlaams-Nederlandse samenwerking rond spraaktechnologie en foto-voltaïsche cellen, en de deelname aan verschillende Interreg-projecten, bijvoorbeeld over kennisvalorisatie, robotica, waterstof, brandstof-celtechnologie en bioeconomie.

Voor de samenwerking met regio’s buiten Europa zal Vlaanderen zich richten op de Europese initiatieven die zich ontwikkelen binnen het recent opgerichte Europees adviesorgaan “Strategic Forum for International Scientific and Technological Cooperation” (SFIC) en maximaal inzetten om via de Europese instrumenten ondermeer met de BRIC-landen samen te werken op vlak van onderzoek en ontwikkeling. Bijzondere aandacht is er voor landen waarmee een actieve bilaterale samenwerking bestaat op het vlak van academisch onderzoek dat beheerd wordt door FWO. Er zal worden onderzocht om dit programma uit te breiden naar andere BRIC-landen, om te beginnen naar Brazilië.

De Vlaamse innovatie moet worden geïnternationaliseerd en de grenzen moeten worden opengegooid voor talentontwikkeling, zowel door het aantrekken van internationaal talent, als ook door Vlaamse mensen de wijde wereld in te sturen. Ook de troeven van Brussel als internationale hoofdstad moeten worden gezien en er moet worden nagegaan welke krachtenbundeling van universiteiten en kenniscentra gezamenlijk kan leiden tot betere betrokkenheid van het Vlaamse innovatiesysteem op het Europese beleidsniveau

De derde operationele doelstelling is ‘een sterker maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie’. Een bijdrage aan het versterken van het maatschappelijk draagvlak in 2010 komt er in de vorm van het Vlaamse wetenschapsfeest op 21 november 2010, meteen de opening van de tweejaarlijkse Vlaamse Wetenschapsweek. De betrokkenheid van brede lagen van de bevolking wordt verhoogd door hen meer te laten deelnemen aan het maatschappelijk debat over wetenschap, techniek en innovatie. Naast de volgehouden inspanning om de wetenschappelijke geletterdheid bij brede lagen van de bevolking te verhogen is het noodzakelijk de dialoog tussen wetenschap en maatschappij te stimuleren

Er zal een doelgroepenbeleid worden gevoerd om zo beter specifieke kansengroepen, zoals armen en laaggeschoolden, te bereiken, het potentieel voor innovatie door gerichte stimuleringsacties voor toptalent te verhogen, en jongeren te benaderen via nieuwe kanalen van sociale media. Ook het bewerkstelligen van evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in de verschillende domeinen van de samenleving en het verhogen van het inzicht in de situatie van vrouwen en mannen en in de werking van gendermechanisme zijn een aandachtspunt.

Zoals reeds eerder aangehaald vergen verschillende maatschappelijke noden een geïntegreerde aanpak van maatschappelijke vernieuwing. De benadering van ‘grote projecten’ – waarbij men het ruime kader schetst, de bredere maatschappelijk uitdagingen benoemt, wijst op een nodige ‘sense of urgency’ en een geïntegreerde aanpak voorstaat – is een geschikt instrument, met een sterk mobiliserend vermogen, om dergelijke problemen aan te pakken.

Een vierde operationele doelstelling is ‘versterking van het innovatiepotentieel door investering in menselijk kapitaal’. Er zijn namelijk steeds meer aanwijzingen van een (komend) tekort aan menselijk kapitaal voor innovatie. Daarbij moet er rekening worden gehouden met toekomstige verschuivingen in de gezochte competentieprofielen, tengevolge van de ingezette transformatie en de verdere invloed van de globalisering op de internationale spreiding van de globale waardeketens. Het debat rond het groenboek Nieuw Industrieel Beleid kan hiertoe bijdragen, maar daarnaast moet er ook voldoende oog zijn voor de noden van niet-industriële innovatie.

De vijfde en laatste operationele doelstelling is ‘een state- of- the- art onderzoeks- en innovatie-infrastructuur’. Er moeten heel wat investeringen in onderzoeksinfrastructuur komen aan Vlaamse publieke kennisinstellingen. De Herculesfinanciering vormt een instrument om onderzoeksinfrastructuur aan de Vlaamse publieke kennisinstellingen te financieren. Er moet onderzocht worden hoe onderzoeks- en innovatie-infrastructuur gepast versterkt kunnen worden door het bevorderen van samenwerking, het benutten van synergie, en eventueel door investeringen.

In eerste instantie moet nagegaan worden hoe beschikbare infrastructuur beter toegankelijk gemaakt kan worden in een open innovatieplatform. Synergiewinst verhoogt de efficiëntie en helpt bedrijven en kennisinstellingen beter om te gaan met hun overcapaciteit. Verder moet de nood aan gepaste onderzoeks- en innovatie-infrastructuur een belangrijk aandachtspunt zijn bij investeringsprojecten van TINA.

Ook gerichte investeringen zijn belangrijk. In 2010 werden FFEU middelen voor een bedrag van 20 miljoen euro toegekend voor innovatie. Die investeringsmiddelen zullen aangewend worden voor vier projecten: de proeftuin Elektrische Voertuigen, een gemeenschappelijke basisinfrastructuur voor de digitalisering en archivering van het audiovisueel en multimediaal materiaal in Vlaanderen, projecten rond bodemsanering en het Vlaams Supercomputer Centrum.

Daarnaast kondigt de beleidsnota 2009-2014 aan dat een nieuw digitaal actieplan i2020 wordt uitgewerkt. Bij dat nieuw digitaal actieplan i2020 worden de doelstellingen van onder andere ViA en het gelijknamige Europese actieplan i2020 doorvertaald naar Vlaanderen met 2020 als horizon. Het Vlaams elektronisch netwerk wordt tevens verder uitgebouwd voor de onderzoekers uit de publieke en private sector.

De vierde strategische doelstelling in de nieuwe beleidsbrief is ‘Wetenschapsbeleid: versterken van de fundamenteën’. Een eerste operationele doelstelling hierbij is de ‘Stroomlij-

ning van Hoger Onderwijs en Wetenschap & Innovatie'. Dat vergt een goede coördinatie en afstemming tussen de beide beleidsvelden, zowel op administratief als inhoudelijk vlak.

Het Vlaamse hoger onderwijs zal de komende jaren ingrijpend hertekend worden. Dit jaar heeft de Vlaamse Regering namelijk beslist om de academische opleidingen van de hogescholen te integreren in de universiteiten. De discussies rond de toekomst van de associaties en de performantie-indicatoren van de academisering zijn nog niet volledig afgewerkt. Dat integratieproces zal gepaard gaan met een herfinanciering van het hoger onderwijs.

Daarnaast zal in deze legislatuur onderzocht worden of 'full cost'-financieringsmodellen, die nu reeds worden gebruikt voor Europese onderzoeksprojecten, geleidelijk veralgemeend kunnen worden. Tot slot bevindt ook het 'open access'-dossier zich op de grens tussen de twee beleidsdomeinen. Elke vorser en student zou gelijke toegang moeten krijgen tot de wereldliteratuur.

Een tweede operationele doelstelling is 'Aantrekkelijke en mobiele loopbanen voor onderzoekers'. Het voorbije jaar werd van start gegaan met een Vlaams actieplan voor onderzoekers, in het kader van het Europese partnerschap voor onderzoekers. De twintig concrete acties die in het actieplan werden gedefinieerd, zullen in de komende maanden worden geïmplementeerd. Daarbij zijn drie doelstellingen vooropgesteld. 'Onderzoek en ontwikkeling' moet een aantrekkelijke loopbaankeuze vormen voor jonge mensen, zodat een voldoende aantal kwaliteitsvolle kandidaten kiest voor een O&O-carrière, in de academische of in de bedrijfswereld. Onderzoekspersoneel moet zich in de professionele loopbaan gesteund en gewaardeerd weten. Als derde doelstelling wil de Vlaamse Regering dat Vlaanderen meespeelt – als uitvalsbasis én als aantrekkingspool – in een open internationale onderzoekswereld waarbinnen onderzoekers zich vrij bewegen en bijdragen aan de uitwisseling van kennis. Mobiliteit, zowel internationaal, intersectoraal (bijvoorbeeld via de Baekeland-mandaten) als interuniversitair, zorgt voor creatie en uitwisseling van kennis. Open rekrutering wordt gestimuleerd en ondersteund.

Een derde operationele doelstelling is de 'optimalisatie en afstemming financieringsmiddelen'. Er moet worden gestreefd naar een verhoogde consistentie en afstemming tussen de verschillende financieringsinstrumenten.

Als vierde operationele doelstelling is er het 'vereenvoudigen van de regelgeving en verfijnen van de complementariteit tussen BOF en FWO'. Beide fondsen moeten complementair zijn: de taakstelling en taakverdeling tussen het FWO en het BOF moet maximaal transparant zijn.

De vijfde en laatste operationele doelstelling is 'Onderzoek en Innovatie stimuleren via het Hoger Onderwijs'. Daartoe wordt een werkgroep geïnstalleerd om voorstellen uit te werken voor de uitbouw van onderzoekscarrières voor het geheel van de Vlaamse kennisinstellingen, met bijzondere aandacht voor de internationale en intersectorale mobiliteit.

De vijfde en laatste strategische doelstelling is 'Impact verhogen, volharden in meer middelen voor onderzoek en innovatie, en efficiëntie verbeteren'. Om impact te hebben, moet Vlaanderen:

- over voldoende middelen beschikken;
- zo sterk mogelijk hefboomeffecten laten spelen;
- zorgen voor voldoende focus en een gerichte inzet van de middelen zodat werkelijk maatschappelijk en/of economisch gevolg verwacht mag worden;
- beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking organiseren;

- werk maken van transparante en verantwoorde structuren en van duidelijke en eenvoudige procedures;
- ervaring opdoen door effectieve beleidsevaluatie en impactanalyse.

Een eerste operationele doelstelling daarbij is ‘volharden in meer middelen voor onderzoek en innovatie – 3%-Barcelona-norm’. Voor Vlaanderen blijven de ambities vermeld in het Regeerakkoord en ViA onverkort geldig. De Vlaamse overheid heeft enkel rechtstreeks invloed op de 1%-norm aan publieke financiering. Die 1%-norm is hierbij geen doel op zich, maar wel een hefboom en een sturend instrument om de beleidsdoelstellingen te bereiken.

Vanuit deze optiek is het aangewezen na te gaan hoe de publieke financiering gericht aangewend kan worden als hefboom voor de gewenste 2% private financiering. Gebruik makend van de cijfers voor het O&O-overheidsbudget kan men benaderend berekenen welke budgettaire opstappen vereist zijn om tegen 2014 één percent van het BBRP te besteden aan O&O. Rekening houdende met een budgettaire besparing van twee percent in 2011 zijn jaarlijkse budgettaire opstappen nodig van meer dan 300 miljoen euro. De VRWI adviseerde om een jaarlijks groeiritme van acht percent aan te houden.

De tweede operationele doelstelling is het ‘aanwenden van de publieke uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling als hefboom’. In ons land bedroeg de Barcelonanorm in 2008 1,92 percent. Het grootste deel ervan wordt door de private sector verschaft, namelijk 1,35 percent. Het publieke deel is 0,57 percent.

Voor Vlaanderen bedragen de totale O&O uitgaven 2,03% van het BBRP (2007). Het voorbije decennium was de groei van het publieke deel positief, maar het private deel negatief. Het aandeel van de bedrijven neemt dus af. De overheid moet dus zorgen voor een aantrekkelijk kader voor bedrijven om te investeren in O&O. Ook de aanwezigheid van mensen en kennis is zeer belangrijk: goed opgeleide mensen, uitmuntende universiteiten en onderzoekscentra spelen een cruciale rol. Er moet verder worden gekeken dan enkel het domein van wetenschap en innovatie en een echte innovatiecultuur worden gecreëerd. In 2011 zal het expertisecentrum ECOOM samen met het IWT en andere stakeholders onderzoeken hoe dit hefboomeffect kan geoptimaliseerd worden.

Een derde operationele doelstelling is ‘Vlaanderen als volwaardige partner in de Europese onderzoeks- en innovatieruimte’. Er wordt naar gestreefd een goede aansluiting te hebben bij de Europese initiatieven en instrumenten, ook met het oog op een hefboomeffect voor de beleidsdoelstellingen. De Commissie zal als onderdeel van het vlaggenschip “Innovatie-Unie” initiatieven nemen voor de uitbouw van de Europese Onderzoeksruimte (EOR), die drie doelstellingen nastreeft. Deze drie doelstellingen zijn het creëren van een interne Europese markt voor onderzoekers, de versterkte coördinatie van nationale en regionale onderzoeksactiviteiten, programma’s en beleid, en het lanceren en financieel ondersteunen van initiatieven op Europees niveau.

Het Vlaamse beleid moet erop gericht zijn om Vlaamse onderzoeksgroepen en bedrijven maximaal toe te laten een belangrijke rol te spelen in deze EOR. Hierbij speelt onder meer het Vlaams Europa platform, opgericht juli 2010, een rol. Dat heeft als doel efficiëntere en duidelijkere ondersteuning te bieden naar de Vlaamse actoren, namelijk de industrie, onderzoeksinstellingen, hogescholen en universiteiten, bij hun deelname aan Europese programma’s.

Wat joint programming (gezamenlijke programmering) betreft, is Vlaanderen medecoördinator van het JPI rond ‘Healthy and Productive Seas and Oceans’ dat in oktober

2010 van start gaat. Daarnaast wordt er vanuit Vlaanderen inbreng geleverd voor de JPI's "Neurodegenerative diseases", "Cultural Heritage and Global Change" en "Agriculture, Food Security and Climate Change". We moeten tevens kijken hoe de integratie van de Vlaamse innovatieactoren in het SET-Plan gefaciliteerd kan worden door het strategisch aanwenden van Vlaamse innovatie-instrumentarium.

Binnen het ERA-net wordt in 2011 dan weer een uitgewerkt strategisch plan voor internationalisatie gemaakt waarbij de participatie in ERA netwerken geïntegreerd zal worden. Dit moet leiden tot ondersteuning van de internationalisering van het fundamenteel onderzoek. Om de informatieopdracht van het FWO efficiënter te kunnen uitoefenen worden een aantal nationale contactpunten voor het kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling bij het FWO ondergebracht.

Als vierde operationele doelstelling is er 'beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking organiseren'. Tal van uitdagingen vergen een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak. Voor impact en efficiëntie moet dus telkens de nodige afstemming gezocht worden. In dat kader worden er enkele acties ontwikkeld

Wat betreft gerichte en systematische explicitering van de componenten van beleidsdomeinoverschrijdende aanpak en diagnose, zal er aan EWI gevraagd worden hiertoe een kader uit te werken. Daarnaast komt er afstemming in ad hoc structuren en netwerking en samenwerking in 'lichte structuren'. De pistes die zich hierbij aftekenen, betreffen onder andere i-cleantech, armoedebestrijding & innovatie, internationale samenwerking via EFRO, en een herdefiniëring van het instrument 'competentiepool'.

Wat Innovatief aanbesteden betreft, zal de IWT-kenniscel Innovatief Aanbesteden de diverse initiatieven coördineren. Momenteel zijn een tiental innovatieplatformen in voorbereiding. Eén platform, voor e-book is reeds operationeel. In het Programma Innovatieve Media komt er domeinoverschrijdende samenwerking, gericht op de creatieve industrie in Vlaanderen tussen de audiovisuele sector, de muziekindustrie en de gedrukte media.

Voor de vijfde operationele doelstelling 'werk maken van transparante en verantwoorde structuren', kreeg EWI de opdracht een governance scan uit te voeren van verschillende aan de minister rapporterende entiteiten.

Bij de zesde operationele doelstelling 'werk maken van duidelijke en transparante procedures' is er onder andere als bouwsteen voor grote projecten de IWT toolbox. Dit is nodig om nieuwe grote initiatieven of gecoördineerde acties op te starten die moeten toelaten tegemoet te komen aan de grote maatschappelijke uitdagingen. Er is nood aan een flexibel systeem om steun te verlenen aan een brede waaier van organisaties en activiteiten. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan één van de kernopmerkingen van het Soeterapport van 2007. Wanneer vanuit het beleid de beslissing genomen wordt om een bepaald 'groot' initiatief te starten, dienen de diverse steuninstrumenten van IWT als 'bouwblok' voor het opzetten van het initiatief, eventueel in combinatie met instrumenten/bouwblokken van andere actoren.

Er wordt ook ingezet op de optimalisatie van de FWO-evaluatieprocedure. FWO zette in 2010 een aanzienlijke stap voorwaarts in de hervorming, de zogenaamde 'interne' peer review, een belangrijke fase binnen de optimalisatie van de FWO-evaluatieprocedure. Voor de criteria 'onafhankelijkheid en onpartijdigheid' en 'aanpassingen aan het programma in kwestie' is er nog marge voor verbetering.

Er moet ook een vereenvoudiging van de rapportering en gegevensverstrekking aan de overheid door kennisinstellingen komen. Zo komt er een analyse van onderzoeksverslaggeving van universiteiten en hogescholen (en associaties) aan de Vlaamse overheid. De belangrijkste beoogde doelstellingen zijn vermindering van administratieve lasten door vereenvoudiging van rapporteringverplichtingen en toepassing van het principe van eenmalige bevraging, meer efficiëntie en effectiviteit door hergebruik van gegevens en betere beleidsmonitoring door sneller beschikbare kwaliteitsvolle en vergelijkbare gegevens.

Met het actieplan administratieve lastenvermindering mat Vlaanderen de administratieve lasten door middel van een nulmeting en wil het vervolgens een geïnformeerde reductiedoelstelling opstellen. Het rollend actieplan administratieve vereenvoudiging wordt opgesteld met alle vereenvoudigingsprojecten, en op basis van de daarin opgenomen projecten wordt een reductiedoelstelling voor het beleidsdomein geformuleerd.

De zevende en laatste operationele doelstelling betreft ‘effectieve beleidsevaluatie en impactanalyse’. EWI zal verder werken aan de ontwikkeling van nieuwe evaluatie- en controlemechanismen voor het innovatie-instrumentarium, zodat de effectiviteit en efficiëntie kan verhoogd worden. In 2010 zijn heel wat evaluaties opgestart die in de loop van 2011 moeten worden afgerond.

Voor “Wetenschapscommunicatie” zijn in 2010 de evaluaties van de kaderovereenkomsten met de expertisecellen popularisering wetenschap, techniek en technologische innovatie aan de universiteiten en hogescholen en van de kaderovereenkomst ‘De wereld aan je voeten’ opgestart.

Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen voor de evaluaties van IMEC, VIB, IBBT, KMDA, KVAB en de volksterrenwachten. Voor de evaluatie van IMEC en VIB en de betreffende onderzoeksdomeinen komt er een andere aanpak van evaluatie dan gebruikelijk. Het accent komt te liggen op een zogenaamde meta-evaluatie die tot doel heeft om over een langere tijdsperiode – vanaf een tiental jaar voor de oprichting van de SOC – een beoordeling te maken van de beleidsvoering en de beleidsmatige, wetenschappelijke, economische en maatschappelijke impact ervan.

Als laatste punt komt er ook een evaluatie van de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek. 2011 is het laatste erkenningsjaar van de tweede generatie Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek. De verschillende steunpunten en het steunpuntenprogramma zelf worden geëvalueerd met het oog op het einde van deze generatie en op de eventuele toekomstperspectieven betreffende beleidsrelevant onderzoek.

1.3. Toelichting bij de beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium

In haar beleidsnota 2009-2014 heeft de minister gewezen op het feit dat een slagkrachtige overheid nood heeft aan een instrumentarium dat kan worden ingezet daar waar de overheid een rol heeft te vervullen op maatschappelijk en economisch gebied.

Dat het economisch overheidsinstrumentarium zuurstof kan geven aan de economie is ook het voorbije jaar weer bewezen. In Vlaanderen wordt aan dat economisch overheidsinstrumentarium gestalte gegeven door PMV en LRM. Op een andere wijze gebeurt dit ook door de Vlaamse Participatie Maatschappij als houder van de referentieparticipatie in GIMV.

PMV en LRM hebben ruimte gekregen om binnen een globaal gedefinieerd opdrachtenkader activiteiten te ontplooien die de structuur van de Vlaamse economie versterken.

Zij hebben laten zien dat zij een zinvolle rol kunnen spelen in diverse beleidsdomeinen. Op die weg zijn we het voorbije jaar doorgegaan. Maar de minister heeft ook aandacht besteed aan de weloverwogen uitbreiding van het bestaande instrumentarium. Tegelijkertijd maakte ze strategische keuzes om nog meer resultaat te halen uit de inzet van de schaarse middelen. Ze blijft ook de actoren binnen het economisch overheidsinstrumentarium aansporen om steeds na te gaan hoe alle geledingen van de bevolking maximaal kunnen betrokken worden en hoe sociale uitsluiting kan vermeden worden.

De groei en de vernieuwing van de Vlaamse economie verloopt via de weg van de investeringen. In 2009 zorgde PMV voor meer dan 90 miljoen euro aan bijkomende investeringen in de Vlaamse economie. Het totale plaatje tot eind juli 2010 toont aan dat via PMV samen met de inbreng van derden over een periode van zeven jaar een financieringsbedrag van meer dan 1,5 miljard euro beschikbaar werd.

Voor LRM was 2009 een recordjaar op vlak van investeringsvolume en aantal dossiers. LRM investeerde dat jaar 53,6 miljoen euro in 40 verschillende Limburgse bedrijven. Tevens speelde de Limburgse investeringsmaatschappij een bepalende rol in de verdere ontwikkeling van meer dan 500 hectare nieuwe Limburgse bedrijventerreinen.

De minister licht vervolgens de krachtlijnen van haar beleid voor het economisch overheidsinstrumentarium verder toe aan de hand van zes strategische keuzes die de verdere invulling en uitwerking van de instrumenten van het overheidsinstrumentarium uiteindelijk bepalen.

1.3.1. Instrumenten die bedrijfsinvesteringen mogelijk maken

De schaarste aan risicokapitaal, zeker voor sectoren en projecten met een hogere risico-grad of met een lange aanloop tot rentabiliteit, is zeker niet afgenomen. Ook de kredietverlening door financiële instellingen is verminderd. Daarom is er blijvende aandacht nodig voor het instrumentarium dat bedrijfsinvesteringen stimuleert.

Zo heeft de ARKimedees-regeling in de markt voor risicokapitaal een totaal nieuwe dynamiek op gang gebracht, die absoluut in stand moet worden gehouden. Gezien het belang van ARKimedees tot dusver voor de lokale economie en gezien het feit dat de initiële investeringsperiode van de ARKIV's begin 2011 zal aflopen, heeft de Vlaamse regering samen met PMV de nodige stappen ondernomen om begin 2011 een tweede ARKimedees-Fonds operationeel te maken. In tegenstelling tot het eerste fonds zal ARKimedees-Fonds II geen middelen ophalen bij het publiek. Deze keer trekt de Vlaamse regering zelf 100 miljoen euro uit voor het fonds. Daarmee kunnen de erkende ARKIV's de komende jaren ruim 200 miljoen euro aan risicokapitaal ter beschikking stellen van toekomstgerichte bedrijven. Het is de bedoeling dat begin 2011 de eerste ARKIV's een erkenning verkrijgen, zodat ze kort nadien hun investeringsactiviteiten kunnen aanvatten met middelen van ARKimedees-Fonds II.

Het zou onverstandig zijn om de inspanningen uitsluitend te concentreren op het tot stand brengen van nieuwe ondernemingsinitiatieven zonder daar een verder vervolgbeleid aan te koppelen. Zo is bij het aanreiken van groeifinanciering voor de snelst groeiende bedrijven in Vlaanderen, de zogenaamde gazellen, een faciliterende rol voor een actieve overheidsactor weggelegd. Gazellen zijn immers een motor voor innovatie en jobcreatie. Vanuit PMV is aandacht voor de gazellen dan ook een must. In dat opzicht zal PMV samen met EWI, Agentschap Ondernemen, Flanders Investment & Trade en IWT actief participeren in het groeiplatform dat in het kader van het gazellebeleid zal functioneren rond een betere aansluiting tussen het bestaande overheidsinstrumentarium en de behoeften van snelle

groeiondernemingen. De vorig jaar door PMV gelanceerde mezzaninefinanciering voor groeibedrijven kan daarbij een sleutelrol vervullen. Niet alleen zorgt die financieringsvorm voor de noodzakelijke zuurstof om een hoog groeiritme in stand te houden of verder op te drijven, mezzanine versterkt tevens de financiële structuur van ondernemingen.

De maatregelen die genomen zijn ter overbrugging van de economische crisis blijven voorlopig van kracht. De doorgevoerde versoepelingen en verruiming van het toepassingsgebied van de generieke waarborgregeling in het licht van de crisis blijven nog steeds hun nut bewijzen. De Vlaamse Regering zal in het najaar van 2010 de opportuniteit onderzoeken om de crisismaatregelen met betrekking tot de waarborgregeling nog tot eind 2011 in stand te houden, dan wel vroeger stop te zetten. Verder zal het wettelijke kader dat toelaat om vanuit Gigarant grote dossiers te waarborgen gehandhaafd worden. Bij de toepassing ervan wordt de economische impact voor Vlaanderen als criterium gehanteerd. Tot slot zal de aanpassing van het regelgevende kader van de Winwinlening om het toepassingsgebied van dat instrument uit te breiden geïmplementeerd worden. Het is de bedoeling dat de aanpassingen begin 2011 van kracht worden.

1.3.2. De kenniseconomie als objectief

Er wordt onverminderd ingezet op onderzoek en innovatie. Dat blijft een belangrijk ankerpunt voor het economisch beleid en het bijbehorende instrumentarium wordt erop afgestemd. Bij die innovatiefocus brengt de minister een extra accent aan door investeringscapaciteit te voorzien voor 'grote projecten' die de sfeer van onderzoek en ontwikkeling overstijgen. Verschillende maatschappelijke uitdagingen (vergrijzing, duurzaamheid, energievoorziening enzovoort) vergen een geïntegreerde aanpak van maatschappelijke vernieuwing. 'Grote projecten' hebben een sterk mobiliserend vermogen en vergen een geïntegreerde aanpak vanuit verschillende beleidsdomeinen. Zo heeft het Flanders' Care project van de Vlaamse Regering als doel innovatieve doorbraken te realiseren in alle vormen van zorg. Binnen dit kader wordt daarom binnen de schoot van PMV het Fonds Levenskwaliteit opgericht met een startkapitaal van 20 miljoen euro. Het fonds krijgt daarbij de opdracht om die middelen te reserveren voor zaaikapitaal en early stage-investeringen in de zorgeconomie. Die investeringen hebben als doel de productiviteit en de performantie van de zorgsector te verhogen, om zo de uitdagingen van de vergrijzing te kunnen aangaan en de toenemende kosten van de gezondheidszorg beter te kunnen opvangen.

Een ander voorbeeld van een 'groot project' is de oprichting van I-Cleantech Vlaanderen dat voorzien is in het voorjaar van 2011. Deze vzw zal zich richten op het aantrekken en stimuleren van schone technologie in Vlaanderen. LRM verleent haar medewerking aan dit project door onder meer op de oude mijnsite van Houthalen-Helchteren mee in te staan voor de ontwikkeling van een cleantechcampus waarop Vlaanderens eerste cleantech-incubator gevestigd wordt.

Tevens zal ik in verhoogde mate aandacht geven aan het versneld naar de markt brengen van resultaten uit onderzoek en ontwikkeling, zowel bij bedrijven als bij kenniscentra. De interactie tussen kenniscentra en bedrijven moet ook gestimuleerd worden. Door O&O meer resultaatgedreven te maken, zal er ook meer co-financiering kunnen worden gevonden in de markt. Vinnof, het TINA-fonds en een nieuw Fonds voor de SOC's zijn daarbij het vertrekpunt.

Vinnof verstrekt sinds 2006 zaaikapitaal aan innovatieve starters in een brede waaier van sectoren. Tot nu toe werden 430 aanvragen in behandeling genomen en werd in een veertigtal bedrijven geïnvesteerd. Vinnof zal in het komende jaar zijn rol van katalysator blij-

ven vervullen en drempelverlagend blijven werken voor private risicokapitaalverstrekkers. In het licht van de optimalisatie van het economisch overheidsinstrumentarium wil ik nagaan hoe Vinnof performanter en meer 'enterpreneurial' kan gemaakt worden. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan coaching, management-ondersteuning, meer lokale aanwezigheid en meer sectorspecialisatie.

De transitie van het dna van de Vlaamse economie is een van de klemtonen van het regeerakkoord. Dit zal grotendeels dienen te verlopen door het versterken van het innovatief karakter van ons economisch weefsel. De financiering van innovatie verloopt echter niet steeds even gemakkelijk. De overheid heeft hiertoe verschillende instrumenten ontworpen om het financieringsproces te ondersteunen en te faciliteren. Het economisch overheidsinstrumentarium kreeg hierdoor een ondersteunende functie voor innovatie. Nu gaan we nog een stap verder met de inrichting van een bijzonder, gericht investeringsinstrument, dat tot doel heeft de transformerende werking van het innovatie- en valorisatieproces te versnellen. Het Transformatie en Innovatie Acceleratie fonds, afgekort TINA-fonds, vat daarmee concreet de verandering van het economisch weefsel aan. Het TINA-fonds beoogt investeringen in vroege valorisatietrajecten die een potentieel hebben om economische vernieuwing te bewerkstelligen. Zijn activiteit zal bestaan uit het financieren met risicokapitaal van structurele innovatie-valorisatie-trajecten. Het beleidsdoel is het versterken en versneld naar de markt brengen van innovatie met strategisch potentieel en daardoor het veranderingsproces van het economisch weefsel versnellen. Het Fonds wordt ondergebracht bij het PMV en wordt initieel gefinancierd met 200 miljoen euro. In een later stadium zal gestreefd worden naar aanvullende financiering via bijvoorbeeld de Europese Investeringsbank en het Europees Investeringsfonds.

De vier SOC's (VIB, IMEC, IBBT en VITO) investeren tot op heden uit hun werkingsmiddelen in het kapitaal van spin-offs die gecreëerd worden uit het onderzoek dat binnen hun instelling is uitgevoerd. De minister stelt voor om een Fonds voor de SOC's op te richten met een startkapitaal van 10 miljoen euro dat investeert in de spin-offs van deze instellingen. Gelet op de gespecialiseerde kennis in hun respectievelijke onderzoeksdomeinen zouden de SOC's deze investeringen kunnen aansturen. Ze zouden ook betrokken worden in de werking van het fonds. Deze aanpak moet eveneens toelaten om specifieke kennis inzake structurering, financiering en beheer van spin-offs op gewestniveau te organiseren met evidente schaalvoordelen als gevolg.

1.3.3. Speerpuntclusters

Bij innovatieve investeringen besteedt PMV uitgebreid aandacht aan de speerpunten life sciences, cleantech en sinds kort ook de zorgeconomie. Het is de intentie om PMV de ruimte te geven om haar inspanningen in de focusdomeinen verder op te drijven. Zo heeft PMV een actieplan ontwikkeld om tegen 2015 een volgroeide en volwaardige investeerder te zijn in life sciences. Dat zal gebeuren door een blijvende en actieve rol op te nemen als sleutelinvesteerder in life sciences-fondsen die actief zijn in Vlaanderen. PMV zal geleidelijk aan ook een portefeuille van rechtstreekse participaties in deze sector opbouwen.

LRM blijft haar investeringsfocus op innovatieve sectoren zoals ICT, Life Sciences en Cleantech behouden. Het stimuleren van de integratie van innovatieve activiteiten in de klassieke industrie blijft eveneens een prioritair investeringsdoel. Vooral de financiering van ontwikkelings- en prototypingactiviteiten in samenwerking met kenniscentra in Limburg wint aan belang. LRM ondersteunt ook actief kennisinstellingen in de creatie van spin-offs en ligt aan de basis van nieuwe kennisinfrastructuur in Limburg. LRM werkt in dit kader nauw samen met het 'Innovatiecentrum Limburg' om bedrijven middelen te verschaffen om veelbelovende innovaties ook daadwerkelijk te kunnen realiseren en bedrijfs-

economisch te valoriseren. LRM heeft in de loop van de jaren specifieke competenties opgebouwd in ICT, Life Sciences en Cleantech. Aan bedrijven uit deze speerpuntsectoren verstrekt LRM niet alleen risicokapitaal maar ook aangepaste bedrijfsinfrastructuur.

1.3.4. Duurzaamheid in onze economie

De oprichting van een Vlaams Energiebedrijf werd in het Vlaams regeerakkoord opgenomen als een prioritaire doelstelling. Het voorbije jaar werd gewerkt aan de inhoudelijke uitwerking van dit project. Het komende jaar wil de minister overgaan tot de lancering ervan. Het Vlaams Energiebedrijf zal een belangrijke rol spelen in de vergroening van onze energiemarkt. Hiervoor is 200 miljoen euro voorzien. Het Vlaams Energiebedrijf zet in eerste instantie in op energiebesparing. Het Vlaams Energiebedrijf zal een onderneming uitbouwen die energiediensten aanbiedt. Deze zogenaamde ESCO zal projecten voor energiebesparing en rationeel energiegebruik in gebouwen faciliteren. In heel wat gebouwen wordt niet efficiënt met het energieverbruik omgesprongen. Daarom wil de ESCO in samenwerking met de private markt in eerste instantie energie-efficiëntieprojecten in overheidsgerelateerde gebouwen op maat ontwikkelen en uitwerken. Op termijn kunnen ook in andere soorten gebouwen projecten worden uitgevoerd. Naast die energiebesparende pijler, zal het Vlaams Energiebedrijf ook een investeringspijler uitbouwen. Via haar investeringsmaatschappijen beschikt Vlaanderen vandaag al over belangen in duurzame energieproductie. Naast investeringen in bestaande projecten kan het Vlaams Energiebedrijf bijkomend investeren in nieuwe projecten op basis van windenergie op land en op zee, zonne-energie, energie uit biomassa of andere vormen van milieuvriendelijke energie-opwekking. Randinfrastructuur voor milieuvriendelijke en/of decentrale energieproductie is eveneens een investeringsmogelijkheid voor het Vlaams Energiebedrijf. Het Vlaams Energiebedrijf krijgt ook hefboomen om de positie van producenten van milieuvriendelijke en decentraal geproduceerde stroom te ondersteunen. Daarnaast zal het Vlaams Energiebedrijf innovaties rond duurzame energie financieel stimuleren zodat hun introductie op de markt versneld kan worden. Kenmerkend voor de groene energierevolutie is ook de decentralisatie van de productie. Niet meer alle energie wordt opgewekt in grote centrales. Steeds meer gezinnen en kmo's worden energieproducenten. Daarom wil het Vlaams Energiebedrijf die kleinschalige, decentrale productie – zoals zonnepanelen, kleine installaties voor warmtekrachtkoppeling (mini- en micro-wkk's) of biovergistingsinstallaties in landbouwbedrijven – ondersteunen. Dat kan bijvoorbeeld door rechtstreeks of via de ESCO te investeren in decentrale energieprojecten maar ook door deze producenten bij de verkoop van hun stroom en de bijhorende certificaten te ondersteunen. Het is alleszins de bedoeling om het aandeel van kleinschalige productie in Vlaanderen te doen toenemen.

Naast het Vlaams Energiebedrijf werd tevens gewerkt aan een voorstel voor de Groene Waarborg en het Groen Investeringsfonds. Deze instrumenten hebben als doel om het energie- en materiaalverbruik van Vlaamse ondernemingen te verbeteren. PMV zou dit doel willen halen door twee nieuwe instrumenten aan te bieden. Een eerste product is de Energielening, gekoppeld aan een Groene Waarborg, waarbij een banklening gewaarborgd wordt via Waarborgbeheer nv, naar analogie met de generieke Waarborgregeling. De Energielening Plus is een uitbreiding van de gewone Energielening, teneinde ook projecten die de regeling via Waarborgbeheer overstijgen toch aan te kunnen met ondersteuning van PMV. De middelen voor de Energielening Plus zullen gehaald worden uit het Groen Investeringsfonds.

1.3.5. Structuurondersteunende investeringen

De financiering van relevante infrastructuur, met een resultaatgerichte aanpak en met financieel en maatschappelijk rendement, behoort eveneens tot de taken van onze investeringsmaatschappijen. Moderne infrastructuur is de ruggengraat van duurzame economische ontwikkeling. De economische conjunctuur beperkt de mogelijkheden om met integrale publieke financiering aan die investeringsnood tegemoet te komen. Niet of traag investeren, zal echter tot een ernstige verzwakking leiden van onze concurrentiepositie. Creatieve samenwerkingsverbanden tussen de publieke en de private sector vormen daarom één van de hoekstenen voor de invulling van deze investeringsbehoeften. PMV en LRM vervullen hierbij een sleutelrol en kunnen verder bouwen op de reeds ontwikkelde principes van goede praktijk.

De projectfinanciering zal gedurende de huidige regeerperiode nog sterker moeten worden benadrukt. Naast de reeds in gang gezette investeringsprogramma's van Via-Invest, Scholenbouw en Sportinfrastructuur zullen nieuwe structurele investeringen aan de orde komen die de vernieuwing van onze economie moeten ondersteunen. De minister denkt daarbij aan drie invalshoeken:

- infrastructuurinvesteringen met een strategisch belang voor de regio en voor de bedrijven;
- infrastructuurinvesteringen ter ondersteuning van de groene economie;
- projecten voor maatschappelijke vernieuwing.

De raad van bestuur van PMV heeft zich gebogen over de wijze van financiering van de initiatieven die voortvloeien uit deze strategische opties. Een infrastructuur –en vastgoedfonds dat op lange termijn investeert in grote, kapitaalintensieve projecten biedt een oplossing. Dergelijke fondsen moeten over voldoende eigen vermogen kunnen beschikken dat in belangrijke mate ook kan worden aangetrokken via extern kapitaal van bijvoorbeeld institutionele beleggers. Er kunnen bestaande projecten van PMV in worden ondergebracht, maar er zal vooral ook een nieuwe hefboom mee gecreëerd worden voor nieuwe projecten.

1.3.6. Internationalisering

Bijzondere aandacht blijft ook uitgaan naar de financiële begeleiding van gazellen. Deze snel groeiende bedrijven in speerpunt domeinen zijn vaak gericht op internationale groei.

De minister heeft inmiddels ook de samenwerking tussen het economisch overheidsinstrumentarium, het innovatie-instrumentarium en Flanders Investment & Trade gestimuleerd teneinde een actievere rol te vervullen bij het aantrekken van buitenlandse investeerders. Het aantal buitenlandse investeringen in de regio moet immers verhoogd worden.

Tot slot zal het Fonds Vlaanderen-Internationaal van PMV blijvend ingezet worden om de schadelijke economische gevolgen van het erg moeilijk financieringsklimaat voor ondernemingen met internationale investeringsplannen te verminderen.

2. Bespreking

2.1. Toelichting door het Rekenhof

Mevrouw *Marleen Van Beirendonck*, eerste auditeur bij her Rekenhof meldt dat het Rekenhof drie opmerkingen heeft met betrekking tot het wetenschapsbeleid: over de Bar-

celonanorm, over het Agentschap Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en over de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO).

De Vlaamse Regering heeft zich geëngageerd om tegen 2014 3 percent van het bruto binnenlands product (bbp) te besteden aan onderzoek en ontwikkeling (O&O). 1 percent daarvan zou van de publieke sector moeten komen. Jaarlijks volgt het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) op hoe Vlaanderen staat en het rapporteert dat in De Speurgids. De Speurgids 2010 berekent dat we voor 2010 waarschijnlijk op ongeveer 0,72 percent komen. Het Rekenhof heeft naar aanleiding van de begroting 2011 een snelle ruwe berekening gemaakt van de evolutie daarvan. Het heeft zich daarvoor gebaseerd op de beleidskredieten die ingeschreven zijn voor O&O in de beleidsdomeinen EWI en Onderwijs en Vorming. De beleidskredieten in deze twee domeinen zijn goed voor 94 percent van de totale Vlaamse middelen die aan O&O worden besteed. In 2010 was net iets meer dan 1 miljard euro gepland; in 2011 zal dat net onder het miljard zakken. Als men die norm wil halen, moet in de toekomst nog meer worden ingezet op O&O.

Van de beleidskredieten gaat mevrouw Van Beirendonck over naar de betaalkredieten en het IWT. Het IWT heeft ten opzichte van 2010 lichtjes verhoogde betaalkredieten verkregen, maar de toename zal waarschijnlijk niet voldoende zijn om de contractuele betalingsverplichtingen tijdig te voldoen. Bij de jaarrekening 2009 heeft het Rekenhof een onderzoek gedaan naar de toereikendheid van de betaalkredieten. Het heeft daarbij de evolutie van de vastleggingsmachtigingen over de voorbije vijf jaar (2005-2010) weergegeven. Het heeft hetzelfde gedaan voor de betaalkredieten. Toen bleek dat de betaalkredieten de stijging van de vastleggingsmachtigingen niet volgen. De achterstand bedroeg 10 tot zelfs 27 percent. Uiteraard moeten de betaalkredieten niet voor 100 percent op het niveau van de vastleggingsmachtigingen liggen. Niet alle projecten worden volledig uitgevoerd. Er zijn altijd kosten die niet worden aanvaard. Er is altijd een zekere uitval. Er is gebleken dat van de toegewezen subsidies het IWT uiteindelijk effectief 94,5 percent zal betalen. Dan is de onderaanwending van 5,5 percent ten opzichte van de afgelopen vijf jaar (10 tot 27 percent) opmerkelijk.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat het IWT zich houdt aan het principe 'we overschrijden ons krediet niet'. Als het budget op is, betaalt het niet meer, ook niet die dossiers die aan alle contractuele betalingsverplichtingen voldoen. De projecten die hun verantwoording hebben ingediend, die geverifieerd is door het IWT en klaar voor betaling, worden niet uitbetaald als het budget op is.

Per 31 december 2009 bleek het IWT een budgettair tekort te hebben van 46,8 miljoen euro. Dat tekort situeert zich vooral op de kredietlijnen O&O en strategisch basisonderzoek (SBO). Dat tekort neemt men mee in 2010 en dat creëert een sneeuwbaaleffect. Wat eind 2009 niet uitbetaald is, is in het voorjaar 2010 uitbetaald. Op 30 juni 2010 waren de kredieten voor O&O en voor SBO al voor meer dan 70 percent benut. Men kan dus verwachten dat er eind dit jaar weer problemen zullen zijn met de betaalmiddelen voor het IWT.

Mevrouw Van Beirendonck zegt dat de VITO naast het eigen onderzoek ook het wetenschappelijk onderzoek voert, en naast het contractonderzoek ook referentietaken ten behoeve van de Vlaamse overheid uitvoert. Hiervoor zijn in de begroting specifieke dotaties ingeschreven. De beheersovereenkomst met de VITO en de toelichting bij de begroting stellen dat de referentietaken moeten worden vergoed volgens het principe van 'full cost'. De volledige kost moet dus worden gedekt door de volledige toelage van de overheid. De toelichting bij de begroting stelt ook dat de VITO de voorgaande jaren blijkbaar te weinig middelen ontving om die kosten volledig te dekken. Ondanks die vaststelling dalen in de

begroting de toelagen die zijn ingeschreven op het domein EWI van 8 miljoen euro naar 6 miljoen euro. De toelichting verduidelijkt die vermindering door te stellen dat die referentietaken meer moeten worden gefinancierd met middelen vanuit andere beleidsdomeinen, de beleidsdomeinen waarvoor de VITO de referentietaken effectief uitvoert. Een belangrijk beleidsdomein, aldus mevrouw Van Beirendonck, is dat van LNE. Ook daar is een specifieke toelage ingeschreven voor die referentietaken. Maar ook daar is er een daling: van 2,1 miljoen euro naar 1,9 miljoen euro. Voor referentietaken krijgt de VITO in 2011 8 miljoen euro, terwijl dat in 2010 nog 10 miljoen euro was. Dat is een daling van 20 procent. Er is dus een verminderde toelage, maar het is niet duidelijk wie de financiële last van de referentietaken gaat dragen.

Mevrouw Van Beirendonck stelt bij wijze van conclusie dat er, willen we de Barcelona-norm halen, meer beleidskredieten moeten komen. Wil het IWT tijdig zijn betalingsverplichtingen nakomen, dan moeten er meer betaalkredieten komen. Willen we de VITO haar referentietaken naar behoren laten uitvoeren, dan is ook daar een verhoging van de toelage nodig.

Er zijn geen vragen voor het Rekenhof.

2.2. Bespreking van de begroting en beleidsbrief Innovatie

De heer *Lode Vereeck* start de bespreking met te zeggen dat hij het belang dat de regering aan innovatie hecht, zoals het te lezen valt in de verschillende beleidsbrieven en beleidsnota's, volledig steunt. Innovatie is nog de enige weg die kan worden ingeslagen om te groeien. Wat wel opvalt, is het enorme spanningsveld tussen de ambities die worden geformuleerd in de verschillende domeinen van innovatie en het handelen van deze regering. De grootste kritiek van de heer Vereeck op de beleidsbrief en de begroting, is dat die besparingen haaks staan op de ambitie. Als hij een rode draad probeert te vinden in *ViA en Pact 2020*, in de verschillende domeinen, of het nu gaat over vergrijzing of medische zorgen, logistiek of wat ook, dan is dat innovatie. Hij vindt het wel jammer dat er zowel in 2009 als in 2010 recurrent is bespaard op Wetenschap en Innovatie, en zelfs behoorlijk bespaard als daar eenmalige besparingen worden bijgeteld. Het is een discussie over cijfers die al vaak is gevoerd. Ook het Rekenhof heeft het nogmaals gezegd: als het gaat over de Barcelona-norm, dan stroken de daden niet met de ambities zoals ze worden geformuleerd. Ook de VRWB heeft er in verschillende adviezen op gewezen hoe de opties, zoals ze zijn genomen door de regering, nefast en onomkeerbaar kunnen zijn voor onze economie, aldus de heer Vereeck.

De spreker merkt op dat er bij begrotingscontroles een aantal aanpassingen zijn gebeurd. Zo kwam er bij de begrotingscontrole 2010 140 miljoen euro extra voor participatie. Het advies van de VRWI van deze zomer is volgens de heer Vereeck het meest dramatisch. Dat stelt dat het groeiritme dat de afgelopen jaren was ingezet, wordt afgebroken, en dat het zelfs negatief is. Volgens de cijfers van het Rekenhof die zopas werden getoond, is er zelfs een lichte daling. Dat zal onmiskenbaar gevolgen hebben volgens de VRWI.

Tot nu toe werd vaak het element van de crisis naar voren geschoven. Maar de crisis raakt natuurlijk ook onze buurlanden, en daar kent men volgens de heer Vereeck geen daling. Als minister Lieten in de regering harder op tafel zou slaan en meer geld zou vragen voor Innovatie, zou ze van heel wat fracties uit de oppositie volledige steun zou krijgen. Innovatie is centraal. De cijfers werden al eens opgesomd, maar het wordt nog interessanter: Duitsland plus 12 miljard euro, Frankrijk plus 35 miljard euro, de Verenigde Staten plus 6,4 procent. Zelfs Ierland heeft beslist om vorige week, ondanks een sanering van 15 mil-

jard euro, de budgetten voor O&O op te trekken. Hoe diep een land ook in de crisis zit – en de Ierse crisis is wel heel diep – je kunt niet anders dan meer geven aan O&O.

De 1 percentnorm, de Barcelonanorm, is voor de heer Vereeck zo goed als onhaalbaar. De VRWI heeft dat ook verschillende keren gezegd. Als men van in het begin voor die 1 percentnorm was gegaan, dan hadden we er elk jaar 177 miljoen euro bij moeten doen. Als we dat nu willen doen, dan zouden we er vanaf nu elk jaar cumulatief 300 miljoen euro bij moeten doen. Dat is niet meer haalbaar. We zitten op een aandeel van 0,72 percent, dat is hetzelfde niveau van 2003: een serieuze stap terug.

De 1 percentnorm is wel geen fetisj voor de heer Vereeck. Het gaat niet alleen om de input, het gaat veel meer om de output, maar het probleem is dat de Vlaamse Regering de 1 percentnorm zelf naar voren heeft geschoven. In de commissie Begroting heeft de heer Vereeck begrepen dat de schuldenvrije positie – doelstelling 20 van Pact 2020 – tegen 2020 moet worden behaald, en niet tegen 2014. De 1 percentnorm is wel een doelstelling tegen 2014. Het getuigt van enige intellectuele en politieke eerlijkheid indien we ophouden met die illusie te creëren, vindt hij. De Vlaamse Regering kan niet blijven volhouden dat ze de 1 percentnorm als doelstelling behoudt, en er de nodige middelen niet voor vrijmaakt. Het is het een of het ander.

De heer Vereeck zegt dat de minister ofwel die doelstelling van 1 percent tegen 2014 handhaaft en elk jaar 3 miljoen euro extra op tafel legt, ofwel moet toegeven dat de doelstelling niet meer haalbaar is en dan moet die worden herzien. Het zou goed zijn hierin duidelijkheid te scheppen. De heer Vereeck zegt dat hij in de commissie vaak heeft gehoord dat die inhaaloperatie zal gebeuren op het moment dat er meer middelen zijn. Welnu, er zijn 1,5 miljard euro bijkomende middelen. Ondanks die vooruitgang, is het toch erg dat de Vlaamse Regering achteruitbolt inzake O&O. In reële termen hoe dan ook, en in relatie tot de buurlanden steeds meer.

Er wordt niet echt een perspectief geboden over hoe we dat gaan doen, zegt de heer Vereeck. Hij denkt dat de minister heeft gesproken over een meerjarenplan voor W&I voor de periode 2009-2014, gekoppeld aan de meerjarenraming die een zo gedetailleerd mogelijk perspectief biedt aan de mensen uit de onderzoekswereld als uit het bedrijfsleven. Hij vraagt of de minister zo'n meerjarenraming voor W&I gaat opstellen. Die aanbeveling komt niet alleen van hem, maar ook van de VRWI. De VRWI beveelt aan een jaarlijks groeiritme van 8 percent in te schrijven in de meerjarenbegroting, indien die 1 percentnorm niet zou worden gehaald tegen 2014. Dat was in het verleden ook zo. Dat is het groeiritme dat we de afgelopen vijftien jaar hebben gekend en dat er wél voor zou zorgen dat Vlaanderen tegen 2020 de Barcelonanorm zou halen. De heer Vereeck vraagt of de minister zich achter die aanbeveling kan scharen en ze zich ertoe kan verbinden dat groeiritme van 8 percent te halen, zodat tegen 2020 die norm van 1 percent wordt bereikt.

Er is in de plenaire vergadering een discussie gevoerd over de betalingsachterstand bij het IWT, die tientallen miljoenen euro's bedraagt. Bij de begrotingscontrole is er al 29 miljoen euro bijgepast, maar half oktober kon men vernemen dat die betalingsproblemen nog groter zouden zijn. Zo is in de pers een bedrag van 60,8 miljoen euro genoemd. De minister heeft in de plenaire vergadering toegegeven dat er een tekort is, maar ze heeft gesteld dat dit tekort veel beperkter was. De heer Vereeck vraagt of ze een concreter cijfer kan geven, of ze de actuele stand van zaken kan geven met betrekking tot die betalingsachterstand bij het IWT. Het Rekenhof heeft in zijn onderzoeksrapport gesteld dat er op 31 december een tekort van 46,8 miljoen euro zou zijn. De heer Vereeck vindt dat vrij gedetailleerd. De minister had het in de plenaire vergadering gehad over het installeren van een soort cash-managementsysteem bij het IWT, omdat die mensen er op een bepaald ogenblik zichtbaar

geen idee van hadden hoeveel hun betalingsachterstand bedroeg. De heer Vereeck vraagt zich af waarom men dan wel zo'n gedetailleerd cijfer kan geven.

Ook belangrijk, aldus de heer Vereeck, is dat de betalingskredieten in 2010 16,6 percent onder de vastleggingskredieten lagen, en in 2011 opnieuw 13,6 percent lager zijn. Het Rekenhof stelt zeer duidelijk, in het verslag en in de toelichting, dat het IWT zijn contractuele verplichtingen niet zal kunnen naleven. Hij wijst erop dat de minister van Begroting een vrij ruim pakket voor achterstallige betalingen heeft ingevoerd, namelijk ongeveer 200 miljoen euro. De heer Vereeck vraagt welk deel van dat bedrag voor de minister is bestemd.

De heer Vereeck blijft erop hameren dat het rapport-Soete uit 2007 vroeg dat er een aanzienlijke rationalisatie zou plaatsvinden. Dat is een andere manier om geld te vinden dan door echt te snijden in de uitgaven voor O&O. De vraag rijst echter in welke mate dat rapport-Soete is gevolgd. Hij geeft twee voorbeelden uit het rapport. Zo stelt Soete dat Flanders DC, dat moet sensibiliseren met betrekking tot ondernemerschap, heel sterk overlappend werkt met een aantal agentschappen, zodat een overname door een ander agentschap misschien moet worden overwogen. Ook is er FTI, dat de bevolking moet sensibiliseren met betrekking tot wetenschap en innovatie. Dat bestaat nog steeds. Het rapport-Soete stelde de bestaansredenen daarvan in vraag. De heer Vereeck heeft daarover al een aantal schriftelijke vragen gesteld aan de minister, die telkens antwoordt dat FTI en Flanders DC wel degelijk een meerwaarde hebben. Hij wil dat best geloven, maar iedereen is het er al jaren over eens dat er moet worden gerationaliseerd en uiteindelijk blijven al die instellingen behouden en komen er zelfs nog steeds structuren en fondsen bij. Hij wijst er ook op dat de toenmalige VRWB elf maanden geleden heeft opgemerkt dat er nog steeds een grote en toenemende complexiteit is in het steuninstrumentarium voor wetenschappelijk onderzoek en innovatie.

De heer Vereeck vindt in het document van de minister eigenlijk niet veel meer terug over rationalisatie, alsof die eigenlijk al achter de rug is. Hij heeft alleszins niet die noodzakelijkheid of de urgentie ter zake gevoeld. In de beleidsbrief staat wel dat de minister werk zal maken van het vereenvoudigen van het complexe innovatielandschap, maar concrete maatregelen staan er eigenlijk nog niet in. De heer Vereeck wil weten of de minister al iets meer kan zeggen over hoe ze die rationalisatie concreet zal aanpakken. Welke acties zijn er te verwachten? Ook wil hij wat meer toelichting over de besparingen op de werkings- en overheadkosten.

Er komt een bijkomend fonds voor de spin-offs van de vier SOC's. Op zich is dit natuurlijk een positieve maatregel. Dit betekent immers dat er bij de SOC's middelen vrijkomen om de eigen basistaken uit te voeren. Nu worden die middelen vaak aangewend om de early development stages van jonge ondernemingen te financieren. Het is blijkbaar een bewuste keuze geweest de middelen voor de SOC's te behouden en geen bijkomende besparingen op te leggen. Hierdoor kan het geld dat ze vanuit hun cashpositie gebruiken om early development stages te prefinancieren, worden overgenomen. Indien er geen bijkomende besparingen volgen en de middelen voor de SOC's behouden blijven, geldt dit ten aanzien van de begrotingscontrole 2010. Ten aanzien van de begroting 2009 betreft het nog steeds een daling.

Wat het startkapitaal betreft, vraagt de heer Vereeck zich af om welke beleidsmatige redenen het bedrag van 10 miljoen euro voor de SOC's in een aparte structuur moet worden ondergebracht. Hij koppelt dit aan wat hij voordien over de rationalisatie heeft verklaard. In de beleidsbrief staat niet concreet vermeld wat de meerwaarde van een bijkomend

fonds is. Het Vlaams instrumentarium beschikt immers al over heel wat fondsen en andere instrumenten, zoals het Vinnof om innovatieve starters te ondersteunen.

Volgens de heer *Frank Creyelman* bouwt de beleidsbrief voort op de beleidsnota die grotendeels de juiste klemtonen legt. Spijtig genoeg, loopt het met de concrete invulling in deze beleidsbrief ernstig mis.

De rode draad doorheen de algemene uitgavenbegroting bestaat uit de lineaire besparingen die over alle departementen zijn gespreid. De heer Creyelman kan hieruit enkel concluderen dat er geen visie achter die besparingen schuilt. Indien overal wordt bespaard, wordt in feite op niets bespaard. Sommige besparingen, zoals die in de welzijnssector of op de jobkorting, treffen de gewone man. Andere besparingen treffen de toekomst van de welvaartsstaat en zijn bijgevolg veel erger. De fractie van de heer Creyelman heeft begrip voor de budgettaire omstandigheden. Hij wijst er echter op dat precies in die omstandigheden niet mag worden bespaard in een sector die ervoor moet zorgen dat er in de toekomst nog inkomsten zullen zijn. Wetenschap en innovatie moeten de motor vormen die Vlaanderen maatschappelijk en economisch aan de top moet brengen. Dit blijkt echter niet uit de besparingen die op dit domein worden doorgevoerd.

Ook volgens de heer Creyelman is het haast niet meer mogelijk de Barcelonanorm te halen. In 2010 investeerde de Vlaamse publieke sector echter maar 0,72 percent van zijn bbp in onderzoek en ontwikkeling en ziet het er niet naar uit dat de 1 percentnorm zal worden gehaald. De O&O-kredieten voor 2011 binnen de domeinen EWI en Onderwijs en Vorming gaan globaal licht achteruit in vergelijking met de initiële begroting 2010. Dat gebeurt ondanks de inschrijving van een nieuw krediet van 10 miljoen euro voor deelname in de spin-offs van de SOC's. De Vlaamse overheid zal de budgetten voor O&O in de volgende jaren moeten verhogen als ze de vooropgestelde doelstelling wil realiseren. Het Rekenhof zegt hetzelfde. Vandaag gebeurt dat allemaal niet.

De heer Creyelman stelt vast dat in het budget voor communicatie inzake Wetenschap en Innovatie de kredieten dalen in drie basisallocaties. Nochtans staat in de beleidsnota het volgende: "De goede communicatie is van het grootste belang in het Wetenschaps- en Innovatiebeleid. Er moet gestreefd worden naar een sterk maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie. Wereldwijd is er een tendens waarbij naarmate het ontwikkelingspeil van de maatschappij hoger is, er zich een dalende interesse in wetenschap gaat aftekenen. Burgers, social-profitorganisaties en middenveldspelers moeten geïnformeerd en gevormd worden zodat ze de bewuste keuzes kunnen maken en actief kunnen participeren aan innovatie.". De heer Creyelman vraagt waarom die budgetten dan zo fel dalen. Is er een evaluatie gemaakt van de vorige actieplannen inzake de wetenschapspopularisering? Vorig jaar wees de heer Creyelman erop dat de minister in haar beleidsbrief meer aandacht wou schenken aan de wetenschapspopularisering en de communicatie bij kansengroepen, waaronder allochtonen. Hij vroeg zich toen af of dit wel nodig was, zeker als men vaststelt dat dit een algemeen probleem is van alle jongeren. Het aantal diploma's wiskunde, wetenschappen en technologie is lager dan het EU-gemiddelde en daalt zelfs, ondanks alle inspanningen. Vlaanderen zit ongeveer 15 percent achter voor wat hoger onderwijs betreft. De voorkeur van de heer Creyelman ging en gaat uit naar een programma waarbij iedereen baat heeft. Dat is wellicht ook kostenefficiënter. Hij vraagt zich af of er in deze begroting specifiek voor allochtonen en kansengroepen een budget is uitgetrokken, wetende dat er in het algemeen bespaard wordt op het vlak van wetenschapspopularisering en communicatie.

In de beleidsbrief staat terecht dat fiscale stimuli even belangrijk zijn als publieke investeringen. Om de norm te halen voor hooggekwalificeerd talent en een aantal onderzoekers

volstaat een aantrekkelijke onderzoeksomgeving niet. Dat vereist eveneens internationaal competitieve loonkosten. Loonkosten en fiscale stimuli zijn echter federale bevoegdheden. Wat gaat de minister doen om zijn federale collega's te overtuigen van de noodzaak om een gunstig fiscaal klimaat te scheppen? Dat is beter dan om het even welk programma.

Ook de heer Creyelman pleit voor een vereenvoudiging van het innovatie-instrumentarium, zoals het rapport-Soete voorstelt.

De heer *Koen Van den Heuvel* voelt zich aangesproken door de laatste opmerking van de heer Vereeck over de betalingsachterstanden. Die kwestie geldt niet alleen voor het IWT maar ook op andere domeinen. Zijn fractie heeft al aan de minister van Financiën gezegd dat dit punt een grote rol speelt in de geloofwaardigheid van het beleid. Een overheid betaalt haar facturen op tijd. Men moet de oorzaak van dat probleem zoeken.

In het verslag van het Rekenhof las de heer Van den Heuvel – in punt 1 van 3.2 – dat de betaalkredieten in de periode 2005-2011 stelselmatig onder de vastleggingsmachtigingen gebleven zijn; zelfs van 10 tot 27 percent. Dat is in de voorbije jaren dus opgebouwd. Dat wil dus zeggen dat het engagement dat de regering nu moet aangaan of dat wat men in het verleden heeft opgebouwd, dus ook nu moet worden betaald. De spreker hoopt dat die problemen in 2011 definitief tot het verleden gaan behoren.

In welke mate kan Vlaanderen als een relatief kleine economie, met 6 miljoen mensen en een beperkt budget, de juiste innovatiestrategie kiezen? De minister zegt in de beleidsnota dat Vlaanderen misschien meer moet focussen en de speerpunten van het VRWI zijn daar een uitgangspunt van. Wil de minister die sterker aflijnen? Kan dat? Hoe gaat dat gebeuren? Welke criteria zullen daarvoor gelden? Hoe zal dat in concreet beleid worden vertaald? In operationele acties? In de beleidsnota vindt de heer Van den Heuvel nog heel weinig terug van het rapport-Soete. Dat is toch een element?

Dan zijn er de drie innovatieregiegroepen. Die doen wellicht hun best, maar er zit voor de heer Van den Heuvel te weinig vooruitgang in. De sociale innovatie moet nog worden opgestart. Voor de chemie en de automotive kijkt men uit naar de resultaten. Hoe ver staat het met de regiegroepen, en vooral met de output? Past dat in de middellange strategie?

Zelfs al worden de investeringen drastisch opgevoerd om de Barcelonanorm te halen, zonder wetenschappers doen we aan luchtfietsen. Er moet absoluut voldoende talent zijn, er moeten voldoende mensen in de wetenschappelijke richtingen zitten. Daarom pleit de heer Van den Heuvel voor een actieplan dat gericht is op de wetenschappelijke en technische richtingen. Voldoende getalenteerde humaniorastudenten moeten durven te kiezen voor wetenschappelijke universitaire richtingen. De spreker verwijst naar het Platform Bèta Techniek in Nederland. Daar is men erin geslaagd om op relatief korte termijn het aantal jongeren dat instroomt in wetenschappelijke richtingen in het hoger onderwijs en aan de universiteit drastisch te verhogen. De heer Van den Heuvel wil voorstellen dat zowel de VRWI als de Vlor daarover een advies uitbrengen, ten einde het beleid en de Vlaamse Regering te stimuleren om er werk van te maken. Hij hoopt dat die twee instellingen daarbij zullen helpen en concrete voorstellen zullen formuleren.

De heer Van den Heuvel vraagt ook of er 10 miljoen euro extra komt voor de vier strategische onderzoekscentra binnen het kader van de VRWI-speerpunten. Is dat overlegd met de SOC's? Die financieren nu zelf, binnen hun eigen kader, een aantal spin-offs. Hoe denkt de minister die 10 miljoen euro te implementeren?

Voor het TINA-fonds is het goed om de techniek van de kapitaalparticipaties toe te passen. Het gaat om 200 miljoen euro. Er moet voldoende worden geïnvesteerd in fundamenteel onderzoek en er moeten voldoende spin-offs zijn en voldoende risicokapitaal. Daartoe moet de commercialisering van innovatie mogelijk worden gemaakt. De heer Van den Heuvel denkt dat het TINA-fonds daarin een bijdrage kan leveren. Hij vraagt aan de minister in welke mate zij daar al een concreter zicht op heeft en hoe dat TINA-fonds concreet zal werken.

Mevrouw *Güler Turan* vraagt of in het recent goedgekeurde actieplan ondernemen het innovatieve ondernemen mee is opgenomen.

De besparingsoperatie is een pijnpunt omdatdat Vlaanderen vandaag nog altijd niet de 1 percent voor innovatie heeft gehaald. De spreekster verwijst naar het regeerakkoord. Daarin wordt gesteld dat de 1 percent voor innovatie zal worden gehaald. Hopelijk is het de laatste keer dat er een dergelijke besparingsoefening moet worden gemaakt en kan er volgend jaar sneller en meer worden geïnvesteerd in innovatie.

De spreekster vindt het heel belangrijk dat er verder wordt ingezet op een aantal speerpunten. De gerichte innovatiestrategieën zijn goed aangegeven in de beleidsnota. Bij de bespreking ervan vorig jaar werd gezegd dat we in een tijd van transformatie en economische crisis en een zich wijzigend landschap zitten. Er is dus veel nood aan innovatie en aan een andere, cross-sectoriële manier van denken. Daarom, zegt mevrouw Turan, heeft de minister ervoor gekozen om regiegroepen op te richten die op middellange tot lange termijn een visie moeten uittekenen over waar we naartoe moeten met innovatie. Die regiegroepen werden aanvankelijk gezien in het kader van de Staten-Generaal van de Industrie maar er werd niet veel meer over vernomen. Zij vraagt in welke mate het innovatiebeleid een plaats krijgt in het nieuwe industrieel beleid.

Mevrouw Turan vindt het goed dat de kmo's in 2009 39 percent aan bedrijfssteun van het IWT ontvingen, wat aanzienlijk hoger is dan in 2008. De heer Robert Stouthuysen heeft in een gedachtewisseling in de commissie Economie gezegd dat nog veel kmo's in zichzelf zijn gekeerd en niet openstaan om informatie en vernieuwingen te delen, ook al was er innovatie in hun bedrijven. Daardoor gingen vele vermarktingsmogelijkheden verloren. De spreekster ziet nu toch een verbetering op dat vlak.

Ze zegt dat het duidelijk is dat de minister blijft investeren in de mogelijkheden van innovatie voor kmo's en dat ze het innovatie-instrumentarium wil optimaliseren. Mevrouw Turan heeft vastgesteld dat daar ook een aantal kleine en micro-ondernemingen aan bod komen. Hoe wil de minister het voor die kmo's nog gemakkelijker maken om samen te werken? Er zijn wel SOC's waar verschillende spelers kunnen samenwerken. Misschien moet worden nagegaan hoe de kmo's beter kunnen worden toegeleid naar de SOC's.

Mevrouw Turan wil het ook hebben over enkele grote projecten om innovatie te realiseren. Er zal een call worden gelanceerd om in het najaar van 2010 andere proeftuinen te organiseren, naast de proeftuin elektrische wagens. Ze vraagt hoe ver het daarmee staat. Met het proeftuinproject met elektrische wagens mag Vlaanderen echt niet langer wachten, vindt ze.

Ook het aantrekken van buitenlandse innoverende bedrijven is heel belangrijk. Het aantrekken van buitenlandse investeerders is al een hele opgave in tijden van economische crisis. Aan de buitenwereld geeft Vlaanderen geen geruststellend beeld, maar dat neemt niet weg dat F.I.T. hierbij misschien een rol kan spelen. Mevrouw Turan verwijst hier opnieuw naar de minister-president, die internationaal ondernemen meer op de kaart zet. Hij wil

de bedrijven, de mogelijke innovatie-investeerders, proactief informeren. Ze vraagt zich af hoe dat precies moet gebeuren, of Vlaanderen zelf gaat zoeken wie in welk land welke innovatieprojecten voert, dan wel of die mensen zelf zullen worden gecontacteerd om hen te laten weten hoe Vlaanderen hen kan ondersteunen.

Heel positief vindt mevrouw Turan de verlenging van steunbare innovatietrajecten. Ze zegt dat investeringen mogelijk zijn – dat is de input – maar er moet ook een output zijn. Als innovatie niet leidt tot duidelijke output of vermarkting of een meerwaarde in de productie, dan is dat innoveren om te innoveren zonder meerwaarde. Er is een betere coördinatie nodig, vindt mevrouw Turan, om de bedrijven in te lichten over de steunmogelijkheden.

Het lid vraagt verder of het rollend actieplan administratieve vereenvoudiging al is opgesteld en wanneer het parlement een begin van uitvoering mag verwachten.

Met betrekking tot de effectieve beleidsevaluatie en impactanalyse had de minister gesteld dat het Departement EWI met alle agentschappen voort zou werken aan de nieuwe evaluatie- en controlemechanismen. Mevrouw Turan vraagt wanneer er een voorstel ter zake zal komen.

Mevrouw *Fientje Moerman* stelt dat het in tijden van economische crisis inderdaad niet gemakkelijk is om minister van Innovatie te zijn. Ze neemt aan dat ‘innovatie’ bij de minister een containerbegrip is, dat ook het onderzoek behelst. Ze hoopt althans dat ook het meer fundamentele onderzoek niet wordt vergeten. In de officiële titel van de minister wordt alleen maar innovatie genoemd.

De jongste 15 jaar zijn de Vlaamse publieke middelen voor Wetenschap en Innovatie gemiddeld met 8 percent per jaar gegroeid. Dat stelt de VRWI in advies 138. Aan deze evolutie heeft de huidige regering een abrupt einde gemaakt. De daling is eigenlijk ingezet in 2010. In dat jaar zijn de overheidsinspanningen voor O&O gedaald tot op het niveau van 2003, en die evolutie zet zich eigenlijk door in 2011. Mevrouw Moerman herhaalt wat ze al heeft gesteld bij de voorstelling door de minister van de begroting en de beleidsbrief. Ze meent dat daardoor het honoreren van de bestaande contractuele verplichtingen in het gedrang komt. Ze vraagt de minister daarop in te gaan.

Zowel het regeerakkoord van de huidige regering als ViA stellen dat Vlaanderen tegen 2014 de 1 percentnorm moet halen wat de publieke uitgaven in O&O betreft. In het licht van het voornoemde wordt dat vrijwel onmogelijk. Het Vlaamse O&O-beleid contrasteert ook fel met wat er in een aantal Europese landen, zoals Frankrijk en Duitsland, gebeurt. Zelfs als er sprake is van bezuinigingen wordt in die landen beslist om ofwel doelbewust meer te investeren, ofwel minstens niet te bezuinigen. Wat Ierland betreft, stelt mevrouw Moerman dat de Ieren een en ander wel voor een deel met ons geld betalen.

De impact van de bezuinigingen op het wetenschapsbeleid worden eigenlijk nog versterkt in samenhang met de evolutie van een ander type middelen, namelijk die voor het BOF. Dat valt weliswaar onder de bevoegdheid van minister van Onderwijs Smet. Dat geld maakt deel uit van de eerste geldstroom naar de universiteiten. Die BOF-middelen zijn al 3 jaar lang niet meer gegroeid. Ze worden niet geïndexeerd, zodat er sprake is van een vrij sterke reële daling. Ook daarop komt dus een zware druk, zeker aangezien 60 percent van die middelen lonen en een andere 20 percent werkingskosten zijn. Wat dat betreft, speelt het effect van indexstijgingen natuurlijk wel.

Jaarlijks stelt de minister middelen ter beschikking voor de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek, waarna de minister van het vakgebied waartoe het steunpunt behoort, die middelen aanvult. Precies daar is er sprake van lopende contracten, en de vraag rijst of die nog zullen kunnen worden gehonoreerd. Enkele van die steunpunten zijn toch wel cruciaal voor het beleidsvoorbereidend werk en dus ook om een beleid uit te stippelen, aldus mevrouw Moerman. Ze staan in voor het verzamelen van beleidsrelevante en beleidsvoorbereidende gegevens voor O&O. Zo is er het Expertisecentrum O&O Monitoring, dat instaat voor het aanmaken van de gegevens voor het BOF en het IOF en voor de onderzoekscomponent van de universitaire werkingstoelage. Tegenover 2009 zijn de middelen voor de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek gedaald met 7,11 percent, en voor het Expertisecentrum O&O Monitoring met meer dan het dubbele, met 16,55 percent. Mevrouw Moerman vraagt zich af of we misschien geen informatie meer nodig hebben: omdat er toch zo weinig kredieten voor wetenschapsbeleid zijn, kan die beleidsvoorbereidende informatie misschien ook weg.

Dan zijn er een aantal kredieten op programma E met betrekking tot beleidsondersteuning en academisch beleid. Ook daar is er sprake van veel lopende contracten, wat het moeilijk maakt te bezuinigen zonder dat men tekortschiet wat de bestaande engagementen betreft. De nominale dotatie aan het FWO is gelijk gebleven. Mevrouw Moerman vindt dat heel correct, maar bij andere programma's, die ook door het FWO worden beheerd, is er wel sprake van substantiële reducties. Een voorbeeld is Big Science. Daar is minder naar verwezen, maar dat programma telt heel goede onderzoekers. Het gaat over het gebruik van de grote onderzoeksapparatuur, zoals die van de European Organization for Nuclear Research (CERN). Natuurlijk moeten wetenschappers betalen als ze daarmee willen werken. Daarop wordt bijna 9 percent bespaard. Ook is er Odysseus, het programma om Vlaamse topmensen in het buitenland terug te halen of buitenlandse topmensen aan te trekken. Daarop wordt 40 percent bespaard. Op de structurele financiering van zware en middelzware onderzoeksapparatuur wordt een derde bespaard. Dat waren nieuwe programma's, die waren opgestart door de vorige regering en die lacunes hebben opgevuld in het O&O-beleid. Die programma's hebben ook tot ver over de grenzen verwachtingen geschapen. Mevrouw Moerman vindt dat de bezuiniging die de minister doorvoert in een programma als Odysseus en die ongeveer 4 miljoen euro oplevert, in het niets valt bij de reputatieschade die Vlaanderen daarmee oploopt in het buitenland. Onderzoekers die Vlaanderen verlaten, doen dat met een bepaald vast beeld van Vlaanderen zoals ze dat hebben verlaten, en tien jaar later zitten ze nog altijd met dat beeld. Willen we die mensen terughalen, aldus mevrouw Moerman, dan moeten we hen ervan overtuigen dat de zaken veranderd zijn, dat er een nieuw beleid is, dat ze middelen krijgen voor onderzoek. Dat moet blijvend worden herhaald, anders komen ze niet. Ze waren nu net enigszins overtuigd, maar mevrouw Moerman vreest dat met het reduceren van Odysseus tot 60 percent, de reputatieschade bij de buitenlandse en Vlaamse onderzoekers in het buitenland groter is dan wat wordt bezuinigd. Met een daling van 40 percent dreigt dit programma subkritisch te worden. De call heeft plaatsgevonden. De selectieprocedure loopt. De vraag is hoe dit met 40 percent minder middelen kan worden doorgevoerd. Mevrouw Moerman vraagt zich af of het de bedoeling is de betrokkenen in de wachtzaal te laten zitten, dan wel of er minder zullen worden geselecteerd. Ze vraagt zich af wat er precies zal gebeuren.

Mevrouw Moerman wijst er tevens op dat de slaagpercentages voor beurzen en projecten bij het FWO een dalende trend beginnen te vertonen. Een maand voordien, tijdens de vorige discussie over dit onderwerp, ging het nog om 15 percent. Ondertussen is dit tot 10 percent gedaald. Voor de beurzen situeert het slaagpercentage zich rond 20 percent. Wie een projectaanvraag indient, heeft een kans op tien om geselecteerd te worden. Aangezien de budgetten van de universiteiten ten gevolge van maatregelen binnen het onderwijsbeleid ook onder druk staan, zal dit effect de komende jaren nog worden versterkt.

Mevrouw Moerman wijst op het belang van de wetenschapspopularisering. Daar is de afgelopen jaren, samen met de minister van Onderwijs, sterk op ingezet. De afgelopen weken en maanden is er vanuit het bedrijfsleven en het onderwijsveld sterk op aangedrongen hier belang aan te hechten. Tegenover 2009 vertoont de begroting op deze post echter een daling met 55,56 procent. Aangezien het aantal studenten die informatica, wetenschappen of een ingenieursopleiding volgen de laatste tijd daalt, lijkt dit mevrouw Moerman een gevaarlijke optie.

Volgens het Vlaams regeerakkoord moet de 3 percentnorm niet worden gehaald in 2020, zoals de Europese Commissie naar voren schuift, maar in 2014. Een ander aspect van het Vlaams regeerakkoord is dat de financiering van het fundamenteel onderzoek, het basisonderzoek, het toegepast onderzoek en de innovatie in evenwicht moet zijn. Mevrouw Moerman plaatst graag de nadruk op innovatie. Indien echter niet voldoende aandacht aan het fundamenteel onderzoek op initiatief van de onderzoeker wordt besteed, zal de Vlaamse overheid het F.I.T. binnen enkele jaren geen miljoenen euro's meer moeten geven. Er zal geen innovatie meer zijn en er zal in het buitenland niets meer te verkopen vallen. Op pagina 19 van de beleidsbrief staat een omschrijving van fundamenteel onderzoek: "Fundamenteel onderzoek heeft in essentie tot doel inzichten te verwerven. Dit onderzoekstype is volledig te situeren binnen het domein van wetenschap en innovatie, maar levert de inzichten waarop de concrete innovaties in een later stadium gebaseerd zijn.". Mevrouw Moerman is ervan overtuigd dat besparingen op fundamenteel onderzoek de latere innovatie gedeeltelijk de das omdoen.

Ze is tevens van mening dat de voorliggende begroting de hervorming van het hoger onderwijs gedeeltelijk ondermijnt. In juli 2010 is een nagenoeg kamerbreed akkoord over die hervorming tot stand gekomen. Een van de zaken die toen sterk zijn benadrukt, is het bieden van de mogelijkheid aan professionele bachelors, die een opleiding volgen die in de toekomst bij een hogeschool blijft, dienstverleningsgerichte innovaties tot stand te brengen. De hogescholen hebben hiervoor een eigen onderzoekskanaal, het PWO. Er is voor een stelselmatige verhoging van die middelen gepleit. De Vlaamse Regering voorziet vanaf 2012 in een groeipad voor de middelen voor het PWO. De groei bedraagt 0,1 miljoen euro in 2012, 0,6 miljoen euro in 2013 en 1,1 miljoen euro in 2014. Ondertussen bouwt de minister die middelen echter weer af, namelijk van 9,5 miljoen euro in 2008 tot 8,7 miljoen euro in 2011. Dit betekent dat het totaal in 2012 slechts 300.000 euro hoger zal liggen dan in 2008. In het licht van de hervorming van het hoger onderwijs lijkt dit mevrouw Moerman een verkeerde optie.

Om de 1 percentnorm in 2014 te halen, moet volgens de VRWI vanaf 2011 een jaarlijkse recurrente opstap van 300 miljoen euro volgen. Aangezien de begroting 2011 een bezuiniging inhoudt, is die eerste som van 300 miljoen euro al verloren. Dit betekent dat 2014 niet langer een haalbare deadline is. Mevrouw Moerman zou ook graag vernemen welke stijging aan het beleidsdomein Innovatie wordt toegekend. Voor haar gaat het hier om het containerbegrip. Dit omvat onderzoek, wetenschapsbeleid en innovatie, oftewel alles wat meetelt om de 1 percentnorm te halen. In 2012 zou er opnieuw beleidsruimte moeten zijn. Mevrouw Moerman vraagt zich af om welke stijging het dan zal gaan. Ze heeft al allerlei bedragen, gaande van 30 miljoen euro tot 130 miljoen euro, horen vermelden. Ze zou echter graag eens horen waarover het juist gaat. Indien de minister in 2012 slechts over 30 miljoen euro meer kan beschikken, zal de norm enkel worden gehaald indien de deadline wordt verschoven en indien de stijging na 2014 sterk toeneemt. Indien dit niet het geval zou zijn, zou ook de de Europese streefdatum van 2020 in het gedrang kunnen komen.

Die 1 percent kan volgens de spreekster dus niet worden gehaald tegen 2014. De gangbare verdeling van de kredieten is 60/20/20: 60 percent voor lonen, 20 voor werkingskosten en

20 voor investeringen. Tegen 2014 zullen er gewoonweg niet genoeg afgestudeerden zijn om al die posten in te vullen! Als men de opstap van 300 miljoen euro zou maken – quod non – dan zou dat overeenkomen met 3000 VTE. Dat zou betekenen dat men 20 percent afroemt van alle afgestudeerde masterstudenten aan de universiteiten en de hogescholen voor de periode 2012 tot 2014. Dan houdt het lid nog geen rekening met de academische excellentie van de bovenste 20 percent. Zijn dit ook alle diploma's door elkaar genomen? Er is waarschijnlijk een grotere nood aan exacte wetenschappers, ingenieurs, informatici en dergelijke. Dat zijn de richtingen waar nu al een daling en krapte is. Als men dat zou doen – maar dat is dus niet het geval – dan zou men ook de gewone reguliere private arbeidsmarkt gedeeltelijk kannibaliseren.

Mevrouw Moerman heeft nog een voorstel. Het parlement heeft betreffende de hervorming van het hoger onderwijs erg goed kunnen samenwerken over de partijgrenzen heen. De meningsverschillen werden overbrugd, ook op gevoelige punten. Men is met enige nuances tot een globale visie op het hoger onderwijs gekomen. Die 1 percent publieke middelen zal in 2014 niet worden bereikt. Men zal er in de jaren daarna nog aan moeten werken. Als dat zo is, waarom zou deze regering er dan niet voor kiezen om met het parlement in dialoog te gaan en te proberen om – uitgaande van een perspectief – een akkoord te sluiten, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Zo zou de Vlaamse Regering na 2014, ongeacht de samenstelling ervan, gebonden zijn door dat engagement en een daadwerkelijke kans hebben om die 1 percent publieke middelen te halen tegen 2020.

Er doet een persistent gerucht de ronde. Er wordt gezegd dat voor dit jaar niet alle kredieten zouden worden uitbetaald die verschuldigd zijn op basis van de beheerscontracten met IMEC, het VIB, het IBBT en VITO. Het zou gaan om bedragen van 5 percent tot een twaalfde. Kan de minister die geruchten ontkrachten? Als er toch iets van waar is, zou de minister dan aan de commissie kunnen uitleggen welk percentage precies niet wordt betaald op de begroting 2010? Als dat klopt, hoe moeten die instellingen daarmee leven? Een gelijkaardig gerucht doet de ronde wat het BOF betreft.

De heer *Matthias Diependaele* merkt ook op dat het rapport-Soete slechts zijdelings wordt aangeraakt in de beleidsvisie van de minister. Een cruciaal punt is de vereenvoudiging en sanering van de financieringskanalen. De heer Diependaele ziet het tegenovergestelde. Het gaat over de koterijen: al die fondsen, instellingen en dergelijke. De minister geeft ook aan dat ze daarvanaf wil: “De aanpak mag niet leiden tot het opzetten van steeds meer nieuwe organisaties of instrumenten. Eerder dan nieuwe of bijkomende instrumenten op te richten bestaat de uitdaging dan ook in het optimaliseren en verhelderen van de bestaande beleidstools.”. Maar er wordt wel een nieuw fonds opgericht voor de spin-offs: het TINA-fonds. Dat kan allemaal voor de heer Diependaele, er kan absoluut een goede argumentatie zijn om instellingen op te richten, maar dan wil hij die argumentatie wel horen. Op pagina 41 staat: “Ten slotte kan overwogen worden om een investeringsfonds voor onderzoeksinfrastructuur op te zetten. Er moet evenwel steeds zorg gedragen worden dat de investering en infrastructuur nauw aansluiten bij de innovatiestrategieën en projecten. Vandaar dat het samengaan met een TINA-project op het eerste zicht aangewezen blijft.”. De spreker vraagt zich toch af of dat niet hetzelfde is als het Herculesfonds. Waarom moet er nog iets nieuws worden opgericht? Kan de minister dat verduidelijken?

De heer Diependaele pleit verder voor een verregaande vereenvoudiging van alle subsidie-mechanismen. Initiatiefnemers van een innovatief project moeten bijna een subsidioloog in dienst nemen om de weg te vinden.

Vlaanderen moet zijn onderzoekers hier houden. Er zijn keuzes noodzakelijk wegens de besparingen; maar men moet daarmee opletten. De heer Diependaele vreest, samen met

het middenveld, dat men door de tenure track een generatie onderzoekers gaat verliezen. Hij hoopt dat men daar iets kan aan doen, dat mag niet te lang aanslepen.

Technopolis krijgt blijkbaar 23 percent minder. De beleidsbrief staat vol opmerkingen over de nood aan meer onderzoekers, maar net de middelen die daartoe kunnen bijdragen, zoals Technopolis, worden ingekrompen. Technopolis was een heel goed initiatief, het doet erg goed werk. Het trekt 300.000 bezoekers per jaar.

De heer Diependaele heeft zegt dat bedrijven in de eerste plaats innoveren om hun concurrentiepositie te verbeteren. Op sommige gebieden is samenwerking tussen bedrijven voor innovatie zeker haalbaar, maar in veel gevallen doen ze dat liever niet om hun bedrijfsgeheimen te beschermen. Is er voor het TINA-fonds een bevraging geweest? Er wordt heel veel geld in gestopt, maar is er getoetst of de bedrijven bereid zijn om dat op die manier te doen?

Wat is sociale innovatie? Dat is onduidelijk. Vormt dat geen overlapping met Flanders Synergy, een van de competentiepolen?

Voor de heer Diependaele is de aandacht voor de economische valorisatie absoluut positief. Hij vermoedt dat iedereen het daarmee eens is. Hij wil daar samen verder over nadenken. Hij wil dat dat op het terrein effectief wordt uitgewerkt. Men moet er immers voor zorgen dat innovatie vroeg of laat ergens toe leidt.

Naar de optimalisatie van de impact en de verdere integratie van de SOC's in het onderzoekslandschap is al verwezen. Hoe gaat de minister dat doen? Daar gaan grote budgetten naartoe. Bepaalde onderzoeksinstellingen en de SOC's krijgen wel kritiek. De heer Diependaele vraagt om verduidelijking daarover. Wat moet men precies verstaan onder de meta-evaluatie? Wat is het verschil met een gewone evaluatie in functie van verlenging en eventuele bijsturing? Waarschijnlijk is dat echt noodzakelijk, maar hoe zit dat precies?

De 'key performance indicators' of kritiekeprestatie-indicatoren (KPI's) worden afgeschooten. Is dat een goede zaak? Hoe gaat dat worden opgevangen in de toekomst? Is het mogelijk om naar een externe evaluatie te gaan? Hoe gebeurt de evaluatie juist? Kan daarover worden nagedacht?

Er is al verwezen naar de outputgedreven innovatie. Input is natuurlijk het gemakkelijkste. Er is de 3 percentdoelstelling. Dat is heel meetbaar en vatbaar maar daarom niet het beste. Men moet durven aanvaarden dat innovatie niet altijd lukt. Sommige projecten lopen vast. Het plasmascherm was indertijd zo innovatief, er werd veel op ingezet, er werden tv-schermen van gemaakt maar nu ligt het onderzoek stil. Er wordt niet meer op voortgewerkt omdat er nu led-schermen gekomen zijn. Soms lukt het dus niet. Dat geldt ook voor ondernemerschap: men moet leren leven met faillissementen. Men moet dat natuurlijk goed opvangen.

Vlaanderen moet besparen en daarin de juiste keuzes maken. Dat gebeurt op dit moment te weinig. De heer Diependaele had van de beleidsbrief meer verhoopt. Vlaanderen heeft een geëngageerd beleid nodig, een geëngageerde minister die durft lijnen te trekken. De lijnen zijn vaak al uitgezet, maar moeten nu concreet worden gemaakt. De N-VA wil de minister absoluut steunen om die weg in te slaan en daaraan voort te werken.

De heer *Robrecht Bothuyne* vraagt zich af hoe de 10 miljoen euro voor de strategische onderzoekscentra zullen worden verdeeld. Krijgt elk van de vier strategische onderzoeks-

centra 2,5 miljoen euro? Zijn er voor het TINA-fonds, het Energiebedrijf en het Vlaams Innovatiefonds instrumenten om de budgettaire lacunes op te vangen?

In de begroting is er een allocatie voor de ad-hocinitiatieven van de Vlaamse Regering op het vlak van innovatie. Dit jaar was daarvoor in 35 miljoen euro uitgetrokken. Dat wordt in 2011 5 percent minder: 33 miljoen euro. De heer Bothuyne vraagt zich af wat daar dit jaar concreet mee zal gebeuren. Hij vraagt of het bedrag kan worden gebruikt om, binnen de reguliere kanalen, de aanzienlijke problemen binnen het IWT op te vangen.

De heer Bothuyne vindt het met betrekking tot de proeftuin voor elektrische wagens niet alleen belangrijk dat we snel zijn en dat de zaak vooruitgaat, maar vooral ook dat we inzetten op wat voor Vlaanderen een economische meerwaarde heeft. Als daarvoor in de Vlaamse begroting middelen worden uitgetrokken, moet er ook een economische return zijn. Daartoe is een optimale samenwerking met de actoren op het veld nodig.

De heer Bothuyne vindt de lovende woorden voor Flanders' Care terecht. Daar geldt ook I-Cleantech. De spreker steunt initiatieven op het vlak van cleantech. Die sector is een meerwaarde voor onze economie, en zal dat ook in de toekomst zijn. Anderzijds moet dit initiatief in de toekomst wel bewijzen dat het een meerwaarde is. Er zijn potentiële overlappingsen. De lijst van de instellingen en organisaties die actief zijn op dit veld is enorm. Het kan niet de bedoeling zijn dat er een organisatie wordt gecreëerd die dubbel werkt met de VITO, het SIM, GENERATIES, het MIP, de initiatieven van Agoria, Flanders' DRIVE, enzovoort. De spreker vindt het heel belangrijk dat er bij het tot stand komen van die vzw wordt gekozen voor een heel lichte structuur, die heel nauw gaat samenwerken met de bestaande organisaties. Op die manier kan wel degelijk een meerwaarde worden gecreëerd.

Er is een nieuwe oproep geweest om een verlenging te bieden aan de bestaande innovatiecentra, die nu zijn ingewerkt en het hoogste rendement kunnen bereiken. Hoever staat het nu met die verlenging? Er zouden in het veld geruchten zijn dat daar op het aantal personeelsleden zou worden bespaard. Er moet voldoende kritische massa blijven bestaan, anders dreigt het initiatief zijn waarde te verliezen.

De heer Bothuyne vraagt toelichting bij de bijdrage die Vlaanderen zou leveren aan de Europese 2020-strategie. En hij vraagt zich af, afgaande op wat hij op bladzijde 22 leest, of we met betrekking tot het landbouwonderzoek de komende anderhalf jaar tot een stilstand zullen komen. Zal er op die manier niet een probleem ontstaan in deze belangrijke nichesector van ons wetenschappelijk onderzoek?

Ook de heer Bothuyne vraagt hoe enerzijds de besparing bij Hercules en anderzijds het aangekondigde initiatief van een investeringsfonds voor onderzoeksinfrastructuur met elkaar worden gerijmd. Zal er geen overlapping zijn tussen Hercules en dat nieuwe investeringsfonds?

De spreker wijst erop dat er in de titel van de vierde operationele doelstelling, op bladzijde 46 van de beleidsbrief, wordt gesproken over de vereenvoudiging van de regelgeving en een verfijning van de complementariteit tussen het BOF en het FWO en dat er anderzijds uit evaluatie blijkt dat er geen speciale tekortkomingen zijn op het gebied van complementariteit met het BOF. Zijn er nu problemen inzake complementariteit of niet? En zo ja, zijn er dienaangaande concrete plannen?

De heer *Bart Van Malderen* vindt het zonder meer goed dat de SOC's structureel worden verankerd met het fonds dat daarvoor wordt opgericht. Maar in de jaren 2011 en 2012

zal er nog een andere grote opportuniteit zijn: het afronden van de lopende beheersovereenkomsten en het starten van nieuwe. De heer Van Malderen denkt dat bij het starten van nieuwe beheersovereenkomsten en bij de evaluatie en onderhandelingen die daarmee gepaard gaan, moet gefocust worden op de doelstellingen die de regering zichzelf heeft opgelegd en ook dat er moet worden onderzocht in hoeverre er activiteiten op elkaar worden afgestemd. Het bereik van de verschillende centra lijkt hem daarvan een belangrijk aandachtspunt te zijn. Volgens de heer Bart Van Malderen zal het voor de administratie een werklast zijn om dat in twee jaar tijd aan te vatten en af te ronden, maar het wordt toch een gigantische opportuniteit, in combinatie met de middelen die daarvoor worden ingeschreven via het fonds voor strategische onderzoekscentra.

Volgens de heer Van Malderen is de betaalachterstand bij het IWT jammer genoeg geen uitzondering. De vastleggings- en betalingskredieten zijn niet altijd in overeenstemming, zoals is gebleken uit de bespreking van de begroting van het Hermesfonds. De heer Van Malderen vindt het belangrijk dat men engagementen nakomt en dat daarvoor de nodige financiële middelen worden vrijgemaakt. Volgens de spreker heeft de minister, in tegenstelling tot wat sommigen vandaag en bij andere gelegenheden beweren en beweerd hebben, in haar antwoord op een actuele vraag gezegd dat men kmo's maximaal zou proberen te vrijwaren. Er zou met andere woorden voorrang worden gegeven bij het effectief uitbetalen. De heer Van Malderen pleit ervoor om dat resoluut door te trekken. Heel veel bedrijven kunnen wat meer tegen een stoot dan de kmo's, voor wie de stap naar het IWT al wat groter is. Eens ze die stap zetten, is het uitermate belangrijk dat ze daar geen betalingsproblemen krijgen. De heer Van Malderen denkt dat het sowieso nog een aantal jaar zal duren vooraleer daar een evenwicht ontstaat. Dat zal goed moeten worden opgevolgd. Wat is de stand van zaken van de aangekondigde monitoring? In middelen voorzien is goed, maar de minister moet ook op tijd op de hoogte zijn van de verwachtingen.

Uit de antwoorden op schriftelijke vragen blijkt dat men her en der is gestart met innovatief aanbesteden. Het eerste project gaat over e-books. Maar er zijn ook verschillende administraties die nog niet zijn opgestart. Wat zal er gebeuren met de achterblijvers? Hoe kan men van opstartfase naar concrete realisatie gaan?

Tenure track is een heel belangrijk systeem. In een hoorzitting is gebleken dat er een probleem is. Op het moment van een bevallingsverlof is er geen automatische schorsing van de duurtijd. Vrouwen worden daarvan het slachtoffer. In de commissie Financiën had men het over genderbudgettering. Dit is een pijnpunt dat zou moeten worden opgelost. Nogal wat vrouwen die in zo'n 'tenure track'-proces terecht komen, lijken daar invloed van te ondervinden. Door een zwangerschap en bevalling worden hun kansen gereduceerd. Op dat vlak moet er een initiatief worden genomen.

In de beleidsbrief wordt vooropgesteld dat er verdere complementariteit wordt nagestreefd in het FWO en het BOF. Dat is belangrijk. De verloningen werden naast elkaar gelegd. Op vraag van het werkveld heeft men de complementariteit toch willen behouden. Nu is het zaak om die ook in te vullen, zodat de twee systemen elkaar verstaan en versterken.

Mevrouw *Patricia Ceysens* is bang dat in het innovatiebeleid meer dan ooit een politisering is binnengeslopen. Innovatie en economie kunnen het niet hebben dat ze worden gepolitiseerd, in de nefaste betekenis van het woord. Het succes van het Marshallplan is dat men in Wallonië voor het eerst openlijk heeft geleerd dat politisering heel nefast kan zijn. Nu laat Wallonië veel inbreng aan de private spelers: de industrie, de bedrijven, de ondernemers, die meestal goed – alleszins beter dan de politici – de prikkels voelen uit de real-aanpak. Ze krijgt dat steeds meer te horen en het bekommert haar enorm. Ze vindt

het een bijzonder nefaste evolutie in Vlaanderen dat de politisering is binnengeslopen in het domein van de innovatie en economie.

Mevrouw Ceysens verwijst ook naar het rapport-Soete. Daarin werd een aanzet gegeven om dat zo goed mogelijk te implementeren. Toen werd bij het IWT een enorme operatie gedaan. Voor de kmo's waren er zeven tools en zeven instrumenten, en die werden herleid tot twee. Er is dus echt wel geprobeerd om te vereenvoudigen, maar dat was niet zo gemakkelijk. Er werd ook geprobeerd om een aantal vzw's samen te brengen, zoals professor Soete voorschreef, om ervoor te zorgen dat er minder versnippering was en meer samenwerking.

De spreekster ziet in deze beleidsbrief meer inzet op nieuwe initiatieven dan op het samenbrengen van initiatieven. Ze heeft in dat verband een vraag over iCleantech. Dat staat beschreven in de beleidsbrief, maar het is gewoon een nieuwe vzw die wordt opgericht. Innovatiecentra zijn een gekend instrument, ze staan ook in de beleidsbrief, ze zijn doorgelicht en geëvalueerd en worden opnieuw opgenomen. Onderzoekscentra zijn wat anders. Maar wat voor een soort instelling gaat dit worden? De spreker vreest dat dit een gepolitiseerde operatie is.

Flanders Synergy wordt in de beleidsbrief opgenomen, en is een uitvoering van het rapport-Soete. Ook daar is er politisering. Flanders Synergy heeft alles van innovatie en arbeid. De Stichting Technologie Vlaanderen werkt rond innovatie en arbeid

Bij het CMI gaat het over medische innovatie. Eerst kwam Flanders Health, daarna Flanders Care. Mevrouw Ceysens leest in de beleidsbrief van minister Lieten iets heel anders dan in die van de minister-president. Wie de beide documenten vergelijkt, weet echt niet meer wat Flanders' Care gaat doen. Het is mevrouw Ceysens niet duidelijk welke plaats medische innovatie daarin bekleedt. Het gaat steeds meer over zorg. Misschien heeft men besloten de beide aspecten uit elkaar te halen. Minister Lieten heeft verklaard te zullen bekijken of een ondersteuning voor 2012 van het CMI kan worden overwogen. Er is dus enerzijds de heel grote ambitie met betrekking tot de witte economie, waarbij 'health' nu 'care' is geworden, maar anderzijds stelt de minister dat het voor het CMI, dat dit echt doet, misschien het laatste jaar is. Mevrouw Ceysens vindt dat vreemd.

Van marktspelers hoort mevrouw Ceysens dat er moeilijkheden zijn met VITO. Het Rekenhof stelt dat deze instelling referentietaken heeft en daarvoor wordt vergoed. De minister stelt dat ze dat geld steeds meer bij de departementen zal moeten halen die die taken bij haar bestelt. Iemand zal moeten betalen voor die referentietaken. Wil de overheid dat die gebeuren, dan zal daarvoor moeten worden betaald. De vrees is echter vooral dat VITO een concurrent is voor de marktspelers als die ook markt taken uitvoert. Heel wat marktspelers voelen dat ze niet meer aan bod komen, omdat VITO door die referentietaken onder de marktprijs kan gaan. Mevrouw Ceysens vindt dat ook niet goed. De overheid heeft haar taak, maar ze mag de markt niet verstoren met overheidsgeld. Nogal wat studie bureaus ervaren die concurrentie. Dat moet worden bekeken. De concurrentie moet eerlijk gebeuren

Minister *Ingrid Lieten* gaat in haar antwoord eerst in op de discussie over de 1 percentnorm en de 3 percentnorm. Omdat ter zake heel veel cijfers de ronde doen, wil ze transparant enkele feiten en cijfers geven met betrekking tot de uitdagingen waarvoor de Vlaamse Regering staat, en over de mogelijke scenario's en de keuzes die moeten worden gemaakt in het licht van de meerjarenbegroting, die daartoe het instrument bij uitstek zal zijn. Ze geeft een momentopname, maar nog niet met een duidelijk perspectief of een antwoord, omdat de regering in het kader van de meerjarenbegroting voort zal moeten bekijken hoe

ze daarmee moet omgaan, binnen de context van het regeerakkoord, maar ook binnen de context van datgene waarvoor Vlaanderen staat.

Het Pact 2020 bepaalt inderdaad dat Vlaanderen, vanuit een perspectief van economische en maatschappelijke valorisatie, tegen 2014 3 percent van het bbp aan O&O moet besteden, waarvan een derde te realiseren door de overheid en een derde door de bedrijven. Het aandeel van de overheid komt dus neer op 1 percent. Het gaat dus over overheidsgefinancierde bruto binnenlandse O&O-uitgaven, uitgedrukt als een percentage van het bruto regionaal product. Zoals sommige leden al opmerkten, moeten onder 'de overheid' alle overheden worden begrepen die O&O in Vlaanderen financieren, dus ook de federale en de Europese overheid. Het gaat niet alleen over de begroting van de minister van Innovatie, maar ook over dotaties binnen begrotingen van andere ministers.

Hoe worden die 1 percentnorm en die 3 percentnorm nu berekend en in rekening gebracht? De minister wijst erop dat die telkens gebaseerd zijn op cijfers die de OESO geeft, op basis van de O&O-enquête van die organisatie. Dan gaat het niet over de budgetten die zijn gereserveerd, maar over de effectieve bestedingen voor O&O. Uit het overzicht van de evolutie van 2001 tot 2007 blijkt dat we in 2007 volgens de definitie en de berekeningen van de OESO op 0,53 percent zaten, aldus de minister. In het voorjaar van 2011 verwacht ze nieuwe cijfers van de OESO, opnieuw volgens hun berekeningen, voor 2008 en 2009.

De benaderende berekeningswijze die de Vlaamse overheid doet, gebeurt eigenlijk veeleer op basis van de budgetten. Die berekeningswijze verschilt van die van de OESO, die de effectieve bestedingen post factum analyseert. Een andere manier van berekenen bestaat erin te bekijken welke budgetten er zijn gereserveerd binnen de diverse begrotingen. Die cijfers zijn terug te vinden in de EWI-Speurgids, aan de hand van de jaarlijks gepubliceerde cijfers met betrekking tot overheidsbudgetten voor wetenschapsbeleid en O&O.

De voornoemde benadering geeft de volgende verdeling van de O&O-budgetten over de leden van de Vlaamse Regering. Van de totale som komt 67 percent terecht op het budget van de minister van innovatie, terwijl verder ook de minister van Onderwijs een groot deel voor zijn rekening neemt. Onder meer gaat het dan over de BOF-middelen. De resterende 7,5 percent is verdeeld over de andere regeringsleden. De minister-president neemt 4,1 percent voor zijn rekening, vooral dan wat Landbouw betreft, terwijl 1,9 percent naar Leefmilieu, Natuur en Cultuur gaat en de overige percentages enigszins aan elkaar gewaagd zijn.

Gebruik makend van die benaderende berekeningswijze kan er uiteindelijk een schatting worden gemaakt voor recentere jaren en kan er ook een actuele stand van zaken worden gemaakt. Ook kan worden bekeken hoe met verschillende prognoses en groeipaden die norm van 1 percent kan worden bereikt.

Wat die 1 percentnorm betreft, zijn er op zich twee scenario's de revue gepasseerd, zo stelt de minister. Die zitten ook al in de door de VRWI aangehaalde adviezen. Er is enerzijds het scenario waarbij die 1 percent wordt gehaald in 2014, zoals aangegeven in het regeerakkoord, en anderzijds het scenario waarbij die 1 percent wordt gehaald in 2020, zoals voorgeschreven door het Pact 2020. De VRWI heeft in zijn advies 138 een aantal berekeningen gemaakt om te bepalen wat het zou betekenen om die norm te halen. Zo wordt verondersteld dat de O&O-kredieten van de Vlaamse overheid vanaf 2011 met 8 percent zullen stijgen. Dat is eigenlijk het alternatieve scenario dat de VRWI naar voren schuift. In eerste instantie is dat berekend zonder rekening te houden met de besparingen van 2011.

Ook neemt de VRWI aan dat de kredieten van de federale en de Europese overheid in dit segment constant blijven.

Indien vanuit de aannames zou worden vertrokken en het stijgingspercentage van 8 procent zou worden aangehouden, zou de Vlaamse Regering in de meerjarenbegroting tot een jaarlijkse opstap van 113 miljoen euro moeten overgaan. In 2011 wordt, ook in de andere beleidsdomeinen, 2 procent bespaard. Enkele recurrente middelen voor 2011 zijn in de bepaling van het startcijfer opgenomen. De Vlaamse Regering gaat uit van een lineair groeipad voor 2012. Het is onder meer de bedoeling de kredieten van de federale en de Europese overheid constant te houden. Op basis van de aannames levert dit twee scenario's op.

In het eerste scenario wordt de 1 percentnorm in 2014 gehaald. De jaarlijkse bruto opstappen bedragen gemiddeld 305 miljoen euro. Dat betekent dat de groei van de kredieten van de Vlaamse overheid voor onderzoek en ontwikkeling jaarlijks 23 procent zou bedragen. Op die manier wordt het Vlaams regeerakkoord letterlijk uitgevoerd.

In het tweede scenario wordt de 1 percentnorm in 2020 gehaald. Dat komt overeen met de Europese doelstellingen. Indien dezelfde aannames worden gehanteerd, bedragen de jaarlijkse bruto opstappen gemiddeld 172 miljoen euro. Dat betekent dat de jaarlijkse groei 10,6 procent zou bedragen.

De minister wijst erop dat de VRWI zijn eigen berekeningen op een jaarlijkse groei met 8 procent heeft gebaseerd. Beide scenario's staan uitgetekend op een diagram dat tot 2020 loopt en dat een geactualiseerd beeld van de cijfers biedt.

De Vlaamse Regering discussieert vaak over de uitdagingen waarmee ze wordt geconfronteerd en over welke beslissing in verband met de meerjarenbegroting moeten worden genomen. De minister is het ermee eens dat hierover best een eerlijke communicatie kan worden gevoerd. Het is beter een correct perspectief te bieden dan verklaringen af te leggen die misschien niet haalbaar zijn. De minister is overtuigd van het belang van de ondersteuning van innovatie. Dit moet in de meerjarenbegroting hard worden gemaakt. De minister wil echter niet op dit debat vooruitlopen.

De minister vraagt zich af welke keuzes de partij van mevrouw Moerman en mevrouw Ceysens zou maken. Ze ontvangt immers heel wat tegenstrijdige signalen. Ze verwijst naar de aanmoedigingen van de heer Van Mechelen om het zuinig begrotingsbeleid voort te zetten en om provisies voor onvoorziene omstandigheden aan te leggen. Hoewel hier in principe niemand tegen kan zijn, is dit in de huidige context niet evident. Daarnaast verwijst ze naar de kritiek van de heer Van Mechelen en van mevrouw Ceysens op de afschaffing van de jobkorting en op de vermindering van de subsidies voor zonnepanelen. Bovendien wijst de minister erop dat de Vlaamse Regering volgens dezelfde fractie meer geld aan het onderwijs zou moeten besteden. Het gaat dan onder meer om de voorstellen een expertisecentrum voor democratische vorming op te richten of een actieplan voor schoolverlaters op te stellen. In het beleidsdomein Welzijn pleit diezelfde fractie dan weer voor een instrument voor de psychosociale evaluatie en de opvang van suïcidale jongeren. Hoewel de minister dit op zich goede initiatieven vindt, vindt ze dat van de Vlaamse Regering eerlijkheid en transparantie wordt gevraagd. De minister wil op een eerlijke manier formuleren waar de Vlaamse Regering voor staat. Ze wil niet op een populistische manier beweren dat er geen probleem is of alles onder de mat vegen. Ze haalt de cijfers aan omdat hieruit blijkt voor welke uitdagingen de Vlaamse Regering staat.

Mevrouw *Fientje Moerman* gaat in op de laatste opmerkingen van de minister. Ze vindt dat de Vlaamse overheid zich niet in de val mag laten lokken in deze begroting meer geld uit te geven. Dat zou immers niet van verantwoordelijkheid getuigen. Momenteel zit de Vlaamse overheid vast in een strakke budgettaire context.

Mevrouw Moerman heeft in de begroting gezocht naar manieren om begrotingsposten of -programma's waarvan de kritische massa wordt bedreigd, wat meer geld te geven en om op andere plaatsen wat te besparen. Ze is tot de vaststelling gekomen dat deze begroting op haar tandvlees zit. Dergelijke maatregelen zouden niet van een goed beleid getuigen. Er kan eventueel binnen de instellingen worden gerationaliseerd. Dit zou echter geknutsel in de marge zijn. Om de 1 percentnorm te halen, zal het niet volstaan de instellingen te optimaliseren.

Mevrouw Moerman vindt het zinloos op het strategisch basisonderzoek te bezuinigen om het budget van het Odysseusprogramma of de kredieten voor de wetenschapspopularisering te verhogen. Op die manier zou een put worden gemaakt om een andere put te vullen. Er moeten wel een aantal keuzes worden gemaakt. De Vlaamse begroting bevat een aantal elementen die historisch zijn gegroeid en waarop misschien kan worden bezuinigd. Die besparingen moeten niet voor eeuwig gelden. Ze kunnen, bijvoorbeeld, enkel in moeilijke tijden worden doorgevoerd.

Mevrouw Moerman wijst erop dat een grote hervorming van het secundair onderwijs voor de deur staat. In vergelijking met de andere lidstaten van de OESO blijkt een relatief groot gedeelte van de Vlaamse onderwijsbegroting naar het secundair onderwijs te gaan. Hoewel dit aandeel groter is dan in de meeste andere landen, zijn de resultaten niet veel beter. De uitval van 18-jarigen zonder diploma is aanzienlijk en blijft maar groeien. Dat moet nader worden onderzocht.

Een ander punt waarop mevrouw Moerman vooruitgang zou willen boeken, vergt een staatshervorming. Vlaanderen heeft doorheen de jaren een subsidiebeleid ontwikkeld. Dat is immers de enige mogelijkheid. Vlaanderen beschikt niet of in zeer geringe mate over de fiscale instrumenten. Het moet echter weer van dit subsidiebeleid afstappen. Heel wat subsidies zouden immers een nuttiger bestemming kunnen krijgen. De bedrijven hebben een subsidioloog nodig. Bovendien wordt op deze manier in een gedeelte van het bedrijfsleven een bepaalde mentaliteit gekweekt. Professionele subsidieslurpers huppelen achter alle subsidies aan. Dat is geen gezond ondernemerschap.

De heer *Matthias Diependaele* is het grotendeels eens met mevrouw Moerman. Hij vindt het echter gevaarlijk het debat naar heel de Vlaamse begroting open te trekken

Volgens minister *Ingrid Lieten* is het de regering die dit debat voert. Zij dringt aan op een duidelijk perspectief. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de huidige context en de uitdagingen waar de regering voor staat. In 2011 zal de broeksriem nog altijd een beetje moeten worden aangespannen om een budgettair evenwicht te kunnen bereiken. Binnen haar beleidsdomein heeft minister Lieten een aantal keuzes gemaakt, die ze nog eens opnieuw zal uitlijnen.

Ze heeft ervoor gekozen om de budgetten van de SOC's te handhaven. Ze heeft er ook voor geopteerd om de budgetten van het FWO te handhaven, onder meer door een interne verschuiving. Ze handhaaft ook de budgetten van het IWT voor de onderzoekssubsidies voor bedrijven. Daarvoor is er op andere vlakken een besparing van meer dan 2 of 3 procent nodig. Dat is zeker het geval in het domein van de wetenschapscommunicatie.

De begroting van het FWO bevat drie inkomstenbronnen, aldus de minister. De eerste zijn de toelagen van Vlaanderen. In 2011 zullen die 143.186.000 euro bedragen. Dat is 76,74 percent van de totale begroting. Er is ook een federale toelage van 11.586.006 euro of 6,21 percent. Tot slot zijn er nog een aantal fiscale en sociale faciliteiten, die worden begroot op 31.795.000 euro of 17,5 percent. De totale begroting van het FWO bedraagt 186.567.006 euro. In die begroting is er voor het Odysseusprogramma in 2011 een bedrag van 7.571.000 euro uitgetrokken.

Binnen de FWO-begroting heeft de minister ervoor gekozen om het budget te handhaven voor programma's die te maken hebben met het tewerkstellen van nieuwe en jonge onderzoekers. Dat is gebeurd in het nadeel van de begroting van het Odysseusprogramma 2011. Het tweede Odysseusprogramma, waarvoor de oproep nu openstaat, loopt over vijf jaar en zal opnieuw over het totaal van de Odysseusmiddelen worden ingeschreven in de begroting van die vijf jaar. De Odysseusmiddelen zijn effectief verminderd met 5,2 miljoen euro. Die besparingen zijn volgens de minister eenmalig. Het FWO gaat dan ook nog altijd uit van een positief scenario voor de financiering van het volledige Odysseusprogramma zodat dit vanaf 2012 opnieuw op peil is. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met de huidige stand van zaken. Het totale bedrag zou dan 60,5 miljoen euro moeten bedragen over die verschillende jaren.

Voor het eerste Odysseusprogramma werden 28 onderzoekers aangetrokken, voor het tweede zullen er volgens de minister 25 kunnen worden aangetrokken. De minister houdt rekening met de meerjarenbegroting. Met de oproep die nu is gelanceerd en met het programma dat nu openstaat, moet het mogelijk zijn om 25 onderzoekers aan te trekken.

Een andere keuze van de minister betreft de strategische onderzoekscentra. Zij meent dat de strategische onderzoekscentra een belangrijke hefboom zijn in het onderzoekslandschap. Zo hebben de Vlaamse onderzoekscentra IMEC, VIB en IBBT de voorbije jaren gewerkt aan een excellent traject waardoor ze internationaal worden geapprecieerd. Het gaat om de uitvoering van een meer gerichte innovatiestrategie waarbij wordt ingezet op een aantal duidelijke keuzes. De minister heeft er dan ook voor gekozen om die budgetten niet te verminderen.

Wat de integratie van de SOC's in het innovatielandschap betreft, is er samenwerking met de universiteiten, aldus de minister. Zij geeft het voorbeeld van de VUB en het IBBT. Onderzoeksdepartementen van de universiteit werken actief mee en werken geïntegreerd samen met het IBBT. Ook voor IMEC heeft de minister de bedoeling om in het kader van de volgende beheersovereenkomst die wordt voorbereid, na te gaan hoe de samenwerking met de universiteiten die nu soms wat te occasioneel is, structureel kan worden uitgebouwd.

De evaluatie van de SOC's is gestart volgens de minister, althans wat IMEC, VIB en IBBT betreft. Hun beleidsovereenkomsten lopen af eind 2011. VITO komt het jaar nadien aan de beurt.

Wat de evaluatie van IMEC en het VIB betreft, heeft de minister effectief gezegd dat naast de courante evaluatiecriteria zoals het aantal publicaties en octrooien, ook moet worden nagegaan hoe een grondige meta-evaluatie kan plaatsvinden. Met die meta-evaluatie moet worden gekeken welke ruime effecten het bestaan van IMEC en het VIB hebben in het innovatielandschap en in het economisch landschap. Met externe evaluatoren moet worden nagegaan hoe dat mogelijk is. De minister vindt het de moeite waard om dat te proberen en om van daaruit een aantal suggesties te formuleren, die dan samen met beide

onderzoekscentra kunnen worden vertaald in nieuwe strategieën en in de nieuwe beheers-overeenkomst.

Met betrekking tot het nieuwe fonds zegt de minister dat er enerzijds beperkingen zijn inzake de besteding van nieuwe budgetten, terwijl anderzijds de ESR-reglementering dwingend is. Er is zeker een optimalisatie mogelijk van de besteding van de overheidsmiddelen. Enerzijds nemen strategische onderzoekscentra uit hun cashmiddelen middelen om bij de opstartinitiatieven het eerste ‘seed money’ beschikbaar te maken. Het is volgens de minister een zeer goede zaak dat ze die risico’s nemen en dat ze mee de eerste stap zetten vanuit het onderzoek richting het naar de markt brengen. Maar daar zijn optimalisaties mogelijk. Het is niet zinvol dat ze dat met de cashmiddelen doen. Het is volgens de minister mogelijk om daarvoor meer ESR-neutrale kapitaalmiddelen beschikbaar te maken. Minister van Begroting Muylers heeft daartoe de mogelijkheid geboden door 10 miljoen euro ESR-neutrale kapitaalmiddelen vrij te maken. Die zijn beschikbaar voor de strategische onderzoekscentra.

De tweede mogelijke optimalisatie is dat het in de ‘early stage’ belangrijk is om de opportuniteitsbeoordeling dicht bij de wetenschappers te leggen. Zij moeten uitmaken of het de moeite waard is om meer in iets te investeren om het naar de markt te brengen. Als men na 6 maanden steeds operationeler wordt en naar een volgende kapitaalronde moet gaan, zou men meer een beroep moeten kunnen doen op gespecialiseerde financiële kennis. Deze is niet altijd op dezelfde manier aanwezig in de vier strategische onderzoekscentra. De minister denkt dat ook daar optimalisatie mogelijk is: de eerste beslissingen moeten bij de strategische onderzoekscentra worden gehouden door middel van kapitaalmiddelen, maar er moet ook worden gekeken hoe de capaciteiten en de competenties kunnen worden versterkt, zodat die dossiers in de tweede en de derde kapitaalronde kunnen worden geoptimaliseerd. Daar moet, aldus de minister, gekeken worden naar het bestaande instrumentarium. Er is Vinnof, dat daartoe in principe de mogelijkheden heeft, hoewel daar toch moet worden vastgesteld dat de strategische onderzoekscentra nog niet tot een goede samenwerking zijn gekomen, vermoedelijk omdat Vinnof dat bekijkt met een veel meer risico-ontwijkende en een meer financiële blik. De match tussen die twee is nodig in het hele proces, van onderzoek tot het naar de markt brengen. Er is een betere samenwerking tussen de verschillende partners nodig, zodat zij elkaar kunnen ondersteunen in de verschillende stappen.

De minister stelt dat er gesprekken worden gevoerd met de vier SOC’s om, op basis van hun behoeften en hun ervaringen uit het verleden, te onderzoeken hoe die 10 miljoen euro kan worden besteed. Het is zeker niet de bedoeling om daar een nieuwe structuur aan te geven. Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen een fonds – dat is voor de minister een portemonnee met geld in waarvoor procedures en afspraken zullen worden gemaakt – en een structuur, met mensen en organisaties. Een nieuwe structuur is niet nodig. Er moet worden onderzocht hoe het hele proces vloeiender kan worden gemaakt: wat is de inbreng van de wetenschappers en de onderzoekscentra, van het ‘seed money’ en dan verder de tweede en derde kapitaalronde, en van het bestaande overheidsinstrumentarium zoals Vinnof binnen PMV?

De minister zegt dat men nu, samen met de SOC’s, die oefening aan het maken is: vanuit een procesmatige benadering wordt onderzocht hoe de verschillende stappen in elkaar kunnen worden gezet en geoptimaliseerd.

In 2010 werd er ook al 5 procent bespaard op de overheidssubsidies voor de SOC’s. IMEC heeft in 2010 2,1 miljoen euro minder ontvangen en bespaarde op het aantal mandaten, 25 fulltime equivalenten, op de werking en op de onderzoeksactiviteiten. Het VIB ontving in

2010 1,8 miljoen euro minder. Daar werd niet op personeelskosten bespaard maar wel op de kosten voor de uitrusting. Het IBBT ontving 1,1 miljoen euro niet. Daar werd het ook over verschillende posten verdeeld, maar onderzoek bleef buiten schot.

De minister zegt dat ze bij het IWT de budgetten voor onderzoek en ontwikkeling bij de bedrijven heeft willen handhaven. De bredere discussie over het IWT werd ook al in de plenaire vergadering gevoerd. De minister is het er volledig mee eens dat de overheid haar betalingen strikt moet uitvoeren. Het rapport van het Rekenhof heeft de vinger op de wonde gelegd. Er zijn tekortkomingen. Het IWT heeft zelf maatregelen genomen. De 'sense of urgency', die in het verleden niet altijd werd onderkend, is er vandaag wel degelijk. De minister zegt dat werd vastgesteld dat de verschillen tussen de vastleggingskredieten en de betalingskredieten zijn toegenomen. De vastleggingskredieten zijn gestegen. Dat is zeer goed. Maar de betalingskredieten zijn niet mee gestegen. Nu resulteren al die stijgende budgetten meer en meer in vorderingen, die betaald moeten worden.

Rekening houdend met de manier van betalen, acht de minister het nodig te zeggen dat het IWT tot nu toe een andere manier had om zijn betalingen of vorderingen in te boeken dan het Rekenhof. Het Rekenhof zegt dat een schuld ontstaat wanneer de vordering wordt ingediend, dat is: wanneer de organisatie een brief of document stuurt met daarin het bedrag dat moet worden betaald. Het IWT heeft tot nu toe telkens pas ingeboekt als te betalen vordering, dus als schuld, wanneer bij het IWT alle verificatieprocedures waren uitgevoerd en effectief kon worden vastgesteld welk bedrag het IWT verschuldigd is. De minister stelt vast dat dit leidt tot een verschil in de termijn die nodig is om die verificatie te doen. Bij tussentijdse evaluaties en facturaties is er voor die verificatie niet zoveel tijd nodig. Bij eindevaluaties wel. Dat verklaart het verschil in de cijfers die enerzijds door het Rekenhof worden gebruikt en anderzijds door het IWT. Er moet uiteindelijk wel voor worden gezorgd dat die betalingen kunnen gebeuren.

Eind 2009 werd een tekort vastgesteld en bij de begrotingscontrole 2010 werden daarom extra maatregelen genomen. Toen werd een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de uitdagingen inzake de betaalachterstand. Dat heeft ertoe geleid dat de minister, samen met de minister van Begroting, meer dan 20 miljoen euro extra betaalkredieten heeft vrijgemaakt voor het IWT.

Het is duidelijk geworden dat de budgetten die in 2011 betaald zullen moeten worden, nog groter zijn en er een nog grotere nood is aan betaalkredieten. De minister merkt op dat over tijdens de plenaire vergadering al werd gezegd dat die grotere nood moet worden gemanaged. Bij de begrotingscontrole 2011 zal de discussie opnieuw moeten worden aangegaan en moet worden bekeken hoe in extra betaalkredieten voor het IWT kan worden voorzien.

Het is belangrijk dat er een duidelijke cashplanning en een duidelijke prioritering zijn bij het nagaan van welke betalingen dit jaar nog kunnen gebeuren en welke over het jaar heen getrokken moeten worden. Het is belangrijk dat de meest kwetsbaren, zeker de kmo's, tijdig worden betaald. Het IWT zegt zelf dat de universiteiten het met hun eigen cashplanningen nog een paar weken kunnen trekken. Als die betalingen over het jaar heen worden getrokken, zal dat geen nadelige effecten hebben. Ook inzake de grote bedrijven moet men dat op die manier bekijken, aldus de minister.

Wat het beleidsmatige en het begrotingsmatige aspect betreft, stelt de minister dat ze nog voor heel wat uitdagingen staat, ook in 2011. Niet alles zal met de begrotingscontrole 2011 eenmalig opgelost kunnen worden. Het betreft voor een groot stuk het verschil tussen betaalkredieten en vastleggingskredieten dat opgevangen moet worden. De minister

verwacht niet, tenzij de minister van Begroting haar heel gunstig gezind zou zijn, dat dit in één keer zal gebeuren. Het zal om een planning voor verschillende jaren gaan, iets wat met een goed budgetbeheer mogelijk moet zijn.

Om met deze uitdaging om te gaan, moet zeker ook bij het IWT zelf worden gekeken naar de betaalachterstand. Het Rekenhof heeft niet alleen gekeken naar de toereikendheid van de betaalkredieten van het IWT, maar ook naar hoe de verschillende procedures werken. Het heeft vastgesteld dat het IWT verschillende regelingen en financieringskanalen kent die niet altijd een een-op-eenrelatie vertonen, waardoor er een gebrek aan transparantie is. Dat bemoeilijkt het werk van iedereen en in de eerste plaats van de mensen van het IWT die moeten beheren. Bovendien gebeurt het beheer van sommige kredietlijnen door de administratie terwijl het IWT het dossier selecteert en opvolgt. De minister merkt op dat deze scheiding van rollen de zaken er niet gemakkelijker op maakt.

Voornamelijk vanuit historische overwegingen werd decretaal een vastleggingsmachtiging en tegelijkertijd een bijhorend betaalkrediet toegekend. Daarnaast voorziet de algemene uitgavenbegroting ook in een viertal gesplitste vastleggings- en betaalkredieten. Aan die bestaande onduidelijkheid inzake de gekozen verbintenissen en verplichtingskredieten zal uiteindelijk wel een einde worden gesteld na de definitieve goedkeuring en het in werking treden van het zogenaamde Rekendecreet, waarbij voor de uitgavenbegroting enkel nog met vastleggings- en betaalkredieten zal worden gewerkt. Dat zal volgens de minister de zaken voor het IWT vereenvoudigen om de verschillende financieringsstromen beter te kunnen opvolgen en managen. Het Rekendecreet is op weg naar een goedkeuringsprocedure in het parlement.

Het Rekenhof stelde vast dat de evolutie van de betaalkredieten onvoldoende de evolutie van de vastleggingsmachtiging volgt, maar dat is geen nieuws voor de minister. Omdat de totale betaalkredieten sinds 2005 ongeveer 10 tot 27 percent onder de vastleggingsmachtiging zijn gebleven en er van de goedgekeurde projecten gemiddeld 94,5 percent van de toegekende subsidies wordt uitbetaald, kwam het IWT in deze moeilijkheden terecht. Reeds in de periode 2005-2009 werd er een belangrijk verschil opgebouwd in de omvang tussen de machtiging en de betaalkredieten. De door de IWT gesteunde onderzoeksprojecten worden gekenmerkt door lange betaalkalenders, waardoor het agentschap nu voornamelijk wordt geconfronteerd met al die uitgavenverhogingen en vastleggingsverhogingen uit de periode 2007-2009. Het is goed dat die er zijn geweest, stelt de minister, maar ze zorgen nu voor een push-up van de vorderingen die moeten worden betaald.

De opmerking van de heer Vereeck dat de geciteerde tekorten beduidend hoger liggen dan wat het IWT zelf had vastgelegd, wordt door het Rekenhof zelf verklaard door een andere toepassing van de boekhoudreglementering. Wel de totale schuld wordt vermeld, maar niet de dossiers waarvan de betaling wegens budgettekort moest worden uitgesteld. Het gaat dus weerom om een verschillende manier van opname in de boekhouding, stelt de minister. Dat het IWT voor het bepalen van zijn budgettekort enkel de uitgestelde betalingsvatbare en geverifieerde dossiers in aanmerking neemt zonder rekening te houden met de bij uitbreiding ook opgeëiste, en dus ook heel waarschijnlijk te betalen, subsidies, is volgens de minister correct en staat ook in direct verband met de gevoerde budgettaire boekhouding en de daarbij gehanteerde aanrekeningsregel. Dat heeft er eind 2009 toe geleid dat er op verschillende begrotingslijnen een tekort aan betaalkredieten is ontstaan. Dit tekort kon bij de begrotingscontrole in 2010 en bij de begrotingsopmaak 2011 al gedeeltelijk worden bijgestuurd. Die bijsturing was absoluut noodzakelijk, stelt de minister, en zal een aandachtspunt blijven. Het tekort werd ook versterkt door de hogere benuttingsgraden en door de kleinere overdraagbare begrotingsoverschotten. Als er scher-

per wordt gerekend en de kaasschaafmethode wordt toegepast, vallen alle overlappen en reserves weg en is ook de interne flexibiliteit uiteindelijk bijna herleid tot nul.

De minister legt uit dat dit in 2010 resulteerde in een finaal krediettekort waarop bij de kredietlijn sinds oktober 2010 de resterende middelen worden uitbetaald volgens een bepaalde prioritering met als bedoeling de nadelen voor de betrokken bedrijven zo beperkt mogelijk te houden. Die situatie wordt bij de begrotingscontrole 2011 opnieuw geëvalueerd.

Het Rekenhof stelde ook vast dat de subsidies in wacht niet in de jaarrekening van het IWT tot uiting komen zodat het IWT het boekhoudbesluit van de Vlaamse openbare instelling voorlopig niet volgt. Het IWT heeft uiteindelijk akte genomen van alle opmerkingen, maar zeker ook de opmerking in verband met de uitgestelde betalingen en het feit dat de jaarrekeningen het tekort aan betaalkredieten niet tot uiting brengt. Vanaf dit jaar zullen, met het oog op een meer adequate informatieverstrekking en conform het Boekhoudbesluit van 1997, en voldaan aan de contractueel gestelde voorwaarde, ook de bedoelde in wacht geplaatste subsidies bij opvraging in het resultaat worden opgenomen. Op die manier wordt een betere transparantie gecreëerd en een duidelijker zicht op de verplichtingen waar het IWT nog voor staat.

Het IWT is een actieplan aan het maken om allerlei punctuele opmerkingen van het Rekenhof over de cashplanning, de procedures en dergelijke, om te zetten in acties om zo de interne procedures te upgraden en te verbeteren.

Bij de raming van nood aan betaalmiddelen wordt het totaal van de theoretisch uit te betalen subsidies gereduceerd om de geschatte werkingssubsidies te schatten. De bepaling van de omvang van deze vermindering is volgens het Rekenhof ook te weinig onderbouwd. Het Rekenhof heeft zelf beslist om 94 percent te nemen. Het IWT deed het op een andere manier. De minister stelt dat het Rekenhof zei dat het wel mogelijk was om een andere aanrekening te nemen, maar dat die moet worden onderbouwd. Het Rekenhof moet overtuigd worden.

De percentages die worden gehanteerd, zijn gebaseerd op betalingsritmes uit het verleden. Zo werkt het IWT, wat tot onvoldoende precieze ramingen kan leiden. Het IWT laat een grondige externe analyse uitvoeren van het huidige proces voor financiële opvolging en afhandeling van de dossiers. Op basis daarvan zullen vereenvoudigingen en verbeteringen worden doorgevoerd zodat de betalingen beter kunnen worden opgevolgd en de begrotingsbesprekingen beter kunnen worden voorbereid. Dat laatste is voor de minister heel belangrijk. Ze is ingegaan op een voorstel van het IWT om de betaalkredieten bij de begrotingscontrole te upgraden, maar dat enkele maanden later bleek dat dat onvoldoende was en ze de hele uitdaging niet hebben kunnen monitoren. De huidige problemen zijn daar het gevolg van. Met een betere systematiek, zullen ook betere ramingen kunnen gebeuren en zal de minister beter gewapend zijn in discussies over de begrotingscontrole en de betaalkredieten.

Bij de aanpassing van de huidige procedures zal ook worden voorzien in de systematische monitoring en rapportering van het financiële proces. Ook op informaticatechnisch vlak wordt aan oplossingen gewerkt om het bestaande dossiersopvolgingsysteem te laten aansluiten bij een modernere applicatiearchitectuur die flexibel, performant en onderhoudbaar is tegen een aanvaardbare kost, en die heel duidelijk de link maakt tussen de dossieropvolging enerzijds en de financiële opvolging van het dossier anderzijds.

De minister denkt dat er ondertussen een aantal zaken op de sporen werd gezet waardoor de einddoelstelling om als overheid de verplichtingen na te komen, beter in zicht komt.

Bij de begrotingscontrole zal op zoek moeten gegaan worden naar nog andere betaalkredieten. Dat zal opnieuw door de minister van Begroting bekeken worden in functie van de actualisering van de ramingen.

Wat de landbouw betreft, zei de heer Bothuyne eerder al dat de perceptie niet mocht gecreëerd worden dat het landbouwbeleid stilstaat. Het landbouwprogramma dat via het IWT loopt, houdt rekening met de specificiteit en innovatie in deze sector. Hiervoor is een onveranderd krediet van 9 miljoen euro beschikbaar. Er werd niet op gekort.

Een aantal wijzigingen en vereenvoudigingen op andere IWT-instrumenten, namelijk de VIS-trajecten, nopen tot nadenken. Daarover zal na de twee geplande oproepen medio 2011 verder worden beslist.

Over de stand van zaken in de uitvoering van het rapport-Soete zegt de minister dat het ook voor haar aanvankelijk moeilijk was om het bos door de bomen te zien. Er is al heel veel in gang gezet om de aanbevelingen te concretiseren, stelde ze. Er is op 10 juni al een antwoord op gegeven. De minister wil de aanbevelingen even in herinnering brengen.

De eerste aanbeveling ging over een onderbouwde beleidsvisie die gericht moest zijn op de langetermijnontwikkeling van het Vlaamse IWT-instrumentarium. Bestaande initiatieven moeten worden ingebed en nieuwe maatregelen moeten in bestaande worden geïntegreerd. Er is gewerkt aan de integratie in het door het Agentschap Ondernemen beheerde instrument 'kmo-portefeuille' van het door het IWT beheerde kmo-programma met het oog op vereenvoudiging naar de kmo's. Mevrouw Ceysens verwees er al naar als een van de maatregelen die tijdens de vorige legislatuur werden genomen.

Er zijn ook nieuwe maatregelen. In het licht van het in 2008 gelanceerde actieplan Innovatief Aanbesteden was het de bedoeling de overheid als klant van innovatieve producten en diensten een meer proactieve en anticiperende rol te laten spelen. De minister stelt dat deze weg verder zal worden bewandeld. Op sommige beleidsdomeinen loopt de strategie goed, op andere is het resultaat wat pover en is ondersteuning en motivatie vereist. Daar zal op worden ingezet. Het is de bedoeling het programma te verlengen. Het is een mooi instrument om innovatie dichterbij de overheid te brengen en de overheid er een rol in te laten spelen zodat bedrijven de mogelijkheid krijgen om nieuwe zaken te ontwikkelen.

Aanbeveling 2 behelst het Vlaamse innovatie-instrumentarium dat ondoorzichtig, complex en weinig gebruiksvriendelijk zou zijn. Er dringt zich een grondige vereenvoudiging op en er zijn visualiseringsmaatregelen nodig. Dergelijke visualiseringsmaatregelen zijn er al. Er is al aan gewerkt in de vorige legislatuur. Er was bijvoorbeeld de fusie van het Agentschap Economie met het Vlaams Agentschap Ondernemen. De externe verzelfstandigde agentschappen IWT en FWO hebben hard gewerkt aan het uitklaren en vereenvoudigen van de processen en alles simpeler te maken voor interne en externe klanten.

Er zijn ook consolidatiemaatregelen ingezet. De minister verwees daarbij naar de gestroomlijnde aanpak van de competentiepolen waaraan nog altijd wordt gewerkt. Verder zou het VIS-programma worden bijgewerkt via de lancering van de VIS-trajecten ter vervanging van de vroegere trajecten. Daaraan wordt ook gewerkt.

Ook de rol van de innovatiecentra wordt versterkt. Op deze centra wordt verder ingezet. De evaluatie van deze centra is al achter de rug, de oproep is gelanceerd en de laatste

ronde is ingezet voor de beslissing van de Vlaamse Regering over de verlenging of aanpassing van deze innovatiecentra valt. Daarvoor is in 16,5 miljoen euro voorzien op de beleidslijn van de regering. Een groot deel van het budget gaat naar de continuering van deze centra. Voor het kerstreces zal de regering daarover hopelijk nog beslissen.

Bij het IWT zijn heel wat acties opgezet betreffende de vereenvoudiging, het transparanter maken van procedures en het minder nood hebben aan een ‘subsidioloog’, zoals sommige sprekers aanhaalden. De rol van de innovatiecentra is daarin belangrijk, namelijk als eerste loket waar iedereen begeleiding en counseling kan vinden.

Aanbeveling 3 bestond erin dat het Vlaamse innovatie-instrumentarium nood heeft aan evaluatie- en correctiemechanismen. Ook die aanbevelingen zijn in de praktijk omgezet. Heel wat evaluaties lopen dit jaar of het volgend jaar af. Ook de steunpunten worden nu bijvoorbeeld geëvalueerd. Er is een timing opgesteld om de verschillende instrumenten te evalueren.

Aanbeveling 4 luidt: ‘Het innovatietraject in Vlaanderen is toe aan verruiming en internationalisering’. De minister stelt dat ook daar heel wat maatregelen zijn getroffen, maar dat er nog verder moet worden gewerkt rond de verbreding en de verlenging van het innovatietraject en rond internationalisering. Met betrekking tot de verbreding en de verlenging van het traject verwijst de minister naar een aantal operationele doelstellingen in de beleidsbrief, die daar dieper op ingaan. Ze wijst bijvoorbeeld naar de operationele doelstelling 3.1: ‘Aandacht voor het bredere innovatieproces: vermarkting van innovatie en niet-technologische innovatie’. De bedoeling is om daar ook naar de dienstenbedrijven te kijken. Daarnaast blijken er ook veel mooie producten te komen uit de match tussen producten en diensten. Ook daar wil de minister de innovatieprojecten voor openstellen.

Die operationele doelstelling moet in 2011 in de praktijk worden gebracht. Dat betekent onder meer dat er zal worden gewerkt op de verbreding en de verlenging van het steunbare innovatietraject. De minister wijst erop dat in 2009 bij het IWT al in de mogelijkheid is voorzien om haalbaarheidsstudies te laten financieren. Ze verwijst ook naar de steun aan de proeftuinen. Ook dat past in de verlenging van dat traject.

De minister verwijst vervolgens naar de operationele doelstelling in verband met de VIS-trajecten. In 2010 werd, na een evaluatie van het lopende VIS-programma, een grondig vernieuwde aanpak voor subsidiëring van projecten voor collectieve kennisopbouw en kennisdiffusie uitgewerkt: de VIS-trajecten. Er is een eerste oproep gelanceerd op 15 juli 2010. Het is een open oproep, met aandacht voor beleidsprioriteiten. Na de eerste beslissingen eind 2010 zal er in 2011 een eerste evaluatie gebeuren van het nieuwe projecttype en van wat de eerste call heeft opgeleverd. Daarbij zal zeker aandacht worden gegeven aan de kleine ondernemingen, zowel in hoog- als laagtechnologische sectoren.

De minister haalt ook de operationele doelstelling inzake het optimaliseren van het innovatie-instrumentarium ten behoeve van kmo's aan. Rekening houdend met de steuntoezeggingen gedurende het eerste halfjaar van 2010 en de inventaris van ingediende aanvragen, wordt een steunvolume van 22 miljoen euro en een 270-tal gesteunde projecten verwacht in 2010. Naar grootte van de bedrijven bekeken, betreft 55 percent van de kmo-projecten micro-ondernemingen en 90 percent van de kmo-projecten kleine ondernemingen.

De minister wijst erop dat efficiëntie in de behandeling van de aanvragen nog steeds een bekommernis is, naast een beheersing van de behandelingsduur. De verschillende aanpassingen over de jaren hebben meestal tot doel gehad de kost voor de aanvragers bij het indienen van de aanvragen en de kost voor het IWT bij de behandeling en de selectie

beperkt te houden en in verhouding te brengen tot de omvang van de steun. Het zoeken naar verdere vereenvoudiging moet zeker versterkt worden. Er zal onder meer onderzocht worden of de procedures voor eventuele vervolgpogingen vereenvoudigd kunnen worden.

De minister stelt dat bij die oefeningen enkele belangrijke randvoorwaarden in acht moeten worden genomen. In de eerste plaats is de kans op steun de belangrijkste determinant voor de totale administratieve belasting. Die slaagkans is over de jaren stabiel gebleven rond 70 procent ten opzichte van alle ingediende aanvragen en meer dan 85 procent voor de projecten die de ontvankelijkheidsfase overleefden. Ook de feedback die de ondernemers krijgen na afloop van de hele procedure is belangrijk, omdat zowel de bedrijven als de overheid hun procedures kunnen bijstellen.

Operationele doelstelling 5, ‘Werk maken van transparante en verantwoorde structuren’, noemt de minister een beleidsambitie die ze probeert vorm te geven. Ze heeft EWI de opdracht gegeven een ‘governance scan’ te laten uitvoeren van verschillende aan haar rapporterende entiteiten. Uit de eerste resultaten van die scan blijkt dat er niet alleen een zeer divers landschap is qua organisaties, maar ook inzake de manier waarop die organisaties bestuurd en beheerd worden. Dat maakt het niet gemakkelijk om daar een overzicht van te behouden. Enige optimalisatie op dat vlak is zeker een beleidsdoelstelling, aldus de minister.

De minister verwijst voorts naar operationele doelstelling 6: ‘Werk maken van duidelijke en transparante procedures’. Daarbij moet aandacht worden gegeven aan de initiatieven die het IWT heeft ontwikkeld om meer te werken met een IWT-toolbox. Zo kunnen al die bouwstenen ook met elkaar gecombineerd worden en kan het uiteindelijk veel meer op maat worden gemaakt. Zeker voor grote initiatieven of gecoördineerde acties is dat nodig, om te vermijden dat iedere keer opnieuw dezelfde informatie moet worden verstrekt en dezelfde verantwoording moet worden gegeven naarmate men in verschillende fases komt. Die aanpak is de voorbije jaren ontwikkeld binnen het IWT. De minister stelt dat daarop moet worden verder gewerkt. Er moet ook worden bekeken hoe dat kan worden geëvalueerd.

Onder diezelfde operationele doelstelling valt ook de optimalisatie van de FWO-evaluatieprocedure. De minister stelt dat het FWO daar in 2010 heel wat acties rond heeft ondernomen, onder andere in verband met de hervorming van de zogenaamde ‘interne peer review’. Daarnaast is er nog de vereenvoudiging van de rapportering en gegevensverstrekking aan de overheid door kennisinstellingen. Daar moet men er volgens de minister voor zorgen dat de informatie, die vaak versplinterd aanwezig is, beschikbaar wordt gemaakt voor beleidsevaluatie en -voorbereiding. Er zijn ook wat acties rond administratieve lastenvermindering.

De minister verwijst in het kader van de verbreding en de verlenging ook nog naar operationele doelstelling 7, waar het gaat over effectieve beleidsevaluatie en impactanalyse. Ze stelt dat daar veel uit kan worden gehaald als men die beleidsimpact nog meer gaat meten: men moet niet alleen kijken naar de naleving van de beheersovereenkomst, maar ook naar de outcome die dat uiteindelijk gegenereerd heeft. EWI zal met alle agentschappen verder werken aan de ontwikkeling van nieuwe evaluatie- en controlemechanismen, om vooral die impact te kunnen meten. De minister hoopt dat een eerste keer te kunnen zien bij de voorziene impactanalyse voor de SOC's.

De minister vat samen dat er naar aanleiding van aanbeveling 5 van het rapport-Soete al een aantal acties zijn ondernomen, zoals VIS en de aanpassingen binnen het IWT. Er staan bovendien nog verdere acties op stapel, zoals te lezen staat in de beleidsbrief. Het

rapport-Soete is nog steeds een waardevol instrument, een richtingaangever om bepaalde optimalisaties en verbeteringen door te voeren. De minister blijft daar verder aan werken. Dat is verspreid terug te vinden in de verschillende strategische en operationele doelstellingen in de beleidsbrief.

In antwoord op de vraag hoe nu verder moet worden omgegaan met de gerichte innovatiestrategieën, verwijst de minister naar haar beleidsbrief zelf, waar strategische doelstelling 1 net luidt: ‘Gerichte innovatiestrategieën – Bundelen van krachten gericht op maatschappelijke uitdagingen en speerpunten om door innovatie economische activiteit met duurzame en gediversifieerde tewerkstelling te verankeren’. Die strategische doelstelling verwijst naar de werkzaamheden van de VRWI. De minister verwacht dat de VRWI een beperkt aantal innovatieleiders en -experts samenbrengt met een dubbel doel, namelijk een ontwerp en advies van gerichte innovatiestrategieën en de creatie van een platform voor samenwerking en aansturing van de implementatie ervan. De toetsingscriteria die de minister zelf naar voren heeft geschoven voor de gerichte innovatiestrategieën in samenspraak met de VRWI, zijn: ten eerste innovatie, als hefboom voor duurzame en gediversifieerde tewerkstelling, ten tweede het economisch en maatschappelijk belang naar voren brengen en ten derde de link met de speerpuntklussers, zoals ze genoemd zijn in het regeerakkoord – energie en milieu, met onder andere de slimme elektriciteitsnetwerken, ICT voor sociaal-economische innovatie, nieuwe materialen, nanotechnologie en verwerkende industrie, medisch translationeel onderzoek en onderzoek over voeding en gezondheid, ICT en diensten voor gezondheidszorg, logistiek, transport en ‘supply chain management’. Het vierde toetsingscriterium is dat de integratie en consolidatie van het horizontaal innovatiebeleid en directe innovatiestrategieën moet passen in een nieuw en coherent innovatiepact.

De VRWI is daar volop mee bezig, zegt de minister. Het eerste rapport dat de raad heeft ingediend, gaat over automotive. De verdere concretisering daarvan wordt vertaald in het ‘grand projet’. Die plannen zullen binnenkort worden bezorgd. Daarvan is de proeftuin het meest uitgesproken instrument. Met betrekking tot de proeftuin zal nog voor het jaareinde een oproep worden gelanceerd. Dat zit in de laatste fase van de voorbereiding. Die voorbereiding heeft meer tijd in beslag genomen dan voor wenselijk werd gehouden, omdat het kader voor omgang met de proeftuin nieuw was voor het IWT. Het IWT heeft eerst een kader uitgewerkt, dat in juni werd goedgekeurd. Op basis daarvan is er nu gezocht naar een manier om die oproep te lanceren naar de consortia, die een economische of maatschappelijke onderzoeksvraag beantwoord willen zien.

De minister zegt dat het bij de proeftuin elektrische auto de bedoeling is dat we verder gaan dan enkel het plaatsen van palen of het laten rondrijden van elektrische auto’s. Er moeten onderzoeksvragen kunnen worden beantwoord, zowel over het gedrag van de consument als over de infrastructuur. Die onderzoeksvragen moeten niet door de regering worden gesteld, maar door consortia van bedrijven en onderzoekscentra samen, die dat inpassen in hun eigen strategie. Dat vergt een bredere voorbereiding, die ondertussen bijna is afgerond. De voorbereiding van de Vlaamse Regering is tijdig overgemaakt aan de consortia, want zij moesten dat ook voorbereiden. De minister heeft de laatste weken positieve signalen gekregen dat er verschillende consortia bezig zijn. Als ze tegen het einde van het jaar die call kan lanceren, zal aan de consortia een mogelijkheid kunnen worden geboden om hun onderzoeksvragen daarin onder te brengen.

Het tweede speerpunt waren de innovatieregiegroepen inzake duurzame chemie. Binnenkort zal de VRWI daarover een rapport indienen. Van daaruit wordt nagegaan hoe daar implementaties voor kunnen worden gekregen. Dat zal mee interageren met het nieuwe industriële beleid, waar de chemiesector een belangrijk onderdeel van uitmaakt. Het

nieuwe industriële beleid verwijst duidelijk naar de regiegroepen. De minister denkt dat dit rapport mooi op tijd zal komen.

Er werd ook gevraagd naar de sociale innovatie. Voor velen is dat een moeilijk in te vullen begrip. Het is een ruim begrip. Het bevat zeker innovatie in de arbeidsorganisatie, waar Flanders Synergy als competentiepool actief in bezig is, maar het is ook meer. Ook de sociale economie valt daaronder. De minister baseert zich op het ruimere kader zoals Europa het definieert: “Social innovations are new ideas, products, services, models that simultaneously meet social needs, and create new social relationships or collaborations.”. Dit is een nieuwe benaderingswijze. De minister heeft er alle begrip voor dat de VRWI meer tijd nodig heeft om dat allemaal uit te lijnen en na te gaan hoe men daarvoor een innovatiestrategie kan uitschrijven. Daar is men nu mee bezig. De komende maanden zal de minister samen met de VRWI uitzoeken welke volgende innovatieregiegroepen ze kan opstarten, rekening houdend met het nieuwe industriële beleid.

Er waren ook vragen over wetenschapscommunicatie. De minister heeft ervoor gekozen om daarop te besparen, niet omdat ze dat niet belangrijk vindt, integendeel, maar wel omdat ze daar de middelen kan optimaliseren door ze meer gericht in te zetten. De voorbije jaren werden veel subsidies uitgedeeld aan initiatieven die op zichzelf waardevol zijn, maar het is nodig om kritisch te kijken naar de resultaten die werden bereikt. Die zijn zeker nog niet goed genoeg. Daarom heeft de minister gevraagd dat EWI daarvoor een meerjarenplanning uitwerkt. EWI heeft een aantal beleidslijnen uitgeschreven en de minister wil een meerjarenplan van aanpak, zodat ze met de verschillende actoren kan nagaan hoe men zich kan inschrijven in dat meerjarenplan. Dan kan ze meer gericht uitzoeken welke budgetten ze moet vrijmaken voor welke concrete acties die dat meerjarenplan in de praktijk zal brengen. De minister zal dat dit jaar doen. Ongetwijfeld moet er dan een inhaaloperatie van middelen gebeuren om het meerjarenplan in de praktijk te brengen.

De minister vindt Technopolis een heel mooi initiatief. In 2008-2009 heeft Technopolis een serieus budget van de Vlaamse Regering gekregen, namelijk 3,993 miljoen euro. In 2010 was dat, rekening houdend met de besparingen, 3,798 miljoen euro en in 2011 zal dat 3,381 miljoen euro zijn. Dat is een vermindering van de dotatie. De minister heeft een dialoog geopend met Technopolis over wat dat betekent voor de organisatie, maar ze heeft ook heel duidelijke informatie opgevraagd over de actuele cashpositie van Technopolis en ook over de reserves die ze hebben opgebouwd gedurende de voorbije jaren. De minister zegt dat ze wil nagaan of al die reserves noodzakelijk zijn en of ze niet kunnen worden vrijgemaakt om de continuïteit te garanderen en te financieren. Er is een open dialoog met Technopolis om na te gaan hoe de continuïteit van de beheersovereenkomst kan worden gegarandeerd. Als het meerjarenplan over wetenschapscommunicatie er is, wil ze ook nagaan hoe Technopolis zich daar kan inpassen, welke nieuwe acties ze in uitvoering daarvan wil ontwikkelen, en hoe die moeten worden gefinancierd.

Inzake de vraag of de lijn van de regering zelf niet kan worden gebruikt om de tekorten bij het IWT op te lossen, wil de minister een misverstand uit de wereld helpen. Het gaat over verschillende zaken. De lijn van de minister zijn vastleggingskredieten en daarmee zullen de tekorten van de betaalkredieten niet worden opgelost. Wat gebeurt er dit jaar met die lijn? In de eerste plaats worden de innovatiecentra gefinancierd voor 16,5 miljoen euro. Voor de financiering van de proeftuin elektrische auto werd 7 miljoen euro uitgetrokken, en ook voor i-Cleantech wordt een beperkt bedrag van ongeveer 1 miljoen euro uitgetrokken. Dan zijn de grote posten ingevuld. Daarnaast worden hier en daar wat gaten gevuld van initiatieven die zijn opgestart, maar waarvoor er niet altijd de nodige budgettaire voorzieningen waren in een meerjarenperspectief.

Dan waren er de vragen over tenure track. De minister stelt dat er ter zake inderdaad uitdagingen zijn wat het personeelsmanagement en het bieden van een perspectief aan onderzoekers betreft. Ze heeft samen met de minister van Onderwijs een werkgroep opgestart om de diverse problemen te bekijken die er nog zijn in de beurssystemen die te maken hebben met elementen van loopbaanplanning van onderzoekers, zoals de aansluiting tussen de verschillende systemen. Ze zal zeker de vraag over de zwangerschapsregelingen mee in overweging nemen. De werkgroep zal zeker en vast aanbevelingen formuleren, zowel voor minister Smet als voor minister Lieten, om een beter loopbaanperspectief te bieden.

Wat het TINA-fonds betreft, zegt de minister dat de nota ter zake momenteel ter advies voorligt bij de Inspectie van Financiën. De minister verwacht die nota nog dit jaar te kunnen voorleggen aan de regering. De filosofie van het TINA-fonds is dat vooral moet worden geïnvesteerd in innovatietrajecten gedragen door consortia van ondernemingen die een duidelijke businesscase met het oog op vermarkting hebben. Het fonds moet echt wel worden bekeken als een aanvullend instrument. Er zijn immers instrumenten voor bedrijven die in alle beslotenheid innovatieprojecten willen doen met het IWT, die dat niet willen delen, die dat niet zien in het kader van een open innovatie. De bedoeling van het TINA-fonds is vooral te bekijken welke investeringen mogelijk zijn in die waardeketen van diverse sectoren die worden gedragen door diverse consortia, die allemaal vinden dat de investeringen hun een meerwaarde zouden kunnen opleveren. Het is toch wel de bedoeling dat ondernemingen daarin het voortouw nemen, om die transformatie mogelijk te kunnen maken.

Het TINA-fonds zal zeker investeren in innovatieclusters of platformen, die zeker en vast ook zijn ingebed in de Vlaamse speerpuntclusters. Die worden ter zake opnieuw als referentiekader genomen. Dat zal gaan naar consortia die de nodige internationale commerciële slagkracht hebben om naar de markt te kunnen gaan, die in investeringen voorzien die een essentieel onderdeel van hun eigen ondernemingsstrategie vormen. Dat betekent ook dat er eveneens een becijferde rentabiliteitsinschatting moet zijn. Ook moet er de nodige technologische slagkracht zijn, en een samenspel tussen ondernemingen en kennisinstellingen. Het is ook de bedoeling dat het over investeringsprojecten gaat die het potentieel hebben om daadwerkelijk als hefboom te dienen.

Consortia die aan die voorwaarden voldoen, komen in aanmerking voor TINA-financiering. De minister plant de operationalisering van TINA in de schoot van de PMV. De verwarring met het Herculesfonds verrast haar enigszins, want het Herculesfonds investeert vooral in onderzoeksapparatuur, op basis van wetenschappelijke evaluaties. Uiteindelijk heeft dat niets te maken met de criteria en de benaderingswijze die ze net heeft belicht. Mocht infrastructuur echter een belangrijke pijler vormen van een dergelijk TINA-consortium, dan moeten er ook investeringen in infrastructuur kunnen gebeuren. Die TINA-investeringen zullen, net als de andere O&O-projecten, echter slechts kunnen gebeuren via de bestaande kanalen, zoals het IWT en Hercules. De minister stelt dat ze elkaar aanvullen en niet tegenstrijdig zijn.

De evaluatie van de steunpunten is gaande. Er zal enerzijds worden gekeken naar de wetenschappelijke waarde ervan, met de vraag wat ze uiteindelijk hebben opgeleverd en wat de kwaliteit van dat werk is. Anderzijds zal ook worden bekeken wat uiteindelijk de meerwaarde is geweest voor het beleid. Die steunpunten hebben immers de beleidsvoorbereiding tot doel. Ter zake bestaan er verschillen, zo stelt de minister, naargelang het beleidsdomein en het steunpunt waarover het gaat. Daarom vindt ze het belangrijk die meta-evaluatie te doen, om te bekijken wat de output en de meerwaarde voor het beleid is. Ze wil vooral bekijken hoe ervoor kan worden gezorgd dat die steunpunten nog beter zijn ingebed in heel de beleidscyclus. Het beleidsvoorbereidend werk moet immers zorgen voor

input voor de kabinetten, de beleidsnota's en de beleidsbrieven, maar ook voor de strategische planning van de extern en intern verzelfstandigde agentschappen. Die interactie moet nog beter. Ter zake zijn er goede en minder goede voorbeelden.

Het is niet de bedoeling automatisch over te gaan tot de verlenging van ieder steunpunt. Het is wel de bedoeling dat ministers zelf kunnen aangeven wat hun beleidsdoelstellingen zijn, en welke onderwerpen de volgende jaren prioritair moeten worden behandeld. Ook moet er meer flexibiliteit mogelijk zijn. Het gaat immers niet alleen over de actiepunten van vandaag.

Dan is er de stand van zaken met betrekking tot de Vlaamse supercomputer. Er is een coördinatiecommissie ingesteld om de structurele financiering voor te bereiden. De oplossing van een Herculesproject voor acht mandaten is in zicht. Ook met betrekking tot de FFEU-financiering wordt de nota voor de Vlaamse Regering voorbereid. De minister meent dus dat ze op koers zit om ter zake in continuïteit te voorzien. Het kunnen vervolgen van dat traject zal echter ook een blijvende aandacht van deze regering vergen, niet alleen managementaandacht, maar ook financiële aandacht.

De minister is het eens met de leden die stellen dat het goed is dat, als de VITO referentietaken uitvoert voor andere beleidsdomeinen, de werkelijke kosten worden doorgerekend. Het was immers de bedoeling om die vergoedingen wat te verminderen. Anderzijds heeft ze begrip voor de andere regeringsleden: iedereen kampt immers met besparingsproblemen. Het is niet zo dat men plots het geweer van schouder kan veranderen. Daarom heeft de minister met haar collega's afgesproken dat in gemeenschappelijk overleg zal worden bekeken hoe dat geleidelijk kan gebeuren.

De minister verklaart het aandachtspunt van de marktverstoring zeker met de VITO te zullen aankaarten. Die marktverstoring is zeker niet de bedoeling. Als die dreiging bestaat, moet dat zeker worden bekeken.

Dan was er nog het gerucht over de 5 percent waarover mevrouw Moerman het had. De minister stelt dat de huidige Vlaamse Regering het zo snel mogelijk in evenwicht brengen van de begroting als doelstelling heeft vooropgesteld. Een gezond begrotingsbeleid is uiteraard de beste garantie op lange termijn. Concreet geeft de monitoring van de uitvoering van de begroting 2010 aan dat er geen ruimte is om beheersmaatregelen te laten varen. De minister stelt dus dat tot en met de laatste dag van het jaar, en ook de dagen nadien, goed zal moeten worden gemonitord hoe het zit met de uitgaven. De Vlaamse Regering heeft vanaf het begin, bij het indienen van de begroting 2010 en bij de begrotingscontrole van 2010 aangegeven dat er beheersmaatregelen worden genomen om die begroting binnen de klijtlijnen te houden. De minister veronderstelt dat die geruchten enigszins gebaseerd zijn op die doelstelling. Concreet betekent dit dat voor elk krediet ongeveer 5 percent enigszins geblokkeerd is. In het licht van de afrekeningen zal moeten worden bekeken hoe dat kan worden vrijgemaakt, en of dat kan. De minister kan daar niet op vooruitlopen. Die beheersmaatregel zal voort moeten worden bewaakt. De volgende weken en de eerste maanden van 2011 zal de regering de uiteindelijke cijfers daarvan kennen.

De heer *Diependaele* stelt dat er hem veel dingen duidelijk zijn geworden. Als het bij het Odysseusprogramma inderdaad maar drie mensen scheelt, dan valt dat alles in acht genomen nog mee, en kan dit worden bekeken als een kaasschaaf, zo stelt hij. Ook met betrekking tot de SOC's en dergelijke meer is hem heel wat duidelijk geworden.

Wat het TINA-Fonds betreft, merkt de spreker op dat er geen structurele bevraging is geweest. Hoewel er bij de bedrijven een zekere vraag leefde, had dit misschien moeten gebeuren voor er geld naartoe werd geschoven.

De heer Diependaele vraagt zich af waarom de minister niet begrijpt dat hij twee zaken door elkaar haalt. Met betrekking tot het Herculesfonds staat in de beleidsbrief dat de onderlinge samenwerking en de samenwerking met derden door middel van financiële incentives wordt gepromoot. Bij het TINA-Fonds staat precies hetzelfde. In de ogen van de heer Diependaele kan hier een zekere overlapping worden weggewerkt.

Wat de sociale innovatie betreft, is de heer Diependaele helemaal niet overtuigd. Hij vraagt zich af of de minister zijn vraag hierover heeft kunnen anticiperen. Hij vertelt dat minister Van den Bossche zijn vraag niet heeft kunnen beantwoorden. Aangezien de minister nu naar de Europese definitie heeft verwezen, is hij er zeker van dat ze helemaal niet weet dat sociale innovatie precies is. Aangezien de minister heeft verklaard dat de samenwerking met Flanders Synergy ruimer kan, stelt hij voor de opdracht van Flanders Synergy te verruimen. In zijn ogen is die sociale innovatie er echter met haken en ogen bijgesleurd. Blijkbaar kan niemand hem uitleggen wat dit precies inhoudt.

2.3. Bespreking van de begroting en beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium

De heer *Johan Deckmyn* ontkent het belang van het economisch overheidsinstrumentarium niet. Er moet een goede mix tussen subsidies en lastenverlagingen zijn. Aangezien de Vlaamse Regering zelf geen lastenverlaging kan initiëren, is ze gedwongen met subsidies en garantiestellingen te werken. Het gevolg is dat de PMV nog steeds een rol moet spelen om te vermijden dat de investeringsmotor stilvalt. De Vlaamse overheid moet elke gelegenheid aangrijpen om Vlaanderen eigen economische impulsen te geven.

Volgens de beleidsbrief levert het economisch overheidsinstrumentarium een wezenlijke bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van ViA. De heer Deckmyn herinnert eraan dat hij tijdens de bespreking van verschillende beleidsnota's vorig jaar en van de beleidsbrief Economie dit jaar al kritiek op ViA heeft gegeven.

De heer Deckmyn stelt vast dat in dit verband blijkbaar enige vooruitgang is geboekt. Hij zou van de minister graag een concrete invulling krijgen. Is die vooruitgang meetbaar? Welke initiatieven hebben tot die vooruitgang geleid?

Volgens de beleidsbrief wordt een aanpassing van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en PMV voorbereid. Die aanpassing moet ertoe leiden dat Vlaanderen voldoende financiële en juridische autonomie krijgt. Uit de beleidsbrief blijkt dan weer dat de Vlaamse Regering vreest dat PMV als een hulponderneming zou kunnen worden beschouwd. De heer Deckmyn neemt aan dat het hier een boutade betreft en zou hierover graag wat verduidelijking krijgen. Hij vraagt zich tevens af of in verband met dit dossier een timing is vooropgesteld en of er ook bij de LRM en bij de Federatie van Belgische Milieubedrijven aanpassingen zullen volgen.

Dat de investeringsmaatschappijen strategische instrumenten vormen die in het licht van het innovatief beleid verder zullen worden aangewend, kan de heer Deckmyn enkel toejuichen. De beleidsbrief beklemtoont dat onverminderd in innovatieve initiatieven zal worden geïnvesteerd. Gezien de noodkreten die de innovatieve sector het afgelopen jaar heeft laten horen, klinkt dit volgens de heer Deckmyn enigszins wrang. Ten opzichte van de buurlanden is immers terrein verloren.

Volgens de heer Deckmyn moet de nadruk veeleer op een bijkomende inzet liggen dan op een blijvende inzet voor innovatie. Hij vindt het in elk geval positief dat de Vlaamse Regering de resultaten van onderzoek en ontwikkeling binnen bedrijven en kenniscentra sneller naar de markt wil brengen. Hij hoort immers vaak dat de projecten meer resultaatgericht zouden moeten zijn en sneller in concrete zaken zouden moeten uitmonden.

Een ander pijnpunt blijft de patentproblematiek, die in deze sector vaak een rem op de doorgedreven samenwerking met de strategische onderzoekscentra blijkt te vormen. De heer Deckmyn wijst erop dat hij dit punt ook tijdens de bespreking van de beleidsbrief Economie ter sprake heeft gebracht. Naar aanleiding van een hoorzitting heeft hij minister-president Peeters hierover een vraag geteld. Hij vraagt zich af of de minister de problematiek kent, of hij zich misschien te bevreesd opstelt en of het misschien allemaal nog meevalt.

Wat het TINA-Fonds betreft, schuift de beleidsbrief het volgend doel naar voren: “Het versterken en versneld naar de markt brengen van innovatie met strategisch potentieel en daardoor het veranderingsproces van het economisch weefsel versnellen.”. Hoewel dit goed klinkt, blijft de vraag hoe dit zal worden geconcretiseerd.

De heer Deckmyn wijst erop dat de minister de noodzakelijke structurele investeringen in moderne infrastructuur versneld tot stand wil brengen. Om de nodige financieringsruimte te vinden, wil de minister de mogelijke samenwerking met institutionele beleggers laten onderzoeken. Dat laatste punt is vaak in beleidsbrieven terug te vinden. Blijkbaar wordt momenteel veel onderzocht. De heer Deckmyn zou hierover graag wat meer verduidelijking krijgen.

Wat de structuurondersteunende investeringen betreft, stelt de beleidsbrief het volgende: “Om de noodzakelijke structurele investeringen versneld te realiseren, moeten we de nodige financieringsruimte vinden.”. Daarnaast wordt ook naar de institutionele beleggers verwezen. Het is niet de eerste keer dat de heer Deckmyn in een beleidsbrief dergelijke taal aantreft. Indien nu nog moet worden onderzocht of samenwerking een mogelijkheid is om de structurele investeringen versneld uit te voeren, heeft de Vlaamse Regering nog veel werk voor de boeg.

Verder merkt de heer Deckmyn op dat het economisch overheidsinstrumentarium niet echt wordt vereenvoudigd. Er komen steeds nieuwe fondsen bij. Het TINA-Fonds is een goed voorbeeld. De bedrijven hebben het er moeilijk mee door de vele bomen het bos nog te zien. Hoe zullen ze in de toekomst nog weten welke mogelijkheden inzake financiering of overheidshulp er allemaal zijn?

Tijdens de bespreking van de beleidsbrief Innovatie heeft de heer Diependaele al zijn bezorgdheid over het TINA-Fonds geuit. De heer Deckmyn gaat daar verder op in en wijst erop dat de bestaande fondsen, zoals Vinnof, nog niet goed werken. Volgens de beleidsbrief wil de minister in het licht van de optimalisering van het overheidsinstrumentarium nagaan hoe Vinnof meer performant en ondernemender kan worden gemaakt. Dat wil volgens de heer Deckmyn impliciet zeggen dat dit nu niet zo is. Er zal worden onderzocht hoe het in de toekomst beter kan.

Wat de pps-initiatieven betreft, nodigt de minister haar collega-ministers uit om van de bestaande expertise gebruik te maken wanneer ze nieuwe pps-initiatieven overwegen. De heer Deckmyn vindt deze aanpak echter niet terug.

Het Vlaamse scholenbouwproject via pps is voor vele scholen een financiële strop, aldus de heer Deckmyn. De hoge prijs schrikt hen af om in het project te stappen. Bovendien krijgen ze geen inzicht in de raamovereenkomst.

Wat het Vlaams Energiebedrijf betreft, dit zal volgens de heer Deckmyn op termijn enkel uit papier bestaan door allerhande participaties, onder andere van de Limburgse Reconvertiemaatschappij, in energiezuinige projecten. Het lijkt erop dat dit een maat voor niets wordt. Wanneer komen er eindelijk concrete resultaten? Het energiebedrijf is vooral een lobbymachine en belangenverdediger van groene stroomproducenten in Vlaanderen. Van een Vlaams Energiebedrijf dat in concurrentie kan treden met Electrabel en de Vlamingen een lagere energiefactuur bezorgt, is tot nader order niet veel in huis gekomen, aldus nog de heer Deckmyn. De onderzoeksfase is nog altijd bezig. Nochtans heeft de regering een jaar geleden beloofd een ruim overleg te voeren met alle stakeholders om dan een plan van aanpak op te stellen. De heer Deckmyn vraagt of dit overleg al is afgerond. Hij heeft daar in de beleidsbrief niet veel over teruggevonden.

In de beleidsbrief komt volgens de heer *Bart Van Malderen* heel duidelijk een krachttentrio naar voren van economisch beleid, de markt en een aantal maatschappelijke doelstellingen.

Er zijn een aantal zaken opgestart op het moment van een zeer diepe crisis. Sindsdien heeft men niet meer de kans gehad om bijvoorbeeld via het jaarverslag van PMV te kijken wat de impact daarvan is, aldus de heer Van Malderen. Hij heeft het dan over de mezzanine-leningen. De vraag is hoe die werken en of die moeten worden bijgestuurd.

Wat PMV betreft, wordt volgens de heer Van Malderen aangekondigd dat er een beheersovereenkomst wordt opgesteld. In de loop der jaren is er steeds meer geïmputeerd op de participatiemaatschappij. Hij meent dan ook dat een nieuwe transparante beheersovereenkomst belangrijk is. Hij vraagt zich af wanneer die kan worden verwacht.

Een aantal passages over PMV zijn niet duidelijk voor de heer Van Malderen. Hij heeft het dan onder andere over kapitaalverhogingen. Er zou een kapitaalverhoging van 182 miljoen euro worden doorgevoerd. In functie van nieuwe noden zouden er nieuwe kapitaalverhogingen komen. Er wordt echter niet aangegeven in welke orde van grootte dit moet worden gezien. Aanvullend zouden er ook inspanningen kunnen worden gedaan voor Vinnof. De heer Van Malderen vraagt zich af ten aanzien waarvan. Hij zou graag een zicht krijgen op de kapitaalopbouw.

De spreker stelt dat 10 percent van de projecten van Vinnof slaagt. Dat is een kritisch cijfer. Maakt dat cijfer deel uit van de evaluatie?

Tot slot heeft de heer Van Malderen nog een vraag over het XL-Fonds. Dat fonds is in het leven geroepen op het moment dat de economische en financiële bomen tot in de hemel groeiden. Steeds meer bedrijven werden uitverkocht. De bedoeling van het XL-Fonds was een zekere verankeringspolitiek te voeren. Er hebben veel interessante debatten plaatsgevonden over hoe dat nu precies moest gebeuren. Via de VPM werd een vehikel gecreëerd. Intussen zijn we bezig met het verteren van de economische crisis. De heer Van Malderen vraagt zich af of het XL-Fonds werkt, of dat de overheid nog altijd bezig is met het geven waarborgen. Dat was immers gedurende twee jaar de realiteit.

De heer *Robrecht Bothuyne* vindt de beleidsbrief kort maar het gaat volgens hem wel over een belangrijk onderdeel van het Vlaams beleid. Zo is het TINA-Fonds een heel belang-

rijk instrument in het transformatiebeleid van de industrie. Verder is er het Vlaams energiebedrijf, alles wat te maken heeft met PPS en de werking van PMV en LRM.

De heer Bothuyne is een klein beetje teleurgesteld in de beleidsbrief in die zin dat er soms nogal veel is gekopieerd en geplakt uit de beleidsnota van vorig jaar. Hij vindt het jammer dat er in de beleidsbrief zo weinig cijfers staan. De minister stelde dat er een probleem is van schaarste aan risicokapitaal en van kredietverlening. De heer Bothuyne vraagt zich af op welke cijfers de minister zich daarvoor baseert en in welke mate de financiële instellingen al dan niet opnieuw een rol opnemen na de financiële crisis.

Wat PMV en LRM en de energieparticipaties betreft, is gezegd dat zal worden onderzocht of de huidige participaties van PMV en LRM in de energiesector zouden kunnen worden ingebracht in het energiebedrijf. Dat lijkt de heer Bothuyne logisch. Hij vraagt zich wel af of er in de energiesector nog participaties zullen overblijven bij PMV en LRM op het moment dat het energiebedrijf in werking treedt. Hij vraagt zich ook af of de criteria op basis waarvan men gaat bepalen wat waar wordt ondergebracht, – bij het energiebedrijf, LRM of PMV – gelijkmatig worden gehanteerd voor LRM en PMV.

In het hoofdstuk ‘Internationalisering’ staat te lezen dat de minister meer met F.I.T. wil werken. Volgens de heer Bothuyne is dat op zich goed, maar hij vraagt zich af welke initiatieven daarvoor precies worden ontwikkeld en of daar effectief een probleem is vastgesteld.

Wat Vinnof betreft, vermeldt de beleidsbrief dat tot nu toe 430 aanvragen in behandeling werden genomen en dat er een veertigtal effectief gerealiseerde investeringen zijn. Dat is ongeveer 10 percent. De heer Bothuyne wil weten wat er met die andere 90 percent gebeurt en waarom ze niet geselecteerd werden. Dat zijn mogelijk waardevolle projecten, die misschien op een andere manier kunnen worden ondersteund. De spreker vraagt of er bij PMV of Vinnof een beleid is ten aanzien van de niet-geselecteerde dossiers.

De minister had vorig jaar bij de bespreking van de beleidsnota, toen het over Vinnof ging, gesteld dat men meer risico’s moet durven nemen en mislukkingen moet incalculeren. De heer Bothuyne vraagt of er op dat vlak het voorbije jaar zaken zijn gebeurd en of Vinnof inderdaad een meer risicovolle benadering heeft durven hanteren.

PMV is bezig met het uitbouwen van een portefeuille in life sciences. Ook de GIMV beheert een Biotech Fonds Vlaanderen, dat gespecialiseerd is in life sciences. De heer Bothuyne wil weten wat de verhouding is tussen die twee, en of PMV effectief aanvullend en complementair werkt inzake life sciences ten aanzien van alles wat binnen het door de GIMV beheerde fonds gebeurt.

Er staan in de beleidsbrief een aantal cijfers met betrekking tot CultuurInvest en KidsInvest, maar niet met betrekking tot het Sociaal Investeringsfonds. De heer Bothuyne zou er graag zicht op krijgen of ook daar al projecten gerealiseerd zijn. Met betrekking tot het Groen Investeringsfonds vraagt de spreker zich af waarom er nog Groene Waarborgen nodig zijn, naast het generieke waarborginstrument van Waarborgbeheer nv en Gigarant.

Wat LRM betreft, stond in de beleidsnota nog het actieplan ‘Aging’ vermeld, waarin 2000 bijkomende rusthuisbedden werden aangekondigd. De heer Bothuyne vindt dat niet meer terug in de beleidsbrief en vraagt zich af of LRM dat actieplan heeft laten varen. Verder was het de bedoeling dat er eind 2010 een evaluatierapport zou komen met betrekking tot LRM. De heer Bothuyne wil weten of dat in het parlement zal worden besproken en of de parlementsleden inzake kunnen krijgen in dat rapport.

Met betrekking tot GIMV werd vorig jaar gezegd dat het toenmalige dividendrendement rond de 6 percent schommelde. De heer Bothuyne vraagt hoe dat nu wordt ingeschat en of er op dat vlak gevolgen van de crisis merkbaar zijn.

De spreker stelt dat iedereen in blijde verwachting is van een goed uitgewerkt businessplan voor het Vlaams Energiebedrijf, maar heeft zijn vragen bij het nut van bijvoorbeeld een aparte ESCO voor Vlaanderen, terwijl de distributienetbeheerders daar al actief in zijn en er nog andere actoren zijn die ESCO-activiteiten ontplooiën.

Met betrekking tot het TINA-fonds was er sprake van het ‘leveragen’ van de middelen met de EIB- of EIF-middelen. De heer Bothuyne vraagt naar de stand van zaken op dat vlak.

Minister *Ingrid Lieten* is het ermee eens dat Vinnof zaaikapitaal moet reserveren voor de innovatieve starters. Er zijn cijfers genoemd van de slagingsgraad. De minister is zich daar eveneens bezorgd over. Die discussie werd al gevoerd in verband met het risicokapitaal voor de SOC's. Vinnof zou performanter kunnen zijn in zijn slagingspercentage, en ook meer ‘entrepreneurial’. Er wordt met PMV gepraat over de mogelijkheden om dat te realiseren. Misschien moet men meer inzetten op coaching van de innovatieve starters. Dikwijls hebben ze niet alleen geld nodig maar ook managementbegeleiding en ondersteuning. Een andere mogelijkheid is een betere samenwerking met de innovatiecentra. Misschien moet Vinnof meer specialiseren in sectoren om proactiever te kunnen inspelen en dichterbij de praktijk te staan. Daar wordt dus over gepraat met het fonds voor de SOC's en met Vinnof. Bij de SOC's bleven behoeften bestaan die niet ingevuld raakten. Vinnof hanteert immers een ander referentiekader. Dat is geen verwijt. De taakstelling en het referentiekader van Vinnof moeten duidelijker worden gedefinieerd. Ze moeten aanvullend zijn.

De samenwerkingsovereenkomst met PMV moet worden vernieuwd. Daarbij hoort een belangrijke randvoorwaarde, en dat is de ESR-neutraliteit van PMV. Om die te kunnen handhaven, moet de investeringsmaatschappij systematisch kunnen functioneren als een marktproducent. Dat impliceert dat ze over financiële en juridische autonomie beschikt. PMV moet kunnen werken als institutionele eenheid zoals Europa dat heeft gedefinieerd in de ESR-problematiek. Ze mag niet worden herleid tot een hulponderneming. Men probeert dan ook alle risico's uit te schakelen. Europa wordt steeds strenger inzake de toepassing van de ESR-wetgeving, daarop moet men anticiperen. Dat geldt ook voor Vinnof. Als Vinnof meer risico's gaat nemen, moet men erop toezien dat het marktconform blijft werken. Die twee doelstellingen zijn soms tegengesteld aan elkaar. Men zal moeten zoeken naar een pragmatische aanpak die ESR-matig weinig risico's met zich meebrengt.

Het TINA-fonds is wel degelijk een transformatie-, innovatie- en acceleratiefonds. Het is de bedoeling om de transformerende werking van die innovatie en het valorisatieproces te versnellen door investeringen in vroege valorisatietrajecten die toch een potentieel hebben om economische vernieuwing te bewerkstelligen. Het gaat om risicokapitaal voor de structurele innovatievalorisatietrajecten. Het zal worden ondergebracht bij PMV. Het zal worden gefinancierd met 200 miljoen euro. Het is effectief de bedoeling om uit te zoeken hoe men de financiering kan ‘leveragen’. Dat gesprek is opgestart, maar er valt nog niets over te melden.

Het Vlaams Energiebedrijf heeft als maatschappelijke doelstelling bij te dragen tot de realisatie van de Europese 2020-doelstellingen. Daarom zal het volgende prioriteiten hebben: investeren in energiebesparing en rationeel energiegebruik; investeren in hernieuwbare energieproductie; investeren in decentrale productie van elektriciteit uit hernieuwbare energie en kwalitatieve warmtekrachtkoppelingen; investeren in innovatieve technologieën,

systemen en diensten op het vlak van rationeel energiegebruik; hernieuwbare energieproductie en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling; aanbieden van nieuwe energiediensten en ontwikkelen van energie-expertise op technisch, financieel, operationeel en juridisch vlak en toegespitst op de activiteiten van het Vlaams Energiebedrijf.

De minister had de machtiging tot het oprichten van het Vlaams Energiebedrijf opgenomen in het programmadecreet, maar de Raad van State heeft geoordeeld dat er een onvoldoende link was met de begroting. Dat is eruit gehaald. Het zal nu via een parallel traject naar het parlement komen. De minister is nu klaar met de nota ontwerpdecreet, memorie van toelichting en zo meer. Het advies van de Raad van State zal gevraagd worden en uiteindelijk zal de parlementaire behandeling lopen volgens het voorziene traject.

Die participaties van LRM en PMV kunnen daar niet meteen in worden ondergebracht omdat er eerst voor moet worden gezorgd dat die investeringsmaatschappijen ESR-neutraal zijn. Dat wil zeggen dat zij een eigen autonomie hebben om zelf af te wegen of ze instappen in het Vlaams Energiebedrijf en of ze hun participaties daarin onderbrengen. De minister wijst erop dat zij die beslissing niet kan nemen voor hen. De bestuursorganen moeten die besluitvorming zelf doen. Die dialoog is opgestart. Daarbij moeten de geëigende procedures worden gevolgd.

De bedoeling van de Groene Waarborg en het Groen Investeringsfonds is om het energie- en materialenverbruik van Vlaamse ondernemingen te verbeteren. Daartoe zijn twee nieuwe PMV-instrumenten verder ontwikkeld. Zo is er de energielening, die gekoppeld is aan de Groene Waarborg, waarbij een banklening gewaarborgd wordt via Waarborgbeheer nv, naar analogie van de generieke waarborglening. Op die manier kan het investeringsproces van bedrijven wat versneld worden, omdat ze door de waarborg sneller geld zouden kunnen krijgen om die investeringen te doen. Daarnaast is er de energielening plus. Dat is een uitbreiding van een gewone energielening, teneinde ook projecten die de regeling via Waarborgbeheer overstijgen, toch aan te kunnen met een ondersteuning van PMV. De middelen daarvoor zullen worden gehaald uit het Groen Investeringsfonds.

De samenwerkingsovereenkomst van 9 juni 2008 tussen de Vlaamse overheid en LRM voorziet in een evaluatie in 2010. De minister meldt dat die nu aan de gang is. Ze verwacht dat eindrapport tegen eind januari. Ze wil dan zeker een dialoog organiseren met de commissieleden over de evaluatie die daaruit komt. Het doel is nagaan in hoeverre LRM haar operationele doelstellingen en/of opdrachten heeft gehaald en uitgevoerd, en hoe eventueel op een nieuwe samenwerkingsovereenkomst kan worden geanticipeerd. De minister wil daarover graag de dialoog met de commissie aangaan.

Inzake F.I.T. is de minister van mening dat er een nog betere samenwerking mogelijk is. De technologieattachés kunnen nog beter aansluiten bij het innovatielandschap. Om de doelstelling van de minister-president om innovatieve bedrijven aan te trekken, te halen, is een goede samenwerking met het innovatie-instrumentarium en met het instrumentarium voor investeringen noodzakelijk. De minister zal in het kader van de beheersovereenkomst van F.I.T. bekijken hoe de rolverdeling verder kan worden verduidelijkt en hoe F.I.T. de diverse doelstellingen kan halen.

Op de vraag over 'life sciences' antwoordt de minister dat er absoluut contacten zijn tussen GIMV en PMV en dat ze proberen om complementair te werken. Ze meent niet dat er overlappingen zijn.

De cijfers over het Sociaal Investeringsfonds zal de minister bezorgen zodat ze aan het verslag kunnen worden toegevoegd (zie bijlage).

Op de vraag van de heer Deckmyn over de patentproblematiek antwoordt de minister dat er aan die problematiek een aantal aspecten verbonden zijn. In de eerste plaats moet men voldoende kennis in huis hebben om een patent aan te vragen. Het gaat om een redelijk complexe procedure die niet alleen de technologische kennis betreft om een procedé of om technieken te beschrijven, maar ook een tactische inschatting van wat er in een patent moet staan, van wat gepatenteerd moet worden, van wat geheim moet worden gehouden en wat niet. Grote ondernemingen hebben daar meestal gespecialiseerde teams van mensen voor. Dat is voor kmo's niet makkelijk, maar op het vlak van begeleiding proberen de innovatiecentra een ondersteunende rol te spelen.

Naast de kennis gaat het zeker ook om een kost, en ook die wordt vaak aangehaald als een probleem. De kost wordt in Europa vooral bepaald door de vertaalkosten. In een recent standpunt ten aanzien van de patenten heeft de Vlaamse Regering aangedrongen op de vereenvoudiging en ze zal de intenties van de Europese Commissie ter zake stimuleren. De Vlaamse Regering is het voorstel bijgetreden mits er gekeken wordt naar de kostenderving voor de vertaling naar kleinere talen, zoals het Nederlands, vanuit de EU. Er moet geprobeerd worden om die twee problematieken een beetje in evenwicht te brengen, aldus de minister.

III. BEVOEGDHEID WERK VAN DE HEER PHILIPPE MUYTERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT

Voor wat de bespreking in de Commissie Economie betreft omvat de bevoegdheid Werk de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikels 12 (entiteit JB0 programma JD101 tot entiteit JC0 programma JD 209), 16, 31, 48, 49 en 75 tot 77

Begrotingstabel - Afdeling I: entiteit CB0 (programma CD001), entiteit JB0 (programma JA, JB, JD en JE), entiteit JC0 (programma JA en JD)

Begrotingstabel - afdeling V: Herplaatsingsfonds

1. Toelichting door de minister

1.1. Toelichting bij de begroting

De minister licht eerst nog kort de structuur van het beleidsdomein Werk en Sociale Economie toe. Het ministerie van Werk en Sociale Economie bestaat uit het departement WSE en het Vlaams Subsidieagentschap WSE (IVA) en daarnaast nog drie EVA's: de VDAB, Syntra Vlaanderen en het ESF-agentschap.

De structuur van de begroting ziet er als volgt uit:

- Programma JA: apparaatkredieten van het departement en van het subsidieagentschap WSE;
- Programma JB: Provisies;
- Prog JD: middelen én uitgavenprogramma's voor de beleidskredieten Werk (inclusief dotaties voor WSE agentschappen);
- Prog JE: middelen én uitgavenprogramma's voor beleidskredieten Sociale Economie (bevoegdheid Vlaams minister Freya Van den Bossche).

Deze begroting is opgesteld binnen een bepaalde context. Er is een licht herstel van de arbeidsmarkt. Door de besparingen om tot een begroting in evenwicht te komen is er een vermindering van de apparaatkredieten, zonder dat dat een hypotheek legt op de slagkracht van de verschillende entiteiten van WSE. De besparingen situeren zich vooral in de beleidskredieten.

Binnen de begroting is het beleidsdomein Werk en Sociale Economie één entiteit. Het aandeel van WSE in de totale begroting blijft quasi stabiel, namelijk 5,5 percent in 2011. Binnen het beleidsdomein WSE bedraagt het aandeel van Werk 74,3 percent (4,1 percent van de totale begroting). De beleidskredieten dalen in 2011 met 4 percent en bedragen nog 1,05 miljard euro.

Binnen de middelenbegroting dalen de apparaatkredieten van het departement en het subsidieagentschap van 508.000 euro naar 462.000 euro. De algemene ontvangsten in het kader van het beleidsprogramma Werk blijft plus minus gelijk: een lichte daling van 7.847.000 euro tot 7.757.000 euro.

De minister geeft verder een overzicht van de uitgavenbegroting door middel van twee tabellen:

1. Apparaatkredieten Werk

	NGK	GVK	GOK	VRK	MAC
Krediet 2008	13.513	5.204	3671	49	0
2008 uitvoerings%	95 %	99 %	64 %	51 %	nvt
Krediet 2009	13.305	4.316	4.985	272	0
2009 uitvoerings%	96 %	93 %	95 %	38 %	nvt
Krediet BC 2010	12.855	4.566	5.107	124	0
Krediet BO 2011	12.758	3.920	4.461	129	0

2. Beleidskredieten Werk

	NGK	GVK	GOK	VRK	MAC
Krediet 2008	13.513	5.204	3671	49	0
2008 uitvoerings%	95 %	99 %	64 %	51 %	nvt
Krediet 2009	13.305	4.316	4.985	272	0
2009 uitvoerings%	96 %	93 %	95 %	38 %	nvt
Krediet BC 2010	12.855	4.566	5.107	124	0
Krediet BO 2011	12.758	3.920	4.461	129	0

Vervolgens geeft hij enkele verduidelijkingen per entiteit.

In het Departement WSE is er een lineaire besparing, met dien verstande dat de functiefinancieringen gevrijwaard worden door besparing op facultatieve subsidies en op ontwikkelingssamenwerking. EAD en diversiteitsbeleid blijven gegarandeerd. Hier werden vooral efficiëntiewinsten nagestreefd.

Bij het subsidieagentschap, die de klassieke tewerkstellingsprogramma's bij de overheden (DAC, gesco, vzw's) en de werkervaringsprogramma's subsidieert, zijn er lineaire besparingen bij de klassieke programma's. Er zijn lineaire besparingen bij het DAC van 1,5 miljoen euro, wegens onderbenutting van het krediet en bij de aanmoedigingspremies van 5,2 miljoen euro. Over dat laatste moet nog worden onderhandeld met de sociale partners. Eind 2010 loopt een van die aanmoedigingspremies, namelijk de overbruggingspremie af. Dat was één van de anti-crisismaatregelen, die niet wordt verlengd gezien de economische heropleving.

Bij de VDAB dalen aan de ontvangtzijde door de lineaire besparing ten opzichte van 2010 de werkingsdotaties met 10.483.000 euro. De CFO-vergoeding voor goed financieel beheer wordt geschrapt. Dat betekent voor de VDAB een minderinkomst van 800.000 euro. Ook de Gesco-premies dalen met 200.000 euro. De Europese inkomsten stijgen met 6 miljoen euro. De andere inkomsten blijven stabiel. Er is een extra krediet aan de VDAB van 13.545.000 euro voor de WIP-acties die de VDAB uitvoert.

Aan de uitgavenzijde zijn er bij de VDAB voor in het totaal 23.485.000 euro aan besparingen. 1.200.000 euro wordt er bespaard op de werkingskosten door efficiëntiewinsten. Er is een besparing van 1.785.000 euro op de uitbestedingskosten. De hervorming van het systeem van de opleidingscheques, die arbeidsmarktgerelateerd worden, geeft een besparing van 8 miljoen euro. Op de VOP wordt 6,5 miljoen euro bespaard (wegens invoering van een loongrens en versnelde degressiviteit) en er is 6 miljoen euro besparing bij de tewerkstellingspremie 50+ (geen cumulatie meer met federale maatregelen).

Bij Syntra Vlaanderen stijgt de dotatie met 482.000 euro tot 62.868.000 euro: de indexering zorgt voor een stijging met 749.000 euro. Syntra Vlaanderen bespaart in 2011 267.000 euro.

Bij het ESF-fonds wordt de subsidie met 259.000 euro verminderd.

Voor het WIP, dat op kruissnelheid komt, is er in 2011 30 miljoen euro uitgetrokken. Dat is 13 miljoen euro meer dan wat er in 2010 is besteed. Dat ligt aan het feit dat het WIP in 2010 nog niet volledig operationeel was. In het kader van het WIP kan er ook een bijkomend ESFbudget van 8,9 miljoen euro worden verwacht.

De minister besluit met te stellen dat 2011 een moeilijk jaar wordt op budgettair vlak. Bij de beleidskeuzes en bij de ingrepen in de reglementering werd het behoud van tewerkstelling vooropgesteld. Door het WIP zijn er wel nieuwe stimulansen op het vlak van activering, competentieversterking en jobcreatie.

1.2. Toelichting bij de beleidsbrief Werk

De minister benadrukt dat de beleidsbrief beleidsintenties bevat. Dat wil niet zeggen dat alles wat er in vermeld staat al volledig uitgewerkt of al in uitvoering is. De beleidsbrief geeft aan in welke richting het beleid het komende jaar zal gaan.

De beleidsbrief is gefocust op drie centrale prioriteiten:

- het actief bestrijden van de structurele werkloosheid via een versterkt activeringsbeleid;

- meer 50-plussers aan de slag;
- werk maken van een strategisch loopbaan- en competentiebeleid.

Transversaal wordt er aandacht gegeven aan de uitvoering van het WIP.

1.2.1. Actief bestrijden van de structurele werkloosheid

Een aantal maatregelen worden gecontinueerd en versterkt. In elk geval komt het diversiteitsbeleid hier in de verschillende maatregelen aan bod. Ook de betrokkenheid van de grote steden is van belang bij die maatregelen. De resultaten van de VIONA-studie over de grote steden zullen worden verwerkt in de verdere uitwerking van de maatregelen.

Vanaf de start van deze regering is gekozen voor de filosofie van het sluitende maatpak voor de min vijftigjarigen. Dat wil zeggen dat er van een gestandaardiseerd maatpak voor grote groepen werklozen wordt geëvolueerd naar een individueel maatpak. Na een screening is er een persoonlijke begeleiding. De juiste begeleiding kiezen is een continue verbetering. Een belangrijk aandachtspunt is de specifieke aanpak voor de kwetsbare groepen (MMPP, mensen in armoede, laaggeletterden, opvolging na niet succesvol outplacement). Een betere begeleiding voor die groepen kan worden uitgewerkt via een aantal experimenten maar zeker ook door samenwerking met OCMW's maar ook met het onderwijs en met de Huizen voor het Nederlands.

Daarnaast wordt het actieplan geïntegreerd knelpuntbeleid bijgestuurd. Binnen de bestaande tenders wordt gekeken hoe die kunnen worden uitgebreid om meer knelpuntopleidingen te kunnen geven. Een aantal nieuwe tenders komen in 2011 op kruissnelheid. De samenwerking met ondernemingen wordt voortgezet en verder uitgebouwd. Er zal worden gekeken naar de uitstroom van mensen die een knelpuntopleiding hebben gekregen naar de invulling van knelpuntvacatures. Het percentage van uitstromers naar een knelpuntberoep moet in elk geval verhogen naar 65 procent.

Het derde aandachtspunt is het sluitend taalbeleid. Het taalbeleid moet meer dan dat vandaag het geval is worden geïntegreerd in een totaalopleidingsbeleid. Taalopleiding moet op gelijke voet worden gesteld met de andere passende opleidingen. Er wordt ook een intern monitoringsinstrument geoperationaliseerd. We weten op dit ogenblik niet welk de evolutie is van mensen met een zeer beperkte kennis van het Nederlands. Er zal worden nagegaan of deze groep werkelijk kleiner wordt.

Er zijn ook enkele nieuwe initiatieven.

De werk@teliers worden opgestart op 1 november 2010. Het gaat hier om het opdoen van werkervaring voor mensen die meer dan een jaar werkloos zijn, maar ook het uitwisselen van ervaringen tussen mensen die in een werk@telier zitten.

Er wordt een geïntegreerd beleidskader arbeidszorg uitgewerkt. Het is de bedoeling om samen met de minister van Welzijn en de minister van Sociale Economie te komen tot een gezamenlijke visienota arbeidszorg die leidt tot een gezamenlijk beleidskader. Die visienota zal ook met het middenveld worden besproken.

De SERV heeft samen met de VDAB een nieuw instrument, Competent, ontwikkeld. Dat instrument heeft de bedoeling om voor jobs in kaart te brengen wat iemand moet kennen en kunnen om die job te kunnen uitoefenen. Welke competenties zijn er voor die job nodig? Dat is al uitgewerkt voor een heel aantal beroepen. Het is de bedoeling om vanaf 2011 dit instrument via de VDAB ook echt te gaan gebruiken en op die manier de klant-

gerichtheid naar werkgevers en werkzoekenden te verbeteren, maar vooral om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen.

1.2.2. Meer 50-plussers aan de slag

Er komt een uitbreiding van de systematische begeleidingsaanpak van 50-plussers. In samenspraak met de sociale partners wordt de leeftijdsgrens opgetrokken. Uit evaluatie is gebleken dat er nog te weinig resultaat is. Daarom wordt de aanpak ook bijgestuurd in overleg met de sociale partners.

In ‘Samen op de bres voor 50+’ werd de toolbox 50+ aangekondigd. Deze toolbox heeft de bedoeling werknemers te sensibiliseren zich inzetbaar te houden voor de arbeidsmarkt. Daarnaast heeft die ook de bedoeling werkgevers aan te zetten bewuster om te gaan met 50-plussers. Dat instrument is nu in volle ontwikkeling en zal tijdens dit werkjaar van start gaan. Hieraan wordt een communicatiecampagne gekoppeld, zodat zowel werkgevers als werknemers zullen weten hoe ze dat kunnen gebruiken.

In het kader van ViA wordt ingezet op de doorbraak ‘de lerende Vlaming en actief ouder worden’. Hierover wordt wellicht in het voorjaar van 2011 een rondetafel georganiseerd.

Er zal ook worden gewerkt rond sociale innovatie en werkbaarheid. De sociale partners zijn in dit verband al iets aan het voorbereiden.

1.2.3. Werk maken van een strategisch loopbaan- en competentiebeleid

Deze beleids optie wordt ook gecontinueerd en versterkt.

De opleidingscapaciteit voor knelpunt- en toekomstberoepen wordt uitgebreid. Voor die toekomstberoepen wordt met de sectoren afgesproken om ook daar de maatwerkfilosofie te volgen. Dat zal worden opgenomen in de volgende generatie van sectorconvenanten. In die sectorconvenanten wordt diversiteit maar ook werken aan competenties opgenomen. Er komen overigens nog een zestal nieuwe sectorconvenanten bij in deze nieuwe generatie.

Een nieuw initiatief is het POP, waar al langer over wordt gesproken. De ontwikkeling en invoering van het POP is verankerd in het WIP, met co-financiering van het ESF. Er werd een projectomgeving opgezet door de VDAB en het departement WSE. Drie pilootprojecten gaan over drie groepen of contexten, waar het POP prioritair zal worden ingezet: schoolverlaters, personen uit bedrijven in herstructurering en bedrijven uit industriesectoren die door de Staten-Generaal van de Industrie werden naar voor geschoven. Een en ander wordt door het IWT uitgewerkt. Het is de bedoeling na te gaan of er een meer uniform en eenvoudiger instrument voor het POP kan worden ontwikkeld. Er moet tegelijkertijd worden nagegaan waar het POP overal kan gebruikt worden.

De loopbaanbegeleiding wordt hervormd. Het gaat daarbij niet om de gewone loopbaanbegeleiding van de VDAB, maar om de begeleiding in de tweede lijn, die op dit ogenblik vooral uit ESF-middelen wordt betaald. Die ESF-middelen vallen weg in 2012, dus moet er volgend jaar aan een alternatief worden gedacht.

Deze zomer werden de opleidingscheques al meer arbeidsmarktgericht gemaakt. Met de sociale partners wordt bekeken of dat verder kan worden verfijnd.

Ten slotte is er het ervaringsbewijs. De SERV werkt op dit ogenblik aan een aanbeveling ter zake. Op basis daarvan en in overleg met SERV wordt bekeken waar er bijstellingen nodig zijn.

2. Bespreking

2.1. Toelichting door het Rekenhof

Op verzoek van de commissie, gaf een delegatie van het Rekenhof op de vergadering van 25 november 2010 een toelichting bij het verslag van het Rekenhof. Namens het Rekenhof namen de heer Jan Debucquoy, raadsheer, en mevrouw Marleen Van Beirendonck, eerste auditeur, het woord.

De heer *Jan Debucquoy* wijst erop dat doordat de analyse van de begroting 2011 op een heel korte tijdspanne moest gebeuren, het rapport wellicht veeleer een inspiratiebron is voor de commissieleden, voor het stellen van vragen bijvoorbeeld, dan een doorgedreven analyse.

Het Rekenhof beklemtoont het belang van het evenwicht in de begroting en is geen tegenstander van besparingen of promotor van een expansief uitgavenbeleid. Ook besparen moet als een goede huisvader gebeuren, op basis van de drie randvoorwaarden die het Rekenhof hanteert. Zo moet de Vlaamse overheid in eerste instantie proberen de reeds aangegane betaalverplichtingen tijdig te voldoen, om betaling van verwijlinteressen te vermijden. Tweede randvoorwaarde is de begrotingsdoelstellingen zo weinig mogelijk in conflict te laten komen met de andere beleidsdoelstellingen van het regeerakkoord. Dat blijkt niet altijd gemakkelijk. Het is eenvoudiger prioriteiten te stellen bij een overschot aan middelen dan bij een inkrimping van het budget. Het Rekenhof pleit voor een betere afstemming tussen de beleidscyclus, die geëxpliciteerd wordt in het regeerakkoord, de beleidsnota en de beleidsbrief, en de begrotingscyclus, die in begrotingsdocumenten wordt weergegeven.

De derde randvoorwaarde strookt met wat internationale instanties aangeven: proberen besparingen niet te veel ten koste van de economische groei op middellange termijn te laten verlopen. Dus selectief besparen en niet blindelings.

Het Rekenhof wijst op het akkoord tussen de federale regering en Vlaanderen over de inspanningen die België moet doen om het vooropgestelde evenwicht in de begroting tegen 2015 te vinden. De inspanning van elke EU-lidstaat moet jaarlijks minstens 0,75 percent van het BBP bedragen. Dat is ook ingeschreven in het stabiliteitsprogramma. Het vermelde akkoord loopt over 2011 en 2012, daarna is er niets meer afgesproken. Intussen heeft Europa beslist dat van landen met een hoge schuld, dus ook België, een bijkomende inspanning voor schuldafbouw wordt verwacht. Behalve schuldafbouw moet ook geprobeerd worden een overschot op te bouwen in de begroting na 2015. Het Rekenhof gelooft ten stelligste dat de magere jaren angebroken zijn en dat ze nog even zullen duren, zeker tot na 2012. Voor een expansief uitgavenbeleid zijn er, gelet op de ontwikkelingen in Europa, voorlopig geen middelen. Een duidelijk inzicht in de opbouw van kredieten is een noodzaak.

In het algemeen vindt het Rekenhof dat er meer transparantie mogelijk moet zijn inzake de kredietopbouw. Het Rekenhof kreeg te weinig inzage in de voorbereidende begrotingsdocumenten. Er zou nog een bijkomende besparing van 65 miljoen euro komen. Intussen is daarover meer uitleg gegeven in de commissie voor Financiën en Begroting. Er zijn ook

algemene vragen over de 300 miljoen euro leningen en deelnemingen, waarvan een deel gereserveerd is voor wetenschappelijk onderzoek.

Bij de analyse werd eerst nagegaan of er voldoende betaalkredieten zijn. Dat is het geval. Twee voorbeelden die deze commissie aanbelangen, inzake de betaalkredieten IWT, worden volgende week toegelicht. De middelen voor tewerkstellingspremies 50-plus worden zo dadelijk nog toegelicht.

Een voorbeeld van mogelijke conflictsituaties tussen besparen en andere beleidsprerogatieven van de Vlaamse Regering dat deze commissie aanbelangt, is de Barcelonanorm voor wetenschappelijk onderzoek. Ook dat wordt volgende week toegelicht in deze commissie.

Mevrouw *Marleen Van Beirendonck* wijst erop dat bij de VDAB een aantal besparingsmaatregelen gerealiseerd worden. Ten opzichte van begroting 2010 is de dotatie aan de VDAB met 10,4 miljoen euro verminderd. Daarnaast wordt aan het agentschap gevraagd een saldo-opbouw van 6,7 miljoen euro te realiseren. De middelen die de VDAB ontvangt mogen dus niet volledig worden besteed. Er wordt wel verwacht dat 6,7 miljoen euro naar het volgende boekjaar wordt overgedragen. Die saldo-opbouw is een systematisch jaarlijks terugkerende vraag. De vorige jaren was er zelfs sprake van een overdracht van 12,8 miljoen euro. Het naar 2012 op de VDAB-begroting geaccumuleerd over te dragen saldo wordt intussen op 172,3 miljoen euro geraamd. De combinatie van verminderde dotatie en te realiseren saldo-opbouw, maakt dat de VDAB veel minder zal mogen uitgeven. Omdat op de kernactiviteiten niet bespaard mag worden, zitten de besparingen op twee luiken: de interne werking en de premiestelsels (tewerkstellingspremies voor 50-plussers, de VOP-premies – Vlaamse Ondersteuningspremies voor Personen met een Handicap – en opleidingscheques). Om te kunnen besparen op die premiestelsels, zijn een aantal wetswijzigingen doorgevoerd. Die wijzigingen zijn zo recent dat de financiële impact ervan nog niet volledig te berekenen is. In de begroting 2011 is 8 miljoen euro voorzien voor opleidingscheques, de helft van de effectieve uitgave 2009. Voor de VOP-premies bedraagt het budget 62 miljoen euro, ongeveer 2,4 miljoen euro minder dan de effectieve uitgave 2009. Er zijn niet meteen aanwijzingen dat de bedragen te laag zouden zijn en er zal dus concrete opvolging nodig zijn in 2011 om dan eventueel bij te sturen.

Het budget dat wordt uitgetrokken voor de tewerkstellingspremies voor 50-plussers ligt wel te laag. Rekening houdend met de toegekende premies in 2009 en 2010, en die nog een betaling vergen in 2011, dan komt men op 15,9 miljoen euro. Aan de ontvangstenzijde verwacht de VDAB een dotatie van 14,3 miljoen euro en terugvorderingen in het kader van de premies ten belope 1,6 miljoen euro. Een totaal van 15,9 miljoen euro, terwijl de uitgaven 16,6 miljoen euro zouden bedragen. Er is dus een discrepantie van 700.000 euro. Deze bedragen bieden hoe dan ook te weinig ruimte voor de lopende verbintenissen en om nieuwe premies toe te kennen gedurende een volledig jaar.

Minister *Philippe Muylers* verzekert dat een begroting in evenwicht het streven blijft. Slim besparen gebeurt door iedereen mee te betrekken in de besparingsronde, want in elk departement zijn er efficiëntiewinsten te boeken. Die keuze werd bij het regeerakkoord gemaakt. De lineariteit zit erin dat er een besparingsbedrag wordt vastgelegd per domein. Het is niet omdat in de lineaire besparing 1,5 percent op personeel is ingeschreven, dat dit percentage moet worden afgehouden op personeel: de invulling is vrij.

Voor het overige heeft de minister geen probleem met wat het Rekenhof aanbrengt. Zo kan worden onderschreven dat er grotere inspanningen nodig zijn en dat de magere jaren aangebroken zijn. Hij erkent ook dat er een verschil van mening is tussen het Rekenhof

en de Vlaamse Regering over het al dan niet ter beschikking stellen van voorbereidende documenten zoals de adviezen van de Inspectie van Financiën, documenten van technische bilaterale overeenkomsten enzovoort. De Vlaamse Regering is van mening dat dergelijke documenten een meer openbaar karakter krijgen als ze ter beschikking worden gesteld en goedkeuring door ministers zullen vereisen. Bovendien komen er onvermijdelijk problemen tussen technische en politieke bilaterales door de vermenging ervan. Parlement en Rekenhof moeten zich vooral uitspreken over de collegiale beslissing die over de begroting in de regering is genomen.

Er is een totaalpakket van 281 miljoen euro aan besparingen en dan is er nog 95 miljoen euro voor de nulnorm. De vermelde 65 miljoen euro bijkomende besparingen moeten gekaderd worden in het licht van de andere besparingen volgens de kaasschaafmethode, en dat brengt het pakket op 281 miljoen euro die door de verschillende beleidsdomeinen zijn opgenomen. De bespreking over de besparingen wordt in elk beleidsdomein gevoerd.

Voor de 300 miljoen euro aan leningen en deelnemingen is inderdaad nog onvoldoende gekend waaraan ze worden besteed. Dat moet nog geconcretiseerd worden bij de invulling en daarbij moet duidelijk zijn dat de deelnemingen en de leningen ESR-neutraal zijn. Een van de elementen daartoe is een voldoende rendement. Er zal worden geparticipeerd bijvoorbeeld in energie en innovatie, en telkens zal over de ESR-neutraliteit en een voldoende rendement gewaakt worden.

De middelen van de tewerkstellingspremie en de VDAB stoelen op de contouren die de Vlaamse Regering meegeeft, maar waaraan de VDAB zelf invulling geeft bij het opstellen van de begroting. De gevraagde saldo-opbouw bedraagt nu slechts 6,7 miljoen euro en er zijn inderdaad verlaagde dotaties. De premies zijn verminderd en de gevraagde aanpassingen zijn gebeurd en er wordt effectief een besparing verwacht op de interne werking van de VDAB. Met dat pakket van contouren is het aan de VDAB om zijn begroting te maken.

Het is inderdaad moeilijk om nu al de juiste inschatting te maken van de besparingen als gevolg van de wijzigingen in de premiestelsels. Daar wijst de minister op het belang van een budgetcontrole. Als er een probleem is, moet de VDAB in eerste instantie bekijken hoe hij zijn budget alsnog rond krijgt. Mocht uiteindelijk blijken dat een en ander niet haalbaar is, dan zal de Vlaamse Regering bij de budgetcontrole de nodige maatregelen moeten nemen.

De heer *Patrick Devlies*, financieel directeur van de VDAB, wijst erop dat er maatregelen zijn genomen inzake de premies om de begroting van de VDAB structureel in evenwicht te brengen. Wat de juiste impact daarvan zal zijn, zal bij de begrotingscontrole moeten blijken. Er is nog maar een begin van effect, maar bij de opleidingscheques wordt al duidelijk dat het effect minstens de verwachtingen haalt. Voor de 50-pluspremies behelst de voornaamste maatregel dat de complementariteit met de federale maatregelen wordt bekeken. Dat is nog pril, maar sinds oktober wordt door de consultants van de VDAB systematisch naar de federale maatregelen verwezen en de aanvragen voor de Vlaamse premie zijn al drastisch teruggevallen.

Het Rekenhof wijst er terecht op dat er voor het volgende jaar mogelijk een probleem kan zijn. De maatregelen zijn in de eerste plaats bedoeld om de situatie structureel in evenwicht te brengen. Bij de 50-pluspremies wordt er echter vijf kwartalen vooruitbetaald. Dat betekent dat in 2011 tijdelijk nog heel wat premies toegekend zullen worden op basis van gegunde premies vóór de besparingsmaatregelen. Er kan dus nog een probleem komen voor 2011, maar dat is geen structureel probleem. Als de situatie bevestigd wordt, dan zal

binnen de begroting van de VDAB eventueel een oplossing gezocht moeten worden voor een meeruitgave van enkele miljoenen aan 50-pluspremies. Er zal ook een degelijke opvolging nodig zijn omdat men ook rekening moet houden met de tijdsperiode van de federale maatregel die afloopt in 2012.

Mevrouw *Güler Turan* vraagt wat de vermelde saldo-opbouw eigenlijk inhoudt. Dat lijkt een grote pot in tijden van crisis. Waarvoor moet die dienen?

De heer *Patrick Devlies* legt uit dat er geen grote directe invloed is op de werking van de VDAB. Men houdt rekening met het ESR-vorderingensaldo per jaar en het grootste deel van de pot aan uitgavenzijde, is ook aan inkomstenzijde een overdracht van de vorige jaren. De opgespaarde reserve betekent dus niet zoveel in het jaarlijkse ESR-vorderingensaldo. Het totaal over de jaren heen is met 172,3 miljoen euro vrij groot, maar de aangroei ervan is wat in de globale begroting geconsolideerd wordt, namelijk 6,7 miljoen euro.

De heer *Filip Watteeuw* refereert aan het probleem met de premies die in 2011 voor 50-plussers nog betaald moeten worden en de vooropgestelde eenmalige besparing die daaruit volgt. Het betrokken bedrag is echter niet zo klein. Hoe denkt de VDAB dat dan te realiseren? Met die bijkomende inspanning zullen efficiëntiewinsten allicht niet gemakkelijk te vinden zijn.

De heer *Matthias Diependaele* vraagt hoe de besparingen op de werkingsmiddelen zullen worden gerealiseerd.

De heer *Patrick Devlies* antwoordt dat er wordt geprobeerd efficiëntiewinst te boeken in alle middelen die de VDAB gebruikt, maar dat tegelijk wordt gepoogd de kernactiviteiten op het gevraagde niveau te houden. Een efficiëntere inzet van de middelen wordt gerealiseerd op een groot aantal domeinen en dat heeft ook veel te maken met bewustmaking. Het gaat over alle soorten van kosten, zoals het gebruik van grondstoffen in opleidingscentra, het slim bekijken van elektronische dan wel papieren communicatie enzovoort. Wat een meer beleidsmatige impact kan hebben, is het actieprogramma dat de VDAB wil maken inzake vestigingsoptimalisatie. Daar kan er wel een impact zijn op de manier waarop de dienstverlening gebeurt, zonder dat echter aan die dienstverlening wordt geraakt.

Minister *Philippe Muylers* wijst erop dat de VDAB-begroting uitvoerig wordt besproken binnen de raad van bestuur van VDAB, en met de sociale partners. Dat is de verantwoordelijkheid van de VDAB. Er is ook binnen de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement al gesproken, bijvoorbeeld over het schaalement rond werkwinkels. De keuze van de VDAB behelst daar dat er een zekere schaal nodig is om het concept inhoudelijk sterk te maken en dat het ook de kosten waard moet zijn. Dergelijke afwegingen worden gemaakt bij de keuzes over besparingen.

De heer *Filip Watteeuw* verduidelijkt zijn vraag. Bovenop de al aan de VDAB gevraagde efficiëntiewinsten komen de besparingen voor 50-plussers. Heeft de VDAB al enig zicht heeft op hoe die eenmalige besparingen zullen worden verwezenlijkt?

De heer *Patrick Devlies* stelt dat er specifiek voor de 50-pluspremies nog geen oplossingen zijn gevonden. De diverse premiestelsels en opleidingscheques worden in eerste instantie gezamenlijk bekeken, als beleidskredieten. Als er daarbij een probleem de kop opsteekt, zal er iets moeten gebeuren. Het krediet voor opleidingscheques bedraagt echter ruim 60 miljoen euro. Met een kleinere percentuele afwijking kan daar gemakkelijk een resultaat van 2 tot 3 miljoen ontstaan. De globale begroting van de VDAB belooft ruimt 500 mil-

joen euro. De 50-pluspremie is dus niet niks, maar is in het totaal van de begroting vrij beperkt.

Mevrouw *Lydia Peeters* wil toch nog enige duiding bij het voortdurend toewijzen van extra taken aan de VDAB, zoals de 50-plus maatregelen. Hoe valt dat te rijmen met de besparingen? De dienstverlening zal blijkbaar op peil gehouden worden, maar eigenlijk wordt er bijkomende dienstverlening gevraagd en moeten er meer taken volbracht worden om de werkzaamheidsgraad te verhogen. De heer *Patrick Devlies* erkent dat daar een spanningsveld bestaat.

Minister *Philippe Muylers* stelt dat er ook een heroriëntering kan gebeuren en een efficiëntiewinst op de organisatie. Dan is het mogelijk om met minder middelen zelfs meer te doen. Hij vermeldt in dat verband de samenwerkingsverbanden, de open centra bij ondernemingen, enzovoort. Voorts merkt de minister nog op dat er in betere tijden ook wat minder mensen werkzoekend zullen zijn en dat het dus om een golfbeweging gaat. Het spanningsveld dat er inderdaad is, speelt in het kader van het optimaal inzetten van middelen. De 50-plusmaatregelen uitbreiden zal inderdaad extra werkzaamheden impliceren, maar bij de voorbereiding en het overleg wordt ook rekening gehouden met de capaciteit van de VDAB. Dan moet beslist worden of er extra middelen tegenover moeten staan of dat er slechts gradueel zal worden ingevoerd. Die discussies lopen momenteel.

Mevrouw *Patricia Ceysens* vindt het positief dat men de kam door de begroting haalt. Dat men af en toe de tering naar de nering moet zetten, is niet noodzakelijk negatief. De kunst bestaat erin om in vettere jaren de zaken niet weer meer zomaar op hun beloop te laten zonder meerwaarde. Het is alleen jammer dat dit vaak alleen onder druk van een crisis mogelijk blijkt.

De spreker vindt het vreemd dat de VDAB-consulenten de 50-plussers meer kanaliseren naar de federale maatregelen. De Vlaamse maatregelen werden immers precies ontwikkeld omdat de federale instrumenten niet goed bleken.

Minister *Philippe Muylers* stelt dat er vooral gehandeld wordt in het belang van de 50-plusser, omdat de federale premie hoger is en langer doorloopt. Er is na een conflict met de federale regering een compromismaatregel goedgekeurd op het federale niveau. De VDAB moet het belang van de werkzoekende voor ogen houden en de werkloze heeft het meeste baat bij de hogere en langer lopende federale premie en de grotere kansen op activering op dat niveau.

De heer *Patrick Devlies* stelt dat de federale maatregel anders is. Sommige groepen worden daarnaar verwezen en andere 50-plussers blijven bij de Vlaamse maatregel.

De heer *Matthias Diependaele* is het ermee eens dat de crisis de overheid heeft gedwongen bepaalde processen door te lichten. Hij verwijst naar de sensibilisering op allerhande niveaus, die zelfs niet eenmalig hoeft te zijn, maar ook kan blijven doorwerken, zoals bijvoorbeeld het doven van lichten of afzetten van printers.

De heer *Patrick Devlies* zegt dat er honderden acties lopen en dat sommige daarvan al van voor de besparingen dateren. Er zijn al jaren campagnes inzake energieverbruik, maar die zijn nu nog geïntensifieerd.

De heer *Filip Watteeuw* zegt dat het bij een zware besparingsronde vaak mogelijk blijkt om zeer goede ideeën snel door te voeren, maar dat men niet eindeloos kan blijven snijden.

Minister *Philippe Muylers* stelt dat men precies daarom voor de miljoenen die er minder aan dotatie van het federale niveau zouden komen, niet opnieuw voor een kaasschaafmethode heeft gekozen. Die limieten van die methode zijn immers bereikt. De VDAB slaagt erin efficiënter te werken dan al het geval was en zit in de spits, onder meer inzake ICT. Als het moet kan iedereen nog efficiëntiewinst boeken. De VDAB heeft dat idee toegepast en is nog performanter gaan werken uit noodzaak.

De minister beseft tegelijk dat men na 2011 niet nog eens een dergelijke inspanning kan vragen. Hij staat achter de filosofie die gehanteerd is voor 2010 en 2011, maar stelt dat men daarna selectiever te werk zal moeten gaan.

2.2. Bespreking

De heer *Bart Van Malderen* zegt dat de beleidsbrief uitgaat van een omgevingsanalyse die getuigt van enig optimisme. Cijfers moeten daar het argument voor zijn: de economische groei trekt wat aan, het aantal vacatures stijgt, er is al twee maanden een daling van de werkloosheid en nieuwkomers op de arbeidsmarkt vinden sneller een job.

Het is echter nog te vroeg om victorie te kraaien, zeker met het oog op de blijvende effecten ervan zoals sluitingen en delokalisatie. De desindustrialisering van de economie zet zich versneld door en de effecten daarvan werken ook door in de omzet en tewerkstelling in de diensteneconomie. Het lid verwijst naar Ierland, waar de positie van de euro in het gedrang komt en Spanje waar ook geregeld rumoer is. Hij verwacht dat er opnieuw een economische storm aankomt, mocht het probleem zich ook in Spanje doorzetten. Heel wat regeringen hebben saneringen aangekondigd en dat heeft een invloed op de economische groei. Ook de volgende Federale Regering in België staat voor de enorme opdracht om de opgebouwde begrotingstekorten te beteugelen. Zelfs de nog te overbruggen kloven ten opzichte van Europa 2020 en het Pact 2020, zoals opgesomd in de beleidsbrief, en de doelstellingen en conclusies op pagina 9 van de beleidsbrief lijken wat te optimistisch te zijn voorgesteld.

De demografische context speelt ook mee. Een vijftiental jaar geleden waren er zowat 14 werkzoekenden per vacature. Intussen zijn dat er maximaal 4 tot 6, de regionale verschillen nog niet meegerekend, of de verschillen tussen sectoren. Er zijn gigantische noden in de socialprofitsector. De zorgberoepen nemen aan belang toe.

Ook zorgwekkend vindt het lid dat de kansen op werk zeer ongelijk verdeeld zijn in het land. 70 percent van de werkzoekenden behoort momenteel tot een kansengroep. De beleidsbrief legt sterk de nadruk op 50-plussers, met nieuwe initiatieven. De andere groep die 70 percent vertegenwoordigt mag echter niet uit het worden verloren. Met in gedachten de toenemende taakstellingen en lagere budgetten van de VDAB, moet er over gewaakt worden dat mensen niet systematisch in de werkloosheid blijven steken. Men is intussen al tien jaar een doorgedreven arbeidsmarktbeleid aan het voeren in Vlaanderen. De evolutie in de manier waarop werkzoekenden zijn benaderd en begeleid, leidt tot nieuwe inzichten. Als er geen succes blijkt bij evaluatie, moet er bijgesteld worden. Het zogenaamde maatpak is ter zake van groot belang, mits men niet onder de lat gaat en de minimale begeleiding niet geeft. Een meer geïndividualiseerde aanpak waar nodig kost ook meer. Is het wel verantwoord te denken dat het geheel goedkoper wordt als de dienstverlening op peil moet blijven, gezien de 70 percent werklozen die tot kansengroepen behoren?

Een andere algemene vaststelling is dat de duurtijd van de werkloosheid een grote invloed heeft op de kansen om werk te vinden. Snel ingrijpen is dus de boodschap.

Ook de duurzame uitstroom bewaken is belangrijk, zo niet moet telkens weer een traject opgestart worden voor wie in en uit de werkloosheid raakt. Dat leidt tot frustraties bij de werkzoekende, en tot een overmatige werkbelasting bij wie voor begeleiding instaat.

Inzake de link met het onderwijs lijken de impact van stages en de niet-gekwalificeerde uitstroom zeer belangrijk.

De arbeidsmarkt zelf verandert. Dat maakt de competentieopbouw des te belangrijker. Het Mattheuseffect speelt hier: hoe hoger de nood aan opleiding, hoe zwakker de positie op de arbeidsmarkt. Uit onderzoek blijkt dat men ook des te minder heeft kans op vorming binnen het bedrijf, formeel of informeel. De beleidsbrief vermeldt een aantal onderzoeken die enigszins genuanceerde, maar gelijklopende resultaten geven: één op vijf in het werkzaamheidsonderzoek krijgt te weinig opleidingskansen. Niet alleen de overheid moet daarop moet worden aangesproken, maar ook de werkgevers. Men moet ervan overtuigd raken dat ook in een kmo competentieopbouw mogelijk en nodig is om de concurrentie van de toekomst aan te kunnen. Men moet af van het diplomafetisjisme en daarvoor moeten weloverwogen stappen worden gezet.

In tijden van crisis moeten alle middelen gericht en in lijn ingezet worden. Er is screening nodig op grond van efficiëntie en in functie van de gestelde doelen. Samenwerking zoeken is een opdracht in dat verband, gezien de geringe budgettaire marge. Het lid ziet in die zin wel wat in de sectorfondsen, die vaak nog over heel wat middelen beschikken en over heel wat expertise beschikken en vaak ook structureel worden gefinancierd.

Met betrekking tot de poging om maatwerk te leveren en te individualiseren, moet erover worden gewaakt dat de problematiek werkloosheid niet geïndividualiseerd wordt. Er mag niet worden afgestapt van een benadering die uitgaat van een structurele achterstelling van bepaalde groepen. Het lid hecht in dit verband veel belang aan het instrument van de jobindicator, die aangeeft hoeveel jobaanbiedingen iemand op een bepaald moment heeft gekregen. Dat vertelt veel over de positie op de arbeidsmarkt, maar kan ook het debat over beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkering ontrafelen. Als er geen aanbod is, dan zijn er andere stappen nodig. Een beperking op de tijd van de werkloosheid moet er zijn door de mensen aan een job te helpen. Uit de individuele jobindicator zijn ook collectieve structurele conclusies te trekken.

Bij de uitrol van het sluitend maatpakconcept werd een evaluatie rond eind 2010 vooropgesteld. Die zal toch ook in het parlement worden besproken en daarbij zal toch ook worden aangegeven wat de evaluatiecriteria zijn?

In het WIP is 7,6 miljoen euro uitgetrokken in het kader van de middellange en langdurige werkloosheid. Daarmee worden 16.500 extra trajecten opgezet. Wat is het totaal aantal trajecten en hoe verhouden de extra trajecten zich daartoe? Hoe staat dat tegenover de totale doelgroep in verhouding?

Is de Viona-studie over de evaluatie van de werkervaring intussen beschikbaar?

Een goede zaak is de passus in de beleidsbrief over de matrix die wordt opgezet met de minister van Sociale Economie rond opleidings- en tewerkstellingsmaatregelen. Afstemming is immers positief en de verkokering wordt aangepakt. Allicht moet op termijn ook de minister van Welzijn betrokken worden.

Voor de VOP wordt een rationaliserings- en efficiëntieverhoging doorgevoerd in het kader van de besparingen. Het effect op het terrein zal daar moeten worden bekeken. Het doel is meer personen met een handicap aan het werk te krijgen in het reguliere arbeidscircuit. De vaststelling dat de overheid daar nog altijd het slechtst scoort, toont aan dat de engagementen niet gehaald worden en dat er te weinig ambitie van uitgaat.

De VOP vormt de integratie van de VIP en Cao 26, aanpassing op de werkvloer. Er waren engagementen ten aanzien van de sector dat de lopende Cao 26-overeenkomsten gehandhaafd zouden blijven. Is dat zo in de hervorming van de VOP?

Met betrekking tot deeltijds onderwijs en voltijds engagement stelt men vast dat er grote regionale verschillen zijn. Cijfermatig zijn er ook problemen om het te realiseren. Zijn er intussen nieuwe cijfers en heeft de crisis daar een duidelijke invloed?

Het steeds verder uitrollen en verfijnen van de sluitende aanpak brengt alsmaar meer nieuwe inzichten. Een gevolg daarvan zijn de werkzoekenden met acute of chronische medische, mentale, psychische of psychiatrische problemen (MMPP). Uit de tender blijkt dat één op drie uit die categorie kan gehaald worden en in een verder traject kan gezet worden. Dat is weliswaar een positieve zaak, maar men mag zich ook niet blind staren op dat cijfer. Eén percent van de werkzoekenden valt onder de categorie MMPP, maar dat dekt niet de hele lading van wie zeer moeilijk tot bijna niet inschakelbaar is, bij de inschatting van de totale doelgroep. De slaagpercentages bij de MMPP's wijzen erop dat allicht nog andere groepen onder de radar zitten.

Inzake arbeidszorg is afstemming nodig, en dat blijkt ook uit de diverse beleidsbrieven. Is er echter een duidelijke visie rond arbeidszorgprojecten die moeten leiden naar werk? Er zijn arbeidszorgprojecten die niet tot doel hebben de doelgroepen naar de sociale economie en op termijn naar de reguliere economie te leiden. Wat is curatief-therapeutisch en wat zijn veeleer emanciperende trajecten die naar werk moeten leiden? Misschien moet een andere naam worden gekozen, want de vlag dekt nu uiteenlopende ladingen.

Voor de proeftuinen van de VDAB wordt een nieuwe ronde aangekondigd. Worden dat allemaal nieuwe of gaat het om een uitdieping van bestaande proeftuinen? Er was een vrij lange termijn nodig was om deze proeftuinen op te starten en het zou jammer zijn de ervaring niet verder uit te bouwen.

Inzake het grotere arbeidsaanbod, heeft de minister het in eerste instantie over migratie. Er is een daling in het aantal uitgereikte arbeidskaarten A en B. Dat is te wijten aan het wegvallen van de verplichting voor de relatief nieuwe lidstaten. Alleen Roemenië en Bulgarije moeten nu nog arbeidskaarten aanvragen. In de pers waren alarmkreten te lezen over de grote instroom van Oost-Europese burgers in de steden. Er zouden filières naar België zijn omdat hier vrij gemakkelijk arbeidskaarten worden verstrekt. Worden ter zake nieuwe maatregelen uitgewerkt?

De interregionale mobiliteit stelde 1000 vacatures voorop. Wordt dat doel gehaald? Wat is de invloed van de crisis?

De toolbox Leef tijd en Werk wordt al drie jaar na elkaar in een beleidsbrief aangekondigd. Waarom duurt het zo lang? Komt die er? Hoe ziet de minister die campagne?

Voor 2010 ziet het er volgens de minister naar uit dat de 750 diversiteitsplannen gehaald worden. Is dat zo? Uit de beleidsbrief kan niet worden afgeleid wat de doelstelling voor 2011 is. Blijft die gelijk?

Over de invloed van de crisis op de doelstellingen van het Jobkanaal is al een discussie gevoerd. Hoe ziet de minister die targets voor de toekomst? Er bleken heel grote regionale verschillen te zijn in de werking ervan. Zijn er ter zake al initiatieven en/of resultaten?

Bij de aanmoedigingspremies stelt de minister grote verschillen vast tussen de regelingen in de sectoren die gesloten zijn naar aanleiding van een cao. In de social-profitsector maken ze deel uit van een één onderhandelingspakket. Ze waren ook bedoeld om de specifieke problematiek van de heel vroege uitstroom van werknemers uit de sector op te vangen en de betrokken werknemers aan de slag te houden. De minister wil de verschillen in bedrag en duurtijd bekijken in overleg met de sociale partners. Betekent dit dat hij alles wil optrekken naar het niveau van de social profit? Indien niet zullen de onderhandelingen met die sector moeizaam verlopen.

Inzake de opleidingscheques is een herstructurering doorgevoerd. Ze zijn op de lijst gezet die geldt voor het betaald educatief verlof en er wordt een nieuwe heroriëntering en optimalisering aangekondigd. Wat moet daaronder worden begrepen? Zijn er al voorstellen?

Ziet de minister al effect van de invoering van het kwaliteitslabel bij outplacement? Wordt het al uitgereikt en is een meer cijfermatige benadering van het outplacement niet aangewezen?

De beleidsbrief raakt ook het item van de discriminatie aan. Naar aanleiding van het debat over discriminatie in de interimsector, zijn suggesties gedaan en engagementen genomen rond gedragscodes. Dat zou ook een prioriteit bij de inspectie moeten zijn. Zelfs de schijn dat de Vlaamse arbeidsmarkt structureel zou discrimineren is te veel.

De heer *Jan Laurys* merkt op dat inzake de apparaatskredieten op programma JA105 (algemene werkingskosten, publicaties, manifestaties, alles wat met communicatie te maken heeft in het kader van het WSE-beleid) wordt vermeld dat er ruimte is voor 70.000 euro en voor één beperkte mediacampagne rond één specifieke beleidsmaatregel. Heeft de minister al iets in gedachten of wordt het opgehouden?

In verband met de provisies onder programma JB102 worden de uitgaven in het kader van het werkgelegenheidsbeleid en het investeringsplan gebundeld om ze nadien te verdelen over de verschillende basisallocaties. Het NGK stijgt met 7.500.000 euro of 33,33 percent. Dat heeft te maken met het feit dat het WIP in 2011 op kruissnelheid komt. De middelen zijn daarvoor nodig. Daarvoor komen ook nog bijkomende middelen uit Europa, zodat het totaal op 38,9 miljoen euro komt. In de toelichting staat dat er ook nog besparingen nodig zijn op de VOP, op de premies e.d. In de basisallocaties JD205, 206 en 207 worden die middelen verdeeld onder de social profit openbare sector en privésector. De besparingen worden daar gespecificeerd. Globaal gaat het om 5,2 miljoen euro. In het najaar 2010 zou daarover onderhandeld worden met de sociale partners om het systeem billijker en efficiënter te maken. Dat is uiteraard een goede zaak.

De heer Laurys stelt voorts dat er wel nog verfijningen mogelijk zijn. In de social profit-sector zijn bepaalde maatregelen in het akkoord ook van toepassing op mensen voor wie het eigenlijk niet is bedoeld. Hij verwijst in dat verband naar vzw's die globaal wel onder de sector ressorteren, maar waar maatregelen voor mensen die zware beroepen uitoefenen en beroepen onder druk, niet toegepast mogen worden voor mensen een administratieve

functie, of in een uitvoerende job. Het instrument kan dus verfijnd worden, maar de maatregelen hoeft daarom niet te verdwijnen. De overheid moet uiteraard het goede voorbeeld geven en laten zien dat men binnen de openbare sector kan uitgaan van gelijkaardige voorwaarden.

Het programma JD102 Werk, over de uitvoering van de sectorconvenants met het Vlaams werkgelegenheidsakkoord, stipuleert de toelichting dat enkel voor de nieuwe sectoren in 2011 convenants kunnen worden afgesloten. De middelen daarvoor moeten uit de provisie van het WIP moeten komen. Dat is begrensd op één miljoen extra. Het is wel merkwaardig dat dit in het gesplitst ordonnanceringskrediet van 2010-2011 veel lager ligt. En vermoedelijk moeten er ook nog betalingen volgen.

JD106 gaat over subsidies evenredige arbeidsdeelname en diversiteit. De effecten van de besparingen zouden opgevangen worden door het beperken van de diversiteitsprojecten tot 16 kleinschalige projecten van de SERRs en RESOCs. Bij het vorige beleidskrediet waren dat er nog 18. De 750 diversiteitplannen in bedrijven worden aangehouden, maar de nadruk komt op verankering en nazorg te liggen. Wil dat zeggen dat er geen nieuwe meer komen en dat men focust op de bestaande? Dat zou de olievlek waarover de beleidsbrief het heeft niet verder uitdeinen. Er wordt ook verwezen naar consultancy en kosten. Dat kost inderdaad veel geld en er kan niet in het ene bespaard worden door in het andere toe te geven.

JD110, internationale ontwikkelingssamenwerking, wordt afgevoerd. Er staat vermeld dat er geen gestelde verwachtingen beschadigd zullen worden. Dat betekent allicht dat er geen vervolg op komt.

JD200 zijn de uitgaven sociale promotie en ze worden ingekort met 8.000 euro in functie van de reële uitgaven. Het budget is voor 100 procent uitgegeven en benut en vreemd genoeg wordt er toch op bespaard.

JD203 zijn de uitgaven DAC. Het niet-gesplitste krediet daalt met 7,71 procent. De reden zou zijn de indexatie ten belope van 330.000 euro en nadien een daling van 1.921.000 euro in functie van de verwachte uitgaven. Dat lijkt te groot om als enige rechtvaardiging te kunnen gelden en vermoedelijk zijn er dus nog andere redenen.

De JD205, 206 en 207 zijn de uitgaven in het kader van het Vlaams intersectoraal akkoord tussen social profit, openbare sector en de privésector.

De beleidsbrief vindt de CD&V-fractie een bijzonder gebruiksvriendelijk en transparant instrument, met een zeer goede krachtige omgevingsanalyse. Er worden prioriteiten in het vooruitzicht gesteld en dat wordt onderverdeeld in operationele doelstellingen en acties. De problematiek wordt zeer goed samengevat. Met de grote hefboomen inzake werkgelegenheid die nog steeds federaal zitten, moet er steeds bijzonder technisch in de marge en op kleine terreinen gemanooeuvreerd worden op Vlaams niveau. Wat natuurlijk opvalt, zijn de cijfers. Plus 33 procent allochtonen, plus 24 procent min-25-jarigen en plus 27 procent personen met een handicap. Bovendien beschikt 43 procent van de allochtonen over een zeer beperkte taalkennis, wat dramatisch is. De VDAB werkt aan tools, onder meer om na te gaan of het aantal personen met een taalachterstand die nog geen NT2 hebben gevolgd, gedaald is. Dat is een goede zaak, omdat precies die taalachterstand een gemakkelijke toegang tot de arbeidsmarkt belet.

In de beleidsbrief zou nog meer cijfermateriaal kunnen zitten, onder meer over de effecten van tewerkstellingsmaatregelen en de uitstroom na 6, 12 en 24 maanden van deelname in een bepaalde tewerkstellingsmaatregel.

De competentieagenda vormt een gepaste aanpak die in 2011 verstrijkt. Wordt er gedacht aan een nieuwe voor 2011-2014?

De CD&V-fractie heeft ook in de vorige legislatuur al gesteld niet te geloven in een eenvormige aanpak van elke werkzoekende. Het is verheugend dat het onderscheid duidelijk wordt gemaakt, dat zelfredzame klanten meer ruimte krijgen en dat wordt gefocust op wie meer coaching en begeleiding nodig heeft. Bij de bespreking van de sluitende aanpak springt in het oog dat een kwart van de dossiers bij de VDAB na drie maanden nog niet behandeld is. Dat impliceert dat de werkzoekende van die groep na drie maanden nog geen enkele vacature aangeboden kreeg of in acties werd opgenomen. Waarom wordt dat niet gerealiseerd en denkt de minister aan een bepaalde remedie?

Met betrekking tot de leerwerkbedrijven, signaleert men dat de inschakelingsmodule nogal verschilt van leerwerkbedrijf tot leerwerkbedrijf, maar ook binnen de leerwerkbedrijven zelf. er is een groot verschil in het vormingsaanbod. Promotoren staan er niet altijd positief tegenover en zien het nog altijd vaak als een kostenbesparende maatregel. Tewerkstelling is inderdaad belangrijker dan opleiden, maar er moet een combinatie zijn. De vraag is dan ook of er niet meer over het concept gewaakt moet worden. De algemene competentieverwerving en economische attitudetraining moeten in hun geheel minimaal aanwezig zijn.

De tewerkstellingsmatrix is een positieve zaak. De grote uitdaging bestaat erin de afstand tot de arbeidsmarkt precies te meten. En wat met de controle? Wordt er iets uitgewerkt in overleg met de sociale partners? Wanneer zou dat gerealiseerd kunnen worden?

1.5 gaat over de VOP-premie. Het recente Viona-onderzoek toont aan dat 40 percent van de personen met een handicap die de premie krijgen, eigenlijk geen wijziging van de werkplek ondervinden, terwijl de premie daar wel deels voor bedoeld is. Het lid dringt er bij de minister op aan dat aan te pakken. Er zijn wel recent aanpassingen gebeurd aan de toepassingsaspecten. Denkt de minister daarmee tegemoet te komen aan dat tekort?

2.2 gaat over de leertijd. Dat is een ondergewaardeerd en miskend instrument en is in het verleden nogal eens misbruikt. Er is nu echter een nieuw decreet en daar is een goede opvolging nodig.

Inzake leren en werken, verwijst het lid naar de vragen van mevrouw Kathleen Helsen. Er leeft al jaren een discussie over het feit dat de helft van de leerlingen geen voltijds engagement heeft. Er zijn weliswaar maatregelen genomen maar ook hier is er een aangehouden inspanning nodig om een bedrijf te stimuleren de engagementen ter zake op te nemen.

De activeringsprojecten voor mensen met een MMPP omvatten de harde kern van de werkzoekenden die heel moeilijk begrepen worden, de onderste laag van de aanbodgroep. De tender zorgbegeleiding kan in dat verband een goede stap zijn.

In het voorjaar 2010 heeft de minister van Welzijn een nota voorgesteld 'Werk Maken van Werk in de Zorgsector'. Is daarover overleg tussen de diverse betrokken ministers?

Het geïntegreerd beleidskader voor arbeidszorg blijft een heikel punt: waar moet het concept immers gesitueerd worden? Als arbeidszorg steeds meer als een reïntegratiemethode

wordt ingepast, dan kunnen er steeds meer problemen rijzen, onder meer met de vrijwilligheid of het onbetaalde karakter. Hoe ziet de minister de begeleiding van de arbeidszorg-medewerkers en de begeleiding op de vloer?

Uit een klantenbevraging van de VDAB is gebleken dat 50 percent ontevreden is over de matching. Welke garanties biedt de competentiegerichte matching? Vermoedelijk verloopt ook dat automatisch en zullen er meer accurate resultaten uit voort komen. Misschien moet aan het inschrijvingsproces gesleuteld worden.

Wat betreft arbeidsmigratie volgt de minister het getrapte model. Een grootscheeps plan inzake arbeidsmigratie is goed, al blijft het een uitdaging om de vele aanwezige arbeidskrachten van vreemde origine te integreren op de arbeidsmarkt. Velen zijn trouwens nu al Belg.

De beleidsbrief laat ook weten dat de VDAB acties in het buitenland zal opzetten om mensen te rekruteren. Dat actief ingrijpen op die markt is vrij nieuw.

De 50-plussers zijn inderdaad ondervertegenwoordigd in de trajectbegeleiding. Er komt een uitbreiding van de begeleidingsaanpak, maar uiteindelijk botst men altijd op het plafond van te weinig vacatures voor die doelgroep. Twee jaar is een akkoord afgesloten maar de engagementen die de werkgevers aangingen, blijken nog niet uitgevoerd. Werkgeversorganisaties slagen er ook niet altijd in hun achterban bewust te maken van de problematiek van aangepaste vacatures voor 50-plussers. Het lid hoopt en veronderstelt dat de minister het akkoord dat met de SERV is afgesloten, zal respecteren.

De ViA-doorbraak rondetafel die in het vooruitzicht wordt gesteld, behandelt de lerende Vlaming en actief ouder worden. Het komt vreemd over dat net in de sector waar dergelijke inspanningen worden geleverd, ook bespaard wordt. Hier kan nogmaals worden verwezen naar het SERV-advies dat verantwoordelijkheden wil leggen bij andere ministers en andere beleidsdomeinen voor cofinanciering. Is daar al overleg over geweest?

Diversiteit en sociale invasie worden in één programma aan elkaar gekoppeld, wat hopelijk niet tot vervaging zal leiden. Met meer aandacht voor competenties en innovatie kan precies de doelgroep diversiteit een eerste slachtoffer worden, omdat de eisen dan hoger worden gesteld.

Werkbaarheid is een moeilijk begrip en is moeilijk meetbaar. Dat gebeurt voornamelijk op basis van ondervraging van de werknemers. In samenwerking met de sociale partners wil de minister initiatieven nemen om de werkbaarheid te verhogen. Er is zelfs sprake van een akkoord ter zake. In die sfeer situeert zich ook de hervorming van de aanmoedigingspremie. Hopelijk kan alles in de juiste context geplaatst worden. Stress kost ook geld aan bedrijven.

Het lid was onder de indruk van de cijfers van het ervaringsbewijs EVC, dat een aanhoudende groei kent en in 2009 zelfs een verdubbeling van het aantal kandidaten. Het kan al behaald worden voor verschillende groepen in diverse sectoren. Zijn er cijfers over de mate waarin dat EVC ook echt een verschil maakt? Zien de werkgevers dat attest voor vol aan?

In 10.2 voorziet de minister in een heroriëntatie en optimalisering van de opleidingscheque. Dat zou in samenwerking met minister Smet gebeuren. Er circuleert al lang een voorstel over het inter-professioneel statuut van de lerenden, waar werknemers die willen gaan studeren, via tijdsfacilitering of studiebeursfacilitering die mogelijkheid krijgen. Het lid stelt voor dat binnen de VESOC te bespreken.

De overbruggingspremies vervallen na 31 december. Verlenging is op dit ogenblik niet nodig, maar de idee kan wel worden behouden voor als zich nog een crisis voordoet. Het trof dat er voor het aspect vorming zo weinig interesse blijkt te zijn, aangezien dat altijd een versterking is van de positie van de werknemer.

De omgevingsanalyse geeft aan dat het aantal NEET-jongeren (not in employment, education or training) weer is opgelopen tot 7,3 percent. Zij missen de heropleving van de economie. De beleidsbrief houdt voor dat er korte werkervaringen aan die doelgroep zouden worden aangeboden om de leemte op te vullen. Gaat het om de werkateliers? Hoe wordt dat geëvalueerd? Er zijn al 1000 trajecten per jaar en intekenen was mogelijk vanaf 1 augustus 2010 om te starten op 1 november.

De stille arbeidsreserve waarvan sprake in de beleidsnota, de overstap van huishoudens naar arbeidsmarkt, behelste een groep van 11.500 mensen. Daarnaar wordt niet langer verwezen. Heeft dat te maken met de crisis?

De heer *Matthias Diependaele* beaamt dat de beleidsbrief een bijzonder goed gestructureerd en heel leesbaar document is.

De crisis op de arbeidsmarkt lijkt wat achter de rug, maar enige ongerustheid is toch nog op zijn plaats. Het spook van de knelpuntvacatures duikt weer op, gekoppeld aan de tewerkstellingsparadox van 211.000 officieel werkzoekenden zijn, terwijl de Vlaamse werkgevers klagen dat veel openstaande vacatures, ongeveer 44.000 knelpuntvacatures, niet ingevuld raken. Dat aandachtspunt moet zeker behouden blijven, mede omdat men vreest voor een toename in de toekomst.

De conjuncturele of kortdurende werkloosheid neemt wel relatief vlot af op de Vlaamse arbeidsmarkt. Geschoolde schoolverlaters vinden vrij snel werk. Het risico op instroom in de zeer langdurige werkloosheid wordt echter alsmaar groter. Mensen die bij het begin van de crisis niet meteen op de arbeidsmarkt kwamen, kon men niet direct helpen, en lopen dat risico. Dat gaat vooral op voor werkzoekenden van 50 en ouder.

De vier prioriteiten voor de de N-VA behelzen in eerste instantie de versterking van het activeringsbeleid voor langdurig werkloosheid en structurele uitkeringsafhankelijkheid, de focus op het verhogen van de arbeidsdeelname, de versterkte investeringen naar vraaggericht competentie- en loopbaanbeleid, met een link naar onderwijs, en het slim besparen via een toegenomen kostenefficiëntie.

In het kader van het activeringsbeleid voor werkzoekenden, herinnert het lid eraan dat België ongeveer het enige land is waar men er denkt goed aan te doen de werkloosheidsuitkeringen niet in de tijd te beperken. Via de wachtuitkering krijgen werkzoekende schoolverlaters toegang tot de werkloosheidsverzekering. Het is daarom cruciaal dat werkzoekenden niet aan hun lot worden overgelaten. De intensieve begeleiding en activering van die werkzoekenden zoals in de beleidsbrief aangekondigd, is dan ook nodig. De beleidsbrief legt een duidelijk accent op het sluitend maatpak voor werkzoekenden die ver staan van de arbeidsmarkt, een sluitend taalbeleid voor anderstaligen en de opstart van werkateliers voor jonge werkzoekenden. Internationaal vergelijkend onderzoek toont aan dat de beste optie voor een activerend arbeidsmarktbeleid een intensieve begeleiding en opvolging is van het zoekgedrag van de werkzoekenden. Er is ook een evenwicht nodig tussen rechten en plichten van de werkzoekende. Waar nodig, moet ook in sanctionering voorzien worden via het verminderen of schrappen van de werkloosheidsuitkering.

Het effect van investeringen in competentieversterking en opleiding is in vergelijking veel-
eer gemengd. Een duidelijk positief effect wordt waargenomen bij opleidingen die vol-
doende arbeidsmarktgericht zijn. Het effect van diverse gesubsidieerde programma's van
directe jobcreatie of overheidstewerkstelling is volgens diverse internationale studies nega-
tief. De beleidsbrief legt de juiste inhoudelijke prioriteiten en maakt de juiste keuzes. Met
het ergste van de crisis stilaan voorbij, moet er vooral op worden toegezien dat de piek in
de conjuncturele werkloosheid geen verloren generatie oplevert die verzandt in structurele
werkloosheid. Er is een snelle reactivering nodig van de werkzoekenden die de voorbije
twee jaar geen begeleidingsaanbod hebben ontvangen, gecombineerd met de uitbreiding
van het werkaanbod voor langdurig werkzoekenden.

Wat de eindeloopbaanproblematiek en het verhogen van de arbeidsdeelname van 50 en
55-plussers betreft, blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat dit het meest prangende
probleem is. De aandacht mag in het kansengroepenbeleid weliswaar niet alleen naar die
groepen gaan, maar die moeten wel bovenaan de prioriteitenlijst staan. Het lid hoopt dat
men erin zal slagen het activeringsbeleid voor werkzoekenden tot 58 jaar kan worden uit-
gebreid.

De huidige systematische aanpak van werkzoekende 50-plussers zou nog te weinig impact
hebben. De doorstroom naar een intensieve begeleiding in 50-plusclubs of reguliere tra-
jectbegeleiding is nog te beperkt. Werkzoekende 50-plussers dreigen daardoor onderverte-
genwoordigd te blijven in de trajectwerking voor werkzoekenden.

De versterkte investering in vraaggericht competentie- en loopbaanbeleid dient geëvalu-
eerd te worden en het is cruciaal dat men de handen in elkaar slaat met het beleidsdomein
Onderwijs. In plaats van ervan uit te gaan dat wat het onderwijs aflevert, moet worden
aanvaard op de arbeidsmarkt, mag er vanuit de arbeidsmarkt een zekere eis komen zodat
onderwijs kan bijsturen.

Slim besparen door een verhoging van de kostenefficiëntie van het gevoerde beleid kan,
maar de kaasschaafmethode moet met de nodige omzichtigheid gehanteerd worden, zo
blijkt uit alle bronnen. Die methode heeft ongeveer overal haar grenzen bereikt, stelde ook
de minister, en de VDAB en het Rekenhof bevestigden dat.

De heer *Chris Janssens* heeft een begrotingstechnische vraag over de opleidingscheques en
de VOP's. Het Rekenhof stelt dat die gefinancierd worden uit de werkingsdotatie, terwijl
de tewerkstellingspremies voor 50-plussers een eigen basisallocatie hebben. Het Rekenhof
vraagt zich af of het ook niet beter zou zijn om ook voor die andere stelsels in een eigen
basisallocatie te voorzien.

Een andere opmerking van het Rekenhof ging over het WIP en de geplande uitgaven. Die
zijn al bekend, maar ze worden toch als provisioneel krediet ingeschreven. Daar horen ze
volgens het Rekenhof niet meer thuis. Hoe staat de minister tegenover die stelling?

De maatregelen om meer 50-plussers aan de slag te krijgen en inzake personen met een
handicap, mogen in de praktijk niet leiden tot minder aanwervingen uit die groep. Onlangs
nog maakte de minister cijfers bekend die door de VDAB samengevat zijn, waaruit blijkt
dat het aantal 50-plussers die opleidingen volgden met het oog op een job, afgenomen is
in het voorbije jaar. Voor 2008 en 2009 waren er nog 6000 50-plussers in opleiding bij de
VDAB. In de eerste acht maanden van 2010 waren het er nog slechts 3000.

In Vlaanderen is er inderdaad een groot verschil in werkzaamheid naargelang van de leef-
tijd van de werknemers en werkzoekenden. Daarnaast heerst een blijvend probleem van

te lage werkzaamheid in de categorie 50-plus en vooral 55 en 60-plussers. Eind oktober 2010 waren er meer dan 52.000 werkzoekenden ouder dan 50 jaar, wat een stijging van 4,3 percent vertegenwoordigd tegenover het vorige jaar. Dat is niet helemaal aan de crisis te wijten, want ze schijnen minder getroffen dan de andere leeftijdsgroepen. Eenmaal in de werkloosheid, hebben ze het wel moeilijker om weer aan de slag te raken; Dat is gebleken bij de nulmeting in het kader van ViA en Pact 2020, die aantoonde dat de werkzaamheidsgraad van 50- en vooral 55-plussers sterk te wensen overlaat. Doel van het pact is nochtans een gemiddelde jaarlijkse groei te bewerkstelligen van minstens één percentpunt. De Europese doelstelling van een werkzaamheidsgraad van 50 percent is nog lang niet in zicht.

In de beleidsnota Werk kaartte de minister al aan dat de gevolgen van de vergrijzing op de arbeidsmarkt moeten worden opgevangen door het stimuleren van herintrede via een versterkt activeringsbeleid voor werkzoekende 50-plussers. Dar had echter nog niet het gewenste gevolg. Wat zijn de redenen daarvoor en heeft de minister een bijsturing op het oog?

Er is een akkoord tussen de Vlaamse Regering en de sociale partners, Samen op de Bres voor 50-plus. Dat voorziet in een systematische begeleiding voor nieuwe werkzoekende 50-plussers. Hoe evalueert de minister die aanpak, waarbij in eerste instantie de focus ging naar 50 tot 52-jarigen uit de nieuwe instroom? Wordt dit uitgebreid naar de hogere leeftijdscategorieën?

Wat de VOP betreft, was sprake van een boze brief aan de minister vanwege VKW-Limburg met een aanklacht over het ontbreken van een overgangsregeling voor aanwerving van personen met een handicap. De aanpassing zou volgens het VKW ook betrekking hebben op de eerder ingediende dossiers waardoor bedrijven de impulssubsidie mislopen waarop ze wel gerekend hadden en volgens hun overeenkomst ook recht op hebben. Klopt dat en waarom is er geen overgangsperiode ingeschreven?

In de provincieraad van Limburg heeft de burgemeester van Beringen aangegeven het vreemd te vinden dat de provincie opleidingen voor jonge werklozen uit kansengroepen gaat subsidiëren. Opleidingen en acties van werkgevers- en werknemersorganisaties, maar ook van de VDAB zouden tot 85 percent van de projectkosten gesubsidieerd kunnen krijgen vanuit de provincie. Dat zou volgens de burgemeester niet nodig zijn mocht de VDAB zijn werk goed doen, want die heeft immers de opdracht daartoe gekregen van de Vlaamse Regering. Wat vindt de minister daarvan? Komt de provincie in het vaarwater van de VDAB als er subsidies worden toegekend en gebeurt dit ook in andere provincies?

Voor wat evenredige arbeidsdeelname en diversiteit betreft, stelt de minister nog altijd het doel voorop van 750 organisaties met diversiteitsplannen. Kan de minister toelichten wat hij bedoelt met de stelling dat hij meer nadruk wil leggen op verankerplannen?

Wat ten slotte Jobkanaal betreft, dat bleek in het voorbije jaar al voor 2471 mensen succesvol. Het ging om 55 percent allochtonen, 24 percent 50-plussers en 21 percent personen met een handicap. Hoe zijn volgens de minister de verschillen te verklaren in die verhouding?

De heer *Filip Watteuw* treedt de positieve woorden over de duidelijkheid en de leesbaarheid van de beleidsbrief bij. Hij waardeert vooral dat de minister ook probeert om concrete maatregelen aan zijn doelstellingen te koppelen. De heikele kwesties inzake de arbeidsmarkt worden geduid, de verschillen en de diversiteit op de arbeidsmarkt komen goed aan bod.

De effecten van de crisis noch de crisis mogen inderdaad als voorbij beschouwd worden. Er zijn genoeg signalen dat er nog ongerustheid mag leven. Het lid herinnert in dat verband aan zijn vraag eerder over de overbruggingspremie, waarbij hij ervoor pleitte om ervoor te zorgen dat die indien nodig snel kan worden gereactiveerd.

De minister houdt rekening met de demografie, maar mogelijk niet voldoende. De focus ligt sterk op de werkzaamheidsgraad van 50-plussers, maar het grote probleem zit bij de 60-plussers. Er zullen in de nabije toekomst grote groepen 65-plussers uitstromen en vervangen worden door groepen van 50 tot 65 die kleiner zijn. Daarbovenop komt dat het vrouwelijk deel van instromende 50-plussers, veel werkzamer was dan de uitstromende groep. Onderschat men de demografische impact niet en wordt de nadruk niet te veel gelegd op de werkzaamheid van 50-plussers?

Over discriminatie en diversiteit heeft het lid al samen met de heer Van Malderen een interpellatie gehouden met betrekking tot incidenten in de uitzendsector. Dat fenomeen speelt overigens ook in andere sectoren. De beleidsbrief bevat echter weinig harde maatregelen om daar iets aan te doen. Er zijn wel preventieve acties en een actieplan vooropgesteld. Ook de rol van een inspectie en van een onafhankelijk meldpunt zou moeten worden uitgediept.

De diversiteitsplannen van de minister zijn positief, maar het blijft allemaal relatief vaag. De link tussen sociale innovatie en diversiteit is verdedigbaar mits men beducht is voor de mogelijke effecten, zoals ook de heer Laurys al stelde. De klemtoon moet ook blijven op de diversiteit.

Op pagina 28 staat een opvallend stukje over arbeidsmigratie: het potentieel moet aanbeoordeld worden. Dat lijkt niet zo vanzelfsprekend. Met de instroom weet men immers al vaak geen raad. Groepen van de bevolking raken niet aan een job en missen bepaalde competenties. Men slaagt er bovendien niet in ze die bij te brengen. Hoe denkt men dat dan te doen voor de arbeidsmigratie en daarop in te zetten? Dit lijkt veeleer gericht op economische migratie.

Bij diverse besparingen kunnen vragen worden gesteld: VOP, opleidingscheques, tewerkstellingspremies 50-plus, aanmoedigingspremies. Daar besparen is niet zo evident, want als de minister wil snoeien in bijvoorbeeld de opleidingscheques, gaat hij in tegen de optie die is genomen om levenslang leren te bevorderen. Dat er aan het systeem gesleuteld moet worden, klopt wel. Zo is de federale lijst betaald educatief verlof niet specifiek gericht op de Vlaamse arbeidsmarkt. Bij de tewerkstellingspremie 50-plus reageerden heel wat werkgevers die erop wezen dat het aangegane engagement plots wordt aangepast. Heel wat van de plannen van de minister botsen met andere opties die al genomen. Is het mogelijk om zeer nauwgezet de gevolgen, en niet alleen de financiële impact, van de aanpassingen op te volgen?

Een bijkomende bezorgdheid is dat er partners nodig zijn om op de arbeidsmarkt iets waar te maken: werknemers, vakbonden, sociaal-cultureel vormingswerk enzovoort. Door de besparingen worden een aantal daarvan ook getroffen. Het overleg met die partners moet dan ook nog intensiever worden gevoerd.

Tendering is een graag gebruikt instrument. Daaromtrent is eind 2009 via een studie een evaluatie gebeurd. Welke concrete maatregelen zal de minister naar aanleiding van die studie nemen? Bij de tender arbeidszorg in het kader van de bevoegdheid sociale economie, bleek er maar één inschrijving te zijn. Heeft dat niet te maken met een verarming van het veld waaruit de inschrijvers zouden moeten komen?

De tewerkstellingsmatrix is een interessante manier van werken. Kan de minister een concrete timing vooropstellen en aangeven hoe dit verder zal worden uitgewerkt? In dit verband was de opmerking van de heer Laurys over de afstand tot de arbeidsmarkt zeer interessant.

Zoals de heer Diependaele aangaf, moet het onderwijs toeleiden naar de arbeidsmarkt en mensen daar meer kansen bieden. Men mag echter niet verwachten dat het onderwijs rechtstreeks naar concrete functies leidt. Het onderwijs kan zich onmogelijk telkens weer aan de technologische evoluties aanpassen. Dat is financieel niet haalbaar.

Naast de werkzaamheid, wijst het lid nog op het belang van de werkbaarheid. Het regeerakkoord stipuleert duidelijk dat werkbaar werk realiseren de genomen optie is. Hoe wordt dat gelinkt met de aanpassing in de aanmoedigingspremies? Is er overleg gepleegd ter zake met de sociale partners?

Deeltijds leren en werken loopt niet altijd gemakkelijk. Het aanbod lokt veel jongeren, maar resulteert niet effectief in het vinden van een job in dat kader. Aan welke maatregelen denkt de minister in dat verband?

Bij de begroting loopt een programma af dat voordien werd gesteund: het Decent Work-program in Mozambique. Komt daarvoor iets anders in de plaats? Loopt daarmee de inbreng in ontwikkelingssamenwerking ook af?

Ook mevrouw *Lydia Peeters* sluit zich aan bij de lovende woorden over de leesbaarheid en de structuur van de beleidsbrief.

De omgevingsanalyse bevat veel cijfers, maar brengt geen rust voor de toekomst. Er zit enige verbetering in de werkloosheidscijfers, maar niet zozeer in de werkzaamheidscijfers. Naar verwachting daalt de werkzaamheidsgraad nog verder in 2010 naar 69,5 procent.

De minister schrijft dat de storm dezelfde is, maar dat de schade verschilt. Ook de hulpverlening verschilt echter. De crisis heeft een enorme weerslag gehad die 4000 faillissementen, 40.000 jobs in de industrie en in totaal meer dan 30.000 jobs heeft gekost. De Vlaamse arbeidsmarkt heeft zichzelf nog vrij goed in stand gehouden, maar dat is vooral dank zij de federale overheidsmaatregelen, zo stelt de OESO.

De beleidsbrief bevat heel wat goede bedoelingen en bijkomende taken en ambities. De minister heeft zelf gevraagd niet in detail te vragen naar de stand van zaken over maatregelen die nog in een geleidelijke fasering zitten. Er zijn echter steeds meer taken voor de VDAB en steeds minder middelen. Dat schept, zoals al gezegd, onmiskenbaar een spanningsveld om de verhoudingen in evenwicht te houden. De limieten van de kaasschaaf zijn, aldus de minister, bereikt tegen 2012. Die methode heeft intussen al heel wat slachtoffers gemaakt.

Het wegvallen van de jobkorting, die eerder al teruggebracht was tot de laagstverdienende, druist in tegen de ambitie om de werkzaamheidsgraad te verhogen. De mensen met de lage lonen worden nu niet meer extra aangemoedigd om aan de slag te blijven. Er wordt steeds gepleit voor meer fiscale autonomie, maar daar waar die al gold, wordt het afgeschaft.

Een ander slachtoffer van de kaasschaaf is het budget voor de opleidingscheques. Ook voor de tewerkstellingscheques 50-plus geldt dat. Het Rekenhof wijst op een duidelijk

tekort in die zin. Voor de tewerkstellingspremie voor arbeidsgehandicapten is het budget ontoereikend.

Opvallende en alsmaar terugkerende term in de beleidsbrief is ‘geleidelijk’ of ‘gefaseerd’. Dat wijst er op dat het allemaal de nodige tijd in beslag zal nemen. Tegelijk is er nochtans nood aan snelle acties.

Dat er her en der ook streefcijfers worden opgenomen, is verheugend. Op pagina 9 gaat het over de knelpuntberoepen. Terecht maakt de minister de verdeling tussen kwantitatieve en kwalitatieve knelpuntberoepen. Het streefdoel is een geïntegreerd knelpuntenbeleid met een uitstroompercentage van 65 percent. Dat is positief, maar het mocht hoger liggen.

Bij de optie van een activerend werkgelegenheidsbeleid wordt de bestrijding van de structurele werkloosheid vooropgesteld. De opmerkingen zijn terecht, maar de algemene ambitie blijft te gering. Er is sprake van een geleidelijke invoering omwille van de capaciteit van de VDAB.

Het maatpak in plaats van de gestandaardiseerde begeleidingsmodellen, is op zich een goede zaak. Ook daar verloopt de geleidelijke invoering echter te traag. Des te langer de invoering van dergelijke maatregelen duurt, des te groter het probleem wordt. De prioriteit in het concept van maatpak in het kader van de bestrijding van structurele werkloosheid zou gaan naar de nieuw ingeschreven werkzoekende. De groep van de middellange en langdurig werkzoekenden neemt tegelijk alsmaar toe, zo blijkt uit de omgevingsanalyse.

Onder 1.3 van de beleidsbrief is er sprake van de uitbreiding van de werkervaring, als onderdeel van het activeringsbeleid. De VDAB pleit er echter openlijk voor om ook het vrijwilligerswerk toe te staan, naar het voorbeeld van Nederland. Wat wil men daar concreet mee aanvangen? Houdt het in dat de langdurig werklozen overgaan naar een vrijwilligersstatuut waarvoor ze een vergoeding krijgen en uit de statistieken verdwijnen? Dat zal de werkzaamheidsgraad hoegenaamd niet verhogen.

Wat onder 1.4 wordt vermeld over de versoepeling van het IBO, valt toe te juichen, maar tegelijk moet worden gewezen op de maatregelen die in het verleden de mogelijkheid boden om na het IBO contracten van bepaalde duur af te sluiten. De versoepeling bleek daar dode letter gebleven, want niemand had al zo’n contract gekregen. Een grondige bijsturing is dan ook nodig. Daarnaast is er ook het gegeven dat de VDAB in geval van slechte motivatie over geen enkel middel tot sanctie beschikt. De VDAB moet zelf een motivatie geven bij de IBO-contracten en heeft al heel wat werk. Met de motivatie kan men toch niets doen want een afwijzing is geen gevolg. Kan dit in het kader van de efficiëntiewensen dan niet beter worden weggelaten?

Het IBO-interim kan evenmin goede cijfers voorleggen. Er waren in totaal 3 afgesloten contracten voor 50-plussers, evenveel voor arbeidsgehandicapten en 35 voor allochtonen. Er is dus nog werk aan de winkel.

Voor wat het IBO voor het deeltijds onderwijs betreft, wacht de minister op het advies van de Nationale Arbeidsraad. Welke uitvoeringsmodaliteiten en streefcijfers worden ter zake vooropgesteld?

Het principe van de rugzak in het kader van de tewerkstellingsmatrix is een goede zaak. Wanneer zou de implementatie van de matrix van start kunnen gaan? Is er al feedback uit Europa over de plannen?

In de beleidsbrief wordt tevens gewag gemaakt van de bijsturing van de 50-plus premie en de ondersteuningspremie. Het is inderdaad spijtig dat de middelen worden teruggeschroefd. Bij de aanmoedigingspremie wordt een vermindering van 5,2 miljoen euro doorgevoerd. Als 75 percent van de aanvragen voor de 50-plus premie resulteerde in een definitieve plaats op de arbeidsmarkt, lijkt het niet verstandig om dat nu terug te schroeven. Het tewerkstellen van 50-plussers moet één van de cruciale beleidspunten blijven.

Ook de onderdelen inzake de jeugdwerkloosheid en de versterking van de werkzaamheid bij jongeren zijn een goede zaak. Dat geldt ook voor de werkateliers en zeker de uitbreiding naar 25- en 30-jarigen, voor zover ze langer dan één jaar geen begeleidingsaanbod hebben gehad.

Ook de maatregelen betreffende de vroegtijdige schoolverlaters worden positief onthaald.

De versterking van het partnership met werk en welzijn is positief. Wat de samenwerking betreft tussen OCMW en VDAB, waren er een elftal proeftuinen. De minister schrijft dat dit verhaal wordt doorgezet, zij het opnieuw geleidelijk of gefaseerd. Blijft men dan niet steken in de experimentele fase? Waren de conclusies uit de proeftuinen niet goed? Met welke lacunes en tegenstrijdigheden in de diverse regelgevingen werden de partners tijdens de eerste proeffase geconfronteerd? Welke opvolging is daaraan gegeven met het oog op de opstart van een tweede fase? Wanneer zal die plaatsvinden? Hoeveel proeftuinen worden dan opgestart?

Bij de versterking van het partnership werk en economie, haalt de minister opnieuw een streefcijfer aan. Onder meer ook voor Jobkanaal en het geïntegreerd knelpuntenbeleid is dat het geval. Bij 'Ondernemen Werkt III', wordt een streefcijfer vooropgesteld van 25 percent uitstroombegrip. Open VLD is altijd voorstander van het opleggen van dergelijke streefcijfers geweest.

In deel 2 van de beleidsbrief gaat het over de focus op werkzaamheid en einde loopbaan. De 50-plussers aan het werk houden, moet zoals al gezegd de ambitie blijven. Het is schrijnend dat de minister bij één van de speerpunten van zijn beleid niet verder is geraakt dan de uitbreiding van de activering naar nieuwe 50 tot 52-jarige werkzoekenden. De cijfers op pagina 34 wijzen opnieuw uit dat de begeleiding vrij traag op gang komt en dat de vertegenwoordiging van de 50-plussers in de trajectwerking relatief laag ligt.

Uit de beleidsbrief spreekt wel de goede wil van de minister: hij wil in een uitbreiding voorzien voor de 50-plussers en een minder vrijblijvende aanpak, maar die bal legt hij wel in het kamp van de sociale partners. Gaat dit dan wel goed aflopen? Kan de minister iets over de timing zeggen?

Ook bij de aanmoedigingspremie geeft de minister aan dat ongeacht de vermindering van het budget, de besprekingen met de sociale partners nog lopen. Het is dus eigenlijk nog koffiedik kijken, stelde ook het Rekenhof al. Er ontbreekt wat duidelijkheid inzake de hervorming van de aanmoedigingspremies. Kan de minister daarover meer kwijt?

Wat ook ontbreekt in de beleidsbrief, is de arbeidsmarktreserve. De VDAB zou, ten behoeve van wie aan thuiswerk doet, een aparte databank moeten aanleggen voor vacatures van thuis- en telewerk, om zo de werkzaamheidsgraad te verhogen.

Het derde luik van de beleidsbrief behelst het versterken van competenties en ondersteunen van loopbanen: van jobzekerheid naar werkzekerheid. Het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) is een goed initiatief dat echter een werk van lange adem dreigt te worden.

De minister heeft het over drie pilootprojecten. Waar, hoe en wanneer worden ze opgestart? Wat is de looptijd en hoe zullen ze geëvalueerd worden?

Positief vindt mevrouw Peeters wat onder 10.5 van de beleidsbrief staat. In het kader van de lokale werkwinkels zou er een pilootproject gelopen hebben in Antwerpen om niet alleen de werkzoekende maar ook de werknemers en zelfstandigen toe te leiden naar die werkwinkels. Dat is zeer goed, maar betekent dit dat het eerder aangekondigde saneringsproject achter de rug is? Zo niet, wil het lid ervoor pleiten om de bestaande werkwinkels maximaal te behouden, ondanks de beoogde efficiëntiewinst.

Inzake outplacement, kan worden ingestemd met de twee prioriteiten die de minister aangeeft: betere kwaliteit van de begeleiding en een snellere opvolging van de werknemers bij wie de outplacement niet is gelukt. De cijfers van de bruggepensioneerde die opnieuw aan de slag gaan via outplacement, zijn wat teleurstellend. Dat lijkt veel te maken te hebben met een gebrek aan activering.

Mevrouw *Güler Turan* wil het nog hebben over de noodzaak van een harde aanpak van de structurele jeugdwerkloosheid in steden. De werkateliers zijn sinds 1 november in werking getreden en het is wachten op de weerslag daarvan.

Ook wat betreft de aanpak van de jeugdwerkloosheid staat de beleidsbrief bol van mooie initiatieven. De effecten van dat alles moeten echter worden afgewacht en vooral voor laaggeschoolden is een strikte opvolging nodig, om te vermijden dat ze in langdurige werkloosheid terechtkomen.

De aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt is inderdaad belangrijk. Het gaat deels om het voldoen aan de kwalificatievereisten van de sector, van de verwachtingen van de werkgevers, maar net zo goed om de persoonlijke ontwikkeling en talent van jongeren. Het feit dat de economie in een transformatie zit – met ‘verwitting’ en vergroening, andere verwachtingspatronen, een nood aan meer medisch personeel en de industriële sector die in de problemen zit – maakt dat de aansluiting hoe dan ook beter moet in afwachting van een herstructurering van het onderwijs. Ongekwalificeerde uitval kan in geen geval getolereerd worden. De minister van Onderwijs staat ongetwijfeld open voor een onmiddellijke aanpak van de kwalificatievereiste. Dat moet voorkomen dat er in de tussenfase een uitstroom van jongeren onder de noemer van verloren generatie valt. De minister van Onderwijs heeft het ook over de uitrol van de kwalificatiestructuur. Dat klinkt goed, maar er is medewerking nodig van de sector en de SERV en blijkbaar zijn die overbevraagd en dus blijft het liggen, ondanks de goede omgevingsanalyse en de vele vragen. Hier moet prioritair werk van worden gemaakt door beide bevoegde ministers.

Jongeren vragen ook uitdrukkelijk veel om stageplaatsen en ervaringsplekken. Elk initiatief van de minister inzake jeugdwerkloosheid vraagt veel input en inspanning van de sector, van de werkgevers. Mevrouw Turan vraagt de minister dan ook om in de sectorconvenants niet zo op vrijwilligheid te blijven steunen. Iedereen wil de Vlaamse economie gezond houden, maar dan moeten de kmo's ook kansen aan jongeren geven. Dan kan het een winwin-situatie worden.

Heel positief vindt het lid het persoonlijk ontwikkelingsplan. Ook zij vraagt een duidelijke timing ter zake.

Bij de timing van de competentieagenda verwacht de minister tegen eind 2010 een aantal adviezen van de taskforce. Kan de competentieagenda dus van start gaan in 2011?

Werkbaar Werk moet inderdaad vergroot worden en de combinatie werk en privé moet nader onderzocht. De minister zoekt een akkoord met de sector over Werkbaar Werk. Hoe wil hij dat faciliteren?

Inzake arbeidsmigratie, moet er inderdaad een grote inzet voor de eigen werkzoekenden zijn, maar men mag ook niet blind zijn voor het SVR-rapport van de studiedienst van de Vlaamse Regering die berekende dat in 2016 de vergrijzing zijn effect al zal hebben. Er moet op korte termijn gewerkt worden aan de hervorming van de eigen arbeidskrachten inzake competentie en inzetten op hun ontwikkeling. Op de langere termijn moet er ook een betere aanpak van de vergrijzing tot stand komen.

Voor de IBO's kondigt de minister enige versoepeling aan. Er zijn minder middelen en er is in een groepjad voorzien. De promotoren zijn enigszins overwerkt en dus moet er meer ingezet worden op criteria om meer aan te trekken en meer plaatsen te kunnen aanbieden. Heel positief is ook dat er een opleidingsplan voor de IBO's bijkomt. Kwaliteit is zeer belangrijk en de factor waarmee de minister meer rekening moet houden is waarvoor de IBO's eigenlijk worden ingezet. De bedoeling was oorspronkelijk dat ze in knelpuntberoepen zouden terechtkomen. Men moet voorkomen dat ze verworden tot een premiestelsel voor werkgevers om bepaalde jongeren in te schakelen. Ook in die zin is er een goede opvolging nodig.

Het partnerschap werk en economie en de ondernemerscultuur zijn uitermate belangrijk. De minister heeft een evaluatie gemaakt van toeleiding naar startende ondernemingen, tot en met 21 oktober 2010 en bij 101 personen. Er werd een nieuwe gesloten oproep gelanceerd voor 'Ondernemen Werkt III'. Dat is heel positief. De minister wil er intussen 800 mensen mee bereiken. Is het budget dan ook met 8 vermenigvuldigd? Of geldt er een andere aanpak?

De minister komt ook met een aanpak voor gefailleerden. Dat is goed, want die mensen moeten ook een tweede kans krijgen via betere begeleiding.

Voor de trajecten armoede, werk, welzijn werd bij aanvang van het WIP vooropgesteld dat er in 500 trajecten zou worden voorzien. Men is uiteindelijk gestrand op zowat 300 tot 450 trajecten. Blijft het streefcijfer 500 gelden? In het jaar van de strijd tegen de armoede lijkt het belangrijk dat armoede op zijn minst in die zin verder wordt aangepakt en dat die aanpak structureel wordt verankerd.

België scoort heel slecht in het tewerkstellen van niet in België geboren werknemers in het OESO-rapport. In Luxemburg zijn 44 percent van de actieve werkenden van vreemde afkomst, Zwitserland slaagt erin om 75 percent van al de allochtonen te werk te stellen. Vlaanderen moet beter kunnen doen.

De heer *Matthias Diependaele* vraagt of fiscale autonomie wel meer inhoudt dan de jobkorting. Trouwens, Open VLD heeft de jobkorting in 2009 als eerste gedropt om tot de regering te kunnen toetreden.

Bij het competentiebeleid zijn er inderdaad twee delen: wat het onderwijs aflevert voor de arbeidsmarkt en de blijvende opleidingssteun die nodig is. Het onderwijs moet up-to-date blijven en er is inderdaad samenwerking nodig met de werkgevers en meer bereidwilligheid van hun kant, ook inzake stageplaatsen, is aangewezen. De opmerking dat vooral bij het onderwijs nog de klik moet gemaakt worden, blijft overeind.

De industrie in Vlaanderen is veranderd: de massaproductie is in grote mate verhuisd naar lageloonlanden en de eigen industrie spitst zich meer toe op nicheproducten. *Tempora* heeft op verzoek van *Fidustria* een onderzoek uitgevoerd waaruit is gebleken dat er een tekort is aan goed opgeleide werknemers voor de textielsector. Zal de VDAB dan een actieve rol vervullen bij het opstellen van een actieplan voor de textielsector en eventuele andere sectoren? Hoever staat de VDAB met de implementatie van op competenties gebaseerde matching tussen openstaande vacatures en profielen van werkzoekenden via het instrument ‘competent’? Hoever staat het met de oprichting van open competentiecentra in Vlaanderen? Welke zijn er al gerealiseerd?

Minister *Philippe Muylers* dankt de commissieleden voor de lovende woorden over de beleidsbrief en stelt dat die ook en vooral voor zijn medewerkers een hart onder de riem zijn.

De vage punten erkent en herkent de minister ook. Dat is echter precies het zwakke punt van beleidsbrieven: ze geven intenties weer en er is dan een jaar tijd om die hard te maken. Wat de maatregelen betreft ten aanzien van de interimsector, is er overigens nooit gesproken over harde maatregelen. De diverse suggesties die dienaangaande zijn gedaan, zullen zeker onder de loep worden genomen.

De ongerustheid die de leden hebben vertolkt, deelt de minister zeker. Het laagste punt van de crisis mag dan misschien al bereikt zijn, het niveau van voor 2008 wordt nog lang niet bereikt. De minister is zich er ten eerste van bewust dat er geen garanties zijn voor de toekomst en neemt de suggestie om de overbruggingspremie achter de hand te houden, mee.

Het klopt dat er grote nadruk ligt op de 50-plus, maar de andere kansengroepen worden daardoor zeker niet vergeten. Met de maatregelen die er nu zijn inzake 50-plus bevredigen de resultaten niet. Er is nog veel te weinig bereik voor de 50-plussers, zowel qua leeftijd tot 52, als voor opleiding en dies meer. Daarom zal er ook extra aandacht gaan naar maatregelen ter zake. Het is tegelijk de bedoeling om ook op de andere groepen te blijven inzetten.

De maatpakfilosofie wordt voor iedereen toegepast. In eerste instantie wordt meer ingezet op de kansengroepen. Als daarrond verder wordt gewerkt, dan gaat men van screening naar maatregelen en uiteindelijk passende pakketten. Welk aanbod er dan is, kan altijd nog verfijnd worden. Dat is wat de verbetering inhoudt, de opleiding, begeleiding en remediëring en het nog meer inzetten op die aspecten. Budgettair wordt dat opgevolgd: van besparing is in dat verband geen sprake, maar ook niet van extra budget.

Op de duurtijd van de werkloosheid wil de minister absoluut ingrijpen, om sneller de langdurig werkloze in trajecten op te nemen dan pas na twee jaar. De werkateliers zijn daarvan een voorbeeld en grijpen in na een jaar.

De arbeidsmarkt verandert, dus ook de competentieopbouw. De minister is het volmondig eens met de opmerkingen inzake het Mattheuseffect, de kmo's en afstappen van het diplomafetisjisme. De filosofie die opgebouwd wordt met de sectoren en in de sectorconvenants over competentiebeleid, speelt daarop in. De textielsector, waar bandwerk verschoven is naar lageloonlanden, is een prachtig voorbeeld. Andere vormen van tewerkstelling kan men in die sector zeker behouden, maar dan zijn er andere competenties vereist. In de sectorconvenant textiel is opgenomen wat er verwacht wordt en hoe daarvoor nieuwe opleidingscurricula en profielen kunnen worden ontwikkeld. Op die manier moet voor alle betrokkenen en ook de scholen duidelijk worden wat er nodig is. Ook IBO wordt daar

ingevoegd om na te gaan wat het in een opleidingstraject voor jongeren of andere werklozen aan extra kan toevoegen. Die filosofie wordt aangehouden.

De jobindicator in het kader van het sluitend maatpak wil de minister absoluut niet weggooien. Die indicator is een intrinsiek onderdeel ervan en behelst precies de individuele opvolging van een werkloze, de aangeboden vacatures en waar hij zelf op ingaat. Dat biedt een beter inzicht in de interesses, competenties en vaardigheden van de persoon.

Competent heeft precies de bedoeling om ook aan werkgevers meer te zeggen wat men in een job moet kennen en kunnen en niet welk diploma daarvoor vereist is. Dat moet toelaten vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. De SERV kan niet voor elke job meteen klaar zijn met de competentieprofielen en de competenties moeten ook een update krijgen. Het knelpunt zit echter zeker niet daar. Het proces loopt al enige jaren en moet geleidelijk. Men is intussen wel klaar om dat allemaal om te zetten in een bruikbaar instrument dat binnen de VDAB kan worden aangewend. Dat is het doel voor 2011.

Het klopt dat de matrix nog vaag is. De gesprekken met de andere ministers lopen en dat is een moeilijke oefening, waarover momenteel nog niet meer kan worden gezegd.

Dat voor de premies de effecten op het terrein moeten worden ingeschat, erkent de minister ten volle. Voor VOP wordt de premie Cao 26 aangepast, maar het VOP laat toe om de werkelijkheid en de premie nader aan elkaar te koppelen. Het sneller evalueren van de rechtvaardiging van een bepaald percentage moet net zo goed kunnen resulteren in een verhoging. Vooralsnog is er een gelijkheid in de zin dat iemand voor x aantal jaar de premie krijgt aan een vastgelegd percentage. Dat is volgens de minister niet conform de bedoeling, namelijk een handicap wegwerken via een tegemoetkoming. De filosofie voor de nieuwe regeling is intussen ook toegepast voor de oude. Het voordeel van de snellere opvolging is dat de aanwending op de werkplaats om de arbeidssituatie aan te passen, beter kan zijn.

Ook de bezorgdheid over het deeltijds leren en werken en de stageplaatsen wordt gedeeld, maar een pasklaar antwoord is daar niet.

Inzake het arbeidsaanbod, de migratie, de alarmkreten rond Roemenen, Bulgaren en Roma, meent de minister dat de inspectie over dat thema een verslag aan het voorbereiden is. Hij stelt voor om dat in de commissie te bespreken met de inspectie.

De toolbox 50-plus zit in 'Samen op de Bres voor 50-plus' en zou er in december moeten zijn. Die toolbox dient een dubbel doel: sensibiliseren van werknemers om continu de competenties bij te schaven en ervoor zorgen dat werkgevers bewust met 50-plussers omgaan, zowel in het bedrijf als voor de instroom. Het communicatieplan rond de 50-plussers wordt in die zin ingezet.

Over de aanmoedigingspremies blijft de beleidsbrief bewust vaag, in het besef van hoe complex besprekingen met de sociale partners kunnen zijn. In een filosofie om meer mensen aan het werk te helpen, is het bijvoorbeeld niet verdedigbaar dat men via de aanmoedigingspremies meer zou kunnen verdienen met een vier vijfde job dan met een voltijdse baan. Dergelijke zaken maken echter ook deel uit van nog lopende cao's. Bepaalde zaken moeten hoe dan ook uitgeklaard worden, ongeacht welke vorm de premies uiteindelijk aannemen. Door aan te geven dat er minder budget voorzien wordt, wordt al een duidelijk signaal gegeven.

Het bedrag van de sectorconvenants vermindert enorm, werd opgemerkt. Dat is het gevolg van het feit dat er moet vastgelegd worden voor het volledige bedrag. Op het moment dat er getekend wordt, moeten de kredieten beschikbaar zijn voor vastlegging. Voor 2010 was zo in een hoog bedrag voorzien, voor 2011 in een kleiner. De nieuwe sectoren beginnen niet altijd vanaf 1 januari, vermits ze niet bezig waren in de vorige periode.

Er wordt inderdaad opnieuw gegaan voor 750 diversiteitsplannen. Daarbij zal vooral worden geprobeerd bedrijven ervan te overtuigen dat het niet volstaat om één keer zo'n plan op te stellen, maar dat dit een continu proces moet worden.

Het project van ontwikkelingssamenwerking voor Mozambique loopt inderdaad af en er is niets nieuws in het vooruitzicht. Die keuze is bewust gemaakt.

Inzake sociale promotie kan de minister niet meteen op de vragen antwoorden, behalve voor DAC. Als een werkgever iemand met een DAC-contract in dienst heeft die vertrekt en hij die plaats niet binnen de zes maanden invult, dan vervalt wettelijk zijn mogelijkheid om DAC aan te werven. Het bedrag dat op dat punt bespaard wordt, zijn de bedragen die zo wel in de budgetten stonden, maar nooit werden ingevuld omdat dat niet meer mocht bij ontstentenis van vervanging binnen de zes maanden. Die maatregel doet niemand pijn.

Talenkennis is een opleiding die naar een beroep leidt en moet als dusdanig beschouwd worden. Soms is dat dan ook een verplichting. Talenkennis is in elk geval een aspect waarop blijvend wordt ingezet, zij het geïntegreerd in een opleiding naar een job.

De suggesties inzake extra cijfermateriaal neemt de minister mee.

Ook met de ideeën over de competentieagenda stemt de minister in, maar hij stelt ook daarover nu nog maar vaag te kunnen blijven. Er is een evaluatie van de bestaande situaties nodig en overleg met de sociale partners.

Inzake arbeidszorg, volgt de minister volledig de filosofie van minister Van den Bossche. Hij neemt de tijd om in goede verstandhouding met de ministers van welzijn en sociale economie naar een goed voorstel te zoeken.

Het gaat inderdaad ook om economische migratie, maar er wordt vooral ook ingezet op het toeleiden van werklozen naar een job. Dat zijn parallelle acties. Het aantal werklozen dekt echter niet rechtevenredig het aantal vacatures. Dan kan economische migratie nodig zijn.

De discussie over opleidingscheques en levensbreed leren is eerder al gevoerd, stelt de minister. Het is aan de betrokken ministers om uit te maken of ze daarop willen inzetten.

Inzake EVC werd terecht geponeerd dat dit meer moet worden opgenomen. Intussen zijn de eerste stappen al gezet zijn.

Het is nog te vroeg om dieper op de werkateliers in te gaan.

De stille arbeidsreserve is niet opgenomen. Uiteraard kan niet alles van de beleidsnota in het tweede jaar al worden opgenomen. Voor de stille arbeidsreserve is de keuze niet gemaakt voor 2011, maar als de middelen en mogelijkheden er zouden zijn, zal dat alsnog worden opgenomen.

Voor de uitbreiding van de activerende aanpak 50-plus meldt de minister dat de SERV een aanbeveling heeft opgesteld die nu in bespreking is. Daardoor kan hij daar nu nog niet veel over zeggen. De minister wil nog iets meer inzetten op de werkwijze en wat men aan maatregelen neemt en hoopt in consensus tot een oplossing te komen. Een strikte termijn kan daar niet op worden gezet, maar dit zou vrij snel moeten kunnen gaan, dus eind 2010 of begin 2011.

Er wordt ingezet op competenties van ouderen met ViA, de rondetafel, enzovoort. Dat heeft tot doel werkgevers en werknemers met de toolbox en Jobkanaal bewust te maken.

Een eigen basisallocatie voor de opleidingscheques en de VOP, waar het Rekenhof naar vroeg, zal zeker worden bekeken.

Het is altijd zo geweest dat de werkgelegenheidsakkoorden tussen de Vlaamse Regering en de SERV, zoals het WIP, zolang ze in de fase van een akkoord voor twee jaar zitten, als provisioneel worden opgenomen. Als ze structureel worden voortgezet, worden ze in de begroting als dusdanig ingeschreven. Die filosofie garandeert een evaluatie ten laatste na twee jaar. Eind 2011 loopt het WIP-akkoord af en er zijn vragen bij het budget. De 22,5 en de 30 miljoen euro is budgetmatig voorzien en voor 2010 zal niet alles op raken. Het is mogelijk dat er nog een stukje in 2012 wordt meegenomen. Het budget wordt gebruikt over de drie jaar gespreid. Dan moet worden bekeken of het wordt voortgezet.

Voor de VOP is een keuze gemaakt om te proberen de werkelijke handicap beter te reflecteren. Dat kan een effect hebben, maar iedereen kan vragen om de situatie te komen inschatten en er een percentage op te plakken. Het is nooit de bedoeling geweest om jaren een percentage van 50 percent aan te houden als iemand bijvoorbeeld 30 percent gecompenseerd moet worden, stelt de minister. De opmerkingen van VKW Limburg zijn te begrijpen, maar met wetgeving is er nu eenmaal nooit 100 percent rechtszekerheid.

Op de provinciesubsidies wenst de minister niet in te gaan omdat die discussies moet worden gevoerd in het raam van het groenboek.

Voor Jobkanaal zijn de verschillen niet meteen te verklaren, maar er wordt gelukkig meer dan alleen maar een eindcijfer vooropgesteld. Ook de werking staat centraal: mensen naar een job brengen. Jobkanaal zelf, de sociale partners zelf, zijn geen bemiddelaars. Het effect van hun doelstelling moet zijn dat meer werkgevers openstaan. Het vooropgestelde cijfer van 5000 zal hopelijk worden bereikt. Werkgevers die begonnen zijn met allochtonen en 50-plussers aan te werven dankzij Jobkanaal, genieten nadien van een groter bereik om aan te werven omdat ze die doelgroep via de klassieke weg niet zouden hebben bereikt. Dat zou eigenlijk mee ingecalculereerd moeten zitten in de resultaten van Jobkanaal. Een blijvende evaluatie is een noodzaak en er zal op tijd worden begonnen met heronderhandeling, aangezien de afspraken aflopen in februari 2012. De werkgevers moeten van een beslissing ter zake tijdig worden ingelicht, zodat ze het nodige kunnen doen.

De jobkorting wijkt af van de kaasschaaf, stelt de minister. Die kaasschaafmethode zat aan zijn limiet en er moest bijkomend nog 94 miljoen euro gevonden worden. Daarvan is 75 miljoen op de jobkorting genomen. De minister gelooft absoluut niet dat een gemiddelde premie van 4,5 euro per maand het effect kan hebben dat een activering optreedt en dat de werkloosheidsval wordt weggewerkt. Hij is ervan overtuigd, samen met de Vlaamse Regering, dat er onder meer in inkomensgerelateerde kinderopvang, gericht op mensen die geactiveerd worden, meer soelaas te vinden is. Het is de bedoeling al in 2011 met het concept te kunnen beginnen en er in 2012 mee door te gaan. Dankzij dan structureel vrijgeko-

men middelen, zou dat mogelijk moeten zijn. De minister is van plan om in overleg met de sociale partners een voorstel aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Het zou specifiek gaan om activering van lage lonen, bijvoorbeeld eenoudergezinnen.

De heer *Filip Watteeuw* vraagt of die 75 miljoen euro daarin wordt geïnvesteerd.

De *minister* stelt dat er begin 2012 een aantal van die middelen structureel weer vrijkomen en dus inzetbaar zijn. Als alles blijft evolueren zoals verwacht, zal het om 38 miljoen euro gaan.

Snel ingrijpen op de arbeidsmarkt levert net zo goed commentaar op in de commissie als het geleidelijk en gefaseerd doen, stelt de minister vast.

Het vrijwilligerswerk voor langdurig werklozen gaat uit van de vraag of het mogelijk is om die mensen een stuk competentie, ervaring en discipline mee te geven via nuttig vrijwilligerswerk. Hij ziet dat ook in het kader van het tekort aan stageplaatsen of ervaringsplaatsen.

De contracten voor bepaalde duur zijn geen succes, wat niet verbaast. IBO interim is geen succes en ook de voorganger van de minister is er niet in geslaagd daar een succes van te maken. Vooral nog is altijd ingegaan op de vraag van de sociale partners om dat te laten bestaan.

Het POP loopt op diverse plaatsen en met verschillende instrumenten. Er wordt nagegaan of de instrumenten niet uniformer kunnen en waarvoor POP allemaal kan worden aangewend, maar dat betekent niet dat POP wordt stopgezet. Het is onmogelijk om alle opleidingen, kennis, competenties en dergelijke voor iedereen die aan het werk is in kaart te brengen. Daar is de mankracht niet voor en de mensen zouden dat als betutteling zien. Daarom wordt er gekozen voor een geleidelijke invoering bij wie zich aanbiedt.

In Antwerpen is op zeker ogenblik een lokale werkwinkel geopend met alles erop en eraan en met als effect dat er twee andere moesten sluiten. Ook daar wordt een keuze van efficiëntie gemaakt.

De minister meldt tot slot nog dat hij al overleg heeft gepleegd met minister Smet over de overgang vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt en dat hij zoekt naar oplossingen voor een betere wisselwerking.

IV. BEVOEGDHEID SOCIALE ECONOMIE VAN DE MEVROUW FREYA VAN DEN BOSSCHE, VLAAMS MINISTER VAN ENERGIE, WONEN, STEDEN EN SOCIALE ECONOMIE

Voor wat de bespreking in de Commissie Economie betreft omvat de bevoegdheid Sociale Economie de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikel 12 (entiteit JC0 programma JE200 tot JE209)

Begrotingstabel - Afdeling I: entiteit JB0 (programma JA) en entiteit JC0 (programma JA, JE)

1. Toelichting door de minister

1.1. Toelichting bij de begroting

1.1.1. Inleiding

Als inleiding bij de bespreking van de begrotingsopmaak 2011 beperkt de minister zich tot de toelichting van de belangrijkste wijzigingen met een beleidsrelevante impact voor het beleidsveld Sociale Economie. De details kunnen worden teruggevonden in de memorie van toelichting.

Op diverse begrotingsartikels zal men verminderingen zien. Zij vloeien voort uit de besparingen afgesproken binnen de Vlaamse Regering. Als de besparingen passen binnen de door de Vlaamse Regering afgesproken lineaire besparingsmaatregelen gaat de minister er in deze toelichting op artikelniveau niet dieper op in. Wijken de besparingen hiervan af, dan zal ze hierover wel de nodige bijkomende toelichting geven.

De lineaire besparingen zijn als volgt:

- 1,5 percent op loonkredieten en 2,5 percent op werkingskredieten;
- 5 percent op facultatieve subsidies;
- 2 percent op gereguleerde subsidies, waarbij de beschutte en sociale werkplaatsen zijn vrijgesteld;
- 10 percent op communicatie- en consultancybudgetten.

1.1.2. Begrotingsopmaak 2011

Voor de bespreking van de begrotingsopmaak 2011 focust de minister op de wijzigingen ten opzichte van het budget goedgekeurd bij de begrotingscontrole 2010.

Er wordt een ontvangst geraamd van ongeveer 10 miljoen euro.

De daling tegenover 2010 met 8,6 miljoen euro is quasi volledig te verklaren door het op jaarbasis brengen van de ontvangsten met betrekking tot het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de meerwaardeneconomie.

In tegenstelling tot het begrotingsjaar 2010, waarin de ontvangsten voor twee jaar (2008 en 2009) voorzien zijn, wordt voor het begrotingsjaar 2011 geraamd dat enkel de inkomsten van het begrotingsjaar 2010 vanuit de Federale overheid worden ontvangen. De toegewezen ontvangst van 1 miljoen euro betreft het dividend 2009 van de NV T-groep dat in 2011 wordt toegewezen aan de PMV met als bestemming het sociaal investeringsfonds (SIFO).

De totale uitgavenbegroting sociale economie bedraagt 324,5 miljoen euro aan niet-gesplitste kredieten, 1,3 miljoen euro aan gesplitste vastleggingskredieten, 2,4 miljoen euro aan gesplitste ordonnanceringskredieten en 1,5 miljoen euro aan variabele kredieten.

Bij de niet-gesplitste kredieten is er een lichte daling van ongeveer 1,3 miljoen tegenover de begrotingscontrole 2010. De voornaamste vermindering is terug te vinden bij de lokale diensteneconomie waar het krediet enerzijds wordt verhoogd met een bedrag van 501.000 euro, zijnde een overheveling vanuit het Departement WSE voor een aantal ondersteuningsmaatregelen met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ander-

zijds wordt het vermindert met 2,5 miljoen euro naast de lineaire besparing van 2 percent. Deze budgetverminderingen hebben geen effect op de bestaande tewerkstelling.

De niet-gesplitste kredieten kennen in globo slechts een lichte vermindering, omdat de index werd toegevoegd. Van het krediet van 324,5 miljoen euro is ongeveer 310 miljoen euro bestemd voor een geraamde tewerkstelling van bijna 23.000 voltijdse eenheden, de overige middelen zijn bestemd voor ondersteuningsmaatregelen op het vlak van sociale economie en het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Er is onder andere zoals in 2010 een krediet van 4 miljoen euro beschikbaar voor innovatie.

De daling op de gesplitste vastleggingskredieten is miniem, terwijl de daling van het gesplitste ordonnanceringskrediet gelijk loopt met de ramingen op het vlak van de uitbetaling van al bestaande en nieuwe verbintenissen.

Ten opzichte van 2010 stijgt het variabel krediet met 1,5 miljoen euro. Dat heeft betrekking op de toewijzing van het dividend van de nv T-groep, dat zoals in het verleden wordt doorgestort aan de PMV en de geraamde uitbetalingen op lopende dossiers.

Een aantal kredieten, bestemd voor het beleidsdomein sociale economie, staan op dit moment nog provisioneel. Het gaat enerzijds over een krediet van 520.000 euro dat kadert in het lopende VIA-akkoord waarin voor 2011 voor de sociale werkplaatsen nog een uitbreiding met 50 VTE (42 doelgroepwerknemers en 8 omkaderingspersoneelsleden) voorzien is. Anderzijds betreft het middelen voor de uitvoering van het WIP. Dit plan werd op 18 december 2009 beslist door de Vlaamse regering en houdt onder andere maatregelen in met betrekking tot jobcreatie. Voor het realiseren van een groeipad binnen sociale economie is voor 2011 een krediet van 6 miljoen euro uitgetrokken. Deze provisiemiddelen zullen bij herverdelingsbesluiten in de loop van 2011 worden overgeheveld naar het beleidsdomein Sociale Economie.

1.2. Toelichting bij de beleidsbrief Sociale Economie

1.2.1. Inleiding

“Wie werkt, heeft een inkomen en krijgt de kans om zelf zijn toekomst vorm te geven. Werk opent ook iemands wereld en zorgt voor sociale contacten. Wie werkt, krijgt respect en zelfvertrouwen.

Iedereen zou dan ook evenveel kans moeten hebben op een duurzame job. Los van scholing, achtergrond, fysieke of psychische mogelijkheden. Ondanks de inspanningen van de voorbije jaren, is voor sommige mensen de afstand naar de arbeidsmarkt nog te groot. Ook al zijn ze 100 procent gemotiveerd.”

(citaat uit de beleidsnota Sociale Economie 2009-2014)

Eén jaar verder in de legislatuur moet worden vastgesteld dat deze doelstelling overeind blijft. Meer nog, uit contacten met werknemers, ondernemingen in de sector, alsook vele stakeholders blijkt eens te meer dat verder en meer investeren in sociale economie een must is. Investeren in werk op maat, in sterke ondernemingen in de sociale economie, in een maatschappelijk draagvlak voor sociaal ondernemerschap.

Ook de huidige maatschappelijke en sociaaleconomische uitdagingen vragen een economie die op een andere leest is geschoeid. Een economie waarbij iedereen evenveel kans heeft op een duurzame job, los van de persoonlijke achtergrond. Eén die kan inspelen op

snel veranderende trends en die innovatieve antwoorden formuleert op maatschappelijke noden. Een economie die mensen niet uitsluit maar net de sociale cohesie versterkt.

De sociale economie kan antwoorden bieden. In de beleidsnota Sociale Economie 2009-2014 zijn de doelstellingen scherp gesteld. De Sociale Economie koppelt tewerkstelling van kansengroepen aan een andere manier van ondernemen met aandacht voor mens en milieu. Het formuleert robuuste antwoorden op de uitdagingen van vandaag en morgen. Het afgelopen jaar werden al belangrijke stappen gezet, maar er is nog veel werk. Kijk maar naar de geringe arbeidsdeelname van kansengroepen in Vlaanderen (allochtonen (44,5 percent), laaggeschoolden (52,5 percent) en personen met een arbeidshandicap (36,7 percent).

Het voorbije jaar is gestart met de voorbereiding om de doelstellingen van het Vlaams regeerakkoord 2009-2014 te realiseren: een vereenvoudiging van de sociale economie tot twee pijlers: maatwerk en lokale diensten, de hertekening van de ondersteuningstructuur en de creatie van een eenduidig kader arbeidszorg. De ambitie voor het komende jaar is duidelijk, deze hervormingen in een volgende fase brengen, een stap dichterbij de besluitvorming.

1.2.2. Strategische doelstellingen

SD 1: Meer werk op maat van mensen

Decreet Maatwerken

Ter voorbereiding van de nieuwe regelgeving maatwerken heeft de minister met haar collega van Werk afspraken gemaakt over de politieke en financiële verantwoordelijkheden bij de uitvoering van de tewerkstellingsmatrix. Het beleid Sociale Economie is verantwoordelijk voor:

- de uitwerking van de modules van collectieve inschakeling (minstens vijf VTE op dezelfde werkvloer);
- de eventuele modules loonpremie, de begeleiding en immateriële arbeidspostaanpassing bij doorstroom vanuit de sociale economie gedurende de periode van terugkeergarantie.

Over de randvoorwaarden voor inschaling en een eenduidig premiestelsel is afgesproken dat mensen op basis van hun inschaling een persoonlijk krediet en dus een maatpak krijgen. Dit krediet of ‘de rugzak’ kan bestaan uit één of een combinatie van modules die op elkaar afgestemd zijn in functie van de noden. De aanvraag verloopt via de trajectbegeleider. Dit krediet zou per definitie tijdelijk, maar wel verlengbaar zijn.

Knelpunt doelgroep sociale werkplaatsen

Voor de doelgroep van de sociale werkplaatsen werd door het beleidsdomein WSE samen met de koepel van de sociale werkplaatsen (SST) een argumentatie en aanpak uitgewerkt om voor personen met een psychosociale problematiek binnen het maatwerkverhaal een correcte inschaling te krijgen, rekening houdend met de Europese groepsvrijstellingsverordening. In september 2010 werd op een informeel overleg met de Europese Commissie groen licht gegeven voor deze aanpak.

Rekening houdend met de input van de betrokken stakeholders, wordt gemikt om tegen de zomer een voorontwerp van decreet maatwerken klaar te hebben.

Groeipad maatwerkbedrijven

Het WIP voorziet een groeipad voor sociale economie voor de periode 2010-2011. In 2010 werd een uitbreiding van 180 VTE doelgroepwerknemers en 45 VTE omkaderingspersoneel gerealiseerd bij de sociale werkplaatsen. Daarnaast werden in het kader van het VIA-akkoord bijkomend 42 VTE doelgroepwerknemers en 8 VTE omkaderingspersoneel toegekend. De overige WIP-middelen gingen naar de uitbouw van de lokale diensteneconomie.

Na de realisatie van het groeipad in 2010 rest een budget van 1.700.000 euro ter realisatie van een groeipad sociale economie in 2011. Er zal met de betrokken sectoren en de sociale partners afgestemd worden over de uitgangspunten en criteria (waaronder het voorkomen van marktverstoring) waarbinnen het groeipad gerealiseerd kan worden.

Relanceplan beschutte werkplaatsen 2010

Hoewel de economische crisis stilaan opklaart, was het bij de jaarovergang van 2009 naar 2010 duidelijk dat voor veel bedrijven de bladzijde nog niet was omgeslagen, ook in de sociale economie. Vooral de beschutte werkplaatsen kampten met moeilijkheden. In nauw overleg met de sociale partners van de sector werd beslist om een relanceplan uit te werken voor 2010. Daarin zijn maatregelen opgenomen die de tewerkstellingskansen van mensen met een arbeidshandicap versterken op korte, halflange en lange termijn, meer bepaald:

- de verbreding van de aanmoedigingspremies voor de private sector naar omkaderingsleden van beschutte werkplaatsen;
- de verlenging van de maatregel uit 2009 waarbij dagen economische werkloosheid verrekend worden bij de eindejaarspremie voor de productiewerknemers;
- de lancering van een oproep innovatie ter ondersteuning van de relance (zie SD 4);
- verdere doorgedreven inspanningen op het vlak van vorming, training en opleiding van de werknemers;
- De scherpstelling van het economisch profiel van de sector, vertrekkend van de uitdagingen waar de werkplaatsen voor staan.

SD 2: Minder maatschappelijke noden door meer maatschappelijke diensten te koppelen aan de inschakeling van kansengroepen*Bijsturen regelgeving lokale diensteneconomie*

Op 1 januari 2008 trad het structurele kader voor de lokale diensteneconomie in werking. De lokale diensteneconomie is een jonge maatregel en heeft nog wat kinderziekten. Daarom zal de bestaande regelgeving bijgestuurd worden op basis van een grondige evaluatie. Tegen het najaar is de consultatieronde bij de stakeholders afgerond. Alle informatie is dan beschikbaar om tegen begin 2011 verbetervoorstellen te formuleren. Deze zullen afgetoetst worden bij de stakeholders en vervolgens worden vertaald in voorstellen tot wijziging van het decreet.

Versterken van de Vlaamse klaverbladen, samenwerking met andere beleidsdomeinen

De bestaande klaverbladen buurtsport, huisbewaarder in de sociale huisvesting, flexibele en occasionele kinderopvang, buurtgerichte kinderopvang en de fietspunten werden verdergezet zoals gepland. Andere klaverbladen zijn of worden momenteel geëvalueerd, meer bepaald logistieke en aanvullende thuishulp, groen- en Minajobs, energiesnoeiers en toerisme.

Groeipad lokale diensten

Op 1 september 2010 werden in het kader van het WIP-groeipad (220 VTE) nog bijkomend 198,95 VTE doelgroepwerknemers en 26,60 VTE omkaderingspersoneelsleden aan initiatieven in de lokale diensteneconomie toegekend. Een aantal dossiers - voor ongeveer 20 VTE doelgroepwerknemers en 5,1 VTE omkaderingsleden - zit nog in de beslissingsfase. Na realisatie van deze erkenningen zal het voorziene groeipad volledig ingevuld zijn. Zoals aangegeven rest in 2011 een budget van 1,7 miljoen euro ter realisatie van een groeipad sociale economie. Er zal met de betrokken sectoren en de sociale partners afgestemd worden over de uitgangspunten en criteria waarbinnen het groeipad gerealiseerd kan worden.

Ondersteuning regierol lokale besturen

De ondersteuning van centrumsteden voor de uitbouw van hun lokale regierol werd verlengd. Het project 'regie-ondersteuning voor lokale besturen' binnen de RESOC's werd een laatste keer verlengd met het oog op inbedding van deze ondersteuning in de nieuwe ondersteuningsstructuur (zie SD 4).

Arbeidszorg

In functie van een Vlaams geïntegreerd beleidskader arbeidszorg werd samen met de minister van Werk een gemeenschappelijke visie voor WSE ontwikkeld ter voorbereiding van de gesprekken met het beleidsdomein WVG. De experimenten arbeidszorg in uitvoering van het voormalige Meerbanenplan werden verlengd.

SD 3: Nieuwe duurzame jobs creëren door doorstroom te realiseren*Werkvloerbegeleiding als opstap naar doorstroom*

De creatie van duurzame jobs voor kansengroepen mag niet verengd worden tot bijkomende jobs in de sociale economie. Ook de doorstroom naar een job in de reguliere sector is een belangrijk kanaal. Werkvloerbegeleiding op de reguliere werkvloer is een essentiële schakel in een duurzaam doorstroomproces. Vandaag zijn er al een aantal projecten en experimenten met werkvloerbegeleiding onder meer in het kader van ESF.

Aanbevelingen uit de ESF-themawerking en van het middenveld worden meegenomen in de opmaak van een toekomstig juridisch kader van de module 'werkvloerbegeleiding' in de reguliere sector. Hierin krijgen de sterkste punten van supported employment, jobcoaching en inschakelingscoaching een plaats. Ook bij de uitwerking van de andere modules van de matrix en de hervorming van de maatregelen zal rekening worden gehouden met de randvoorwaarden die nodig zijn om doorstroom te bevorderen.

Daarnaast werd in het kader van het WIP-groeipad voor de sociale werkplaatsen en lokale diensteneconomie doorstroom als criterium meegenomen.

SD 4: Door ondersteuning de sociale(re) economie alle kansen bieden*Nieuw kader voor ondersteuning in de sociale economie*

Naast de evolutie naar de pijlers maatwerken en lokale diensteneconomie is de herziening van de ondersteuningsstructuur een derde belangrijke hervorming binnen de sociale economie. Een ontwerp kader voor de nieuwe ondersteuningsstructuur is klaar. Specifieke

aandacht ging hierbij naar een evaluatie van de huidige ondersteuningsinstrumenten, een vergelijking met het relevante ondersteuningsinstrumentarium voor reguliere bedrijven en een eerste aftoetsing met het beleidsdomein EWI. Ter voorbereiding van dit kader werd een intensief overlegtraject met de sector en haar deelsectoren afgelegd.

Dit najaar wordt een definitief ontwerp kader voor de ondersteuning voorgelegd aan de sector en de sociale partners, zoals al toegelicht in de Commissie Economie van 21 oktober 2010 (zie *Hand. VI. Parl.*, 2010-11, nr. C37-ECO6). Het ontwerp kader omvat een ondersteuningsorgaan, een overlegplatform en directe ondersteuning van de individuele onderneming op vlak van advies en financiering. Zowel toekomstige maatwerkbedrijven, initiatieven lokale diensteneconomie, coöperatieve en maatschappelijk verantwoorde ondernemers zullen kunnen rekenen op gerichte managementondersteuning. Ook de ondersteuning van de regierol van de lokale besturen zal een plaats krijgen. Voor de indiening van het ontwerpdecreet in het parlement wordt gemikt op midden 2011.

Daarnaast komt er een passend flankerend beleid vanuit de overheid. Met het beleidsdomein EWI en de agentschappen binnen WSE zal worden onderzocht hoe de ondersteuningsmaatregelen beter op elkaar afgestemd kunnen worden. Zo verduidelijkt de nieuwe ondersteuningsstructuur niet alleen wat de overheid zelf wil doen en wat niet, maar ook hoe de diverse ondersteuningsmogelijkheden voor de ondernemingen in de sociale economie zich tot elkaar verhouden. In dit kader wordt vanaf 2011 de integratie van de taken van het doorlichtingsteam binnen het VSA voorbereid. De eigenlijke integratie is voorzien op 1 januari 2012

Bestaande ondersteuningsinstrumenten 2010-2011

In 2010 wordt de financiering van de huidige ondersteuningsstructuren waar mogelijk al aangepast aan de herziening en bijgestuurd in het licht van meer resultaatgerichte inzet van de middelen. Het gaat over de besluiten voor VOSEC, de startcentra, Trividend, UAMS, doorlichtingsteam, adviespremies, KOMOSIE, en de koepel lokale diensteneconomie. In het licht van de ontwerpregelgeving en een meer efficiënte inzet van middelen zal ook de financiering van de bestaande structuren in 2011 worden bekeken.

Verder voorziet de samenwerkingsovereenkomst met PMV een grondige evaluatie van het SIFO in het laatste kwartaal van 2010. Mede op basis hiervan zal de financiële ondersteuning verbeterd worden.

Met betrekking tot de investeringssteun (VIPA) aan de beschutte werkplaatsen wordt in het najaar een nieuw ontwerp van besluit aan de Vlaamse Regering voor goedkeuring voorgelegd.

Innovatie in de sociale economie

De innovatiestrategie sociale economie is in opmaak. Voortvloeiend uit overleg met minister Lieten zal onder de regiegroep sociale innovatie een luik sociaal ondernemerschap opgericht worden. Hiermee zijn de eerste stappen gezet naar een strategisch kader om innovatie en sociaal ondernemerschap te bevorderen binnen het globale innovatiebeleid.

Dit najaar starten concrete innovatieprojecten op het terrein, die vernieuwende producten en diensten zullen introduceren bij bedrijven die antwoord geven op maatschappelijke tendensen en vragen. Actoren in de sociale economie met een goedgekeurd project binnen de innovatieoproep 2010, nemen actief deel aan de door de administratie ingerichte innovatieclusters. Naast kruisbestuiving dragen deze clusters actief bij aan de verdere opmaak

van een innovatiestrategie voor de sector. Deze wordt in 2011 gevalideerd in samenspraak met de bevoegde minister.

Er werd verder ingezet op expertiseontwikkeling en –overdracht. De inspanningen voor de opwaardering van het knelpuntberoep monitor/begeleider in de sociale economie werden gecontinueerd. Het werkpakket 2010 van de onderzoekslijn Sociale Economie binnen het Steunpunt WSE werd opgevolgd en in het kader VIONA loopt een onderzoeksopdracht over ‘de meerwaarde van het coöperatief ondernemingsmodel voor huidige en toekomstige maatschappelijke behoeften’ (HIVA / UA).

SD 5: Kwaliteit voorop stellen

De Vlaamse Regering hecht veel belang aan de inschakeling van kansengroepen en het leveren van maatschappelijke diensten. Hierbij is het logisch om kwaliteitsgaranties te vragen van de (werkvloer)ondersteuning en begeleiding, met aandacht voor de integratie van het maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Eén kwaliteitsmodel voor de sector

Tijdens de voorbereiding van het decreet maatwerken werkten de betrokken stakeholders (de beschutte en sociale werkplaatsen en het beleidsdomein WSE) het kwaliteitsmodel ‘de kwaliteitswijzer’ uit. Met de betrokken actoren werd met steun van het Europees Sociaal Fonds een implementatieplan ontwikkeld om de kwaliteitswijzer in te voeren in alle toekomstige maatwerkbedrijven. Dat komt tegemoet aan de vraag naar een introductie-, vorming- en ontwikkelingsprogramma voor zowel de sector als de instanties die de werkplaatsen hierin kunnen ondersteunen.

Naast de voorziene trajecten binnen de maatwerkbedrijven wordt ook gestart met de vertaling van kwaliteitszorg naar de initiatieven lokale diensteneconomie. Aan de hand van een actieonderzoek wordt een kwaliteitskader ingevoerd in de lokale diensteneconomie.

SD 6: Maximale maatschappelijke meerwaarden realiseren

Actieplan maatschappelijk verantwoord ondernemen

Om tot zichtbare resultaten te komen is een gericht beleid rond maatschappelijke verantwoordelijkheid en innovatie noodzakelijk. Daarom werd deze legislatuur van start gegaan met de opmaak van een actieplan maatschappelijk verantwoord ondernemen dat de strategische doelstelling uit de beleidsnota vorm en focus gaf..

Dit actieplan steunt op twee pijlers:

- ervaringsuitwisseling via partnerschappen, wat moet leiden tot een brede en gedragen aanpak binnen en buiten de overheid;
- een stimulerend beleid naar organisaties om vernieuwend in te spelen op MVO-trends van (over)morgen.

Opwaarderen coöperatief ondernemen

Dit leidde tot de uitwerking van een aantal concrete projecten zoals het opwaarderen van coöperatief ondernemerschap als een toekomstgerichte wijze van ondernemen. Succesvolle projecten op het terrein en wetenschappelijk onderzoek zullen dat beeld ondersteunen.

Sociale meerwaarden via pilootprojecten

Een andere beleidskeuze was de introductie van complementaire munten als mogelijkheid om de huidige economische crisis en sociale en ecologische uitdagingen innovatief te vertalen in nieuwe kansen. Hierbij wordt vertrokken van een stimuleringsbeleid dat niet met de ‘gewone munt’ betaald wordt én dat een relevante aanvulling is op inspanningen binnen het maatschappelijke middenveld. Intussen zijn mogelijke piloten in kaart gebracht en werden lokale partnerschappen opgezet binnen de proefregio Gent. Concepten, goede praktijken en een opstartgids werden uitgewerkt en verzameld op www.muntuit.eu.

Daarnaast wordt het komende jaar ingezet op de omvorming van MVO Vlaanderen tot een multistakeholderverhaal met interne en externe partners. MVO Vlaanderen zal het digitale luik (www.mvovlaanderen.be) en de MVO-sessies bundelen. Dit moet voor ondernemingen en organisaties leiden tot een gedragen MVO Vlaanderen dat versnippering van middelen en kennis tegengaat.

De minister blijft ook inzetten op de voorbeeldfunctie van de overheid op vlak van MVO en het zichtbaar maken van sociale meerwaarden in haar aankoopbeleid. Daarnaast is er blijvende aandacht voor de integratie van MVO en sociale duurzaamheid in het Vlaamse beleidskader zoals de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling en aan Noord-Zuidinitiatieven

Tot slot wordt in de beleidsbrief toegelicht hoe binnen het beleidsdomein sociale economie een bijdrage wordt geleverd aan de bestrijding van armoede en een overzicht van de activiteiten van de Inspectie Werk en Sociale Economie.

2. Bespreking

Mevrouw *Sonja Claes* leest in de regionale gegevens, die de omgevingsanalyse stofferen, dat een en ander niet echt evenwichtig verdeeld is. In alle sectoren is Antwerpen heel wat beter vertegenwoordigd dan de andere regio's. Zijn die grote verschillen alleen te verklaren door het feit dat het probleem in een grote stad anders is dan in kleinere steden? Wat denkt de minister erover? Hoe denkt zij ervoor te zorgen dat ook andere regio's even goed aan bod komen?

De minister wil dat personen uit sociale werkplaatsen doorstromen naar de reguliere arbeidsmarkt. In het nieuwe Maatwerkdecreet wil ze dan ook de erkenning voor een persoon om in een sociale werkplaats te werken, beperkt in de tijd houden. Maar dat is niet evident, in 2009 was er zelfs een lichte daling. Een deel van de verklaring is allicht de crisis van 2009. Voor de doelgroep die nu in sociale werkplaatsen werkt, blijft doorstroming bijzonder moeilijk. Het beleid moet dat erkennen en geen illusies creëren. Wordt de doorstroming misschien opgelegd door Europa? Verplicht Europa Vlaanderen mensen slechts tijdelijk in sociale werkplaatsen tewerk te stellen? De doorstroming vanuit de invoegbedrijven groeit wel. Daarop concentreren is dus een goede zaak.

De allochtonen zijn ondervertegenwoordigd in beschutte werkplaatsen, maar niet in sociale werkplaatsen. Misschien is het voor gehandicapte allochtonen gewoon moeilijker om werk te vinden. Allochtonen ‘verstoppert’ hun gehandicapten meer dan autochtonen. Zijn er extra inspanningen nodig om meer allochtonen in beschutte werkplaatsen tewerk te stellen?

Het is goed dat de minister twee ontwerpen van decreet, over maatwerk en lokale diensteneconomie, in 2011 zal indienen bij het parlement. Mevrouw Claes hoopt dat deze timing haalbaar is.

Over de hervorming van de ondersteuningsstructuren blijft de beleidsnota vaag. Hoe denkt de minister de besparingsoperatie door te voeren? Zullen de ondersteuningsstructuren nadien nog steeds een erkenning krijgen of zal de minister met tenders werken?

De beschutte werkplaatsen zullen van het VIPA investeringssubsidies krijgen. Wat zal er gebeuren met de sociale werkplaatsen? Dalen de middelen? De verlaging van het budget van het VIPA strookt niet met het feit dat zowel beschutte als sociale werkplaatsen VIPA-subsidies krijgen voor investeringen.

Door het nieuwe Maatwerkdecreet zal de afstand tot de arbeidsmarkt moeten worden bepaald. Daartoe komt er een nieuw screeningsinstrument. De sector heeft heel wat opmerkingen over dat instrument. Hoe zal de afstand tot de arbeidsmarkt gemeten worden? Welk screeningsinstrument zal daarvoor gebruikt worden? Hoe degelijk is dat instrument? Wanneer zal het in voege treden?

Ondanks de lineaire besparingen in alle departementen zijn er toch een aantal uitbreidingen mogelijk, dankzij het WIP en ViA. Om hoeveel bijkomende middelen gaat het? Hoe zullen de bijkomende plaatsen verspreid zijn over de sectoren?

De gespreide subsidiemethode van de structurele klaverbladen maakt het de projecten niet gemakkelijk. Voor groenjobs, energiesnoeiërs, toeristische jobs en jobs in de aanvullende en logistieke thuiszorg, wordt er gezocht naar een structurele financiering. Op welke termijn kan er een akkoord zijn met die relevante sectoren?

Mevrouw *Lydia Peeters* zegt dat haar fractie het streven naar doorstroming een goede zaak vindt, ondanks het feit dat het niet altijd zo evident zal zijn. In Limburg stroomt amper 42 percent van de werknemers in de sociale economie door naar een job in de reguliere sector. En de cijfers verslechteren. Het uitstroompercentage van de sociale werkplaatsen bedroeg in 2008 4,2 percent, in 2009 3 percent; het uitstroompercentage van de lokale diensteneconomie was in 2008 11,5 percent en is in 2009 gezakt tot 7,8 percent. Het is goed dat de minister in haar beleidsbrief stelt dat elke persoon die uitstroomt, een nieuwe plaats creëert in de sociale economie. Mevrouw Peeters zegt dat haar fractie van oordeel is dat er streefcijfers voor doorstroming moeten worden opgelegd. Voor het ESF-project Supported Employment geldt trouwens hetzelfde. Tot nog toe stroomden amper 62 van de 389 personen door naar het reguliere economische circuit. Dat is slechts één op zes, een heel stuk lager dan in de oproep van het ESF stond. Streefcijfers kunnen ervoor zorgen dat het percentage stijgt.

Een ander aspect is de terugkeergarantieregeling. Voor mensen die tewerkgesteld zijn in het dienstenchequesysteem, is er een terugkeerregeling. Waarom zouden mensen die uit de sociale economie doorstromen naar het reguliere arbeidscircuit, dan niet kunnen terugkeren naar de sociale economie als het te hoog gegrepen is? De minister maakt er wel gewag van maar blijft zeer vaag. Hoe zal de minister de terugkeergarantieregeling aanpakken? Tegen wanneer zal ze in voege zijn? Dergelijke regeling vergt een goede samenwerking tussen de minister van Werk en de minister van Sociale Economie. Is er al overlegd over de terugkeergarantieregeling? Mevrouw Peeters ziet een bijzondere rol voor de inschakelingscoaches van de VDAB om de vacatures te zoeken die geschikt zijn voor mensen uit de sociale economie.

Welke proefprojecten zijn erkend in de ESF-tender Werkvloerbegeleiding? Hoeveel geld krijgen ze? Welke objectieven zijn gehanteerd om de vergoedingen te bepalen? Wie zal er zitting hebben in de klankbordgroep van het ESF-experiment? Bepaalde organisaties melden dat de criteria te streng zijn en de vergoeding te klein. Heeft de minister dergelijke klachten ontvangen? Wat zal ze doen om te voorkomen dat de tenders onvoldoende attractief worden voor organisaties?

De beleidsbrief Sociale Economie bevat confronterende cijfers over de werkgelegenheid bij kansengroepen zoals personen met een handicap of 50-plussers. Zij nopen volgens het lid in de eerste plaats tot doorstromingsmaatregelen vanwege de minister van Werk, die voor hen gelijke kansen op de arbeidsmarkt moet creëren. De regering mag zich niet beperken tot de vlotte instroom in de – zwaar gesubsidieerde - sociale economie, want die moet gericht blijven op mensen die niet in het normale arbeidscircuit terecht kunnen.

In dat verband betreurt de Open Vld-fractie dat de VDAB niet beschikt over een register van mensen die recht hebben op een sociale werkplaats. De beoordeling gebeurt ad hoc. Het lid vindt dat ook OCMW's een duidelijke afbakening nodig hebben om te bepalen welke leefloongerechtigden naar de sociale economie moeten geleid worden en welke op de reguliere arbeidsmarkt een kans moeten krijgen.

Vervolgens informeert zij naar het uitblijven van de evaluatie en de bijsturing van de lokale diensteneconomie en de maatwerkbedrijven, die beloofd was voor het najaar. Wat zijn de termijnen van het persoonlijke krediet en hoelang kunnen zij verlengd worden? Welke problemen staan een definitieve regeling in de weg? Wat is de stand van zaken in de uitwerking van het nieuwe akkoord? Het lid heeft dezelfde vraag over de regeling voor personen met ernstige arbeidsbeperkingen als gevolg van psychosociale problemen.

Wat zijn voor de minister de prioriteiten in de sociale economie bij de besteding van het bedrag van 1,7 miljoen euro uit het Vlaamse werkgelegenheids- en investeringsplan? Voorkoming van marktverstoring vindt mevrouw Peeters in elk geval een terechte zorg. Haar fractie ondersteunt de focus op nieuwe marktniches, met het oog op complementariteit met de reguliere markt. Verder vraagt zij een verklaring voor de geringe belangstelling bij beschutte werkplaatsen voor de verruimde aanmoedigingspremies.

Is er al zicht op het nieuwe akkoord met de socialprofitsector? Welke doelstellingen moeten er volgens de minister instaan? Heeft de SERV al een advies uitgebracht over de gerichte ondersteuning van de sociale economie? Wat zijn de belangrijkste principes van het voorontwerp en hoe wordt het gefinancierd?

De minister bereidt experimenten met nieuwe vormen van sociale clausulering voor. Het lid vraagt verduidelijking. En wat zijn de krachtlijnen van het ontwerp voor de uitbouw van een gericht en complementair ondersteuningsaanbod in de sociale economie?

Het VOSEC legt de laatste hand aan een communicatiestrategie. Wat is de stand van zaken? Mevrouw Peeters waarschuwt dat de promotie van de sociale economie de reguliere economie niet mag afschilderen als minder goed. Zij pleit ervoor de middelen in de sociale economie in te zetten voor vernieuwende activiteiten, die bij succes geëxporteerd worden naar de reguliere bedrijven.

Vervolgens informeert mevrouw Peeters naar de proefprojecten die in het kader van het actieplan coöperatief ondernemen geselecteerd worden? Haar fractie pleit voor specifieke aandacht voor kmo's in dit verband. Zij vindt activiteitencoöperaties een goed initiatief en vraagt of de minister bereid is er extra in te investeren. Verder vraagt ze nog verduidelijking bij het kader voor ontwikkelingssamenwerking dat de minister wenst uit te werken binnen de sociale economie.

Tot slot vraagt het lid of de minister de vraag van VOSEC steunt naar een duidelijker rol voor het OCMW in de lokale diensteneconomie. Welke problemen doen zich vandaag voor op dat vlak? Hoeveel leefloongerechtigden worden naar de sociale economie geleid en hoe verloopt dit?

De heer *Bart Van Malderen* waardeert dat beleidsbrief een goed en op feiten gebaseerd overzicht geeft van het beleidsdomein. Hij is, gezien de algemene besparingen, blij met het bedrag van 1,7 miljoen euro aan bijkomende middelen, die zullen moeten ingezet worden tegen de achtergrond van de naweeën van de economische crisis. Het is goed dat daar zowel acuut wordt op ingespeeld als structureel, waarbij het lid overbruggingspremies en vormingsinitiatieven als voorbeelden geeft. Tegelijk is de crisis voor de sector zelf een uitdaging om nieuwe markten en niches te zoeken. Hij wijst in dat verband op de innovatieregiegroep, die bovendien een goed voorbeeld van ontkokering is.

De maatwerksector telt ondertussen 21.000 werknemers, waardoor hij even groot is als de hele Belgische sector van de houtbewerking bijvoorbeeld. De ontwikkeling van de argumentatie ten opzichte van Europa ter verdediging van de doelgroepwerking is een heel belangrijke stap, meent het lid. Hij pleit voor geduld, want er is niet alleen tijd nodig voor het decreet, maar ook voor de uitvoeringsbesluiten en de noodzakelijke aanpassingen van de werkvormen op het terrein. Voor wanneer voorziet de minister die implementatie?

De afstemming met het bevoegdheidsdomein Werk is positief. Immers, volgens de heer Van Malderen is sociale economie en de inschakeling van doelgroepwerknemers een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de hele regering. De taakverdeling bestaat erin dat de opdracht aan Sociale Economie toekomt vanaf vijf VTE. Het lid gaat er wel van uit dat men daar naartoe mag groeien, want anders dreigen kleinschalige initiatieven in de lokale diensteneconomie bij hun opstart gehypothekeerd te worden.

Doorstroming is moeilijk maar niet onmogelijk. Vandaag is 36 percent van de arbeidsgehandicapten wel degelijk aan het werk. Het lid attendeert erop dat de VOP-regeling goedkoper is dan een plaats in een beschutte werkplaats. Hij wijst er mevrouw Peeters op dat de doorstroming niet alleen een opdracht van de sociale economie is. Het is ook een kwestie van de opnamebereidheid van de reguliere economie. De heer Van Malderen verwacht veel van de geplande ondersteuningstructuur. Als doelgroepwerknemers zich met een rugzakje, gevuld volgens de afstand tot de arbeidsmarkt, presenteren aan de bedrijfspoor, valt het motief voor afwijzing grotendeels weg. Op dat moment zal duidelijk worden hoe bereid gewone bedrijven zijn om dergelijke werknemers in dienst te nemen. In dat verband wijst hij erop dat de sociale economie beter scoort dan de Vlaamse overheid in de werving van personen met een handicap. Hij pleit voor meer ambitie.

Bij 'supported employment' worden de vooropgestelde cijfers niet gehaald. Blijkbaar waren de doelstellingen te optimistisch. Allicht speelt de economische crisis een rol, maar wordt ook onderzocht wat de precieze achtergronden zijn?

De heer Van Malderen maakt zich zorgen over het klaverblad Toerisme. Sinds 2 jaar worden alleen projecten gecontinueerd, zonder dat er nieuwe initiatieven opduiken. Is daar nog wat aan veranderd sinds de opstelling van de beleidsbrief? In de lokale diensteneconomie is het tijd voor evaluatie. Nu de geplande groei grotendeels gerealiseerd is, is immers de vraag wie op die kansen is ingegaan. Het lid weet alvast dat het vooral om steden gaat. Klopt dat? Een pleidooi voor corrigerende programmering lijkt hem in tegenspraak met de keuze voor marktwerking.

Het lage percentage allochtonen in beschutte werkplaatsen is opmerkelijk. Welke factoren verklaren dat fenomeen, dat zich ook voordoet in bejaardentehuizen en thuishulp? Anderzijds zijn ze oververtegenwoordigd in het bijzonder onderwijs, merkt het lid op. Verder blijkt de populatie van de werkplaatsen te vergrijzen, zodat ook daar mensen langer aan de slag houden, een aandachtspunt wordt.

Vervolgens breekt de heer Van Malderen een lans voor de realistische controle van de mid-delenbesteding.

Hij juicht de gesprekken met het bevoegdheidsdomein Welzijn over arbeidszorg toe. De bestaande experimenten hebben een kader nodig, want thans is er sprake van begrips-verwarring. Er zijn projecten die starten als traject naar werk maar andere vetrekken uit psychiatrie of bijzondere jeugdzorg. Het lid pleit ervoor de twee groepen elk een eigen naam te geven.

Wat maatschappelijk verantwoord ondernemen betreft, worden de juiste keuzes gemaakt maar er moeten ook lessen worden getrokken uit de lokale experimenten met bijvoorbeeld coöperatief ondernemen of alternatieve muntsystemen. Het klopt dat alle vormen van ondernemen duurzaam zouden moeten zijn, maar dat is niet altijd het geval. Duurzame aanbestedingen vormen een belangrijke hefboom. Minister-president Peeters coördineert de uitvoering van het regeerakkoord op dat punt.

Ook de heer *Filip Watteeuw* waardeert dat de beleidsbrief een goed beeld geeft van de situatie. Hij is blij dat de Vlaamse Regering in dit domein niet dezelfde foute besparingen doorvoert als in verschillende andere. De relancemaatregelen ten gunste van de beschutte werkplaatsen zijn goed als antwoord op de economische crisis, maar daarnaast is ook een onderzoek nodig van het operationele verlies dat daarvoor al bestond. Het lid pleit voor de structurele versterking van een erg kwetsbare sector. Heeft de minister zicht op de huidige financiële situatie?

Verder vindt hij dat doorstromen belangrijk maar tegelijk niet evident is. Sommigen pleiten voor streefcijfers, maar dan moeten er ook quota komen in de reguliere economie. De heer Watteeuw geeft enkele voorbeelden van factoren die de doorstroming bemoeilijken of doorkruisen. De Antwerpse beschutte werkplaats wordt geprivatiseerd en moet voortaan inzetten op rentabiliteit. Zij zal oudere werknemers laten afvloeien en dat zijn net degene die het moeilijkst kunnen doorstromen, terwijl degene die het makkelijkst kunnen doorstromen, wel mogen blijven.

Wat de VOP-regeling betreft, wijst de heer Watteeuw er zijn collega Van Malderen op dat de Vlaamse Regering het systeem voor de ondersteuning van de werkgelegenheid voor personen met een handicap heeft herzien, waardoor nu minder middelen ter beschikking zijn. Hetzelfde geldt voor de tewerkstellingspremie voor 50-plussers. Het lid concludeert dat de doorstroming ook wordt bemoeilijkt door maatregelen van andere ministers. Hij stelt voor dat de minister haar collega van Werk daarop wijst.

De heer Watteeuw is blij dat de beleidsbrief niet alleen de klassieke actoren in de sociale economie vermeldt maar ook de ESF-tender. Dat geeft hem immers de gelegenheid erop te wijzen dat nogal wat organisaties die zich richten op de begeleiding van in het bijzonder de moeilijkste doelgroepwerknemers, juist door dat tenderingsysteem in moeilijkheden raken. De schaal van de tenders is namelijk te groot voor hun kleine formaat. Het zou spijtig zijn mochten hun ervaring en competenties daardoor verloren gaan.

Vervolgens informeert hij naar de concrete stappen in de opmaak van de innovatiestrategie. Hij heeft tot slot nog een vraag over de inkomensoverdracht naar vzw's ten behoeve van gezinnen. De middelen voor facultatieve subsidies met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen worden overgeheveld naar andere basisallocaties. Het gaat vooral over lonen. Betekent dit dat de genoemde subsidies verdwijnen?

De heer *Chris Janssens* verneemt uit de toelichting bij de begroting dat voor producten- en diensteninnovatie binnen Sociale Economie 4 miljoen euro is vrijgemaakt. Dat was zo in 2010 en is zo voor 2011. Heeft de minister reacties gekregen op de oproep ter zake of zijn er projecten ingediend en eventueel goedgekeurd?

Het departement Werk en Sociale Economie sluit in het najaar 2010 voor het eerst een managementovereenkomst af met de Vlaamse Regering voor de periode 2011-2015. Wat houdt dat in en waarom wordt van dat instrument gebruik gemaakt?

Op bladzijde 34 van de toelichting gaat het om de dividenden, uitgereikt door de T-groep. In 2009 stelde de minister bij de begroting 2010 dat er geen dividenden verwacht werden. Er is uiteindelijk toch voor 1 miljoen euro aan dividend uitgekeerd. Dat wordt niet meer opgenomen voor 2011. Hoe komt dat, wil het lid weten.

Op bladzijde 41 gaat het nog over T-groep en een dividend van 1 miljoen euro dat volledig wordt doorgestort wordt aan de PMV. Waarom wordt dat niet doorgestort aan Trividend, een Vlaams Participatiefonds voor de Sociale Economie?

Bladzijde 43 gaat over de kredieten of investeringstoelagen inzake de infrastructuur van de beschutte werkplaatsen. Van de kredieten die daartoe waren opgenomen in 2009 blijkt niets uitgevoerd. Hoe komt dat?

In de beleidsbrief zijn tabellen opgenomen. Op bladzijde 9 staat een tabel over de niet-werkende werkzoekende voor wat betreft de kansengroepen. Als daar het aantal allochtonen wordt samengeteld, komt dat op 46.436. Welke definitie hanteert de minister daarbij? Wordt er geoordeeld op basis van nationaliteit of origine, niet-EU of EU?

Op bladzijde 29 vindt het lid een tabel over de uitstroom naar werk. Wordt er ook een opdeling per kansengroep gemaakt die het lid eventueel kan opvragen?

De heer *Matthias Diependaele* vindt dat de beleidsbrief goed in elkaar zit. Men kan vertrekken van de cijfers die worden meegegeven. De lijst van afkortingen is handig.

Kan de minister nog duiding geven bij het relanceplan voor de beschutte werkplaatsen?

Wat moet het concept sociale innovatie inhouden? Het lid vraagt zich af of men dat welken, omdat er weinig concreets over wordt gezegd. Als het overal opduikt, dreigt het onduidelijk te worden onder welk beleidsdomein het valt, stelt de heer Diependaele. Volgens hem ligt de strikte betekenis veeleer bij Werk dan bij Sociale Economie.

Het viel de spreker op dat er zeer grote verschillen zijn tussen de percentages van doelgroepen die in de sociale en de reguliere economie aan de slag zijn. Heeft de minister daarvoor een verklaring? In de sociale werkplaatsen zijn heel veel allochtonen te werk gesteld in tegenstelling tot de reguliere economie. Dat lijkt het lid deels te verklaren door een lagere scholingsgraad. Hij is ervan overtuigd dat een deel van die mensen nooit zal doorstromen naar de reguliere economie. Toch is hij ook pleitbezorger om te blijven inzetten op die doorstroming. Hij refereert naar het bezoek aan de beschutte werkplaats in Oudenaarde waar er proefprojecten lopen met enclaves. De mensen zijn zelf voorstander van zoveel mogelijk doorstroming. Het helpt niemand om zoveel mogelijk mensen in de sociale economie te houden, zegt de heer Diependaele overtuigd. Mensen die in het enclave-project werden ingeschakeld en in groepjes in andere bedrijven gaan werken, vertelden niet dat ze in een beschutte werkplaats werken. Dat toont aan dat ook zij liever meteen in die reguliere sector zouden werken.

Mevrouw *Martine Fournier* gaat in op de capaciteitsproblematiek in de beschutte werkplaatsen. De programmatiernorm legt de capaciteit vast die wordt verdeeld onder de beschutte werkplaatsen naargelang van vraag en nood. Die ligt vast op 14.224. De beschutte werkplaatsen hebben elk een eigen capaciteit. Waar minder dan 85 percent van die capaciteit werkelijk wordt ingevuld, wordt de beschutte werkplaats teruggezet in de toegekende capaciteit. Dat impliceert een daling met 10 percent. De vrijgekomen plaatsen kunnen toegekend worden aan beschutte werkplaatsen die om meer capaciteit vragen. In 2010 is de prioriteit gelegd op behoud van tewerkstelling door de economische crisis; uitbreiding was daardoor onmogelijk. Er is intussen wel vraag naar meer capaciteit, maar er is geen capaciteit beschikbaar. Als de economie nog meer aantrekt in 2011 zouden de extra plaatsen de beschikbare sterk overstijgen. De beschutte werkplaatsen doen een oproep om meer mensen in dienst te nemen, maar krijgen geen capaciteitsverhoging; De sociale werkplaatsen kenden dan weer wel een sterke toename van hun capaciteit in de voorbije jaren. Minister Muylers stelt zichzelf tot doel meer mensen met een arbeidshandicap aan het werk krijgen. De beschutte werkplaatsen zijn de belangrijkste tewerkstellingsplaats voor die doelgroep. Hoe staat de minister tegenover het dreigend tekort aan capaciteit in de beschutte werkplaatsen? Ziet ze een groeipad? Het lid vindt het jammer dat de beschutte werkplaatsen die een verhoging aanvragen die niet krijgen om dan vast te stellen dat er op het einde van het jaar budgetten overblijven omdat er capaciteit niet integraal wordt ingevuld. Hoe denkt de minister de budgetbesteding te optimaliseren?

De heer *Jan Laurys* vindt geen beschikbare cijfers bij de omgevingsanalyse voor arbeidszorg. Dat zou hij interessant vinden in het kader van de discussie rond werkvorm of werkmethodiek. Hij vindt het belangrijk dat er regelgeving wordt ontwikkeld rond arbeidszorg, die een tijdelijke tewerkstelling vooropstelt in de sociale economie. Er moet dus ook met het beleidsdomein Welzijn contact zijn ter zake. Wie niet doorstroomt moet, daar weer worden opgevangen.

Inzake het matrixmodel van vier modules ter ondersteuning van de werknemers en de afstand tot de arbeidsmarkt zegt de heer Laurys dat dat instrument nog steeds in ontwikkeling is. Zijn het diverse instrumenten en hoe kunnen ze worden aangewend? Wat is de stand van zaken?

De enclavewerking komt volgens het lid in de beleidsbrief te summier aan bod; Hij gelooft sterk in die werkvorm, samen met supported employment. Het laat toe dat mensen vrij gemakkelijk doorstromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Welke richting wil men op met de enclavewerking? Ook supported employment ligt het lid nauw aan het hart. Er zijn 389 doelgroepwerknemers, 62 uit doorstroming. De heer Laurys pleit ervoor de werkvorm te blijven toepassen, zelfs al is het moeilijk. Hij wijst erop dat het voor normale werknemers al moeilijk is om in een regulier bedrijf te raken.

Het lijkt de heer Laurys nodig na te denken over het feit of er geen activiteiten zijn die niet thuishoren in de lokale diensteneconomie, maar elders. Dat is het geval voor de kinderopvang, vindt het lid. Het kan volgens hem ook naar het reguliere welzijnsbeleid overgebracht worden. Dan komt er allicht ruimte vrij voor nieuwe activiteiten binnen de lokale diensteneconomie. Het lid verwijst daarbij naar de intentie om de PWA's te integreren in de lokale diensteneconomie als ze eenmaal geregionaliseerd zijn.

In het klaverbladmodel zag het lid vooral wishful thinking. Men moet rekenen op een aantal partners om sommen samen te brengen. Het is niet eenvoudig te implementeren. Hij stelt dat het een eerste stap kan zijn om te bepalen dat nieuwe klaverbladen nog slechts toegelaten worden als er minstens twee beleidsdomeinen toegezegd hebben om op langere termijn in financiering te voorzien.

Minister *Freya Van den Bossche* kan niet meteen de spreiding en de reden waarom er in Antwerpen veel plaatsen zijn historisch verklaren. Ze stelt dat de doelgroep er groter is en uitbreiding wordt al geruime tijd toegekend op basis van de doelgroep in de diverse regio's. De doelgroep zelf en de omvang ervan wordt door de VDAB bepaald. De interne verdeling binnen de regio hangt onder meer af van de vragen en de kwaliteit van die aanvragen.

In 2009 was er veel minder doorstroming door de crisis. Het concept doorstroming vraagt volgens de minister een realistische aanpak. Voor sommige mensen wordt de afstand tot de arbeidsmarkt na verloop van tijd kleiner. Voor hen is het potentieel mogelijk de overstap te maken naar de reguliere economie. Die overstap wordt volgens de minister pas realistisch als ook de begeleiding op de werkvloer in de reguliere bedrijven geregeld is. De overstap is niet altijd aantrekkelijk voor de doelgroepwerknemer. Het is niet zeker dat hij terug kan naar de sociale economie als de overstap niet lukt en hij krijgt zijn ondersteuning niet mee. Hij dreigt daarom wat verloren te lopen in het reguliere bedrijf en dan kan het zijn dat het bedrijf in kwestie er minder in geïnteresseerd is, mede omdat er minder rendement te verwachten valt. Als het lagere rendement niet wordt gecompenseerd zoals in de sociale economie, dan zijn bedrijven minder geneigd die mensen te werk te stellen. Voor sommige mensen moet doorstroming mogelijk zijn, voor anderen niet, oppert de minister. Ze meent dat daarover toch een ruime consensus te vinden is. Voor anderen is het moeilijk te voorspellen en moet er in elk geval een terugkeergarantie zijn.

De terugkeergarantie zal langer moeten lopen voor sociale en beschutte werkplaatsen dan voor de lokale diensteneconomie. Daar is de afstand tot de arbeidsmarkt veel minder groot. De minister denkt aan een terugkeergarantieperiode van ongeveer 2 jaar voor de beschutte werkplaatsen. Het is de bedoeling dit te regelen in het toekomstige decreet.

Een aantal mensen lijken te denken dat de sociale economie een opstap is naar de reguliere economie en dus een doorstroommachine is. Dat klopt niet. De sociale economie zelf zorgt voor duurzame tewerkstelling waaruit de werknemers vertrouwen kunnen putten. Ze zijn blij met de job en hoeven daarvoor niet te wachten tot ze in de reguliere economie terecht komen, onderstreept de minister. Waar het kan gestimuleerd worden, moet dat ook gebeuren.

Met minister Muylers is met betrekking tot de terugkeergarantie in de matrix afgesproken dat zolang ze geldig is, de werknemers een verantwoordelijkheid blijven van de sociale economie. Zodra ze verlopen is, worden ze de verantwoordelijkheid van de minister van Werk.

Het belang van de doorstroming ESF-tender, bestaat erin dat de begeleiding op de werkvloer in reguliere bedrijven gestimuleerd wordt. Het was zeer moeilijk om een promotor te vinden. De kwaliteit van de ene indiener staat buiten kijf. Het gaat om een heel groot samenwerkingsverband met GTB, de gespecialiseerde trajectbegeleiding. De prijs is vrij hoog en er wordt nagegaan hoe men daarmee kan omspringen.

Soms is er een tijdelijke afstand tot de arbeidsmarkt, in andere gevallen blijft ondersteuning misschien nodig. In vele gevallen zal de ondersteuning evolueren in de tijd. Via oefening slagen mensen er soms in dichter bij de arbeidsmarkt te komen. De minister wijst erop dat het omgekeerde ook mogelijk is, onder meer met personen met een mentale handicap. Ze worden met ouder worden ook vaak minder productief dan voordien. De afstand tot de arbeidsmarkt wordt dan groter en soms kan evaluatie nuttig zijn om te zien of de rugzak nog aangepast is aan de specifieke noden van de werknemer in kwestie.

De afstand tot de arbeidsmarkt wordt gemeten door middel van een instrument dat nog wordt ontwikkeld door de VDAB. Die instantie kan dat objectiveren en de afstand op een transparante manier bepalen.

Het groeipad voor 2011 voor de sociale economie vraagt nog om een strikte afbakening van criteria. De middelen zijn beperkt. Voor VIA 3 bedraagt het groeipad in de sociale werkplaatsen nog 42 VTE. Voor het WIP voor 2011 is er nog 1,7 miljoen euro te verdelen onder de werkvormen. Dat wordt afgesproken met de sector en sociale partners.

Voor de beschutte werkplaatsen is het voorziene geld echt op, stelt de minister. Als de middelen worden toegewezen, dan gebeurt dat op basis van maximale invulling. Als blijkt dat ze niet maximaal ingevuld worden en er is een overschot van het budget, dan wordt dat opnieuw aan iets anders besteed. Daartussen kan zich dus een korte tijdsperiode bevinden waarin middelen beschikbaar zijn. Meer geld zou welkom zijn, erkent de minister, maar ze is blij dat er een groeipad is. Een van de uitdagingen binnen het af te sluiten sociaal akkoord bestaat erin een groeipad voor de volgende jaren uit te stippelen. Ook kwaliteit is daarbij belangrijk en een aandachtspunt van de hervorming die bezig is. Voor de Vlaamse Regering is de vraag wat er nog kan gebeuren rond koopkracht, ondanks de beperkte budgettaire middelen. Naast werken aan kwaliteit, heeft minister het voornemen om het groeipad voor de sociale economie verder uit te werken.

De verankering van klaverbladen is een zaak van samenwerking met de andere ministers en dat gaat niet met iedereen even vlot. Voor Welzijn, Groen en Milieu en Buurtsport lopen de evaluaties en zouden bijstellingen mogelijk zijn in 2011-2012. Met Toerisme loopt het moeilijker en komt men voorlopig niet verder met concrete afspraken en timing.

Wat de duidelijke afbakening van de doelgroepen sociale economie ten opzichte van de kansengroepen betreft, zegt de minister dat het bevoegdheidsdomein Werk vier kansengroepen definieert, die niet dezelfde zijn als de doelgroepen sociale economie. Die afbakening is bezig, op basis van aparte criteria. Er zijn personen met een arbeidshandicap die in een beschutte werkplaats terecht kunnen. Mensen met ernstige arbeidsbeperkingen als gevolg van psychosociale problemen kunnen in de sociale werkplaatsen terecht. Er is veel tijd besteed aan de toets met de Europese Commissie en die proef heeft men doorstaan. 80 procent van de doelgroep kan worden opgevangen in de definitie, de rest moet in de hervorming van de lokale diensteneconomie een plaats krijgen. Voorts zijn er nog de invoegbedrijven waarvoor het belangrijk is af te stemmen op de bestaande tewerkstellingsmaatregelen die onder Werk ressorteren.

Over de overbruggingspremie zegt de minister dat die in het leven is geroepen op vraag van de sector. Er kwam slechts één aanvraag van een beschutte werkplaats binnen. Er is om een verklaring gevraagd, maar de minister heeft dat nog niet ontvangen. Er is wel massaal ingetekend op de crisismaatregelen van de federale overheid en de interesse voor Vlaamse bijkomende maatregelen zou daaronder gesneuveld zijn. De maatregel is dan overbodig gebleken, besluit de minister. Ze is bereid uit te zoeken waar het probleem anders nog kan zitten. Misschien was de procedure te ingewikkeld, oppert de minister zelf. Of er is te weinig afstemming van maatregelen. Van de sector verwacht de minister ook nog een antwoord ter zake.

Voor de timing van het maatwerkdecreet kan de minister meedelen dat in het najaar 2010 en voorjaar 2011 het overleg met de stakeholders loopt. Dat is al aangevat. Midden 2011 zou het ontwerp van regelgeving klaar zijn. Voor de implementatie voorziet de minister in een redelijke termijn, namelijk in 2013. Dat het te lang zou duren, weerlegt de minister. Er wordt snel gewerkt, stelt ze. Het duurde vijf jaar voor er een akkoord was over de princi-

pes van een eenheidsdecreet. In één jaar is de toetsing met Europa gebeurd en staat er al veel op papier. Het overleg loopt en de concrete uitwerking begint al vorm te krijgen. Het wordt volgens de minister een ingrijpende wijziging die de hele sector omkeert en die dus niet over één nacht ijs kan gaan. Er is overleg nodig met de sector, met de sociale partners. Ze gelooft in de vooropgezette timing en is bereid het werkschema te bezorgen ter inzage. Er moet ook juridisch nog veel uitgeklaard worden.

Voor de lokale diensteneconomie zijn de evaluaties klaar in het najaar van 2010 en het ontwerp komt eraan in 2011.

De rol van OCMW's levert geen problemen in het kader van de lokale diensteneconomie. Ze zijn betrokken als lokale besturen en melden zelf vrij veel positieve ervaringen met de lokale diensten. Wie weet heeft van mogelijke kritieken, mag dat aan de minister doorspelen. De doelgroep van de leefloners zal worden opgenomen in de bijsturing. Dat was vooralsnog niet het geval. Ook die groep wordt keurig afgebakend.

De minister is tijdens de beleidsraad Werk en Sociale Economie met minister Muylers overeengekomen dat ze met minister Vandeurzen gesprekken zou opstarten over arbeidszorg. De ministers zijn het al eens over wat er zou moeten gebeuren. Het overleg is opgestart. De timing daarvoor is zomer 2011. Er worden afspraken gemaakt over timing, processen en de krachtlijnen voor het geïntegreerd kader. Tot slot moet nog overleg volgen met de federale overheid en de stakeholders. De keuzes moeten nog gemaakt worden, naargelang van de specifieke doelgroep. Het statuut moet nog federaal vastgelegd worden.

Minister Van den Bossche onderscheidt twee groepen binnen arbeidszorg: enerzijds is er die groep waarbij het een opstap naar werk kan betekenen. Voor de andere groep ligt de finaliteit in de arbeidszorg zelf besloten in het kader van een duurzaam welzijnstraject. Beide groepen duidelijk van elkaar onderscheiden, is belangrijk voor de benaderingswijze en de manier waarop Werk en Sociale Economie betrokken moeten zijn.

De minister vindt de opmerking over meer controle op de besteding van subsidies zeer terecht. Er moet ook volgens haar een realistische controle op de middelen zijn, een adequate inzet van overheidsgeld. Er zijn geen instrumenten en geen mogelijkheden voor sancties. De inspectie WSE heeft geen kader. In de nieuwe regelgeving lokale diensteneconomie en de hervorming maatwerk wordt dat allemaal geregeld en op basis daarvan zullen controle en handhaving mogelijk worden. De gerichte controle wordt dus ingebed, besluit de minister.

Voor BBB zaten de BW's bij Welzijn, nadien zijn ze bij Sociale Economie terechtgekomen. VIPA is gebleven voor investeringssubsidies voor BW's, maar de regeling moet veel toegankelijker worden. Er is een te complexe procedure. De wijziging in de regelgeving komt nog in 2010 op de agenda van de Vlaamse Regering. Er is een evolutie naar één kader waarbinnen alle werkplaatsen een beroep kunnen doen op investeringssubsidies, ook de sociale werkplaatsen. De minister belooft haar best te doen om ervoor te zorgen dat de middelen toereikend zijn. Ze kan nog geen engagement nemen voor de meerjarenbegroting. Voor VIPA zijn een aantal kredieten niet besteed in 2009. Een te complexe procedure zou daarvan de oorzaak zijn en die wordt nog in 2010 hervormd.

Inzake innovatie in de sociale economie is de oproep gelanceerd en er is 4 miljoen euro opzijgezet. De binnengekomen aanvragen komen op een totaalwaarde van 8,9 miljoen euro van 76 dossiers en de actie is dus een groot succes. Alleen de dossiers die effectief een innovatieve meerwaarde hebben, zullen weerhouden worden. De jury bestaat uit het IWT,

WSE en het Agentschap WSE, dat de minister adviseert. Alles ligt bij de inspectie van Financiën. Zodra het rapport terug is, kan er beslist worden.

De regiegroep Sociale Innovatie is in oktober 2010 opgestart. Daarnaast komt er ook nog een reflectiegroep Sociaal Ondernemerschap. Beide zullen adviezen formuleren en die moeten op elkaar worden afgestemd in het kader van de innovatiestrategie binnen Sociale Economie.

Beschutte werkplaatsen zijn een sector die het zelfs buiten de crisis moeilijk heeft, erkent de minister. In het relanceplan wordt een sterkte-zwakteanalyse gemaakt om het economisch profiel van elke werkplaats in kaart te brengen. Dat is niet eenvoudig omdat de moeilijkheden veeleer te wijten zijn aan het feit dat niet elke werkplaats structureel even gezond is. Uit die analyses moet dat duidelijk worden. Op basis van de financiële analyse gaat men dan verder. Het gericht onderzoek zal voorjaar 2011 plaatsvinden.

De facultatieve subsidies blijven mogelijk, stelt de minister. Er gebeurt een overdracht van departement naar agentschap omdat beleidsuitvoering een taak is van die laatste.

Dividenden van de T-groep zijn nog niet opgenomen. De minister wacht daarmee tot aan de begrotingscontrole omdat er nog geen duidelijkheid is over de eventuele uitkering en de bedragen, door de moeilijke economische situatie.

Er is niet toegewezen aan Trividend omdat het een andere opdracht heeft. Er is daar momenteel ook geen vraag naar extra middelen. Binnen PMV zijn de middelen toegewezen aan Sifo, een rollend fonds. Trividend en Sifo worden beter op elkaar afgestemd. De minister kondigt alvast een sterke vereenvoudiging aan om tot één sterk en uniform kader te evolueren.

In 2011 worden vier pilootprojecten opgestart in het kader van coöperatief ondernemen op basis van wetenschappelijk onderzoek in het kader van het Viona-programma en een aantal MVO-infosessies. Welke projecten het zijn, wordt bepaald in samenspraak met de sector. De aandacht voor kmo's waarom wordt gevraagd zal er zeker zijn, belooft de minister.

De managementovereenkomst voor het departement WSE moet ervoor zorgen dat de juiste afspraken worden gemaakt. De definitieve versie en goedkeuring mag nog in 2010 verwacht worden.

Mevrouw *Lydia Peeters* onderstreept dat streefcijfers wel degelijk belangrijk zijn voor de doorstroming door het feit dat er doelstellingen aan gekoppeld kunnen worden. Haar partij pleit niet voor quota, zoals andere partijen.

De beschutte werkplaats in Antwerpen zou nog meer problemen ondervinden met doorstroming omdat men daar vooral de oudere werknemers wil afstoten. In die optiek is de terugkeergarantie van groot belang, vindt het lid. Ze gelooft dat heel wat mensen ook zelf willen doorstromen, en dan vooral de jongeren. De tegenstrijdigheid die is aangehaald door de heer Watteeuw, vindt ze dan ook niet correct.

Het is mevrouw Peeters nog steeds niet duidelijk welke promotor precies een project voor de ESF-tender had ingediend. Ze heeft alleen begrepen dat het om een samenwerkingsverband gaat.

Het lid verduidelijkt haar vraag over de plaats van de OCMW's in de sociale economie. Het federaal verkiezingsmemorandum van het VOSEC verwees daar expliciet naar.

De minister verwijst in het kader van de spreiding van de sociale economieprojecten en van het Maatwerk naar de VDAB. Mevrouw Peeters stelt dat de VDAB geen registers heeft van wie in de sociale economie thuishoren. Hoe kan de spreiding dan duidelijk worden? Inzake het maatwerk vraagt het lid dat de coaches betrokken zouden worden bij aanmelding bij VDAB. Als die geen registers bijhoudt, lijkt het haar echter bijzonder moeilijk om uit te maken wie waar thuishoort. Is het volgens de minister dan niet aangewezen dat VDAB dergelijke registers bijhoudt?

Voor de aanmoedigingspremie voor beschutte werkplaatsen heeft slechts één beschutte werkplaats een aanvraag ingediend, allicht omdat ze overbodig kan zijn of door te grote complexiteit, begreep het lid. Ze breekt dan ook een lans voor nog meer administratieve vereenvoudiging, zeker in de sector van de sociale economie.

Bij de timing die de minister vooropstelt voor het decreet met uitwerking en toepassing tegen 2013, vindt mevrouw Peeters het begrip 'snel' zeer relatief. Ze hoopt alleen dat er zo spoedig mogelijk gevolg aan wordt gegeven.

De heer *Bart Van Malderen* vindt dat de minister de discussie over doorstroming en terugkeergarantie duidelijk heeft geplaatst. Ook in de cijfers kan hij zich vinden en het concept van de rugzak die op geregelde tijdstippen geëvalueerd wordt, vormt met de rest een solide basis om op voort te bouwen.

De doorstroming binnen de ruime sociale economie en vooral de artikel 60-ers in het kader van de OCMW-werking, zijn nog een stokpaardje van de heer Van Malderen. Hij stelt dat het opnieuw moet worden aangekaart zodra er een federale regering is om te verhinderen dat mensen in een vicieuze cirkel terecht komen eenmaal hun artikel 60-project afgelopen is.

De minister bevestigde zijn vrees inzake de klaverbladen. Hij was vooral bezorgd om het klaverblad Toerisme. Er zijn voor de andere sectoren wel stappen vooruit gezet, stelt hij vast. Het lid dringt erop aan dringend voor een oplossing te zorgen. Bij ontstentenis van een degelijk kader, zouden anders steeds meer initiatiefnemers projecten kunnen stopzetten.

De heer Van Malderen meent dat het kader dat de minister vooropzet voor Maatwerk realistisch is. De dreiging voor de sociale economie toen het bij Europa voorlag, was reëel, onderstreept hij. Als het lukt om 80 percent van de doelgroep onder die noemer onder te brengen en 20 percent bij de lokale diensteneconomie, dan is er al heel wat werk verricht, meent hij. Het lijkt hem bijzonder moeilijk om voor de heel diverse werkvormen die in de loop der vele jaren zijn ontstaan één kader te creëren. Er is weinig manoeuvreerruimte. Het lid raadt de minister dan ook aan langzaam maar zeker te werken.

Met betrekking tot arbeidszorg begrijpt de heer Van Malderen dat een andere naamgeving verwarring kan voorkomen.

Hij vindt het ten slotte zorgelijk te moeten vaststellen dat het aan inspectie, middelen en sancties ontbreekt om tegen misbruiken in te gaan.

Mevrouw *Claes* was aangenaam verrast door de vele concrete antwoorden van de minister. Bij de verdeling van de plaatsen in de sociale economie over Vlaanderen is nog denk-

werk nodig, vindt ze. Andere sectoren stellen bij, al is er een historische opbouw, zodra de regelgeving op punt staat.

Ze mist een antwoord over de allochtonen.

Mevrouw Claes stelt dat doorstroming in beschutte werkplaatsen quasi onmogelijk is, in sociale werkplaatsen heel moeilijk, mogelijk in lokale diensteneconomie en overal waar op federaal niveau in ondersteuning is voorzien om dergelijke mensen op te vangen. Doorstroming moet volgens het lid een uitermate genuanceerd concept zijn dat echt op maat van de betrokkenen wordt uitgewerkt. Het is dan ook geen fetisj.

Inzake de ondersteuningsmaatregelen vond het lid geen duidelijkheid in het verhaal van de minister.

Het screeningcentrum van de VDAB en hoe het eruit zal zien, de afstand tot de arbeidsmarkt ervan, zijn factoren die zorgen blijven baren.

De heer *Diependaele* sluit zich aan bij mevrouw Claes als het om de doorstroming gaat. Hij herhaalt dat er in sociale werkplaatsen viermaal meer allochtonen werken dan in de reguliere economie. Als dat aan de scholingsgraad ligt, moet doorstroming kunnen, oppert het lid, zeker na opbouw van bepaalde capaciteiten.

Wat verstaat de minister onder sociale innovatie?

De heer *Watteeuw* is vooral blij met de pragmatische kijk op doorstroming. Het mag geen fetisj worden, maar moet een streven zijn.

Over de organisaties die moeten instaan voor begeleiding en toeleiding kreeg het lid geen geruststelling. De nieuwe manier van werken met de tendering zoals toegepast door onder meer de VDAB heeft een aantal organisaties in moeilijkheden gebracht, herhaalt hij. Wie bekommerd is om de sociale economie, moet ook de organisaties die niet onder de klassieke akkoorden vallen, enigszins beschermen. Het lid vraagt om garanties daarvoor.

Voor de maatregelen van minister Muylers die de heer *Watteeuw* aanhaalde – tewerkstellingspremie voor 50-plussers, ondersteuning voor tewerkstelling van personen met een handicap – zijn de middelen afgenomen. Dat vindt het lid ook belangrijk voor het werkterrein van de minister.

Minister *Van den Bossche* is bereid nauwkeuriger de over- en ondervetegenwoordiging van allochtonen in bepaalde werkplaatsen te analyseren. Ze weet wel dat ze weinig in beschutte werkplaatsen te vinden zijn omdat ze niet gekend zijn. Hun cultuurachtergrond houdt er traditioneel aan die mensen thuis te verzorgen en niet meteen met hen naar buiten te treden of ze in een werkomgeving te plaatsen. De minister stelt dat er geen eenvoudige remediëring is, maar dat ze ook wil zoeken naar oplossingen.

Het grotere aantal allochtonen in sociale werkplaatsen heeft volgens de minister diverse oorzaken, zoals lagere scholingsgraad en minder kansen op de arbeidsmarkt. Niet alleen de scholingsgraad maar ook de duur dat ze werkzoekend zijn, spelen mee voor wie in een sociale werkplaats terecht komt. De minister brengt heel voorzichtig ook de stelling aan dat werkgevers onder een groep van kandidaat-werknemers ook veeleer lijken te kiezen voor de niet-allochtone kandidaat met een gelijklopend profiel.

De VDAB tast niet in het duister, verzekert de minister nog. Er zijn duidelijke criteria voor beschutte en sociale werkplaatsen. Voor sociale werkplaatsen gaat het om lage scholingsgraad en werkloosheidsduur; voor beschutte werkplaatsen is er de handicap. De minister is niet voor theoretische streefcijfers, maar stelt voor om met het vooropgestelde meetinstrument bij de VDAB individueel te bekijken voor welke mensen doorstroming een optie is en uiteindelijk voor wie de doorstroming ook echt lukt. Dat vindt ze meer relevante cijfers die passen in een beleid op maat, dat dan wel weer een doel is.

De artikel 60-groep blijft belangrijk, stelt de minister, zeker bij het afbakenen van de doelgroepen.

Het is moeilijk om de niet-evenwichtige regionale verdeling recht te zetten. De minister kan mensen hun job niet afpakken, omdat ze in de verkeerde regio wonen, maar kan er wel op toezien dat de verdeling voortaan fair gebeurt. Er kunnen geen andere motieven spelen dan de grootte van de doelgroep en de noden van de regio. Arbeidsplaatsen doen verdwijnen waar ze al bestaan, kan ze niet.

Met betrekking tot de ondersteuningsstructuur verwijst de minister nog naar haar toelichting in een eerdere commissievergadering over de hertekening ervan. Er is intussen wel al een eerste overleg met de sector gebeurd, waar de minister de hertekening heeft toegelicht zoals ze dat in de commissie ook deed. Er volgt nog een bespreking ter zake bij het VESOC. Verder is er niets nieuws te melden, stelt de minister. De minister verklaart dat de budgetverlaging rechtstreeks verband houdt met lineaire besparingen en een deel onderbenutting.

V. INDICATIEVE STEMMING

De aan de commissie toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 worden bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen voor, 3 stemmen tegen bij 1 onthouding.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Robrecht BOTHUYNE
Johan DECKMYN
Mathias DIEPENDAELE
Jan LAURYS
Bart VAN MALDEREN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AO	Agentschap Ondernemen
ARK	Activering van Risicokapitaal in Vlaanderen
ARKIV	Risicokapitaalverschaffer overeenkomstig het decreet betreffende het activeren van risicokapitaal in Vlaanderen
ba	basisallocatie
BAN	Business Angel Netwerk
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
bbp	bruto binnenlands product
BBRP	bruto binnenlands regionaal product
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
BRIC	Brazilië, Rusland, India en China
BW	beschutte werkplaatsen
Cao	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CFO	Centraal Financieringsorgaan
CMI	Centrum voor Medische Innovatie
DAC	Derde Arbeidscircuit
DNA-cheques	Durf Na Advies-cheques
EAD	Evenredige Arbeidsdeelname
ECOOM	Expertisecentrum O&O Monitoring
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EIB	Europese Investeringsbank
EIF	Europees Investeringsfonds
EOR	Europese Onderzoekruimte
ERA	European Research Area
ERSV	Erkende Regionale Samenwerkingsverbanden
ESCO	Energy Services Company
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Rekeningensysteem
EU	Europese Unie
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
EVC	elders verworven competenties
EWI	(Departement) Economie, Wetenschap en Innovatie
FFEU	Financieringsfonds voor schuldafbouw en eenmalige investeringsuitgaven
FISH	Flanders Strategic Initiative on Sustainable Chemistry
FIT	Flanders Investment & Trade, het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen
Flanders DC	Flanders District of Creativity
FMTC+	Flanders Mechatronica
FOD	federale overheidsdienst
FTI	Flanders Technology International
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek
gesco	gesubsidieerde contractuelen
GIMV	Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen
GIS	Geografisch Informatiesysteem
GOK	gesplitst ordonnanceringskrediet
GTB	Gespecialiseerde Trajectbegeleiding
GVK	gesplitst vastleggingskrediet
HIVA	(vroeger: Hoger Instituut voor de Arbeid)
IBBT	Interuniversitair Instituut voor Breedband Technologie
IBO	Individuele Beroepsopleiding
IMEC	Interuniversitair Microelectronica Centrum
Interreg	communautair initiatief van de Europese Commissie

IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
JPI	Joint Programming Initiative
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen
kmo	kleine en middelgrote ondernemingen
KOMOSIE	Koepel van Milieuondernemers in de Sociale Economie
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
MAC	vastleggingsmachtiging
MINA-Raad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
MIP	Milieu en Energietechnologie Innovatieplatform
MMPP	Medische, Mentale, Psychologische of Psychiatrische Problematiek
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NEET	Not in Employment, Education or Training
NGK	niet-gesplitste kredieten
NT2	Nederlands als tweede taal
O&O	Onderzoek & Ontwikkeling
OCMW	Openbare Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Europese Samenwerking en Ontwikkeling
pbb	Preventief Bedrijfsbeleid
PMV	Participatie Maatschappij Vlaanderen
POM	Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
pps	publiek-private samenwerking
PWA	Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap
PWO	Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek
RESOC	Regionaal Sociaal-Economisch Overlegcomité
SBO	strategisch basisonderzoek
SD	strategische doelstelling
SERR	Sociaal-Economische Raad van de Regio
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SET Plan	Strategic Energy Technology Plan
SFIC	Strategic Forum for International Scientific and Technological Cooperation
SIFO	Sociaal Investeringsfonds
SIM	Strategisch Initiatief Materialen
SOC	Strategisch Onderzoekscentrum
SST	Samenwerkingsverband Sociale Tewerkstelling
SW	sociale werkplaatsen
SWOT	Sterkte/zwakte analyse
SYNTRA	Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming Syntra
TBM	Toegepast Biomedisch onderzoek met Maatschappelijke finaliteit
TINA-Fonds	Transformatie Innovatie Acceleratie Fonds
UAMS	Universiteit Antwerpen Management School
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
ViA	Vlaanderen in Actie
VIB	Vlaams Instituut voor Biothechnologie
VIL	Vlaams Instituut voor de Logistiek
VIM	Vlaams Instituut voor de Mobiliteit
VIN	Vlaams Innovatienetwerk

Vinnof	Vlaams Innovatiefonds
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarkttrappering
VIP	Vlaamse Inschakelingpremie
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VIS	Vlaams Innovatiesamenwerkingsverband
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VKW	Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden
VLAJO	Vlaamse Jonge Ondernemingen
VLAO	Vlaams Agentschap Ondernemen
VOKA	Vlaamse Werkgeversorganisatie-kamers van koophandel, Vlaams netwerk van ondernemingen
VOP	Vlaamse Ondersteuningspremie
VOSEC	Vlaams Overlegplatform Sociale Economie & Meerwaardeneconomie
VPM	Vlaamse Participatiemaatschappij
VRK	variabel krediet
VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VSA WSE	Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie
VSC	Vlaams Supercomputercentrum
VTE	voltijds equivalenten
VVSG	De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
W&I	Wetenschap en Innovatie
WIP	Werkgelegenheids- en Investeringsplan
wkk	warmte-krachtkoppeling
WSE	(Departement) Werk en Sociale Economie
WVG	(Departement) Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

BIJLAGE:
SOCIAAL IMPULSFONDS:
Geaggregeerde cijfers

	2009	2010	TOTAAL	
Sociaal Investeringsfonds 7 miljoen euro	Toegekende financiering	850.000	1.750.000	2.600.000
	Aantal specifieke dossiers	28	32	60
	Terugbetalingen kapitaal	286.568	106.486	393.054
	Ontvangen interesten	9.996	7.880	17.876